T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

NICOLAI RIMSKY-KORSAKOV Sİ BEMOL MAJÖR TROMBON KONÇERTOSU'NUN FORM, ANALİZ VE İCRA YÖNÜNDEN İNCELENMESİ

ZAFER TEKYILDIZ

TEZ DANIŞMANI
YRD. DOÇ. VAHDET ÇALIŞKAN

EDİRNE 2017

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Zafer TEKYILDIZ tarafından hazırlanan "NİCOLAİ RİMSKY-KORSAKOV Sİ BEMOL MAJÖR TROMBON KONÇERTOSU'NUN FORM, ANALİZ VE İCRA YÖNÜNDEN İNCELENMESİ " konulu Yüksek Lisans tezinin, Tez Savunma Sınavı Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın 20/04/2016 tarih ve 29690 sayılı Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin 9. maddesi uyarınca 29 Mayıs 2017 Pazartesi günü saat 10:00'da yapılmış olup, tezin...KABUL..EDİLMESİNE.....OYBİRLİĞİ/~~OYÇOKLUĞU~~ ile karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ	KANAAT	İMZA
Doç. Ahmet Hamdi ZAFER	KABUL	
Yrd. Doç. Vahdet ÇALIŞKAN (Danışman)	KABUL	
Yrd. Doç. Özgür ELGÜN	KABUL	

* Jüri üyelerinin, tezle ilgili kanaat açıklaması kısmında " Kabul edilmesine/Reddine" seçeneklerinden birini tercih etmeleri gerekir.

T.C
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
ULUSAL TEZ MERKEZİ

TEZ VERİ GİRİŞİ VE YAYIMLAMA İZİN FORMU

Referans No	10149117
Yazar Adı / Soyadı	ZAFER TEKYILDIZ
Uyruğu / T.C.Kimlik No	TÜRKİYE / 34612755744
Telefon	5301552608
E-Posta	zfrtkyldz@gmail.com
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	Nicolai Rimsky-Korsakov Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Form, Analiz ve İcra Yönünden İncelenmesi
Tezin Tercümesi	An Investigation of Nicolai Rimsky-Korsakov's Bb Trombone Concerto in Regards to Form, Analysis and Performance
Konu	Müzik = Music
Üniversite	Trakya Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı	Müzik Anasanat Dalı
Bilim Dalı	
Tez Türü	Yüksek Lisans
Yılı	2017
Sayfa	164
Tez Danışmanları	YRD. DOÇ. VAHDET ÇALIŞKAN 16003966786
Dizin Terimleri	Korsakov, Nikolay Rimski=Korsakov, Nikolay Rimski ; Trombon=Trombone ; Konçerto=Concerto
Önerilen Dizin Terimleri	Form = Form
Kısıtlama	36 ay süre ile kısıtlı

Tezimin,Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanında arşivlenmesine izin veriyorum. Ancak internet üzerinden tam metin açık erişime sunulmasının 31.05.2020 tarihine kadar ertelenmesini talep ediyorum. Bu tarihten sonra tezimin, bilimsel araştırma hizmetine sunulması amacı ile Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi tarafından internet üzerinden tam metin erişime açılmasına izin veriyorum.
NOT: Erteleme süresi formun imzalandığı tarihten itibaren en fazla 3 (üç) yıldır.

31.05.2017

İmza:.....

Tezin Adı: Nicolai Rimsky-Korsakov Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Form, Analiz ve İcra Yönünden İncelenmesi

Hazırlayan: Zafer TEKYILDIZ

ÖZET

Nicolai Rimsky-Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu trombon tarihi içinde önemli bir yere sahip olmasına rağmen yapılan kaynak taraması sırasında eser ile ilgili yeterli sayıda kaynak olmadığı görülmüştür. Bu araştırmada, eserin form, armoni ve icra yönünden incelenmesi ve eseri seslendirmek isteyen trombon icracılarına yol göstermesi amaçlanmıştır.

Farklı ses genişliğinde birçok trombon çeşidi olsa da Nicolai Rimsky-Korsakov'un da konçertosunu yazdığı tenor trombon en çok kullanılandır. Korsakov'un bu konçertosu sadece tenor tromboncular için değil bas karakterli pasajları bakımından bas tromboncularının da repertuarında olan önemli bir eserdir.

Temel trombon eğitiminin tamamlanmasından sonra lise ve lisans seviyesinde, senfoni ve opera orkestraları giriş sınavlarında ayrıca resital ve benzeri konserlerin vazgeçilmez eseri olan bu konçerto, bir tromboncunun kariyeri boyunca hazır olması gereken bir eserdir. İlk olarak Nicolai Rimsky-Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu, form ve armoni yönlerinden incelenmiştir. Daha sonra icrası sırasında ortaya çıkacak problemler için çeşitli öneriler getirilmiş, etüt ve egzersizler tavsiye edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Korsakov, Trombon, Konçerto, Form

Name of thesis: An Investigation of Nicolai Rimsky-Korsakov's Bb Trombone Concerto in Regards to Form, Analysis and Performance

Prepared by: Zafer TEKYILDIZ

ABSTRACT

Although Nicolai Rimsky-Korsakov's Bb Trombone Concerto has an important place in trombone history, it was seen that there were not enough resources concerning this concerto during the literature search. In this research, it is aimed to investigate the concerto in terms of form, harmony and performance and guide to trombone performers who want to play.

Even if there are lots of type of trombone which are different volume sonore, tenor trombone which was composed by Nicolai Rimsky- Korsakov is used mostly. Korsakov's concerto is an important work not only for tenor trombone players but also for bass trombone players who have it in their repertoires as an important work in terms of passages with bass character.

The concerto which is used at the level of high school and bachelor degree after completion of trombone education, also used at entrying exams of symphonies and opera orchestras is an important concerto for a trombone player during his/her Professional life. Firstly, Nicolai Rimsky-Korsakov's Bb Trombone Concerto was investigated in terms of form and harmony. Secondly, some recommendations were given during it's performance and then etude and exercises were recomended.

Key Words: Korsakov, Trombone, Concerto, Form

ÖNSÖZ

Bu tezin hazırlanmasında, kaynak araştırması ve verilerin değerlendirilmesinde yardımcı olan danışmanım Sayın Yrd. Doç. Vahdet ÇALIŞKAN'a, Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Müdürü Doç. Ahmet Hamdi ZAFER'e, piyano eşlik konusunda yardımlarından dolayı Öğ. El. Bilge Su Karaca'ya ve desteğini hep yanımda hissettiğim aileme sonsuz ve derin teşekkürlerimi sunarım.

Zafer TEKYILDIZ

İÇİNDEKİLER

Özet…….…….....i

Abstract ……..…….…….....ii

Önsöz…..…...…….....iii

İçindekiler...……iv

Şekiller Listesi…….....…….....vi

Resimler Listesi…….....……..xv

BÖLÜM I

GİRİŞ……...1

1.1 Problem…….....16

1.1.1 Alt Problemler……..16

1.2 Amaç……16

1.3 Önem……16

1.4 Sınırlılıklar……..17

1.5 Tanımlar……..17

BÖLÜM II

YÖNTEM…….....19

2.1 AraştırmaModeli…….19

2.2 Evren ve Örneklem...……..19

2.3 Verilerin Toplanması……..19

2.4 Verilerin Çözümü ve Yorumlanması……20

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUM

3.1 Birinci Alt Problem, Nicolai Rimsky-Korsakov Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Form ve Armoni Yönünden İncelenmesi……...21

3.2 İkinci Alt Problem , Nicolai Rimsky-Korsakov Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun İcra Yönünden İncelenmesi…….47

BÖLÜM IV

SONUÇLAR VE ÖNERİLER…….....87

KAYNAKÇA…….....88

EK-1 (Nicolai Rimsky-Korsakov'un Si bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Solo ve Orkestra Notası)……...92

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Alto Trombon Ses Genişliği…….6

Şekil 2: Tenor Trombon Ses Genişliği……..7

Şekil 3: Tenor Trombonun Ses Genişliği Karakteri……8

Şekil 4: Bas Trombon Ses Genişliği……...9

Şekil 5: Kontrbas Trombon Ses Genişliği……...10

Şekil 6: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünün *(a_1)* Temasının Sunulması (1.-12.ölçüler arası)……...24

Şekil 7: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünün *(a_2)* Temasının Sunulması (15.-22.ölçüler arası)……...25

Şekil 8: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünde Geçiş Köprüsü (23.-35.ölçüler arası)……...26

Şekil 9: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünün *(b_1)* Temasının Sunulması (36.-48.ölçüler arası)……...27

Şekil 10: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünün *(a_1)* Temasının Sunulması (49.-60.ölçüler arası)……...28

Şekil 11: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünün *(a_1)* Teması (61.-70.ölçüler arası) ve Geçiş Köprüsünün Sunulması (71.-76.ölçüler arası)……...29

Şekil 12: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünün Codetta'nın Sunulması (77.-85.ölçüler arası)……...30

Şekil 13: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun İkinci Bölümünün *(a_1)* Teması (88.-96.ölçüler arası) ve *(a_2)* Temasının(97.-105.ölçüler arası) Sunulması……32

Şekil 14: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun İkinci Bölümünden *(b_1)* Temasının Sunulması (106.-114.ölçüler arası)……...33

Şekil 15: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun İkinci Bölümünden *(a_1)* Temasının Tekrar Sunulması (115.-122.ölçüler arası)……...34

Şekil 16: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun İkinci Bölümünden Kadansın Sunulması (123.-126.ölçüler arası)……...35

Şekil 17: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Üçüncü Bölümünden *(a_1)* Temasının Sunulması (137.-152.ölçüler arası)……...36

Şekil 18: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Üçüncü Bölümünden *(b_1)* Teması (153.-160.ölçüler arası) ve Ara Kesitin (161.-1170.ölçüler arası) Sunulması……..38

Şekil 19: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Üçüncü Bölümünden *(a_1)* Teması (171.-186.ölçüler arası) ve Geçiş Köprüsünün (187.-191.ölçüler arası) Sunulması……39

Şekil 20: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Üçüncü Bölümünden *(b_1)* Teması (192.-199.ölçüler arası) ve Geçiş Köprüsünün (200.-203.ölçüler arası) Sunulması……40

Şekil 21: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Üçüncü Bölümünden *(b_1)* Temasının (204.-212.ölçüler arası) Sunulması……..41

Şekil 22: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Üçüncü Bölümünden Ara Kesitin (213.-219.ölçüler arası) Sunulması……..42

Şekil 23: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Üçüncü Bölümünden *(a_1) ve (a_2)* Temalarının (220.-247.ölçüler arası) Sunulması……....43

Şekil 24: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Üçüncü Bölümünden Giriş Tekrarının (248.-255.ölçüler arası) Sunulması……..44

Şekil 25: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Üçüncü Bölümünden Trombonun Kadansı (256.-260.ölçüler arası)……...45

Şekil 26: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Üçüncü Bölümünden Coda ve Eserin Bitişi (262.-275.ölçüler arası)……...46

Şekil 27: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Ağızlık Çalışması (Mastering The Tuba Book 1 by Roger Bobo Sayfa 12)……...49

Şekil 28: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Uzun Ses Çalışması (Daily Routines for Trombone by Emory Remington No.1)……50

Şekil 29: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Uzun Ses Çalışması (Arban Complete Method for Trombone and Euphonium by Alessi&Bowman Sayfa.14)…….51

Şekil 30: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Uzun Ses Çalışması (Daily Drills and Technical Studies for Trombone by Max Schlossberg Sayfa.4)……...52

Şekil 31: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Warm-Up Çalışması-1…..53

Şekil 32: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Warm-Up Çalışması-2…..54

Şekil 33: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünden Dayanıklılık Gerektiren Pasaja Örnek (2.-35.ölçüler arası)…….56

Şekil 34: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünden Esneklik Gerektiren Pasaja Örnek (36.48.ölçüler arası)……...58

Şekil 35: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Dayanıklılık Çalışması (Methode Complete for Trombone 1 by Paul Bernard Sayfa 88)……59

Şekil 36: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Dayanıklılık Çalışması (Daily Drills and Technical Studies for Trombone by Max Schlossberg Sayfa.29)…….60

Şekil 37: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Esneklik Çalışması (Mastering The Tuba Book 1 by Roger Bobo Sayfa 107)……60

Şekil 38: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Esneklik Çalışması (Arban Complete Method for Trombone and Euphonium by Alessi&Bowman Sayfa.53)…….61

Şekil 39 : Staccato'nun Nota Üzerinde Gösterilmesi…….62

Şekil 40: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünden Staccato Artikülasyonundaki Pasaja Örnek (220.-247.ölçüler arası)…….63

Şekil 41: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünden Staccatissimo Artikülasyonundaki Pasaja Örnek (204.-213.ölçüler arası)…….63

Şekil 42: Legato'nun Nota Üzerinde Gösterilmesi…….64

Şekil 43: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun İkinci Bölümünden Legato Artikülasyonundaki Pasaja Örnek (88.121.ölçüler arası)…….64

Şekil 44 : Legato staccato'nun Nota Üzerinde Gösterilmesi…….65

Şekil 45: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünden Legato staccato Artikülasyonundaki Pasaja Örnek (36.48.ölçüler arası)……..65

Şekil 46 : Vurgu (Aksan)'nun Nota Üzerinde Gösterilmesi……..66

Şekil 47: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünden Aksanlı Pasaja Örnek (62.-77.ölçüler arası)……...66

Şekil 48: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Staccato Dil Tekniği Çalışması (Technical Etudes for Trombone by Robert Muller Sayfa.15)……...67

Şekil 49: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Staccato Dil Tekniği Çalışması (Technical Etudes for Trombone by Robert Muller Sayfa.17)……...68

Şekil 50: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Staccato Dil Tekniği Çalışması (The Trombone Virtuoso, Advanced Methode by Simone Mantia Sayfa.87)…….69

Şekil 51: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Bağ Tekniği Çalışması (43 Bel Canto Studies for Trombone by Marco Bordogni Sayfa.9)……...70

Şekil 52: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Bağ Tekniği Çalışması (The Trombone Virtuoso, Advanced Methode by Simone Mantia Sayfa.74)……..71

Şekil 53: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Bağ Tekniği Çalışması (The Trombone Virtuoso, Advanced Methode by Simone Mantia Sayfa.75)……..72

Şekil 54: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Aksan (Vurgu) Çalışmaları (Daily Drills and Technical Studies for Trombone by Max Schlossberg Sayfa.14)…….73

Şekil 55: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Aksan (Vurgu) Çalışmaları (Daily Drills and Technical Studies for Trombone by Max Schlossberg Sayfa.40)…….73

Şekil 56: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Artikülasyon Çalışması (Methode Complete for Trombone by Paul Bernard Sayfa 44)……...74

Şekil 57: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Artikülasyon Çalışması (Methode Complete for Trombone by Paul Bernard Sayfa 44)……...75

Şekil 58: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünden Aralıklı Pasaja Örnek-1……...76

Şekil 59: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünden Aralıklı Pasaja Örnek-2……...76

Şekil 60: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünden Aralıklı Pasaja Örnek-3……...77

Şekil 61: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünden Aralıklı Pasaja Örnek-4……...77

Şekil 62: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Aralık Çalışmaları (Daily Drills and Technical Studies for Trombone by Max Schlossberg Sayfa.23)…..78

Şekil 63: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Aralık Çalışmaları (Daily Drills and Technical Studies for Trombone by Max Schlossberg Sayfa.26)…..79

Şekil 64: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Aralık Çalışmaları (Arban Complete Method for Trombone and Euphonium by Alessi&Bowman Sayfa.139)……..80

Şekil 65: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Aralık Çalışmaları (Arban Complete Method for Trombone and Euphonium by Alessi&Bowman Sayfa.161)……...81

Şekil 66: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun İkinci Bölümünden Kadans (126.-127.ölçüler arası)……83

Şekil 67: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Üçüncü Bölümünden Kadans (256.-261.ölçüler arası)…….83

Şekil 68: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Kadans Çalışması (Technical Etudes for Trombone by Robert Muller Sayfa.51)…….84

Şekil 69: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Kadans Çalışması (Technical Etudes for Trombone by Robert Muller Sayfa.54)…….85

Şekil 70: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Kadans Çalışması (Arban Complete Method for Trombone and Euphonium by Alessi&Bowman Sayfa.172)……...86

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1: Trombon'un Parçaları……...2

Resim 2: Trombon Ağızlığı……3

Resim 3: Trombon Kulisi……...3

Resim 4: Trombon Kalağı……..4

Resim 5: Trombon Ailesi……5

Resim 6: Alto Trombon……..6

Resim 7: Tenor Trombon……...7

Resim 8: Bas Trombon……...8

Resim 9: Kontrbas Trombon……9

Resim 10: Denizci Nicolai Rimsky-Korsakov……13

Resim 11: Nicolai Rimsky-Korsakov……..14

BÖLÜM I

GİRİŞ

Trombon'un Tanımı, Yapısı ve Tarihçesi

Eski çağlardan beri var olan ve küçük ayrıntılar dışında değişmeden, olduğu gibi kalan nadir çalgılardan biri olan trombon, bakır üflemeli çalgılar ailesinin tenor sesli üyesidir. Trombon İtalyanca ve Almanca trompet kelimesinden türemiştir. İtalyanca *"tromba"* kelimesi trompet anlamına gelirken *"trombone"* kelimesi büyük trompet anlamında kullanılmıştır. Almancada ise *"buzune"* kelimesinden *"posaune"* türemiştir. Almanlar *"buzune"* terimini Fransızcadaki düz trompet anlamına gelen *"buisine"*den almışlardır. İngilizler ise trombonu *"sagbut"* ve *"shagbolt"* kelimelerinden türediği düşünülen *"sackbut"* olarak adlandırmışlardır. Bu sözcüklerin kökleri tam olarak bilinmemekle birlikte eski Fransızcada çekmek anlamına gelen "sacquer" sözcüğünden geldiği düşünülmektedir. *"Sacquer"* sözcüğünün çok benzeri olan, İspanyolcadaki *"sacabuche"* yani içini dışarı çıkarmak anlamına gelen sözcüğünde İngilizcedeki kelimelerin kaynağı olabileceği ileri sürülmektedir. (Gökşen, 2006: 2) Gelişimi trompetle birlikte başlayan bu çalgı daha sonra 15.yüzyılda trompetten ayrılarak bas sesleri çıkaran bir çalgı olarak kabul edilmiştir. Haberleşme dışında en çok kilise müziği ve dini törenlerde, halk şarkılarının eşliğinde diğer üflemelilerle birlikte kullanılmıştır. (Feridunoğlu, 2014: 176)

Trombon'un Roma dönemine, hatta daha öncesine uzandığına dair bilgiler vardır. Bu konudaki kesin bilgi, 14.yüzyılın başlarında Avrupa'nın birçok ülkesinde *"Sackbut"* adıyla tören bandolarında kullanılmış olmasıdır. 16.yüzyılın sonunda Venedik'te G.Gabrieli, dinsel eserlerinde trombona yer vermiştir. Monteverdi ise 1607'de Mantua'da sahnelenen *"Orpeus"* operasında beş trombon kullanmıştır. Bach ve Handel trombonu pek tercih etmemişlerdir. Bach trombona solo bölüm yazmamıştır. Handel bazı oratoryolarında ve bazı eserlerinde yer vermiştir. Mozart

"Sihirli Flüt" ve *"Don Giovanni"* de, Beethoven, Beşinci, altıncı ve dokuzuncu senfonilerinin bazı bölümlerinde, Schubert son senfonilerinde trombona yer vermiştir. Weber ise operalarında farklı bir armoni anlayışıyla trombonların etkisini kanıtlamıştır. Berlioz ve Wagner, öteki bestecilerden daha fazla kullanarak, trombonun müzik dünyasında belirgin bir yer edinmesini sağlamışlardır. Böylece çalgı, 19.yüzyılın ortalarından itibaren orkestradaki yerini bulmuştur. (Say, 1995: 1187)

Resim 1: Trombon'un Parçaları

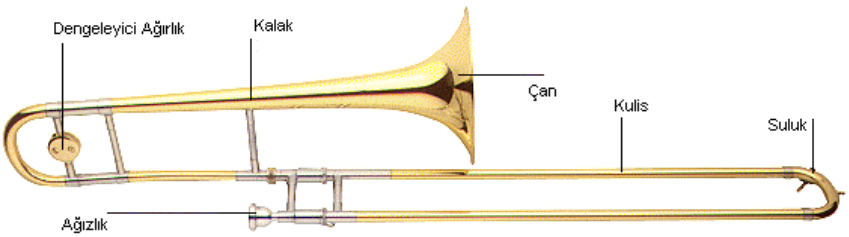

Trombon, temel olarak ağızlık, kulis ve kalak olarak adlandırılan üç ana parçadan oluşmaktadır:

Çalgının icracının dudaklarına yerleştirilen kısmı olan ağızlık, icracı ile çalgı arasında bir köprü görevi görmektedir. Dudakların uygun pozisyonunda titreştirilmesiyle üretilen sesin başlangıç noktasıdır ve kulisin diğer ucundaki uygun girişe takılmaktadır. Ağızlık, İngilizce *"mouthpiece",* Fransızca *"embouchure,* Almanca *"mundstück"* olarak adlandırılmaktadır. (Özer, 2008: 6)

Resim 2: Trombon Ağızlığı

Trombonu diğer üflemelilerden ayıran farklı özelliği *kulis*, İng. *slide* adı verilen sürgü mekanizmasıdır. Kulisi ileri geri oynatarak yedi ayrı konumda bütün sesler aktarımsız olarak çıkarılabilir. Bu kolyalıktan ötürü kilise korolarında tercih edilmiştir. Seslerin temiz çıkmasını sesin yerinin kulakla tam ve doğru olarak bulunmasına bağlıdır. (Feridunoğlu, 2014: 177)

Resim 3: Trombon Kulisi

Kalak, ağızlık yolu ile çalgıya üflenen havanın titreşerek kulis yoluyla ses olarak çıktığı parçadır. Kulisin bir ucu, sesin şekillenmesine yarayan konik şekilli kalağın girişi ile birleştirilir. Giriş kısmından kalağa giden son *"U"* kavisi, akort yapılabilmesi için uzatılabilir biçimdedir. Bu kıvrımda denge sağlayıcı bir ağırlık bulunur. Bu ağırlık, çalgının tutma pozisyonu olan neredeyse yatay 80 derece açıda tutulabilmesini kolaylaştırmak amacı ile, denge merkezini icracının omzuna kaydırabilmek için tasarlanmıştır. (Özer, 2008: 9)

Resim 4: Trombon Kalağı

Trombon hızlı dil hareketleri için uygun bir çalgıdır ama yine de trompet kadar çevik değildir. Bunun bir sebebi de trombonun ağızlığının daha büyük olmasındandır. Buna ilaveten çalgının da daha büyük olması artikülasyonu zorlaştırır, bu da kalın seslerde ağır ve hantal bir görüntü yaratır. Kulisin hız sınırları içerisinde gayet esnek ve amaca uygun bir çalgıdır.

En bilinen yönüyle trombon, yüksek sesli ve gösterişli etkisi olan bir çalgıdır. Bazen çok önemli bir solo çalabilir, bazen arka planda kalarak görevini yapar. Trombonun sesinin parlak ve kuvvetli olması ona erkeksi ve görkemli bir kişilik kazandırır. Genelde eserlerin yüksek sesli doruk noktalarında kullanılır fakat koral eserlerde de tercih edilir. (Yurtcan, 2005: 23)

Resim 5: Trombon Ailesi

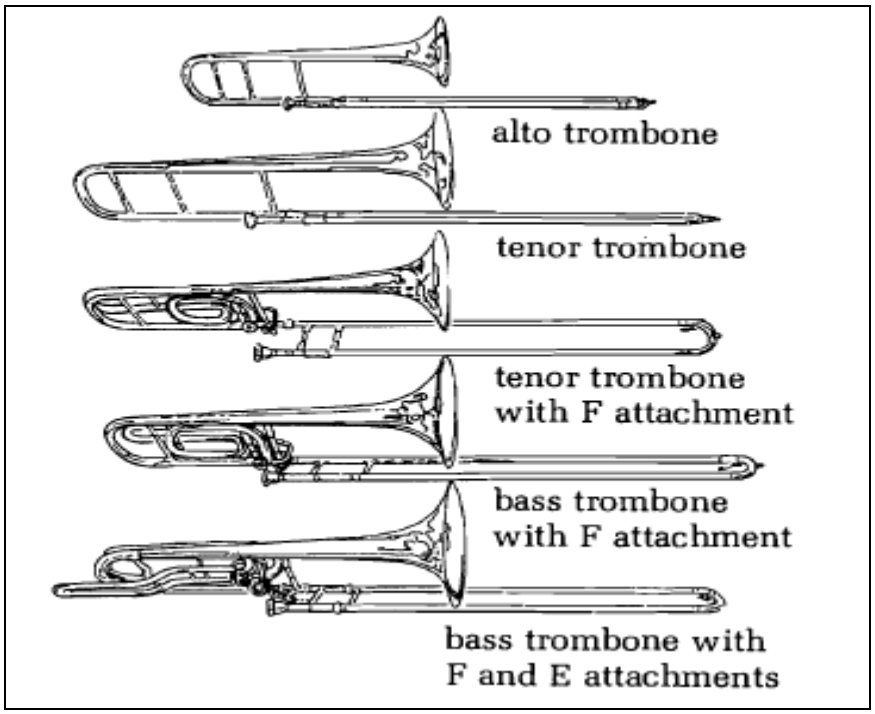

Sürgülü trombonlar dört çeşittir; Alto trombon (Do anahtarı), Tenor Trombon (Fa ve Do Anahtarı), Bas Trombon (Fa Anahtarı) ve Kontrbas Trombon (Fa Anahtarı)

Pistonlu trombonlar da mevcuttur. Genellikle üç pistonlu yapılan bu trombonlar bazı bandolarda kullanılmaktadır. Ayrıca sürgülü trombonlara tek piston eklenmesiyle hem sürgü, hem de piston sisteminin kullanıldığı birleşik trombonlardır.

Resim 6: Alto Trombon

Alto trombon, çok sayıda klasik eserde vardır. Trompete benzerliğinden dolayı daha sonra kullanılmamaya başlanmıştır. Alto trombon, mi bemol sesi ve doğuşkanları üzerine kurulmuştur. Bu açıdan ses dizilimi ve pozisyonlarıyla tenor ve bas trombondan farklıdır. Notasyonunda da diğer trombon türlerine göre bir farklılık vardır. Kalın sesler ya da pedal tonlar bu trombonla çalınamaz.

Şekil 1: Alto Trombon Ses Genişliği

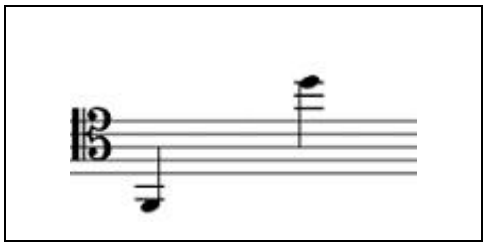

Alto trombonlar kimi zaman senfoni ve opera orkestralarında birinci trombon olarak ve profesyonel trombon icracıları tarafından kullanılmaktadır. Diğer trombonlar gibi yedi pozisyonu vardır.

Resim 7: Tenor Trombon

Günümüz senfoni orkestralarında belki de en yaygın olanı *Tenor Trombon*'dur. Her orkestrada genellikle iki tenor trombon bulunur. Alto trombon için yazılmış notayı tenor trombon çalabilir. Tenor trombonun notasyonu fa ve do anahtarlarıyla gösterilir.

Şekil 2: Tenor Trombon Ses Genişliği

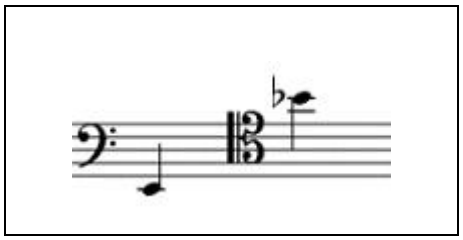

Birçok eser tenor trombon için yazılmış olup, solo, dans, caz, konser, senfoni ve opera orkestralarında yaygın olarak kullanılmaktadır. Tenor trombon kalın seslerde koyu ve daha az güçlü, orta seslerde güçlü ve parlak, tiz seslerde şiddetli olarak ifade edilebilir.

Şekil 3: Tenor Trombonun Ses Genişliği Karakteri

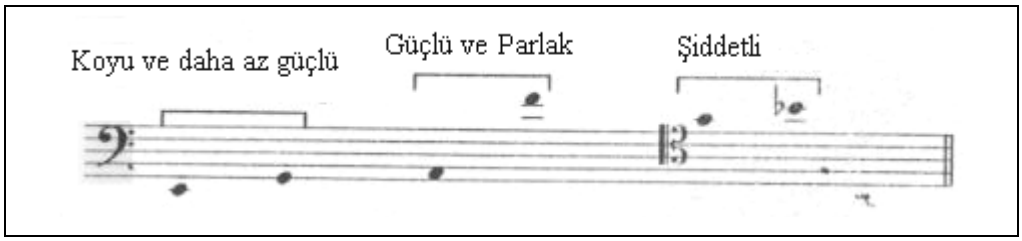

Bas Trombon, senfonik orkestralarda standart olan üç trombonun üçüncü ve en kalın partisini çalar. Trombon ailesinin bas karakterli üyesidir.

Resim 8: Bas Trombon

Bas trombon yapısı itibariyle daha fazla nefes gerektirdiği ve pozisyonları daha rahat kullanmak için, ventile yardımcı ilave bir ikinci ventil sistemi eklenmiştir. Bu yardımcı ventil, pedal seslerin daha rahat çalımını sağlar. Natürel si sesi gibi ulaşılması zor sesler için bas trombon icracısı, sol başparmakla idare edilen bu ikinci ventilden yararlanır. Bu ventil aynı zamanda pedal notalarda alternatif pozisyonlar yaratır. Bu farklılık her bakımdan trombonun boyutlarının daha büyük olmasından kaynaklanır. (Yurtcan, 2005: 70) Bas trombonun ilk pozisyonunda temel ses, fa anahtarının bir oktav aşağısında olmak üzere sol, fa ya da ender olarak mi bemol'dür. (Say, 1995: 1188)

Şekil 4: Bas Trombon Ses Genişliği

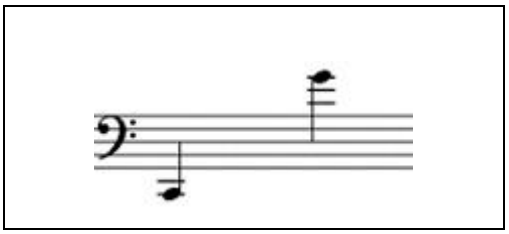

Resim 9: Kontrbas Trombon

Kontrbas trombon, tenor trombondan bir oktav kalından duyulan, Si bemol tonunda ve Wagner, Strauss ve Schonberg gibi bestecilerin bazı eserlerinde yer verdiği trombon ailesinin en kalın sesli üyesidir. Günümüzde kontrbas trombon yerine tuba partisi yazılıyor olsa da bu çalgının yerini tutamaz. Verdi özellikle *Falstaff* adlı operasında bu çalgıya önem vermiştir. (Adler, 1989 :319)

Şekil 5: Kontrbas Trombon Ses Genişliği

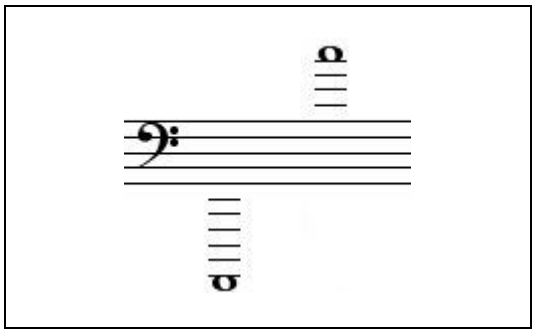

16. yüzyıldan itibaren orkestralarda yerini aldığı bilinmektedir. Bu çalgıyı ilk olarak Wagner'in kullandığı öne sürülmektedir. Boyutu nedeniyle icra anlamında yorucu olması ve olağanüstü üfleme gücü gerektirdiğinden çok kullanışlı olmamıştır. (Say, 1995: 1188)

Ulusalcılık Akımı ve Rus Ulusal Müzik Okulu

19. yüzyıl müziğinde ulusalcılık, yazılı ve sözlü gelenekler doğrultusunda halk kültürüne duyulan ilgiyle gelişmiştir. Özellikle dil ve edebiyat konularında Alman ve İtalyan etkilerine karşı alınmış bir önlem gibidir. Wagner ve Verdi yurtsever tavırlarını ortaya koyan bestecilerin başında sayılmıştır. Brahms, Alman halk şarkılarının düzenlemelerini yapmış ve halk şarkısı temalarına benzer melodiler kullanmıştır. Haydn, Schumann, Schubert, Strauss ve Mahler gibi besteciler halk kaynaklarından bilinçli bir şekilde yararlanmışlardır. Chopin, Polonya'ya ait unsurları kullanmış, Liszt, Macar kaynaklarına yönelerek yapıtlarını oluşturmuştur. (Boran& Şenürkmez, 2010: 219)

19.yüzyılın sonlarına doğru çıkan ulusal akımlar, kendine özgü yerleşik bir geleneği olmayan, başta Alman müziği gibi başka ülkelerin müziğine bağlı ülkelerde

doğmuştur. *Ulusçuluk* (Nationalism), bir bakıma yabancı etkilere karşı bestecilerin kendi ülkelerini silahlandırma savaşıdır. Bu akım, aynı yıllarda Avrupa'da birçok ülkenin ulusal kimlik kazanmasıyla ortaya çıkmıştır. Prenslik yönetimlerinin ve kilise egemenliğinin demokratikleşmesi, her ülkenin kendi geleneğine, tarihsel geçmişine sahip çıkması, sanat alanında da ulusal değerleri araştırmaya teşvik etmiştir. Alman-Avusturya hakimiyetinde 18.yüzyıldan başlayarak Johann Sebastian Bach, Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart, Ludwig van Beethoven, Schubert, Schumann, Brahms, Wagner, Mendelssohn, Richard Strauss, Mahler, Bruckner, Hugo Wolf, 18. ve 19. yüzyılda akla gelen ilk isimlerdir. Çağ sonunda Alman kökenli müziğin egemenliğine başkaldıran Çekoslovakya, Macaristan, Polonya ve Rusya, kendi dillerinin renginde, söylence, masal ve yerel danslarının coşkusunda, özgün ritm ve ezgilerini müziklerine yansıtmaya başlarlar. Ulusal halk ezgilerinin dili daha geniş bir kitleye seslendiğinden, bu kaynaktan yola çıkan besteler de konser salonlarında ve operaevlerinde daha geniş bir dinleyici kitlesi ile buluşmaktadır. (İlyasoğlu, 1999: 166)

Aynı zamanda bir tepki olarak doğan ulusal akımlar, yenilikçi yönüyle başarı kazanmış, toplumsal ruhun aynası olan ve ulusal heyecanları temsil eden halk müzikleri bilinçle değerlendirilerek sanat müziğinde kullanılmıştır. Müziğin bu yolla *"yerelleşmesi"* de söz konusudur, ancak genel düşünceleri ve insancıl duyguları her ulusa özgü ayrı bir dille anlatma yolunu denemek de evrenselliğe açılan bir yoldur. (Say, 1995: 433)

Ulusalcı akımlar; temelde *"aydınlanma hareketi"* olarak görülebilir. Aydınlar kesimi, orta sınıftan çıkma bir topluluktur ve ataları, Fransız Devrimi'nin yolunu hazırlayan ilerici orta sınıftır. Kültür alanında aydınlanmış ve liberal bir ülküye sahiptir; ülküsel insan anlayışı ise gelenekten bağımsız, özgür ve ilerici bir kişiliğe sahip olmaktır. (Hauser'den aktaran Say, 1995: 434)

Edebiyatta Puşkin, Tolstoy, Çehov ve Dostoyevski'nin anlatımlarıyla müziğe de yansıyan ve öncülüğünü Mikhail Glinka'nın yaptığı Rus Ulusal akımı, Rus Beşleri'nin çalışmalarıyla daha doğru bir yolda ilerlemiştir. (İlyasoğlu, 1999: 166) Glinka, John Field'dan aldığı piyano dersleri dışında kuram dersleri almışsa da, müziği daha çok kendi kendine öğrenmiş, hatta bestecilik alanında kendi çabalarıyla bir tekniğe ulaşmıştır. *"Çar İçin Bir Hayat"* ve *"Ruslan ve Ludmilla"* operaları, Rus konularını işleyen ilk operalar olarak gösterilebilir. Hector Berlioz, Glinka'nın yetilerini övenlerin başında gelir ve özellikle bestecinin, seçtiği konunun özelliklerine uygun bir müzik yazmaktaki başarısına dokunur. (Mimaroğlu, 1987: 125)

Rus Beşleri ile birlikte sayılmadığı halde felsefelerini önde götüren "*Piyotr Ilyiç Tchaikovsky"* olmuştur. Almanya'da eğitim görmüş bir besteci olarak Rus kaynaklarını kullandığı halde "*Ulusalcılık"* hareketleriyle doğrudan ilgilenmemiş bir bestecidir. Operaları arasında yer alan "*Yevgeni Onegin"* Rus halk şarkılarından kaynaklanan kesitleri sık sık kullanmıştır. (Boran& Şenürkmez, 2010: 219)

Çoğu, müziği kendi kendine öğrenmiş amatörlerden oluşan *"Rus Beşleri",* halk ezgileriyle bezenmiş, hallk ritmleriyle donanmış, coşkulu, zarif yapıtlar bestelemişlerdir. Bazıları bugün bile programların repertuarında vazgeçilmeyen niteliktedir. (*"Boris Godunov, Prens Igor, Altın Horoz"* gibi) Rus Beşleri; Mily Balakirev (1837-1910), Cesar Cui (1835-1918), Aleksandr Borodin (1833-1887), Modest Mussorgski (1839-1881) ve Nicolai Rimsky-Korsakov (1844-1908)'dan oluşan besteciler topluluğudur. (İlyasoğlu, 1999: 167)

Rus Beşleri'nin en genci olan *Nicolai Rimsky-Korsakov,* senfoni yazan ilk Rus bestecisidir. Donanmada görevliyken müzik ve kompozisyon eğitimi almaya başlayan Korsakov, donanmadan ayrılarak Petersburg Konservatuarına atanmış ve aynı zamanda teorik çalışmalarını sürdürmüştür. Bu okula atanmanın ağırlığının gerektirdiği teknik sorumluluğu taşımadığı görmüş ve kendi kendini yetiştirme

yolunda sıkı bir düzene girmiş, bunun sonucunda Beşler topluluğunun en usta bestecisi olarak yükselmiştir. (Mimaroğlu, 1987: 126)

Nicolai Rimsky- Korsakov'un Hayatı (1844-1908) ve Müzikal Kişiliği

Rus Beşleri olarak adlandırılan topluluğun en genç üyesi olmuş Nicolai Rimsky- Korsakov, 18 Mart 1844 yılında Rusya'nın Novgorod eyaletindeki Tihvin kasabasında dünyaya geldi. Altı yaşında piyano eğitimi almaya, onbir yaşında küçük besteler yapmaya başlamıştır. Dedesi, babası ve abisinin Rus Deniz Kuvvetlerindeki görevlerinden dolayı denizciliğe merak salmış ve oniki yaşında St.Petersburg Deniz Kuvvetleri Akademisi'ne girmiştir. Müzik çalışmalarını ve araştırmalarını da aynı anda sürdürmüştür. Hatta Birinci Senfonisini bu esnada bitirir. Senfoni yazan ilk Rus besteci olarak da tarihe geçer. Nisan 1862 yılında Rus Deniz Harp Okulu'ndan mezun olduktan sonra yaklaşık üç yıl deniz seferleri yapmış ve bu seferlerde özellikle Amerika ve Avrupa'dan etkilenerek müzikal fikir ve düşüncelerini zenginleştirmiş ve tecrübeler kazanmıştır. 1865 yılında St.Petersburg'a döndükten sonra sefer sırasında bestelediği eserleri gözden geçirme fırsatı bulmuştur.

Resim 10: Denizci Nicolai Rimsky-Korsakov

Müzikte ulusalcılığın, teknik yetersizliğin bir özrü olamayacağını savunan Korsakov, Balakirev'le tanıştıktan sonra kendini besteciliğe adamıştır. 1871 yazında St.Petersburg Konservatuvarına kompozisyon öğretmeni ve okulun orkestra şefi

olmuştur. Ölümüne dek bu okulda öğretmenliğe devam etmiştir. Hem önceki tecrübeleri hem de bu okulda edindiği deneyimlerle 1884'de "*Armoni"* kitabı yazmıştır. Bir süre Balakirev ile birlikte aynı kentin saray korosunu da yönetir. 1889'dan sonra Avrupa'nın çeşitli merkezlerinde orkestra şefliği yapmıştır. Rus Ulusal müziğini oluşturma ve ondan yararlanma adına birçok halk şarkısı kaydetmiş ve yayınlamıştır. Balakirev ve Liadov ile birlikte Glinka'nın opera partitürlerini inceleyerek orkestra müziği konusunda bilgilerini arttırmıştır. Askeri bandolarla yakın iletişimde olması çalgıları daha iyi tanımasını sağlamış ve "*Orkestrasyon"* kitabı yayınlamıştır.

Korsakov'un müziği Rus Beşleri ile 20.yüzyılın ilk yarısındaki yenilikler arasında bir köprü görevi üstlenmiştir. 1880'lerde bazı besteciler Balakirev'in tarzından yavaş yavaş uzaklaşıp daha eklektik yöntem ve kaynakları kullanmaya başlamışlar fakat Rus kaynaklarına yönelimleri devam etmiştir. Korsakov yapıtlarında olduğu gibi halk ezgilerinden veya onların renklerinden yararlanmıştır. Senfonik yapıtları, ulusal duygu ve düşüncelerin şiirsel anlatımı olarak başarılıdır. Operalarında Rusya'ya özgü konuları, Slav mitolojisini işler: kiminin librettosunu da kendi yazmıştır. Olgunluk yıllarında, gençlik yıllarında yazdığı eserleri gözden geçirmiş ve tekrar yayınlamıştır.

Resim 11: Nicolai Rimsky-Korsakov

Güçlü orkestralama bilgisini içeren yapıtları, Rus bestecilerinin geleneksel karakteristik çizgilerini geliştirmiştir. Betimleyici anlayışın örneklerini oluşturan yapıtları, Musorgski'nin yenilikçi eğiliminin dışında kalmıştır. Ele aldığı temalar genellikle aydınlık ve neşeli, bazen hüzünlü ve gürültülü, bazen de pastoral nitelikler taşır. Armonileri özgündür ve Rus kilise makamlarından yer yer yararlanmaya yöneliktir. Son dönem yapıtlarında tam tonlu dizileri ve paralel akorları kullanmış, orkestra müziğinde başlıca araştırma alanı olarak ele almıştır. (Boran& Şenürkmez, 2010:222) Şiirsel alegoriyi gülmeceyle birleştiren Slav efsaneleri ilgisini çekmiştir. (Say, 1995: 439)

Besteci çalgılamada, yeni ve parlak efektler yaratmış ve bu alanda yeteneğini kanıtlamıştır. Müziği melankolik eğilimlerden uzak, iyimser, canlı ve parlak Rus halk çalgılarına daha uygun düşmüştür. (Berrak, 2006: 67)

Korsakov'un en önemli yapıtları, programlı senfonik şiirler ve operalarıdır. Diğer çalışmaları, senfoniler, oda müzikleri, koro ve solo için şarkıları içerir. *İspanyol Kapriçyosu* (1887), *Şehrazad* (1888), adlı senfonik süiti, *Rus Paskalya Uvertürü* (1888), orkestra kurgusundaki ustalığına en güzel örneklerdir. 1896'da tamamladığı ve 1898'de ilk sahnelenişi yapılan *Sadko* adlı operası, müziksel kavrayışının olgun bir ifadesi olarak kabul edilir. Tipik özellikler taşıyan *Kar Kızı* ve *Altın Horoz* operaları Rusya dışındaki ülkelerde de ilgiyle karşılanmıştır. Bu iki operada diyatonik ve modal yapıya hafif kromatik öğeler katarak masalsı anlatımı güçlendirmiştir. Puşkin'in şiiri üstüne librettosunu kendisinin yazdığı *Mozart ve Salieri* (1897) adlı operasında, Mozart'ı Salieri'nin zehirlediğini öne sürer. (İlyasoğlu, 1999: 170)

Rusya'da 1905'de ortaya çıkan demokratik devrime katılan konservatuvar öğrencilerini desteklemek amacıyla yazdığı bir yazıdan ötürü konservatuvardaki görevinden alınmış, daha sonra bu olayı protesto eden Glazunov, Liadov ve Blumenfeld'in istifaları üzerine tekrar eski görevine dönmüş ve öldüğü tarih olan 21 Haziran 1908'e dek bu okuldaki görevinde kalmıştır. (Say, 1995: 439)

1.1 Problem

Bu araştırmanın problemini; Nicolai Rimsky-Korsakov Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun form, analiz ve icra yönünden incelenmesi oluşturmaktadır.

1.1.1 Alt Problemler

1. Birinci Alt Problem, Nicolai Rimsky-Korsakov Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun form ve armoni yönünden incelenmesi,

2. İkinci Alt Problem, Nicolai Rimsky-Korsakov Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun icra yönünden incelenmesi,

1.2 Amaç

Nicolai Rimsky-Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu trombon tarihi içinde önemli bir yere sahip olmasına rağmen yapılan kaynak taraması sırasında eser ile ilgili yeterli sayıda kaynak olmadığı görülmüştür. Bu araştırmada, eserin form, armoni ve icra yönünden incelenmesi ve eseri seslendirmek isteyen trombon icracılarına yol göstermesi amaçlanmıştır.

1.3 Önem

Romantik dönemin ünlü Rus bestecisi olan Nicolai Rimsky-Korsakov'un hayatı ve eserlerindeki müzikal özelliklerinin anlaşılması, bu eserlerinden olan Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun doğru bir şekilde icra edilebilmesi için eserin armoni ve form yapılarının incelenmesi bu araştırmanın önemini ortaya koymaktadır.

1.4 Sınırlılıklar

Bu araştırma Nicolai Rimsky-Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun form, armoni ve icra açısından incelenmesi ile sınırlıdır.

1.5 Tanımlar

Analiz: Bir müzik eserinin vasıflarını aydınlatmak amacıyla yapısal modelini ve teknik özelliklerini çözümleme çalışması. (Say, 2001: 247)

Aralık: İki sesi ayıran uzaklığa denir. Aralıklar, iki ses arasındaki incelik ve kalınlık ayrımını belirler ve kalın ses ile ince ses arasındaki derecelerin sayısına göre adlandırılır. (Say, 2001: 66)

Arpej: Bir akordaki seslerin aynı anda değişik sıralarla çalınması. (Say, 2001: 82)

Artikülasyon: Anlatım, ifadelendirme. (Say, 2002: 42)

Cantabile: Şarkı söyler gibi. Duygulu, ifadeli. (Say, 1997: 82)

Form: Oluşturduğu bütünlükle bir müzik eserine estetik yapı özellikleri kazandıran kompozisyon modeli. Biçim. (Say, 2005: 216)

İcra: Müzik eserlerini okuma, çalma, seslendirme (Say, 2005: 645)

Marş: Yürümeye eşlik eden, ritm öğesi güçlü, çok eski müzik türlerinden biridir. Marşlarda genellikle trio bölüm yer alır. (Feridunoğlu, 2014: 119)

Motif: Genellikle iki ve ender olarak üç, hızlı eserlerde bazen dört ölçüyü dolduran, en az iki sesi ve bir kuvvet merkezi bulunan; melodi, armoni ve ritm bakımlarından özel bir karakter sahibi olabilen, en küçük müzik fikri ve en küçük form öğesi için kullanılan terim. (Say, 2005: 848)

Prelüd: Ön parça veya giriş parçası özelliğindeki çalgı müziği eseri. (Say, 2001: 158)

Reçitatif: Opera, oratoryo, passion gibi yapıtlarda öyküyü, olayları anlatmak ya da söylev vermek üzere hazırlanan bir metnin konuşma benzeri bir vokal üslupla okunmasıdır. (Karolyi, 1999: 129)

Sekvens: Müzik yapısında daha yukarıda ya da aşağıda olmak üzere melodinin tam tekrarı için kullanılan terim. Ayrıca katolik kilise müziğinde de kullanılır. (Say, 2005: 1121)

Staccato: Kesik çalış. (Karolyi, 1999: 39)

BÖLÜM II

YÖNTEM

2.1 Araştırma Modeli

Bu araştırmada durum tespitine yönelik olmak üzere, betimsel tarama ve kaynak taraması yöntemi kullanılmıştır.

2.2 Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, Nicolai-Rimsky Korsakov'un eserleri, örneklemini ise Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si bemol Majör Trombon Konçertosu oluşturmaktadır.

2.3 Verilerin Toplanması

Bu araştırmadaki verilere, Romantik dönemin müzikal stili ve anlayışının araştırılmasıyla başlanmış, bu dönemin önemini anlatan kitap, dergi, e-dergi, tez, e-kitap ve internet siteleri gibi kaynaklar incelenmiştir. Nicolai-Rimsky Korsakov'un hayatını anlatan kaynaklar bulunarak, Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si bemol Majör Trombon Konçertosu form, armoni ve icra yönünden incelenmiş, eser içindeki teknik yönden zor pasajların icrasını kolaylaştıracak alıştırmalar ve egzersizler bulunmuş ve tavsiye edilmiştir.

2.4 Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Bu araştırmanın sonucunda elde edilen veriler toplanarak, Klasik konçerto ve müzikal anlayışı daha iyi gözlenmiş, Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si bemol Majör Trombon Konçertosu form, armoni ve icra yönünden olarak incelenerek daha iyi icra edilmesi için birçok egzersiz ve alıştırma tavsiye edilmiş, buna benzer eserlerin icrasında karşılaşılacak problemlerin giderilmesi için yorumlanmıştır.

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUMLAR

3.1 Birinci Alt Problem

Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Form ve Armoni Yönünden İncelenmesi

"19. yüzyıl boyunca birçok Romantik dönem bestecisi üflemeli çalgılar için kalıcı nitelikte eserler yazmışlardır. Özellikle, Schumann'ın ***4 korno için konser parçası (Konzertstück)*** *(1849), Richard Strauss'un* ***op.11 korno konçertosu*** *(1883), Ferdinand David'in* ***trombon konçertosu*** *(1837) ve Nicolai-Rimsky Korsakov'un* ***trombon konçertosu*** *(1877) kayda değerdir."* (Cross, 2012: 11)

1873-1884 yıllarında Rus Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'na bağlı askeri bandoları denetleyen Korsakov, bu esnada her türlü çalgıyı inceleme ve araştırma fırsatı bulmuştur. Bu denetlemeler esnasında kazandığı tecrübe ve aldığı notlar sayesinde *"Orkestrasyon"* kitabını yazmıştır. Yine bu dönemde *"Glinka'nın Bir Teması Üzeri Obua İçin Varyasyonlar"* ve de araştırmaya konu olana *"Si Bemol Trombon Konçertosu"*nu (1877) yazmıştır.

Nicolai- Rimsky Korsakov, Orkestrasyon kitabının 24. sayfasında trombondan şöyle bahsetmektedir:

" *Trombon, en kalın seslerde karanlık ve korkunç, ince seslerde parlak ve zafer dolu karakterdedir. Piano nüansı dolgun fakat biraz ağır, forte nüansında güçlü ve rezonanslıdır. Pistonlu (valve) trombon, sürgülü (slide) trombondan daha taşınabilirdir fakat daha sonraları sürgülü trombonun ses karakterinin soylu ve*

seviyeli olması daha tercih edilebilir yapmıştır. Ayrıca bu çalgı hızlı pasajlar için nadiren gereklidir ve tonunun özel karakterine sahiptir."

Yukarıdaki tanımına uygun olarak Si bemol majör Trombon Konçertosu'nu yazan Korsakov, Rus Beşleri olarak ifade edilen ve Rus Halk müziğinin temalarından faydalanan topluluğunun bir üyesi olarak ayrıca ilk senfoni yazan Rus bestecidir. Donanmada başlayan müzik eğitimini daha da ileri götürerek Rus besteciler arasında haklı yerini almıştır.

Orkestra müziğinde etkin bir şekilde trombonu kullanan Korsakov, direkt Rus Ortodoks kilisesi ezgilerinden kullanmayıp onları değiştirerek yazdığı "*Russian Easter Overture"* eserinin ikinci trombon partisinde soloya yer vermiştir. (Robinson, 2007: 35)

Si bemol Majör Trombon Konçertosu, 1878'de Kronstadt limanında yapılan bir askeri bando konserinde Korsakov'un şefliğinde yine Korsakov'un yakın arkadaşı *Leonov* adındaki bir tromboncu tarafından ilk defa çalınmıştır. Her ne kadar Korsakov icrayı beğenmese de eser burada seyirciler tarafından büyük beğeni ile karşılanmıştır. Ayrıca Korsakov kendi yaptığı değerlendirmelerde de eseri beğenmemiştir. Bütün bunlara rağmen o dönemde solo üflemeli çalgı için hele de trombon için aranan eserler arasında yerini almıştır. Halen birçok solist ve orkestra bu eseri programlarına almaktadırlar.

Konçerto, *"Allegro vivace", "Andante cantabile", "Allegro-Allegretto"* başlıklarında üç bölümden oluşmaktadır. Orkestrasyonu; Piccolo Flüt, iki flüt, iki obua, mi bemol klarinet, üç klarinet, iki bassetti, iki fagot, iki kornet, üç korno, dört trompet, üç trombon, iki tuba ve vurmalı çalgılardan oluşmaktadır.

Korsakov eserde, Rus halk müziğinin temalarını kullanmasının yanı sıra eseri yazdığı sırada donanmada görev yapmasının da etkisiyle askeri marşların ritmik

öğelerini kullanmaktan kaçınmamıştır. Trombona eşlik eden topluluğun da üflemeli çalgılardan oluşmasında bu etkinin payı büyüktür.

Birinci Bölüm

"Allegro vivace" başlıklı birinci bölüm, form olarak ilk bakışta rondo formu izlenimi yaratmaktadır. Besteci ana temayı *(a)* devamlı duyurma çabası içerisine girmiş, *geçiş* ve *dönüş köprüsü* diyebileceğimiz *ara kesitlerle,* temaları bağlamıştır. Fakat buradaki durum, rondo formunun yapısı gereği ana temadan sonra farklı temaların gelmesi zorunluluğudur. Periyod yapısındaki *(a_1)* temasını oluşturan öncül kısmının trombon, soncul kısmının da orkestra tarafından seslendiriliyor oluşundan, tam bir rondo teması ilişkisi oluşmamıştır.

Bu sebeple bu bölüm *"Üç Bölümlü Şarkı Formu"* özellikleri taşımaktadır. Ayrıca bölümler arasındaki tonalite ilişkileri de farklı yapılmıştır.

İki ölçülük hazırlık mahiyetindeki giriş bölümünün ardından (A) bölümünün ilk *(a_1)* teması duyurulur. Onbir ölçülük periyod yapısındaki *(a_1)* temasının öncül cümlesini trombon, soncul cümlesini orkestra seslendirir. (1.-12.ölçüler arası)

Şekil 6: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünün *(a1)* Temasının Sunulması (1.-12.ölçüler arası)

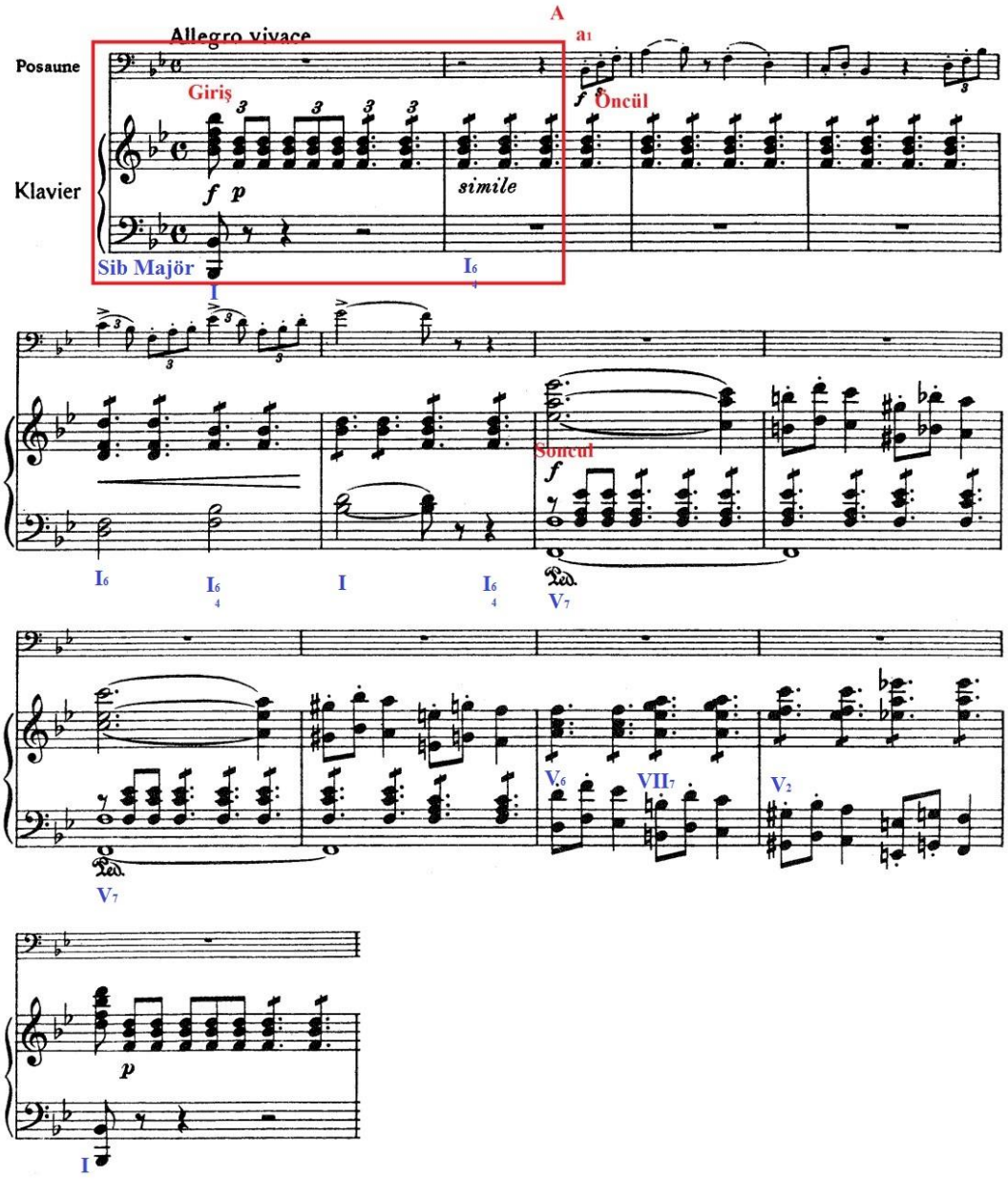

13.-14. Ölçüler arası giriş temasının ardından 15.ölçüde *(a1)* temasının öncül cümlesiyle başlayan *(a2)* teması başlar. 19. Ölçüdeki soncul cümlesi, öncül cümlesinin dinamik havasına göre daha sakindir.

Şekil 7: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünün *(a_2)* Temasının Sunulması (15.-22.ölçüler arası)

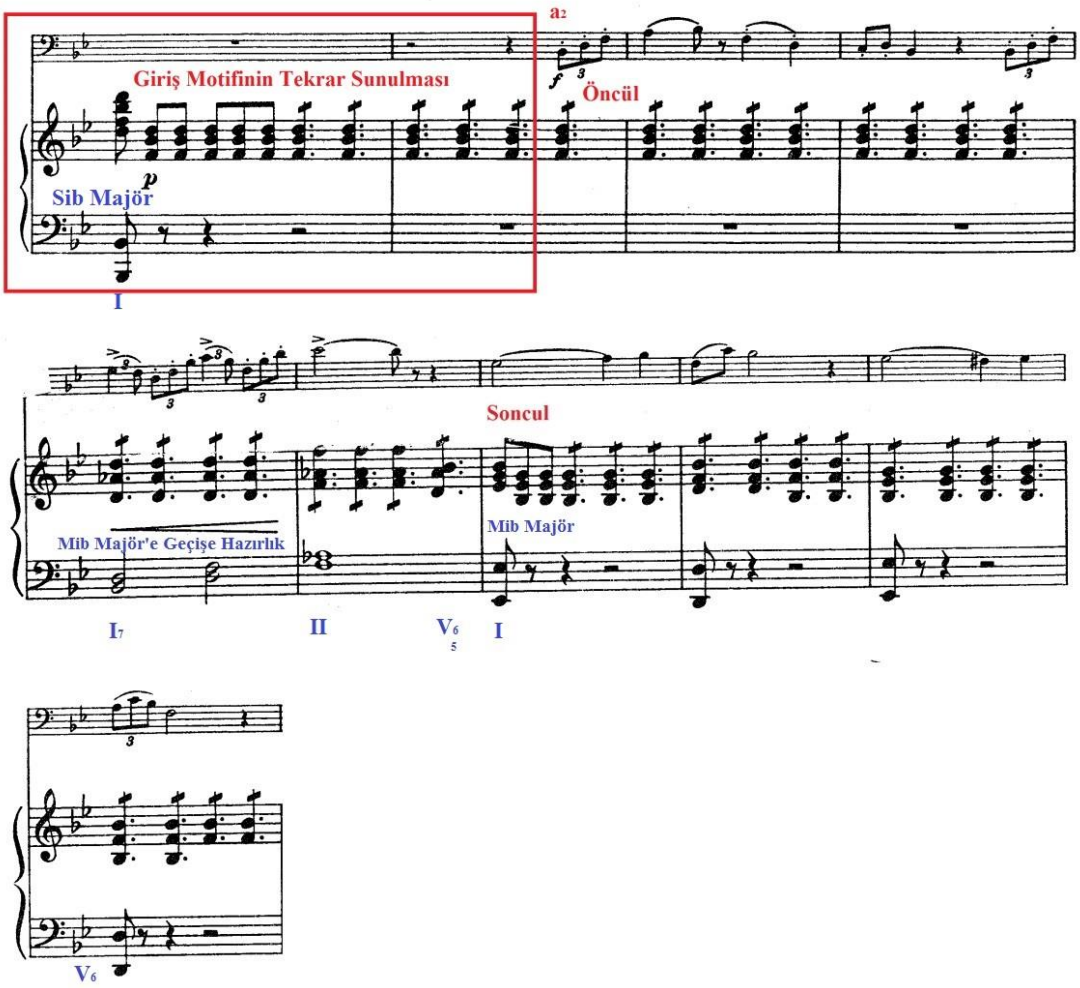

23. Ölçüde A ve B bölümlerinin geçişini sağlayacak Geçiş Köprüsü başlar. A bölümünün karakteristik ritm yapısında (üçlemeli) ve do majör akor kuruluşuyla başlar. Daha sonra fa majör tonalitesinde devam eder.

Şekil 8: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünde Geçiş Köprüsü (23.-35.ölçüler arası)

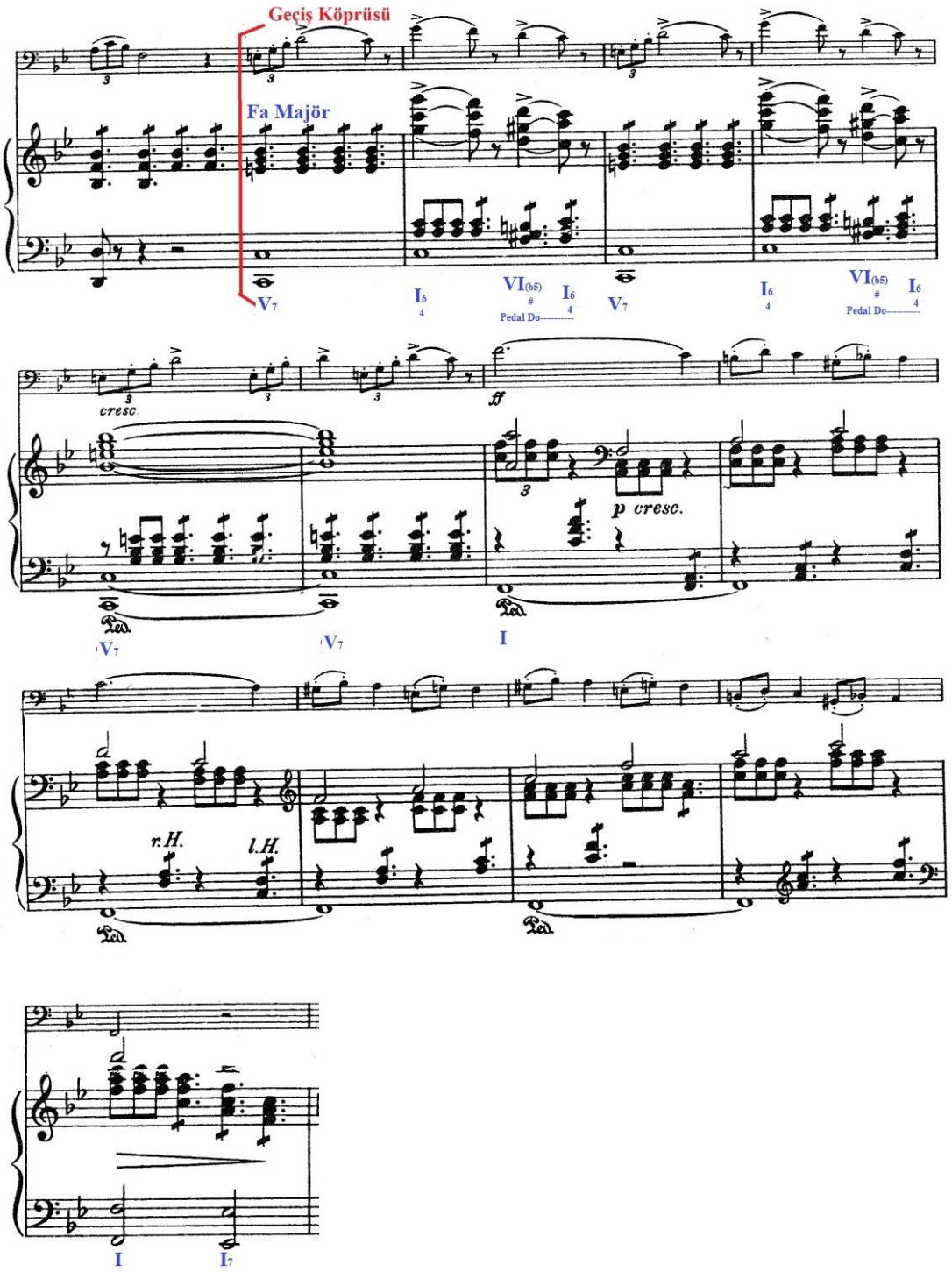

B bölümü geçiş köprüsünün ardından çeken tonda (fa majör) ya da A bölmesinin tonalitesinin ilgili minöründe (sol minör) gelmesi beklenirken, şaşırtıcı bir şekilde Re bemol majör tonunda gelir. B bölümü *(b1)* teması olarak nitelendirebileceğimiz onüç ölçülük bir periyoddan oluşur. Ezgi ve rtim bakımından farklı olan bu bölüm A bölümüne daha sakin bir havadadır. A bölümüne geçilmeden önce B bölümünün son ölçüsünde orkestra çeken (fa majör) fonksiyon yapılı akor kuruluşundaki geçit taşıyla A bölümünü hazırlar.

Şekil 9: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünün *(b1)* Temasının Sunulması (36.-48.ölçüler arası)

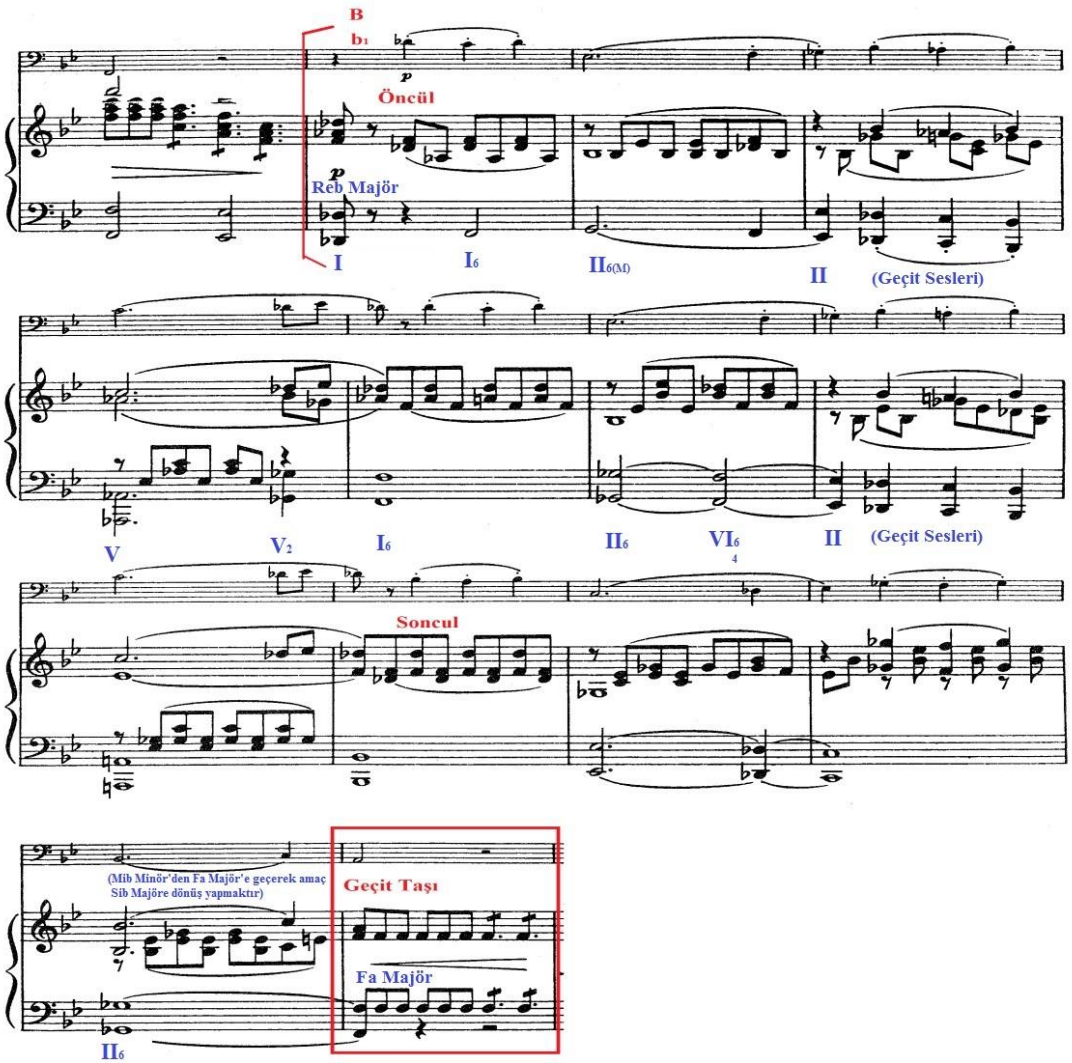

49.ölçüden itibaren iki ölçülük hazırlık mahiyetindeki giriş bölümünün ardından (A) bölümünün ilk *(a1)* teması tekrar duyurulur.

Şekil 10: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünün *(a1)* Temasının Sunulması (49.-60.ölçüler arası)

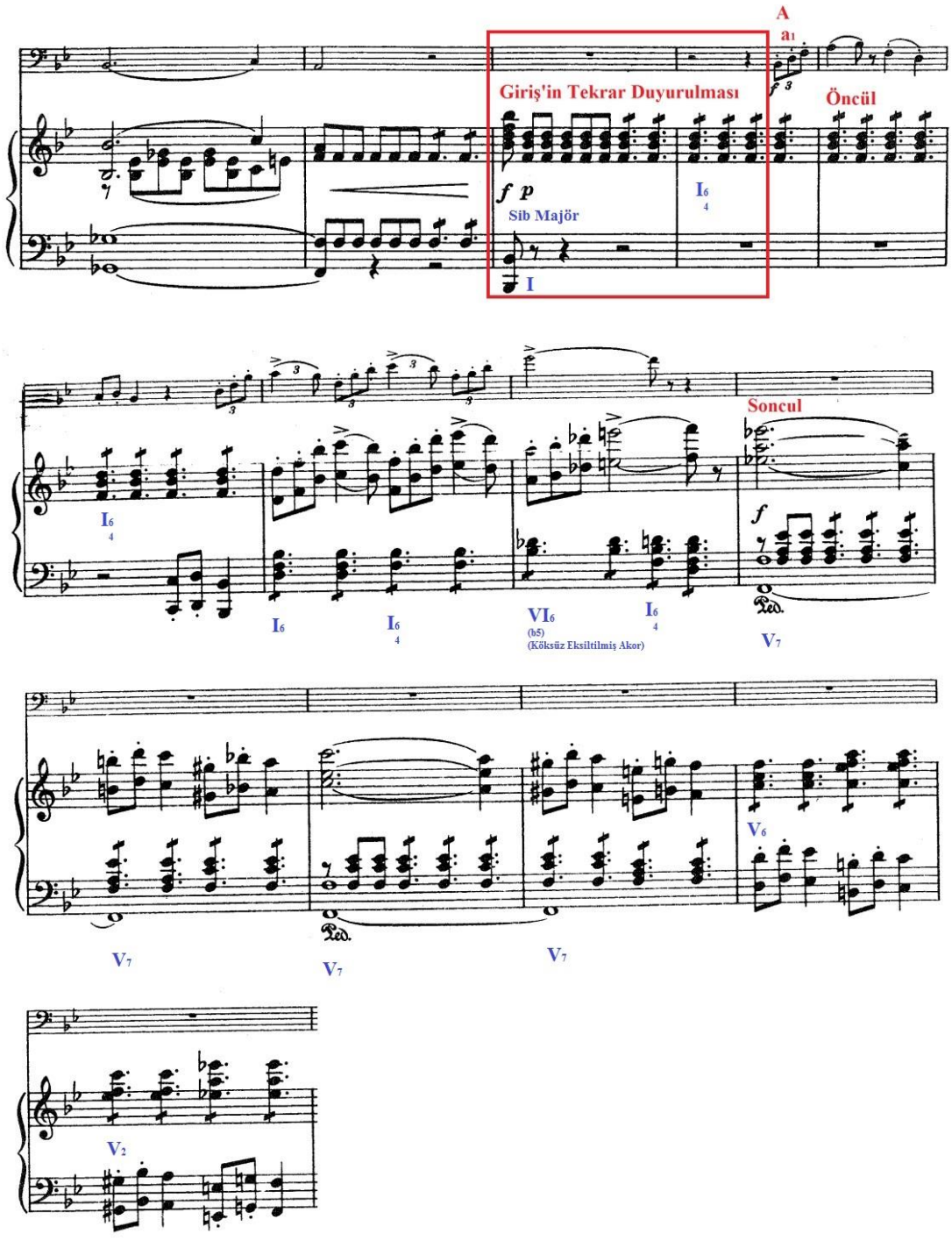

(A) bölümünün ilk *(a2)* teması 61.-70.ölçüler arasında duyulduktan sonra ilk (A) bölümünün geçiş köprüsünün aksine bu bölümün geçiş köprüsü, farklı tonalitede (fa majör) ayrıca trombon daha tiz seslerde duyurur. Geçiş köprüsü ana tonun çeken tonunda olmasından dolayı codetta bölümünü tonalite olarak hazırlar.

Şekil 11: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünün *(a1)* Teması (61.-70.ölçüler arası) ve Geçiş Köprüsünün Sunulması (71.-76.ölçüler arası)

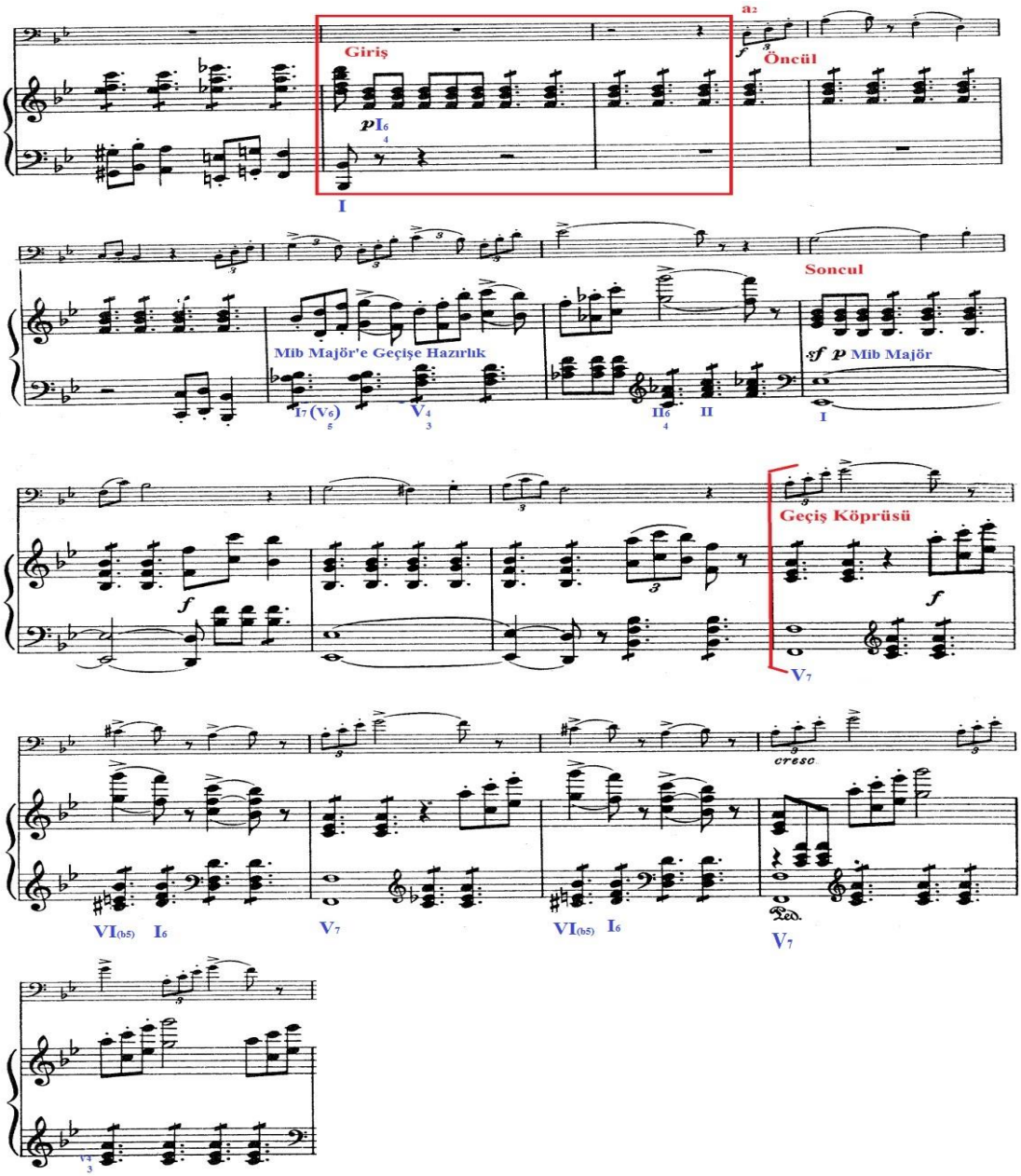

77.ölçüden itibaren bölümün bittiğine işaret eden coda başlar. Codetta'nın ilk sesi bölümün en tiz sesi trombonda si bemol ile girer. Trombondaki ezgi daha önce kullanılan müzikal materyaller üzerine kurulu, inici karakterde *f* nüansından *ff* nüansına çıkar. Orkestra da si bemol majör akor seslerinden oluşan üçleme ve katlamalı arpej yapıyla trombona eşlik ederek bölümü bitirir.

Şekil 12: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünün Codetta'nın Sunulması (77.-85.ölçüler arası)

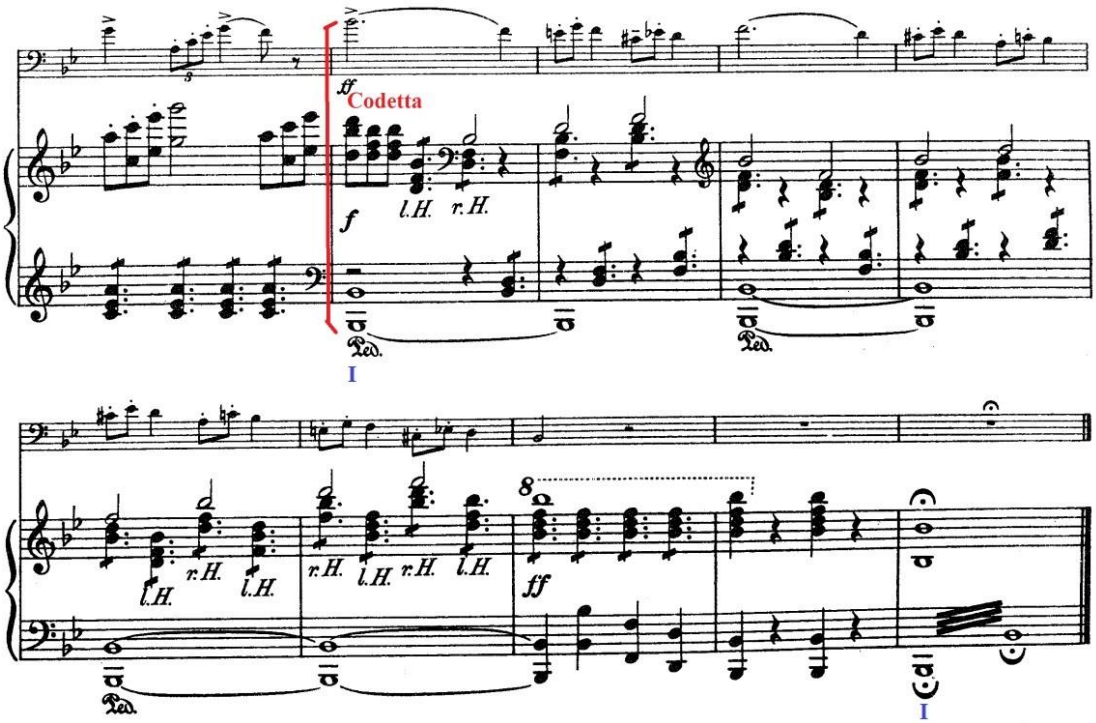

İkinci Bölüm

"Andante cantabile" başlıklı ikinci bölüm, 6/8 ölçü sayısında ve sol bemol majör tonundadır. Form olarak *"Üç Bölümlü Şarkı Formu"*nun kısa bir kuruluşundadır. Bu bölümde klasik konçerto yapısının aksine çeken ton ya da ilgili majör-minör tonda gelmek yerine uzak bir tonda gelmektedir. Besteci bu bölümde de şaşırtmıştır. Fakat ikinci bölüm, üç bölümlü şarkı formunun bölümler arasındaki ilgili minör ilişkisini devam ettirmiştir.

86.-87.ölçülerde orkestra eşlikli lied yapısıyla bölümün girişini oluşturur. Aynı ritmik yapı bölüm boyunca devam eder. 88. ölçüde A bölümünün *(a_1)* teması trombonda duyulur. 97. ölçüde *(a_2)* teması 105.ölçüye kadar devam eder. Bu bölümde ezgi trombonda *p* nüansında ve *espressivo* karakterdedir.

Şekil 13: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun İkinci Bölümünün *(a1)* Teması (88.-96.ölçüler arası) ve *(a2)* Temasının(97.-105.ölçüler arası) Sunulması

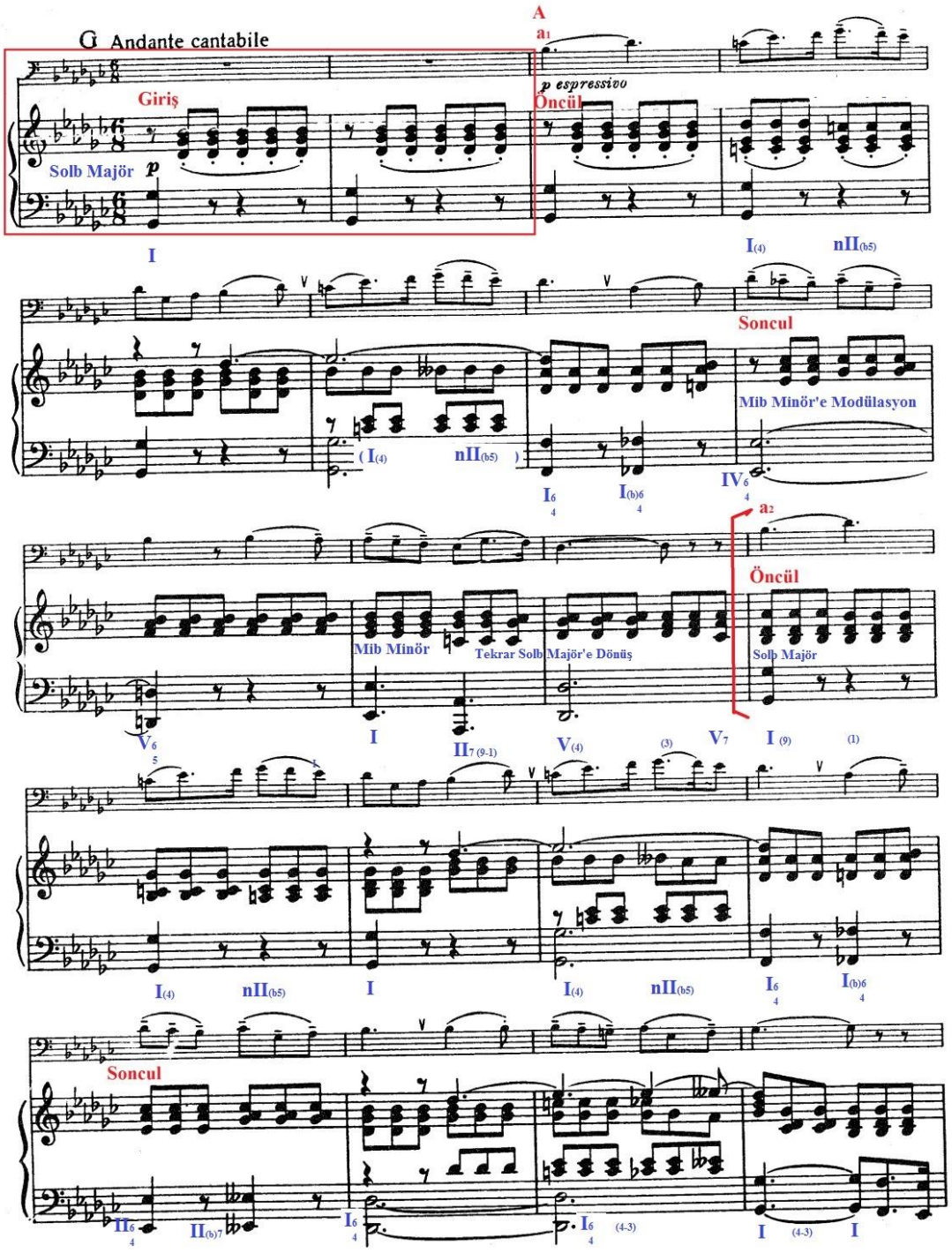

106. ölçüde B bölümünün *(b1)* teması girer. Sekiz ölçülük bu tema, *(a)* temasına zıt karakterde ve mi bemol minör tonundadır. *f* nüansındaki ezgiye orkestra da onaltılık tremolo yapısıyla eşlik eder.

Şekil 14: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun İkinci Bölümünden *(b1)* Temasının Sunulması (106.-114.ölçüler arası)

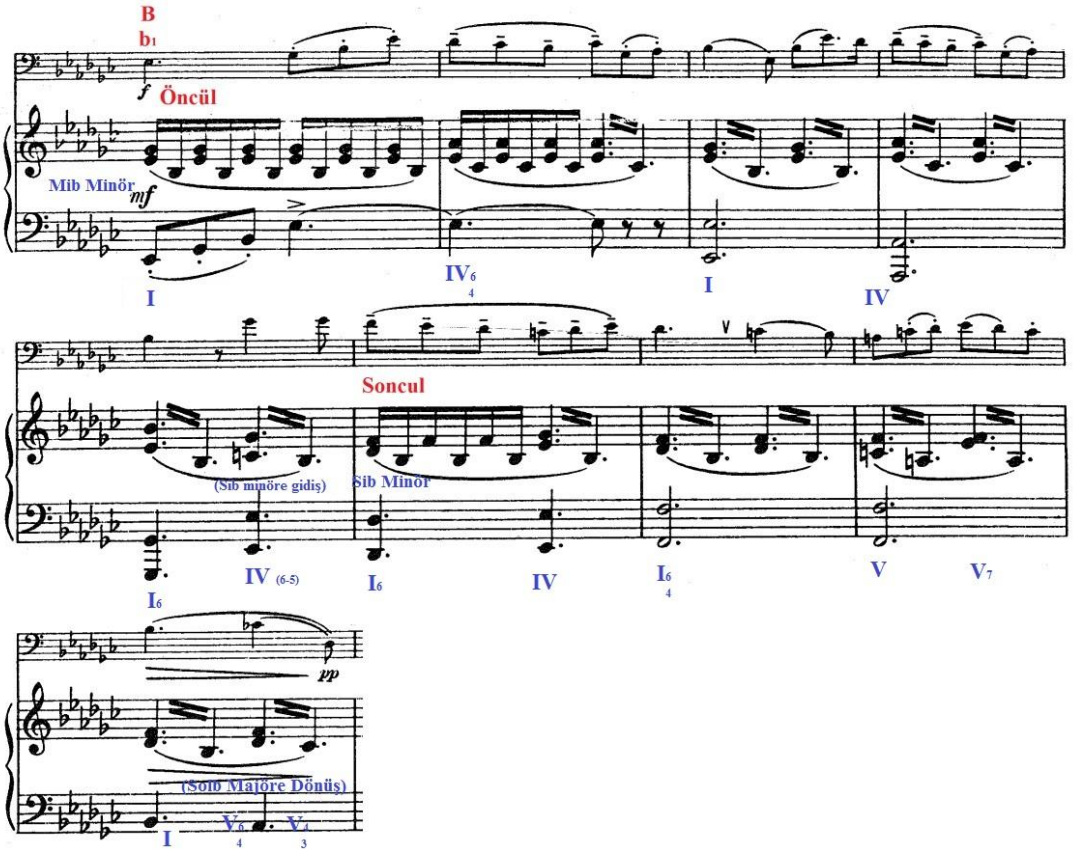

115.ölçüde A bölümü *(a1)* temasıyla tekrar dönüş yapar. 122.ölçüde re bemol majör tonunda kalış yaparak trombonu kadansa bırakır.

Şekil 15: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun İkinci Bölümünden *(a1)* Temasının Tekrar Sunulması (115.-122.ölçüler arası)

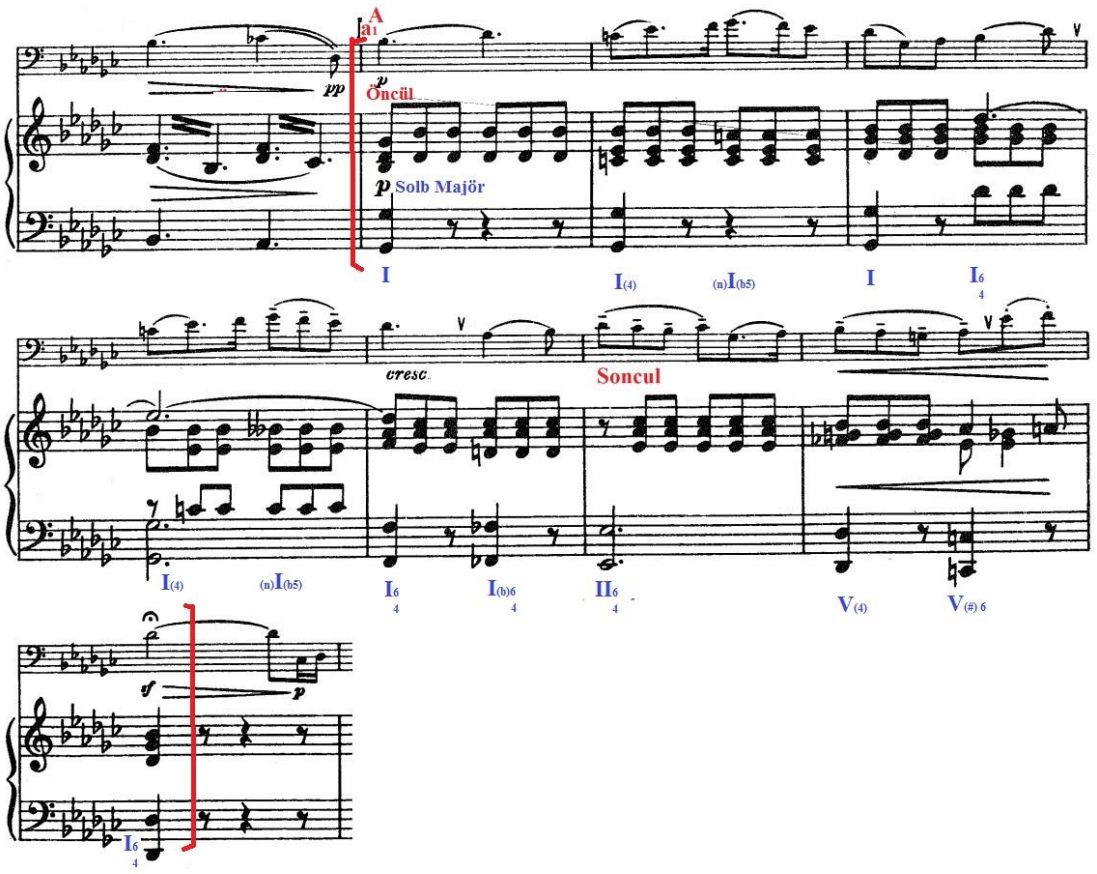

Kadans kısmında trombon sol bemol majör ve mi bemol minör tonlarında dizsel ve arpejli pasajlardan oluşan icrasını yaparak bölümü bitirir.

Şekil 16: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun İkinci Bölümünden Kadansın Sunulması (123.-126.ölçüler arası)

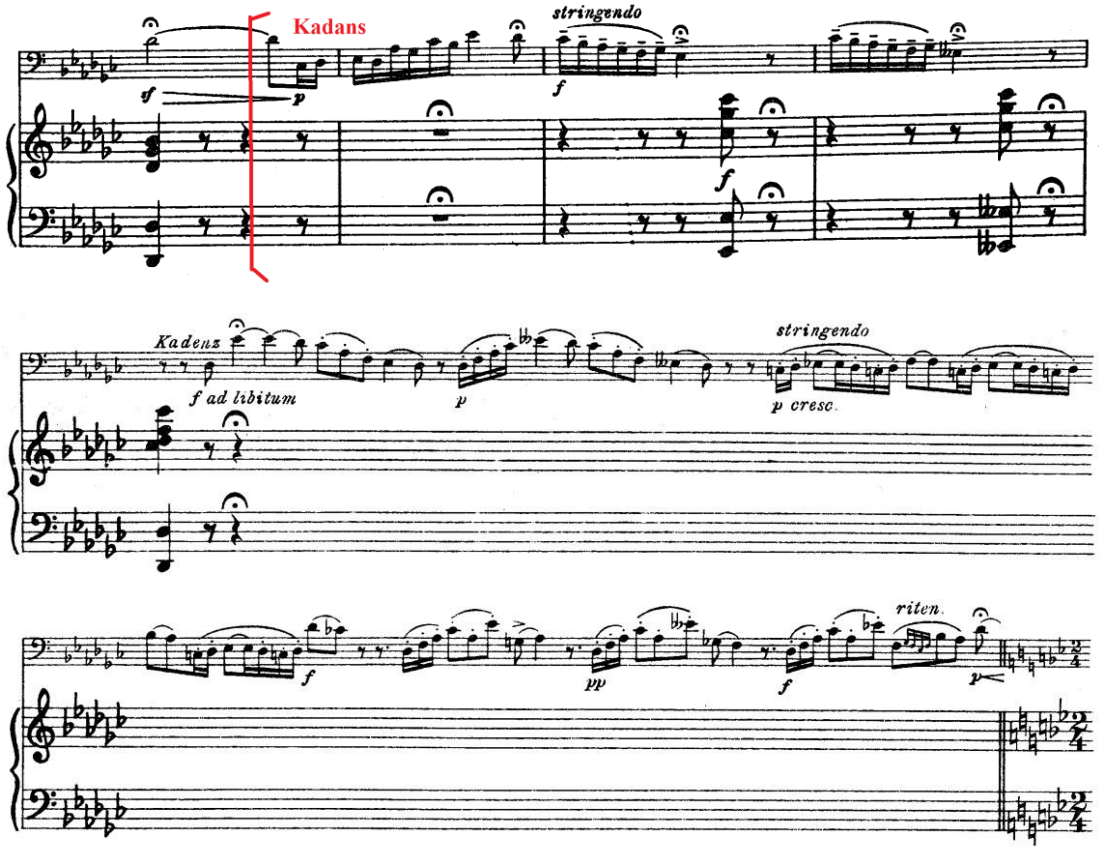

Üçüncü Bölüm

Üçüncü bölüm her ne kadar *"Allegretto"* başlığında olsa da ikinci ve üçüncü bölüm arasında altı ölçülük *"Allegro"* başlıklı ve tempoda kısa bir bölüm vardır. Si bemol majör donanım işaretlerinin aksine sol bemol majör tonunda devam eden bölüm son üç ölçüsünde fa majör kadansına geçer ve si bemol majör tonundaki *"Allegretto"* bölümü hazırlar niteliktedir.

Üçüncü bölüm *"Allegretto"* başlığı ve temposunda, 2/4'lük ölçü sayısındadır. *"Allegro"* kısmındaki sinyal yapısında dört ölçülük bir giriş yapısının ardından orkestra A bölümünün *(a_1)* temasını duyurur. Sekiz ölçülük orkestranın duyumundan sonra aynı temayı trombon çalar.

Şekil 17: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Üçüncü Bölümünden *(a_1)* Temasının Sunulması (137.-152.ölçüler arası)

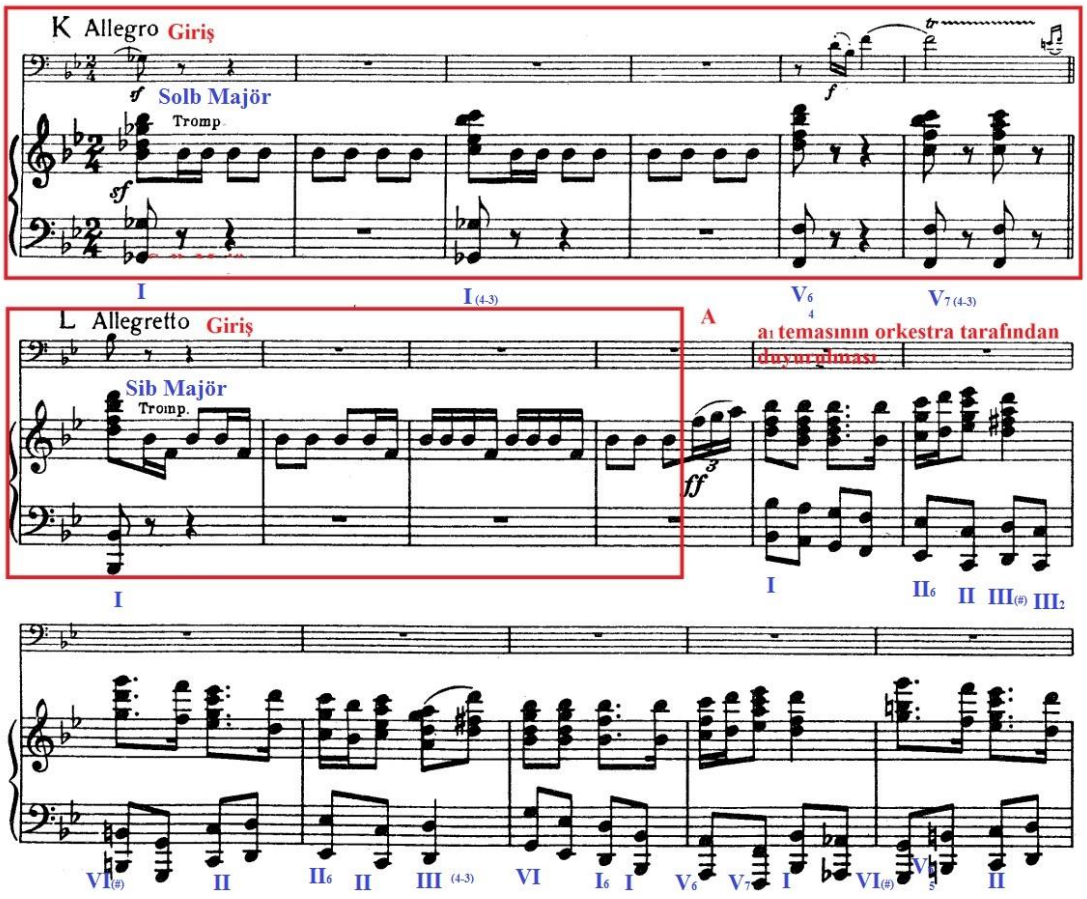

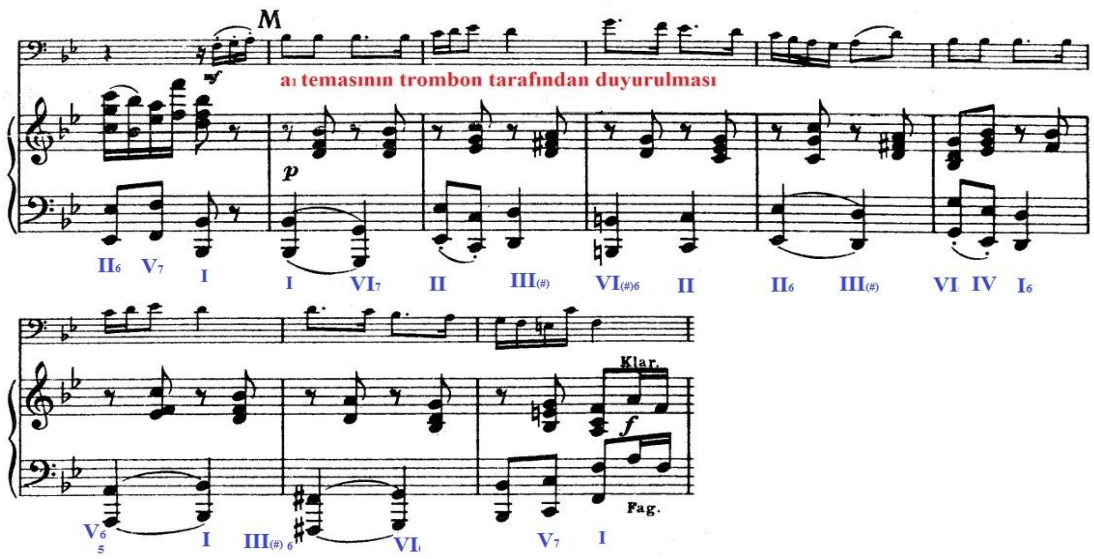

153.-160. ölçüler arasında A bölümünün *(b1)* teması olarak nitelendirebileceğimiz kısım karşımıza çıkmaktadır. Tema, ezgisel bir kaygı taşımaksızın bölümün askeri marş havasına uygun ritmik yapısıyla orkestra ve trombonun karşılıklı diyaloğu ile geçer. 161.-170.ölçüleri arası *ara kesit* olarak nitelendirebilecek *(b1)* teması karakterinde ve ritmik yapısındadır. Orkestra ve trombon diyaloğu burada da söz konusudur.

Şekil 18: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Üçüncü Bölümünden *(b_1)* Teması (153.-160.ölçüler arası) ve Ara Kesitin (161.-1170.ölçüler arası) Sunulması

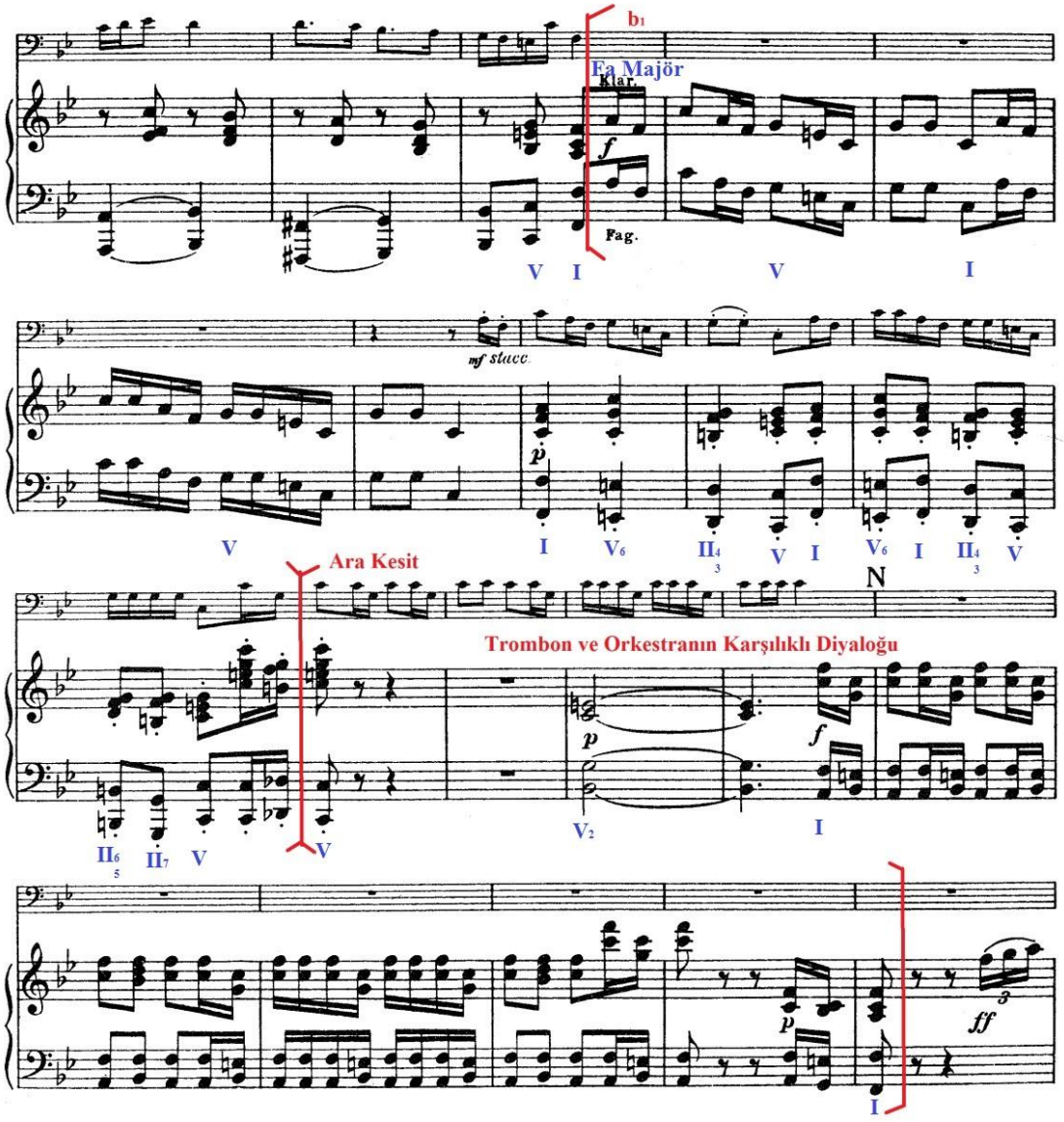

171.-186. Ölçüler arası *(a1)* temasının orkestra ve trombon diyaloğu ile devam eder. 187.-191.ölçüler arası B bölümüne geçmeden önce bir geçiş köprüsü görevi görür. Sol bemol majör tonalitesinde olup ritmik olarak sekizlik ve onaltılık üçleme tartımla B bölümünü hazırlar.

Şekil 19: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Üçüncü Bölümünden *(a1)* Teması (171.-186.ölçüler arası) ve Geçiş Köprüsünün (187.-191.ölçüler arası) Sunulması

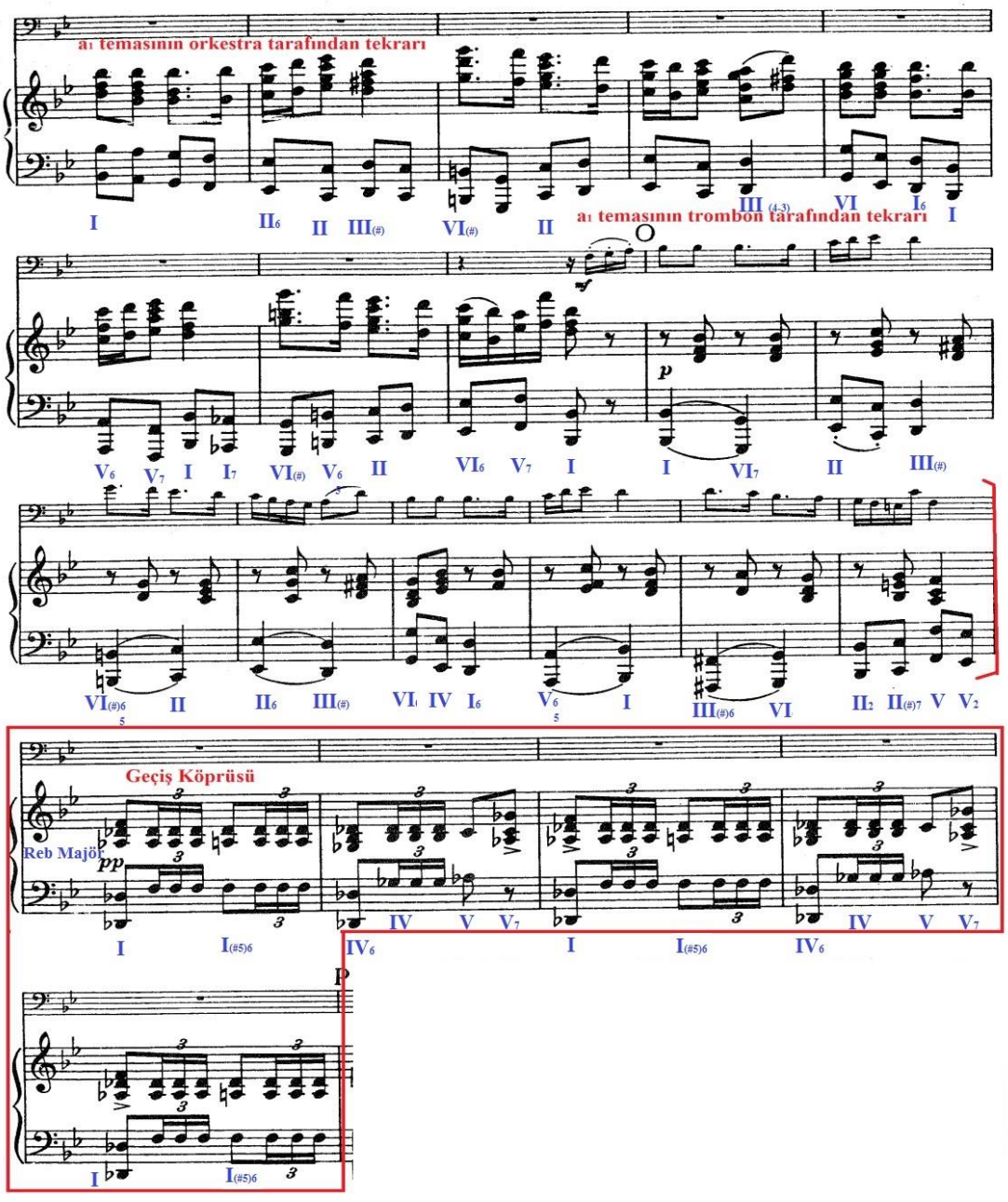

B bölümü 192.ölçüde *(b1)* temasıyla başlar. *p* nüansında, legato artikülasyonundaki tema, trombonun ezgiyi tamamlamasıyla biter. Yine B bölümünün girişindeki dört ölçülük geçiş köprüsü orkestra tarafından duyurulur.

Şekil 20: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Üçüncü Bölümünden *(b1)* Teması (192.-199.ölçüler arası) ve Geçiş Köprüsünün (200.-203.ölçüler arası) Sunulması

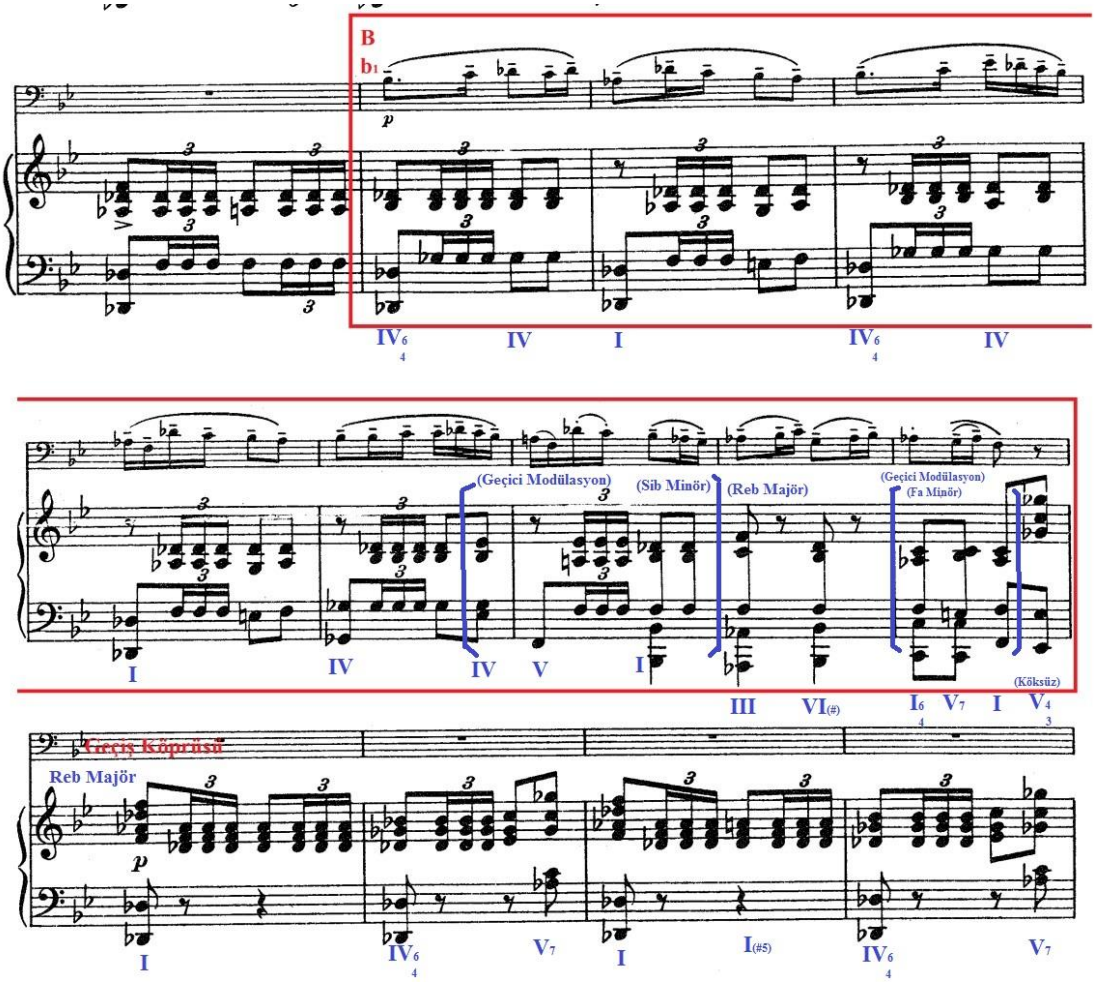

204. ölçüde bu kez orkestra *(b1)* temasını çalmaya başlar. Trombon, orkestranın önceki eşlik ettiği ritmik yapıda eşlik eder. Orkestra *legato*, trombon *staccatissimo* artikülasyon olarak belirtilmiştir.

Şekil 21: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Üçüncü Bölümünden *(b1)* Temasının (204.-212. ölçüler arası) Sunulması

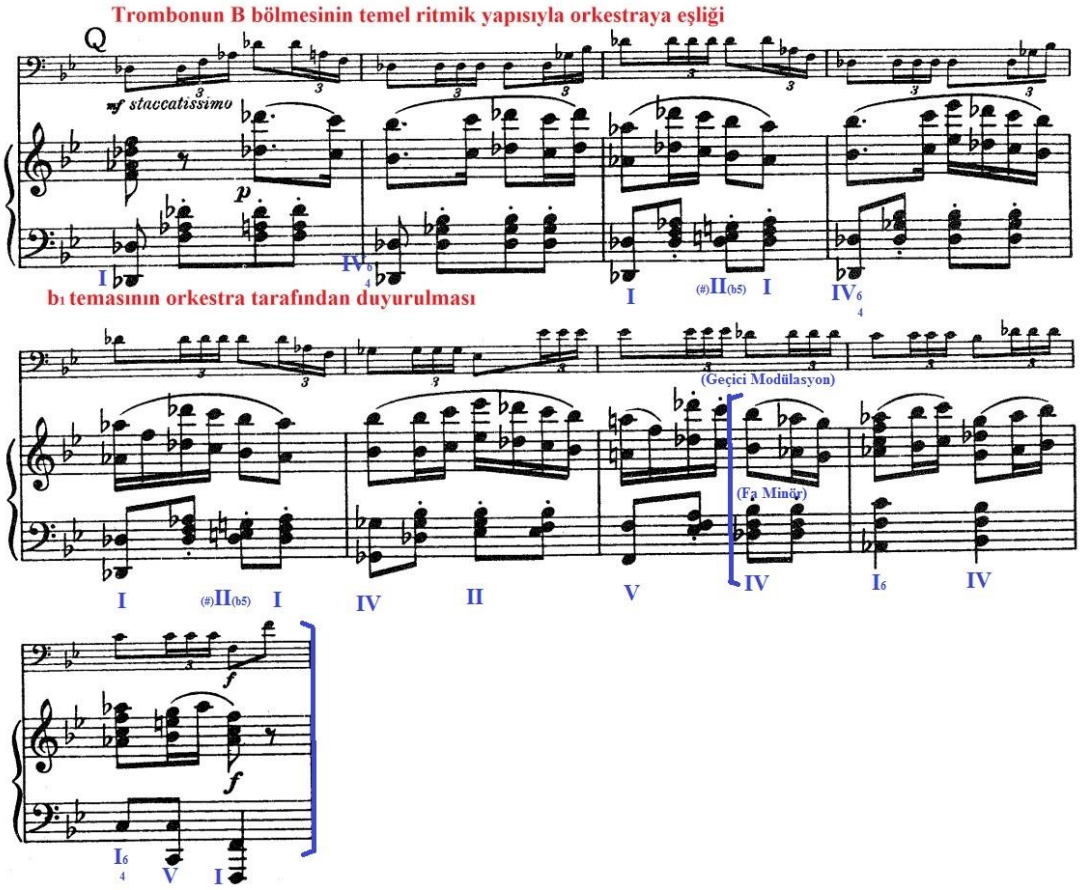

213.-219. ölçüler arası hazırlayıcı karakterde ara kesit olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kesit aynı zamanda si bemol majör tonalitesine dönüşü hazırlar.

Şekil 22: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Üçüncü Bölümünden Ara Kesitin (213.-219.ölçüler arası) Sunulması

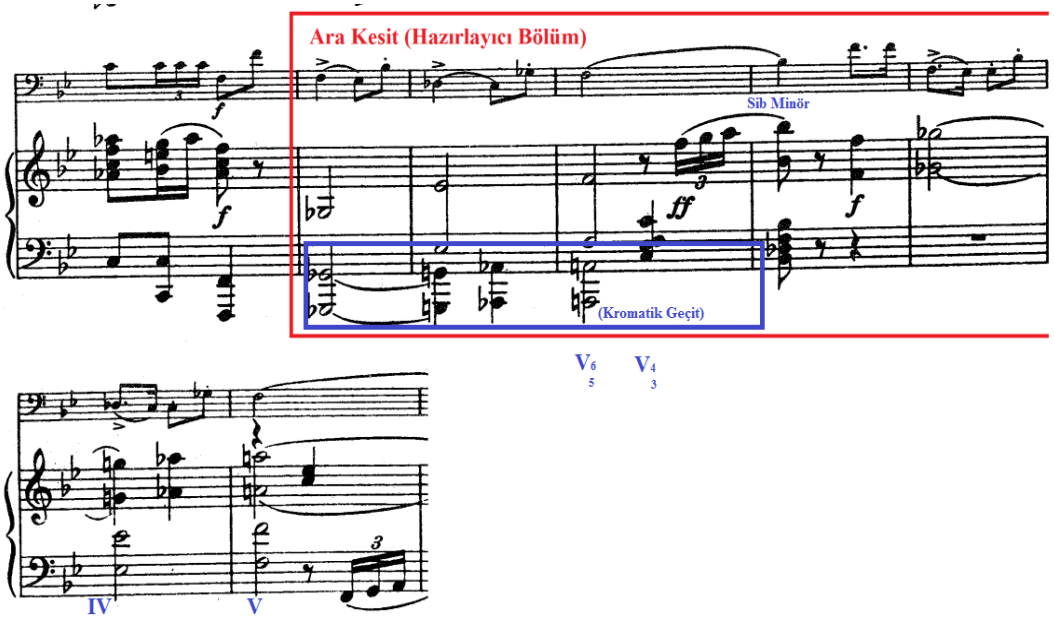

220. ölçüde üçüncü bölümün başında yer alan giriş teması orkestra ve trombonun diyaloğuyla başlar. Trombonun *p* nüansında ve crescendo yaparak onaltılık tartımdaki pasajıyla A bölümüne tekrar dönüş yapılır. A bölümünün *(a_1)* teması önce orkestra tarafından duyurulur. Bu esnada trombon temanın üstüne varyasyon yapar. Daha sonra tema trombona geçer. Bu bölüm trombon ve orkestra diyaloğuyla 247. ölçüde son bulur.

Şekil 23: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Üçüncü Bölümünden *(a1) ve (a2)* Temalarının (220.-247. ölçüler arası) Sunulması

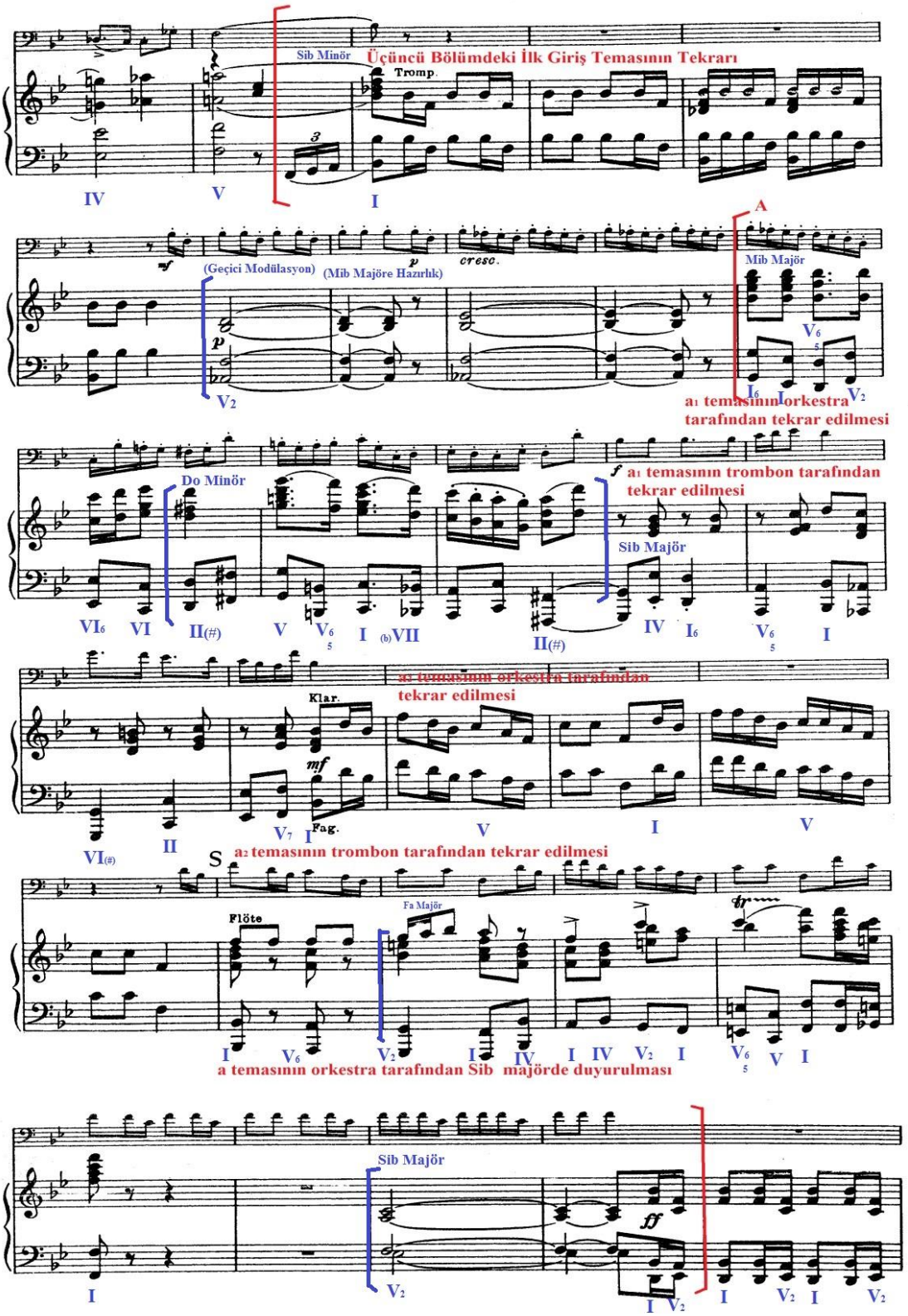

248. ölçüde orkestra giriş bölümünü tekrar bu sefer armonik yapıda duyurur. İki ölçülük trombonun girişi taklit etmesiyle kadansa giriş yapılır. Altı ölçülük geniş bir kadansa yer verilir. Kadans bölümün askeri havasını yansıtacak şekilde 260.ölçüye kadar devam eder.

Şekil 24: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Üçüncü Bölümünden Giriş Tekrarının (248.-255. ölçüler arası) Sunulması

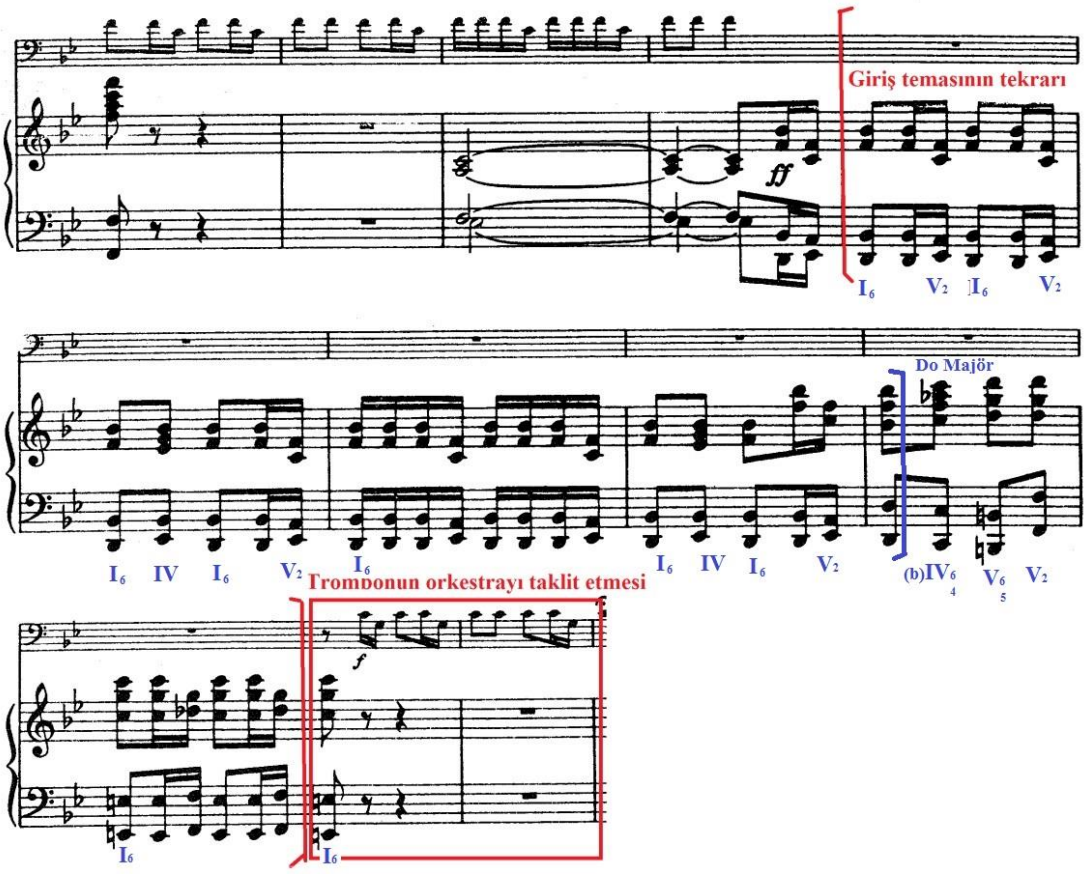

Şekil 25: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Üçüncü Bölümünden Trombonun Kadansı (256.-260. ölçüler arası)

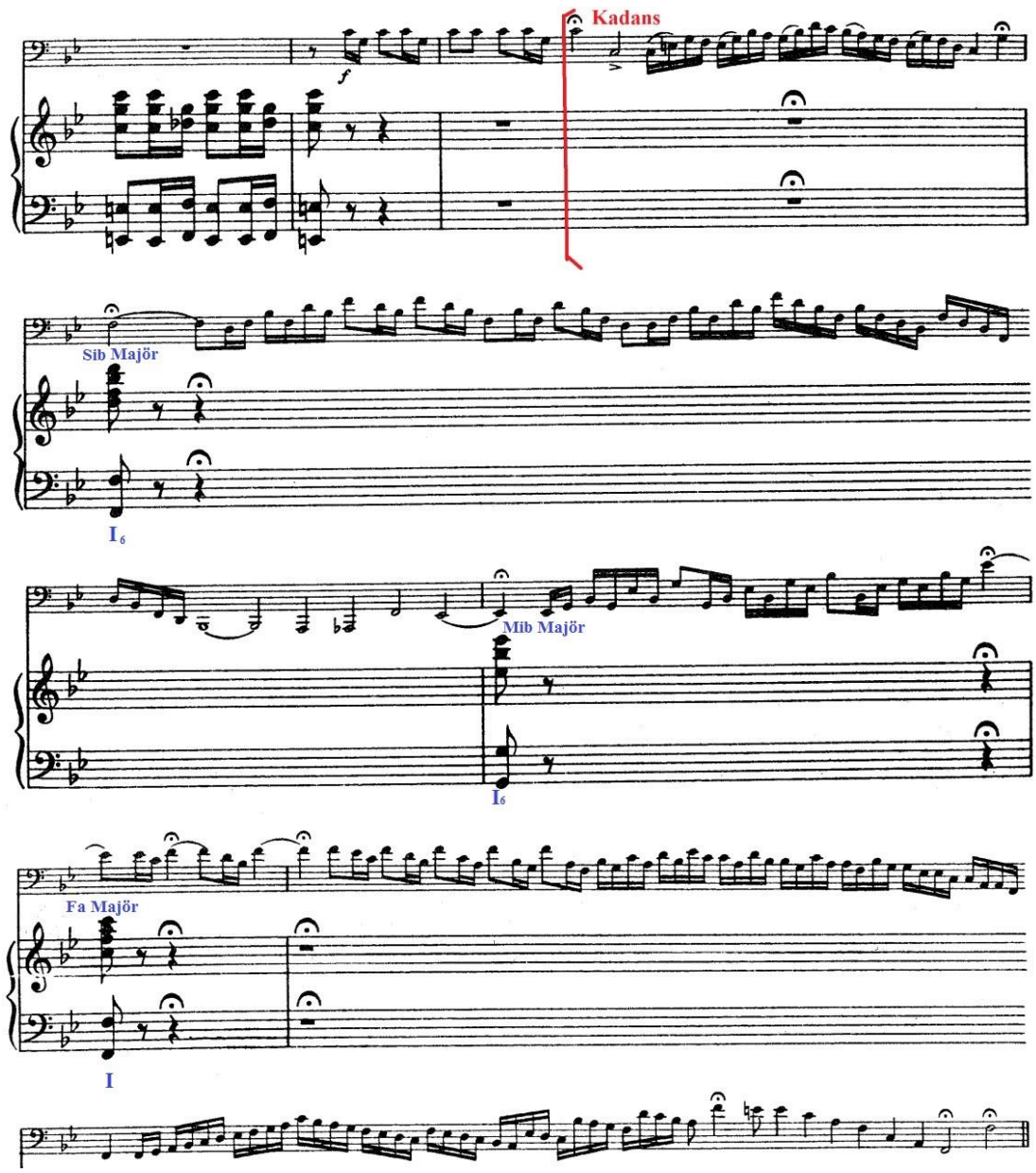

262. ölçüde coda olarak düşünülen *"Tempo poco meno mosso"* başlığındaki bölüm, trombonun ve orkestranın bas çalgılarının pedalı üstüne orkestranın ezgisiyle başlar, daha sonra ezgi trombona geçer. 270. ölçüde giriş bölümü, bu sefer eseri sonlandırmak için coşkulu ve gösterişli bir şekilde gelir ve konçerto biter.

Şekil 26: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Üçüncü Bölümünden Coda ve Eserin Bitişi (262.-275. ölçüler arası)

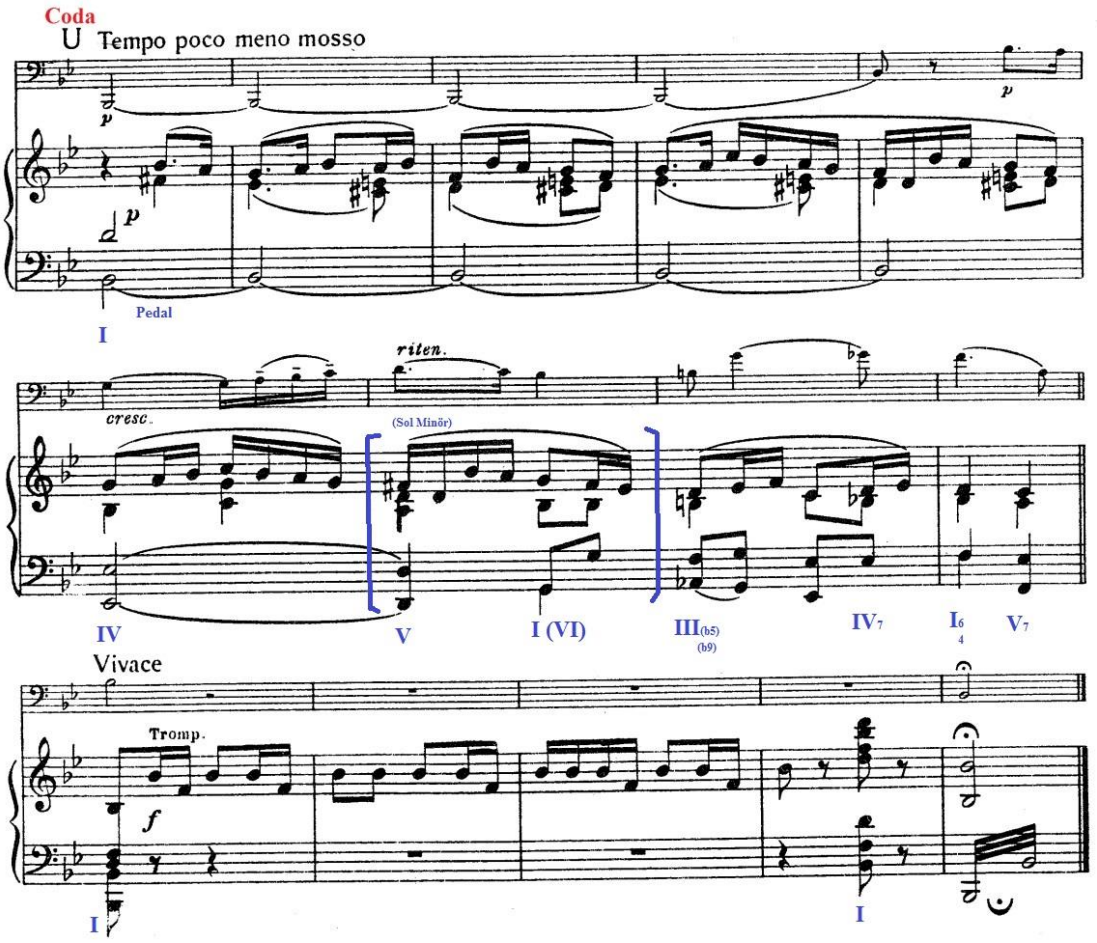

3.2 İkinci Alt Problem

Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun İcra Yönünden İncelenmesi

Si Bemol Majör Trombon Konçertosu, tenor trombon için yazılmış olmasının yanında orta ve kalın ses alanının da kullanılmasından ötürü bas tromboncular için de vazgeçilmez bir eserdir. Dönemin trombon eserlerine benzer şekilde, tenor trombon için güç pasajlar olan konçerto, çalgının birçok kalın seslerini içermektedir.

Ayrıca konçertoda arpejli, geniş aralıklı ve seri onaltılıklardan oluşan pasajlar, trombon için teknik ve yorum güçlükleri bulunmaktadır. Legato pasajlarda ifade açısından kolaylıklar olsa da tek-çift dil artikülasyonlarının olduğu bölümler icracı için zorlayıcıdır. Tiz sesler ve pes seslerde dudak kontrolünün sağlanması entonasyon açısından önemlidir. Konçertoyu çalışacak icracının temel olarak teknik problemlerini aşmış olması, eseri çalışması için bir ön koşuldur.

3.2.1 Isınma (Warm-Up)

Bakır çalgı icracıları için ısınma (warm-up) çok önemlidir. *Warm-up Exercises* yani *Isınma Çalışmaları* icracının vücudunu ve dudaklarını çalgı çalmaya hazırlama çalışmalarıdır. Bu çalışmalar genelde çalma ağırlıklı olarak geçse de dudak ve vücut kaslarının rahatlaması ve gevşemesi için nefes çalışmaları yapmak gerekir. Nefes çalışmaları vücudu hazırlamasının yanı sıra özellikle bakır çalgı icrasında havanın kullanımını daha kolay hale getirecektir.

Nefes çalışmalarının ardından ağızlık ile yapılacak çalışmalar dudağı, çalgı çalmadan önce hazırlayacaktır. Orta ses alanında başlamak üzere kalına ve tize doğru çıkılarak üflenen uzun seslerin ardından arpej ve dizi seslerinin çalınmasıyla son bulabilir. İcracının öğretmeni tarafından önerilecek çalışmalar olabileceği gibi, kendisinin o güne kadar ki müzikal birikimi doğrultusunda da yapabileceği çalışmalar olabilir.

"Ağızlık ile elde edilen sesin niteliğinin ve entonasyonunun iyi olmaması, trombondan çıkacak olan tonun da iyi olmamasına yol açacaktır. Ağızlık ile hedeflenen niteliğe ve entonasyona sahip ses elde edildiğinde, ağızlık trombona yerleştirilerek aynı ses tüm bu çalışmalara özen gösterilerek tekrar trombon ile üflenmelidir. Ağızlık ile hedeflenen niteliğe ve entonasyona sahip ses elde edildiğinde, ağızlık trombona yerleştirilerek aynı ses tüm bu çalışmalara özen gösterilerek tekrar trombon ile üflenmelidir. Ağızlık ile çalışılan ortamlarda, çalınan seslerin doğru entonasyona sahip olduğunu piyano ile denetlemek de iyi bir çalışma yöntemidir. Piyanonun olmaması durumunda, trombon ile doğru entonasyon elde edildiğini denetlemek için ağızlık kolaylıkla takıp çıkarılabilmelidir." (Özer, 2008: 41)

Aşağıda örnek ağızlık çalışması önerilmiştir:

Şekil 27: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Ağızlık Çalışması (Mastering The Tuba Book 1 by Roger Bobo Sayfa 12)

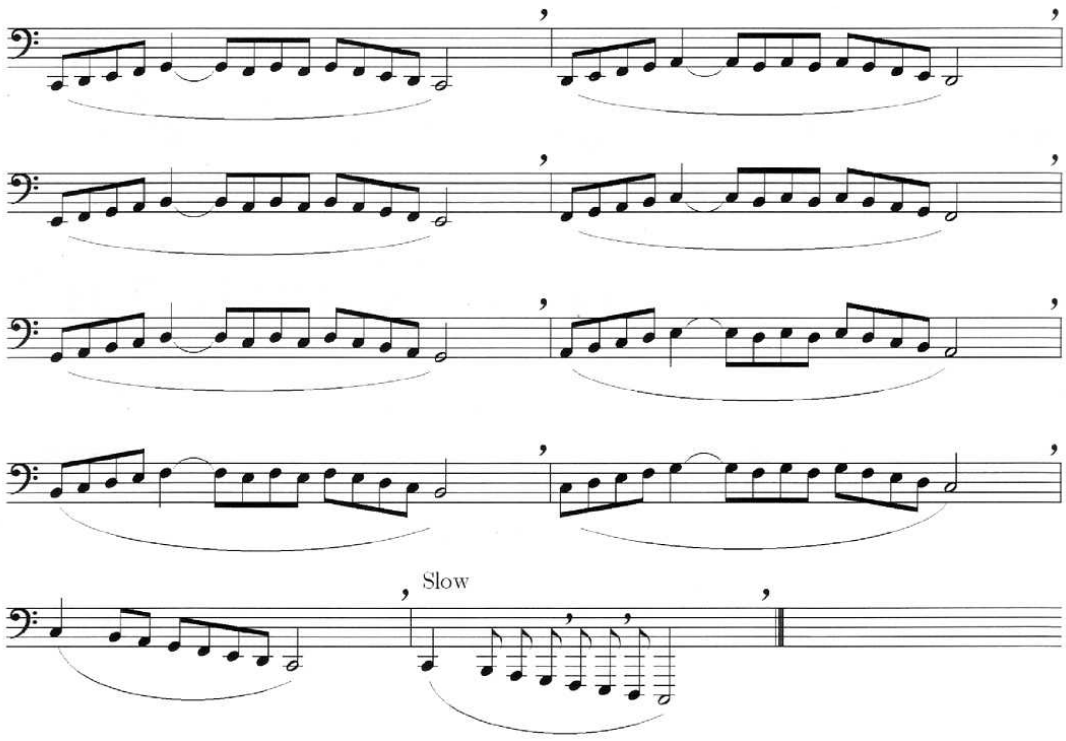

Ağızlık çalışmalarının ardından trombonla çalışmaya geçmeden önce 5-10 dakika arasında ara verilmesi uygun olabilir. Bu ara, vücudun ve dudakların çalmaya hazırlanmasında önemli bir dinlenme sürecidir. Yine orta ses alanında kromatik olarak kalın ya da ince ses alanına doğru inici-çıkıcı uzun sesler üflenmelidir. Bu uzun sesler önce *mf* başlanıp daha sonra crescendo ve decrescendo yaparak *p* ya da *f* nüanslarına inilip çıkılabilir. Burada önemli olan sesi çatlatmadan ve entonasyonu doğru bir şekilde dudak kontrolünü sağlamaktır. Aşağıda örnek uzun ses çalışmaları önerilmiştir:

Şekil 28: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Uzun Ses Çalışması (Daily Routines for Trombone by Emory Remington No.1)

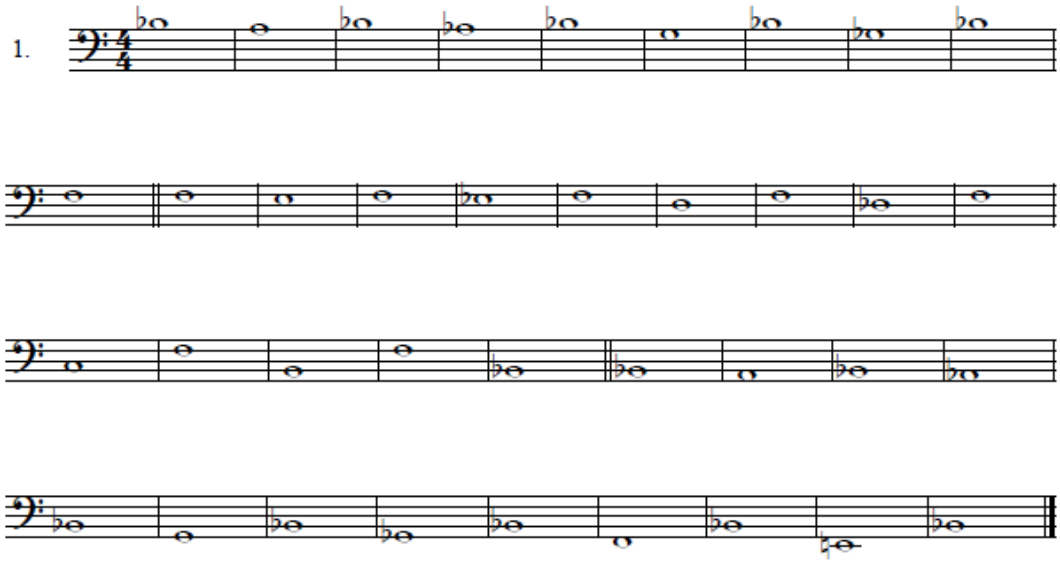

Şekil 29: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Uzun Ses Çalışması (Arban Complete Method for Trombone and Euphonium by Alessi&Bowman Sayfa.14)

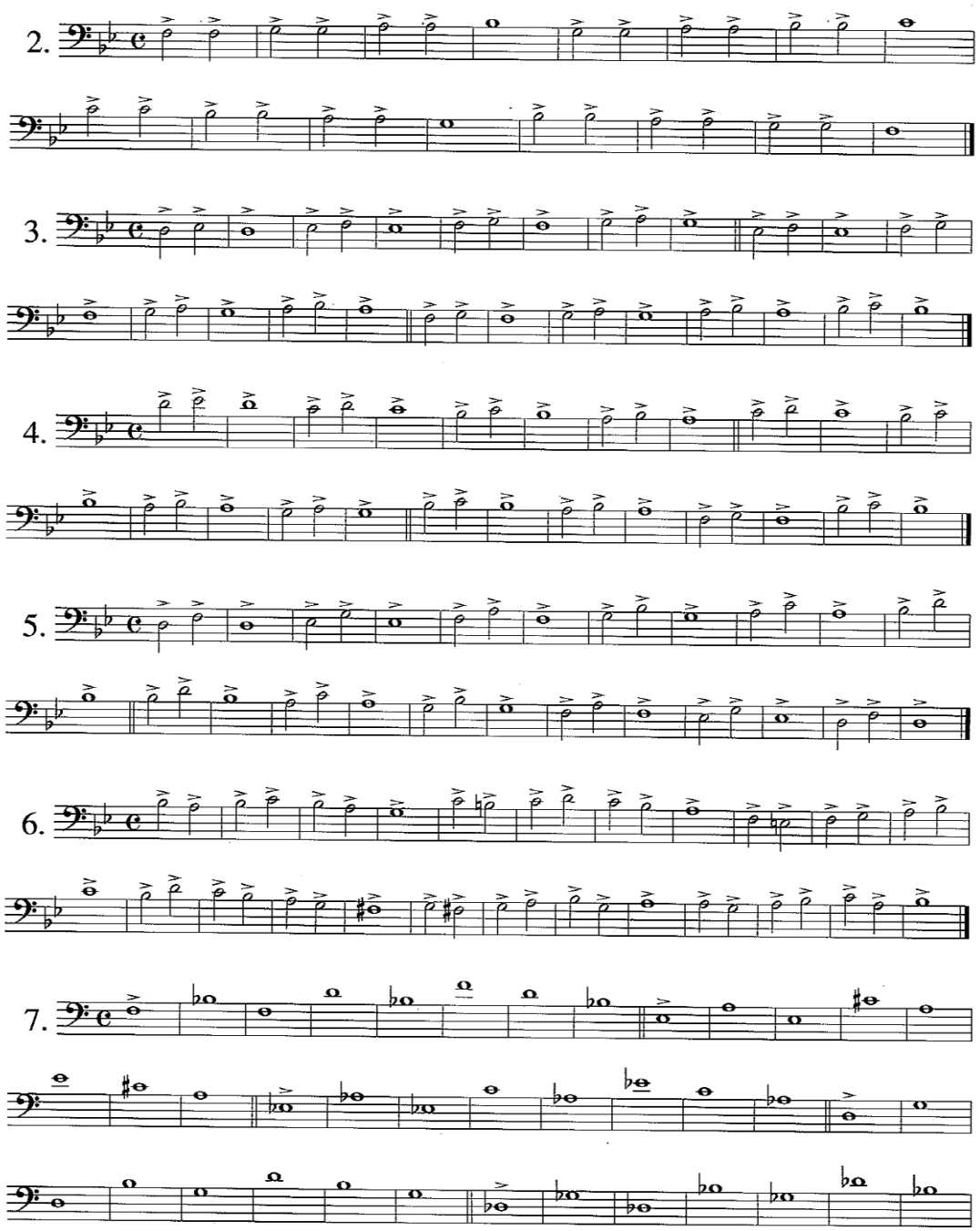

Şekil 30: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Uzun Ses Çalışması (Daily Drills and Technical Studies for Trombone by Max Schlossberg Sayfa.4)

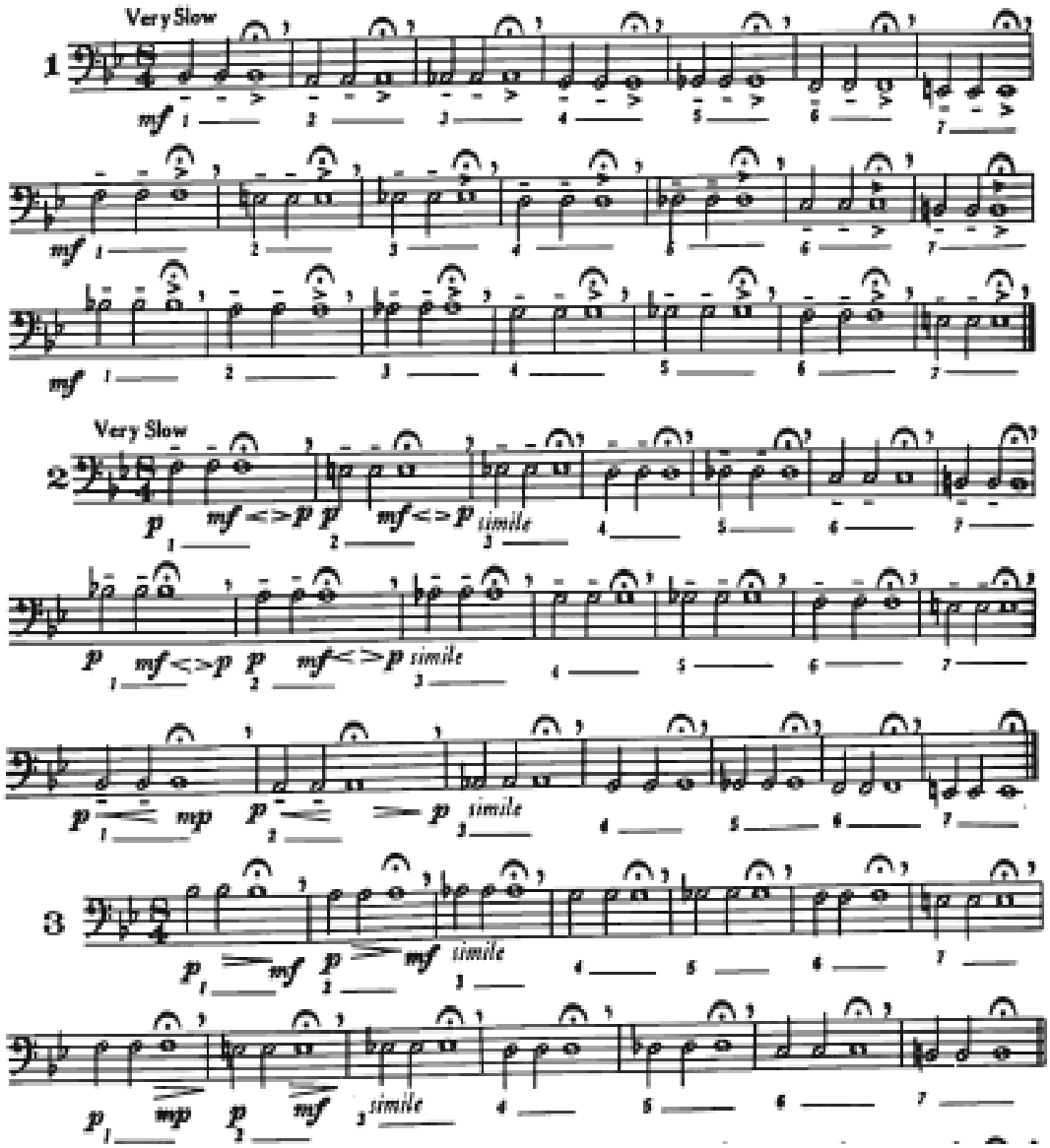

Uzun seslerin ardından bakır çalgılar için *Warm-up* çalışmalarının temelini oluşturan çalışmalara geçilebilir. Bu çalışmalar için dudak basıncı en aza indirilmeli, bol hava düşünerek ve kullanarak yapılmalıdır. Ses geçişlerinde çatlama ve kayma olmamasına dikkat edilmelidir. Nefes ve ağızlık çalışmalarından kazanılan dudak

hakimiyeti ve kontrolü çalgıyla denenmeli ve yapılan çalışmalar en az hatayla çalışılmalıdır.

Şekil 31: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Warm-Up Çalışması-1

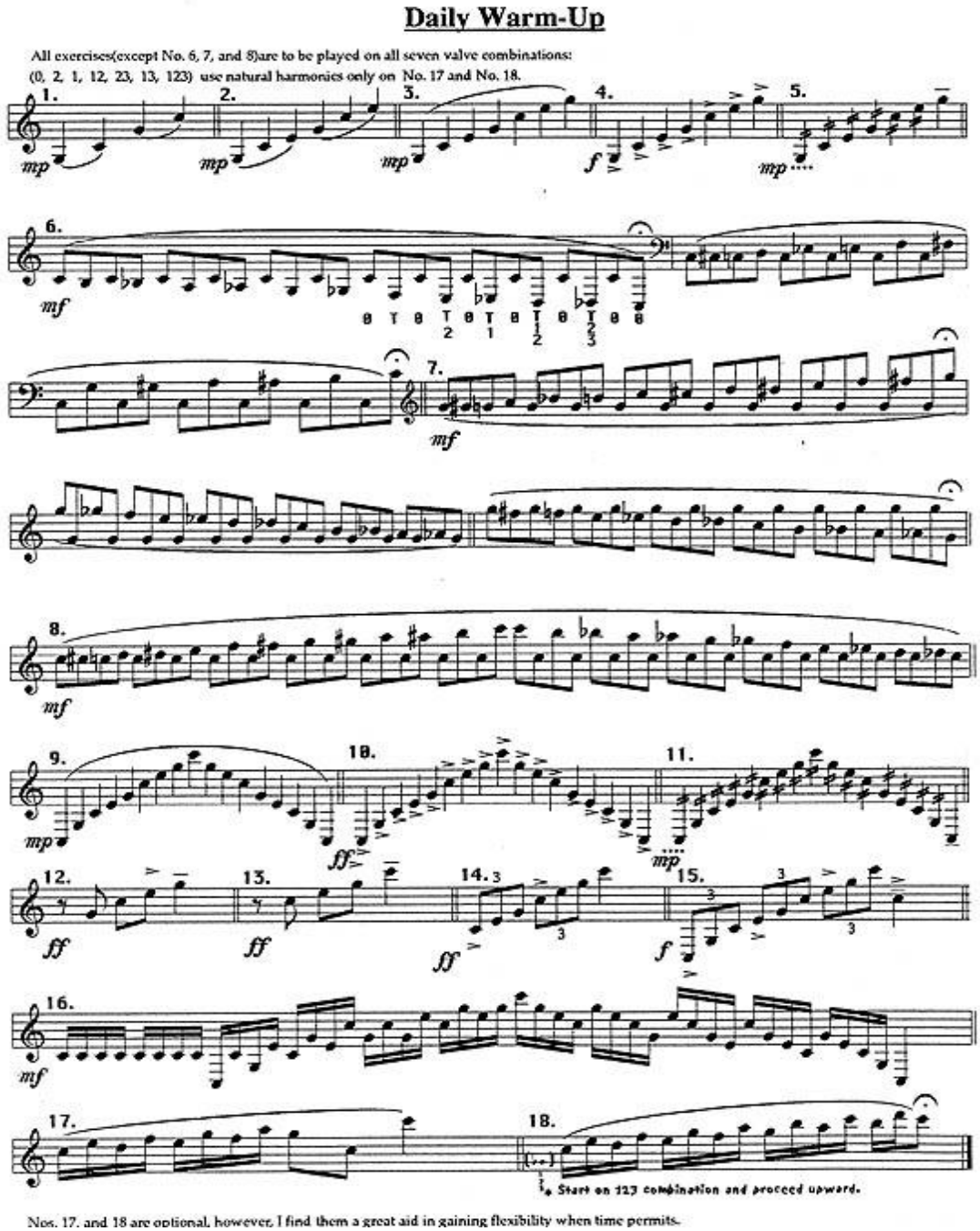

Şekil 32: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Warm-Up Çalışması-2

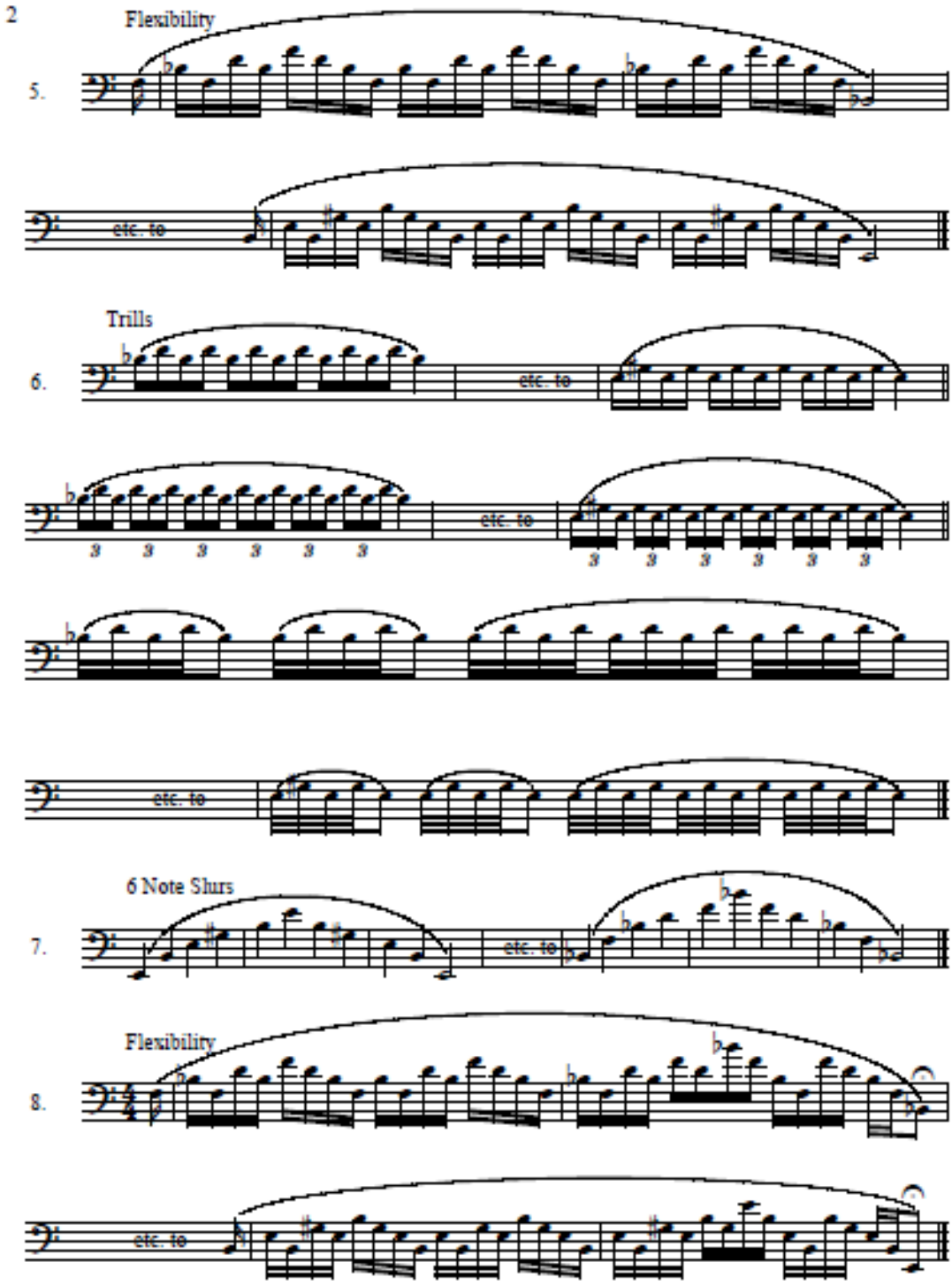

3.2.2 Dayanıklılık ve Esneklik (Endurance-Flexibility)

Bakır çalgı çalıcılarının dudaklarının dayanıklılığı ve esnekliği çok önemlidir. Sürekli yapılacak çalışmalarla sağlanacak olan bu iki öğe dudağın daha az yorulmasına ve çalışılan eserin daha müzikal bir şekilde yorumlanmasına zemin hazırlayacaktır. (Kuru, 2016: 24)

"Dayanıklılık, icracıların çalma verimini fiziksel olarak sürdürebilme ölçüsüdür. Dayanıklılığı geliştirebilmek için, iyi bir günlük çalışma planının uygulanması yararlıdır. Dayanıklılık, gün içerisinde çalışılacak uzun ses üfleme ve bağ çalışmaları, değişik şekillerde gamlar ve teknik çalışmalar ile arttırılabilir. Dayanıklılığın artması, gün içinde trombonun çalışılma süresi ile orantılıdır. Ancak çalışmaların sistemli ve disiplinli olarak uygulanması gerekir." (Özer, 2008: 45)

Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nda dayanıklılık gerektiren birçok pasaj vardır. Bu pasajların icrasından daha önce dayanıklılık çalışmaları yapılarak, belirtilen yerler daha kolay ve daha doğru entonasyonla çalınır.

Konçertonun ilk girişi, staccato, legato artikülasyondaki aralıklı ve tiz seslere çıkan pasajlarıyla dayanıklılık gerektiren bir bölümdür.

Şekil 33: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünden Dayanıklılık Gerektiren Pasaja Örnek (2.-35.ölçüler arası)

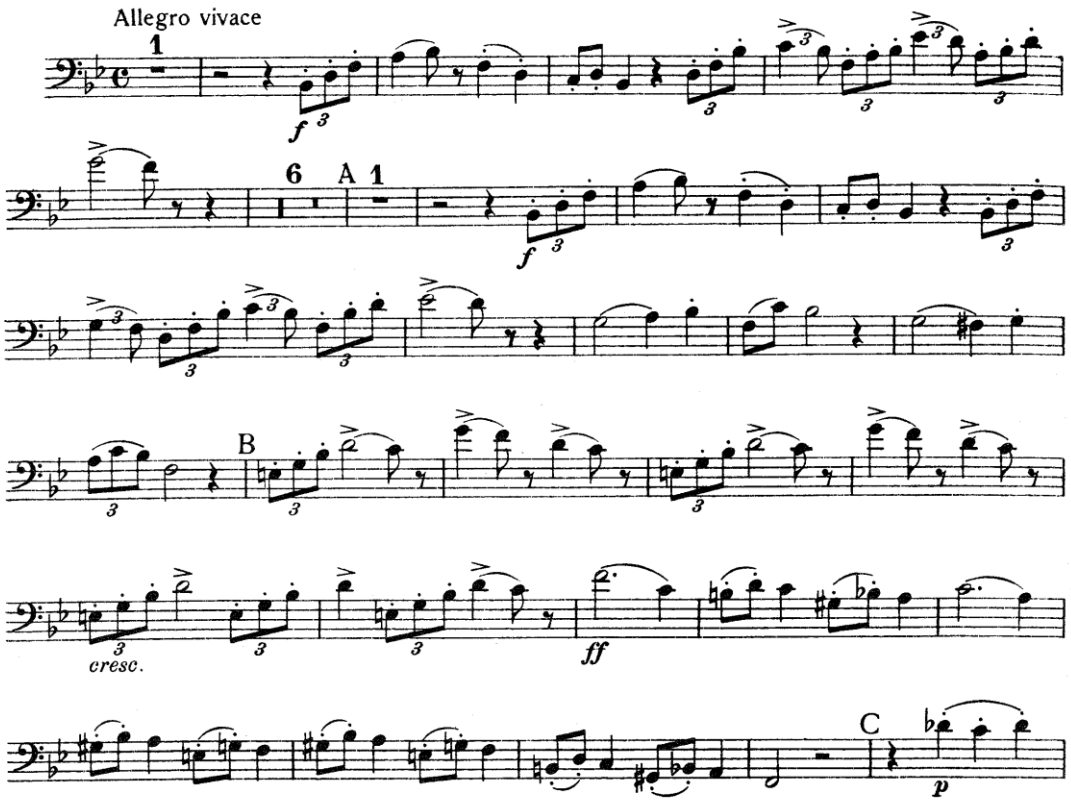

Dayanıklılık gibi esneklik de (flexibility) sadece düzenli çalışmayla gelişir. Çalgıyla ilk teması sağlayan dudakların esnekliği, alınan havanın kalitesini daha üst seviyeye taşıyarak ortaya çıkaracak, tonun daha dolgun olmasını sağlayacaktır. Esneklik çalışmalarının iyi bir şekilde çalışılması için diyafram desteğiyle alınan havanın rahat bir şekilde dudak yoluyla iletilmesi ve oluşacak vibrasyonun en üst seviyede olması gerekmektedir. (Çokamay, 2010: 134)

Esneklik çalışmaları çalışılırken şunlara dikkat edilmelidir:

- Çok hızlı çalınmamalı ve orta bir hız tercih edilmelidir. (60-90 metronom) Seslerin doğruluğu ve tonun kalitesi kontrol edilmelidir.

- Yapılan çalışmalar her gün rutin olarak çalışılmalıdır.

- Dudak pozisyonunun şekli korunmalıdır. Ses değişimi yapılırken dudağımız ya da yüz kaslarımızla büyük hareketlerden kaçınılmalıdır. Gerekirse ayna karşısında çalışılarak en az hareketle çalınmalıdır.

- Yapılan esneklik çalışmaları sadece çalgıyla değil başlangıçta ağızlık ile de çalışılmalıdır. Ya da çalgıyla yapılan çalışmalarda ağızlık ile kontrol edilmelidir.

- Çalışmaları oluşturan nota kümeleri kısa süre değerinde ve doğal legato-staccato artikülasyonu kullanılarak çalınmalıdır.

- Çalışılan esneklik çalışmaları ritmik varyasyonlar yapılarak çalışılabilir.

- Çalışmaların başında ya da sonunda pedal sesler çalınmalıdır. Dudağın rahatlık ve esneklik kazanması sağlanabilir.

- Çalışmalar geniş bir ses genişliğinde olmalıdır. He ne kadar çalıcının çalma düzeyi ve süresi değişkenlik gösterse de orta düzeyde bir çalıcı için iki oktav içinde yapılan çalışmalar yararlıdır.

- Çalışmalar genel olarak birinci pozisyondan başlar. Bunun yerine bazı zamanlar dudak kaslarının alışkanlığını çeşitlendirmek maksatlı örneğin yedinci pozisyondan başlanarak çalışılabilir. (Ya da başka pozisyonlar)

- Yapılan çalışmalarda ne olursa olsun müzik düşünülmelidir.

Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nda esneklik gerektiren birçok pasaj vardır. Bu pasajların icrasından daha önce esneklik çalışmaları yapılarak, belirtilen yerler daha kolay ve daha doğru entonasyonla çalınır.

Şekil 34: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünden Esneklik Gerektiren Pasaja Örnek (36.48.ölçüler arası)

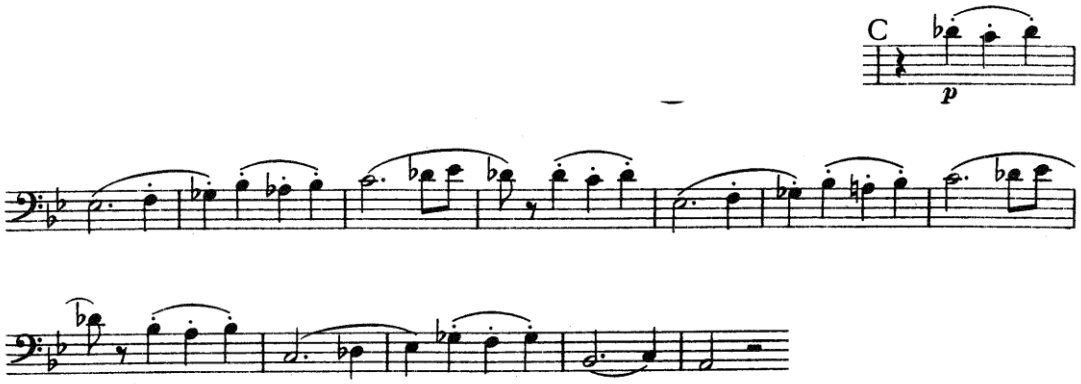

Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'ndaki dayanıklılık ve esneklik gerektiren pasajların daha kolay çalınması için egzersiz ve etütlere yer verilmiştir.

Şekil 35: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Dayanıklılık Çalışması (Methode Complete for Trombone 1 by Paul Bernard Sayfa 88)

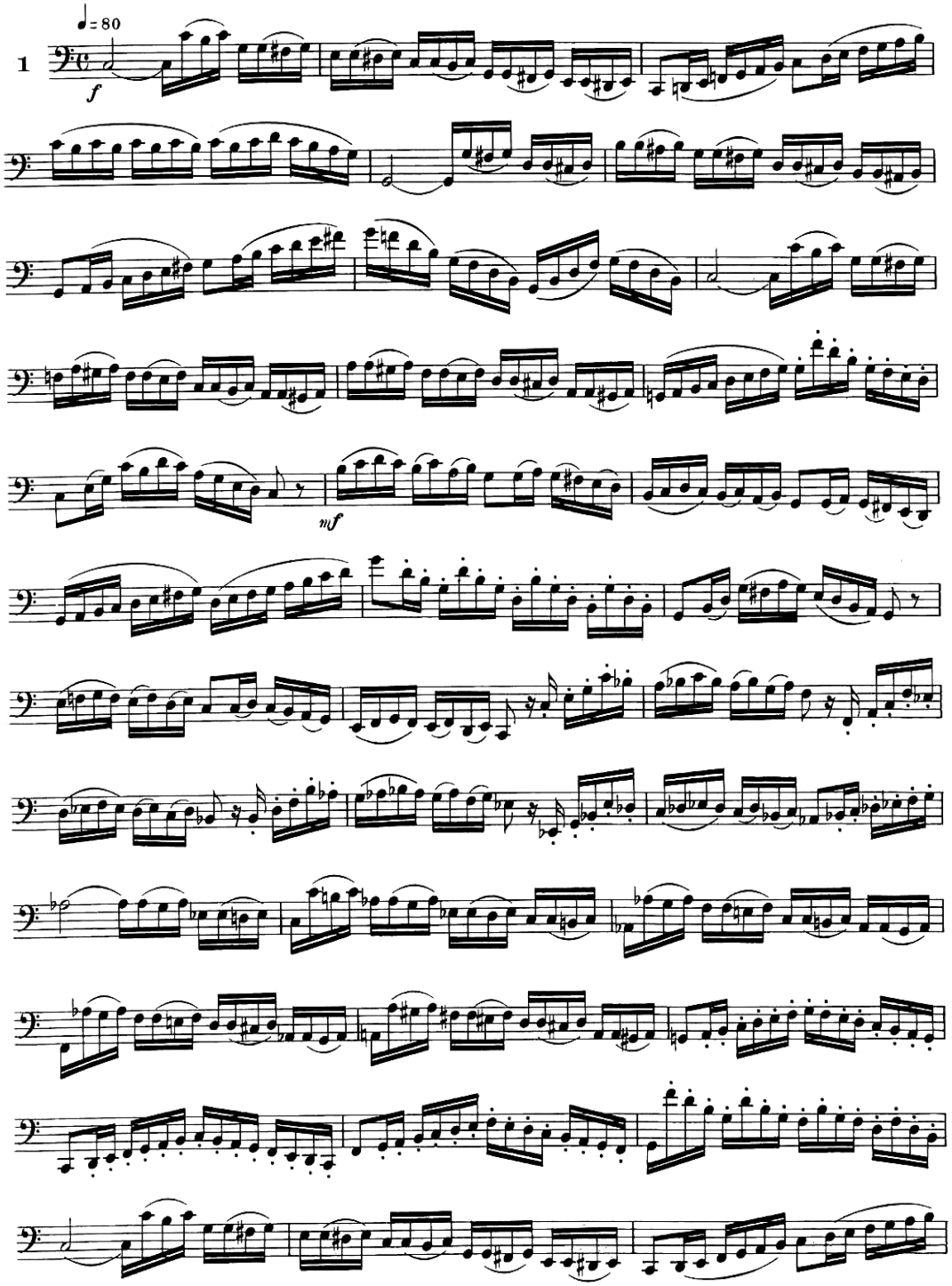

Şekil 36: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Dayanıklılık Çalışması (Daily Drills and Technical Studies for Trombone by Max Schlossberg Sayfa.29)

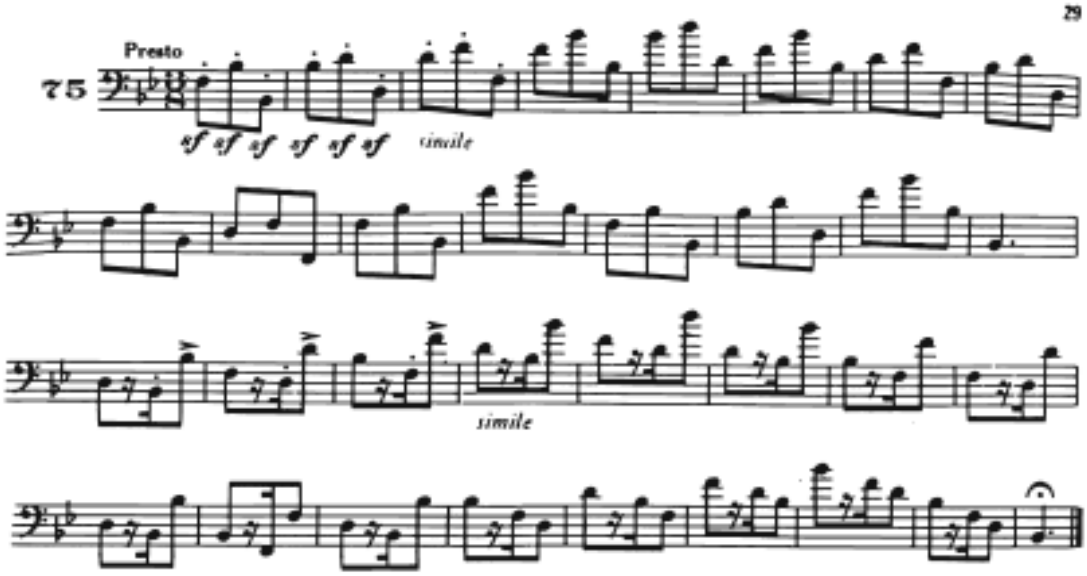

Şekil 37: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Esneklik Çalışması (Mastering The Tuba Book 1 by Roger Bobo Sayfa 107)

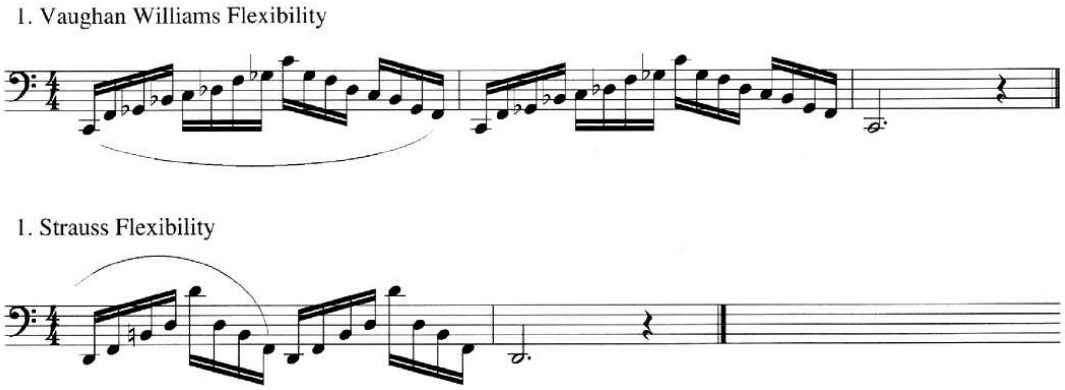

Şekil 38: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Esneklik Çalışması (Arban Complete Method for Trombone and Euphonium by Alessi&Bowman Sayfa.53)

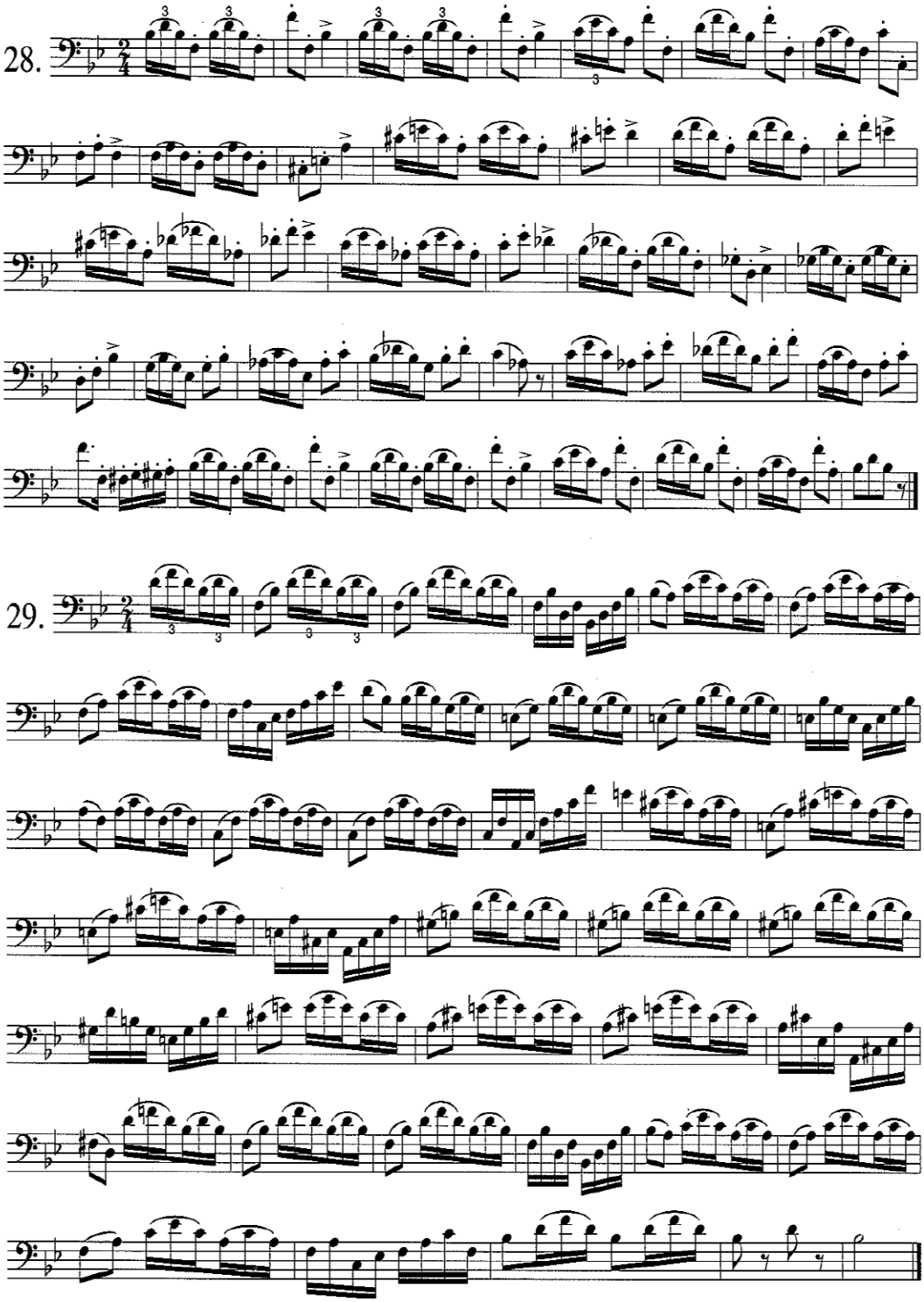

3.2.3 Artikülasyon

Artikülasyon; müzikal bir pasajda her bir notanın nasıl icra edileceğini belirler. Notaların üst ya da altında işaretlerle yazılır. Tek tip müzikal yorumlamadan kaçınılarak çeşitli tonlamalar oluşturur.

İki temel artikülasyon çeşidi vardır: *Staccato (Kesik) ve Legato (Bağlı) ve Çalma*.

Staccato artikülasyonunun özünde, belirtilen her notanın kesik dil vuruşlarıyla çalınması vardır. Staccato'nun icrasında çalınan notalar dil vuruşlarıyla yarı süre değeri kadar duyulur. Aşağıda verilen örnek Paul Bernard'ın 1960'da yayınladığı üflemeli bas çalgılar için metodundan alınmıştır. Fransız aksanıyla *"to"* hecesi, duyuluş olarak *"tew"* hecesine eşittir. Genel olarak İngilizce referans alınan kaynaklar ortak olarak *"tu"* hecesini gösterirler. Her lehçedeki prozodi kuralları farklı olmakla birlikte bakır çalgı çalınırken dil vuruşunun ilk çıkaracağı hece *"t..."* hecesidir. Artikülasyonun müziğe kattığı ifade zenginliği, bu çeşit prensipler üzerine kuruludur. Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun bir çok pasajında staccato çalış mevcuttur.

Şekil 39 : Staccato'nun Nota Üzerinde Gösterilmesi

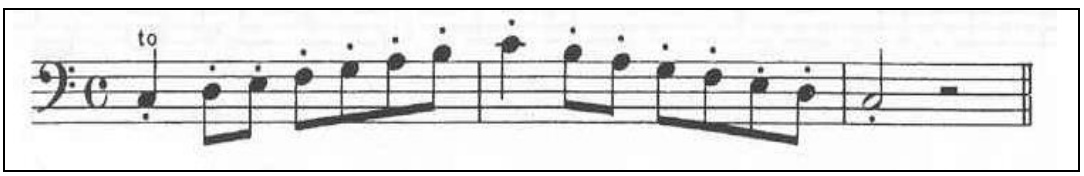

Şekil 40: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünden Staccato Artikülasyonundaki Pasaja Örnek (220.-247. ölçüler arası)

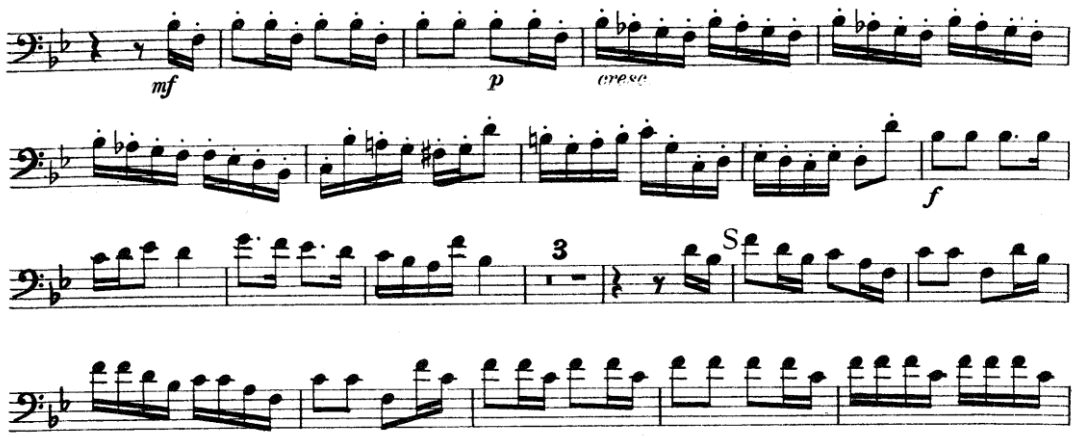

Bir staccato çeşidi olan "*staccatissimo"* staccato'dan daha keskin ve kısa bir çalış ifadesidir. Hızlı staccato pasajların daha da kısa olması için yazılır. Notalar mümkün olduğunca açık ve kısa olmalıdır. Dil, dişlerin üst arkasına vurarak, *"tuh"* hecesinin duyumu sağlanmalıdır. Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun üçüncü bölümünde 205.-213. ölçüler arası *staccatissimo* olarak belirtilmiştir.

Şekil 41: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünden Staccatissimo Artikülasyonundaki Pasaja Örnek (204.-213. ölçüler arası)

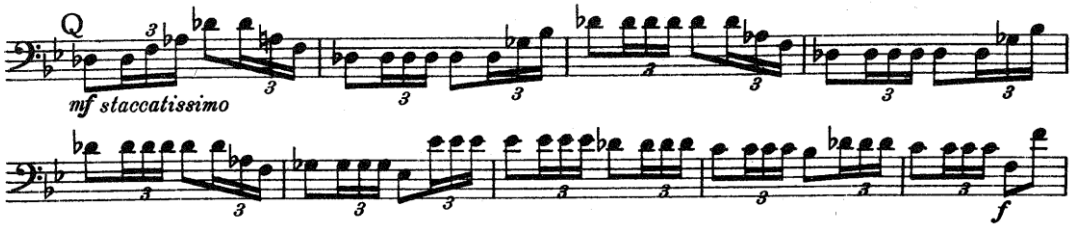

Legato artikülasyonun özünde ise, ilk notadan sonra gelen notaların birbirine bağlı olarak (slur) herhangi bir dil vuruşu olmaksızın çalmak vardır. Legato'nun icrasında dudak esnekliğinin önemi büyüktür.

Şekil 42 : Legato'nun Nota Üzerinde Gösterilmesi

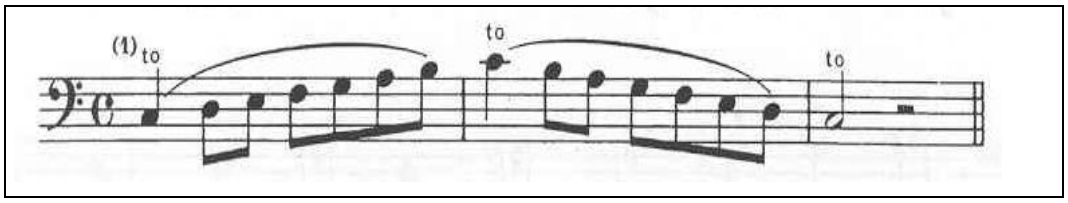

Şekil 43: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun İkinci Bölümünden Legato Artikülasyonundaki Pasaja Örnek (88.121. ölçüler arası)

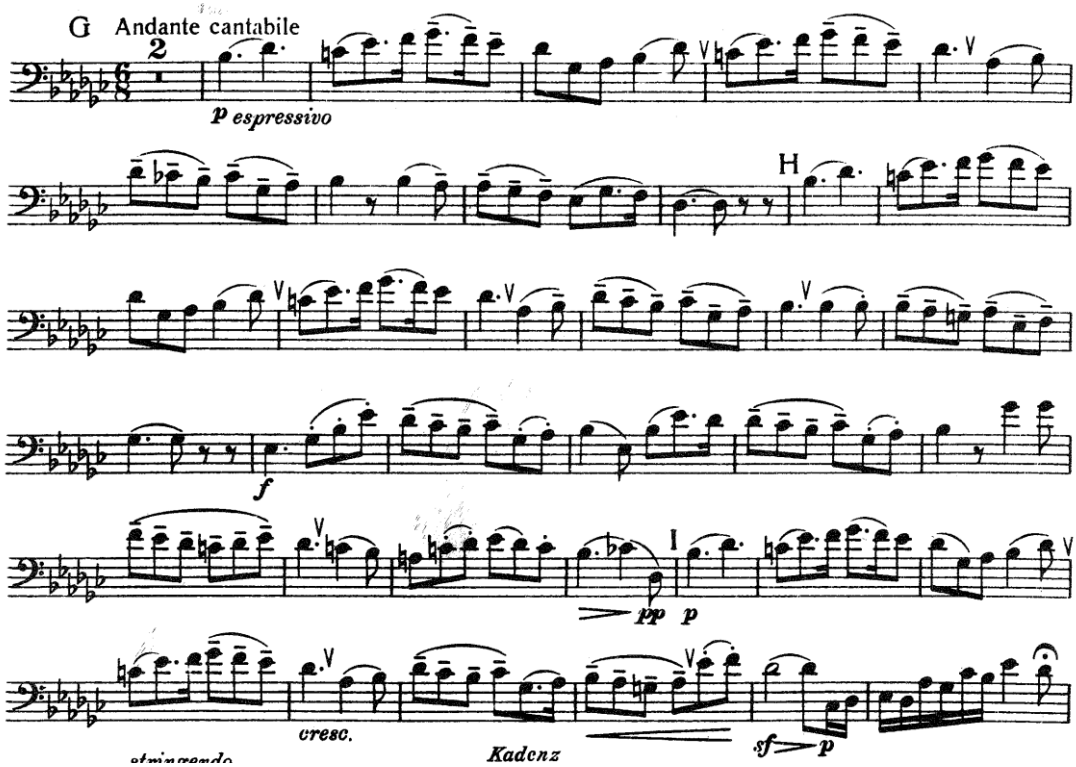

Legato staccato, bağ altında dil vurarak çalmadır. Bu artikülasyon çeşidinde notalar birbirinden kesilmeden dilin artiküle edilmesiyle oluşturulur. Aşağıda her bir notada hangi hecelemenin yapılacağı örnek olarak gösterilmiştir. Legato staccatonun çalınması esnasında *"du"* hecesinin duyumu önemlidir. Bu çeşit pasajlar hızlı çalındığı zaman parlak bir duyuluş olur. Bazı çalgı metotlarında legato staccato artikülasyonu, *mezzo-staccato, tenuto* veya *detache* olarak da belirtilir. (Bernard, 1960:43) Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun bir çok pasajında legato çalış mevcuttur.

Şekil 44 : Legato staccato'nun Nota Üzerinde Gösterilmesi

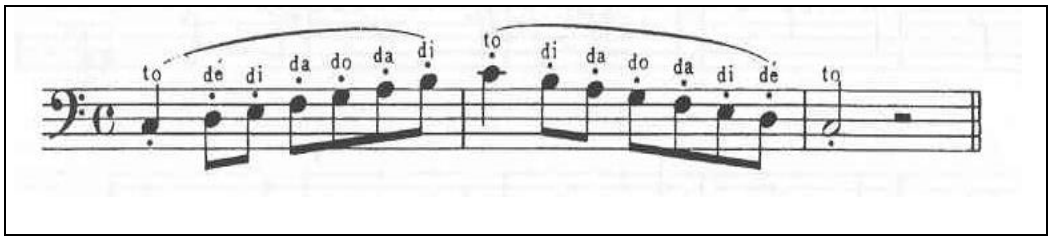

Şekil 45: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünden Legato staccato Artikülasyonundaki Pasaja Örnek (36.48.ölçüler arası)

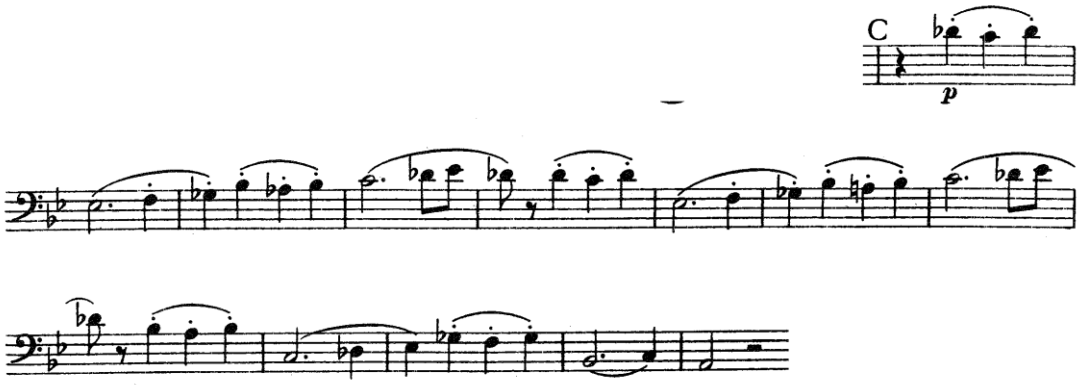

Bir diğer artikülasyon çeşidi *"accent"* (aksan) yani vurgu; *bir müzik cümlesinin veya parçasının, gerekli anlam derecesini belirtebilmek için, seslerin gürlük ve sürece değişikliğe uğratılmasıdır.* (Çalışır, 1988: 91) Ayrıca vurgu senkoplu yapılarda kuvvetli zamanı belirtmek için de kullanılır.

Şekil 46 : Vurgu (Aksan)'nun Nota Üzerinde Gösterilmesi

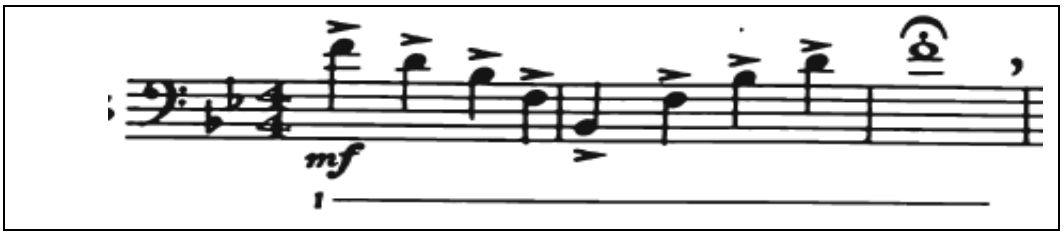

Vurgu, çalgı icrasında üstünde sembolüyle belirtilen notayı daha belirterek çalınmasıyla oluşur. Genelde *f* ya da *mf* nüansıyla icra edilen vurgu, daha belirgin çalınması için *marcato* (belirterek) ifadesiyle de kullanılır. *fp* (kuvvetliden hafife düşerek) ya da *sf* (sforzando yani birden gürleştirerek) terimleriyle karıştırılmamalıdır. Vurgulu notanın çalınması esnasında *"tu"* hecesinin duyumu önemlidir. Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun bir çok pasajında vurgulu (aksanlı) pasaj mevcuttur.

Şekil 47: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünden Aksanlı Pasaja Örnek (62.-77. ölçüler arası)

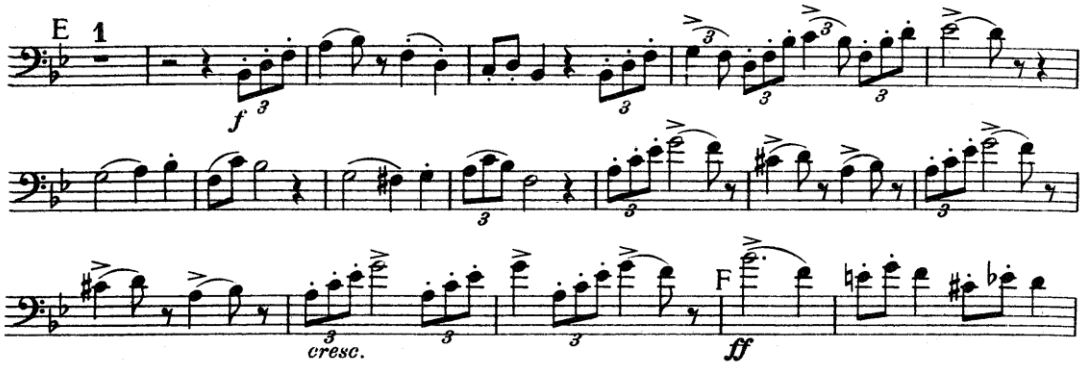

Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'ndaki artikülasyonlu pasajların daha kolay çalınması için egzersiz ve etütlere yer verilmiştir.

Şekil 48: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Staccato Dil Tekniği Çalışması (Technical Etudes for Trombone by Robert Muller Sayfa.15)

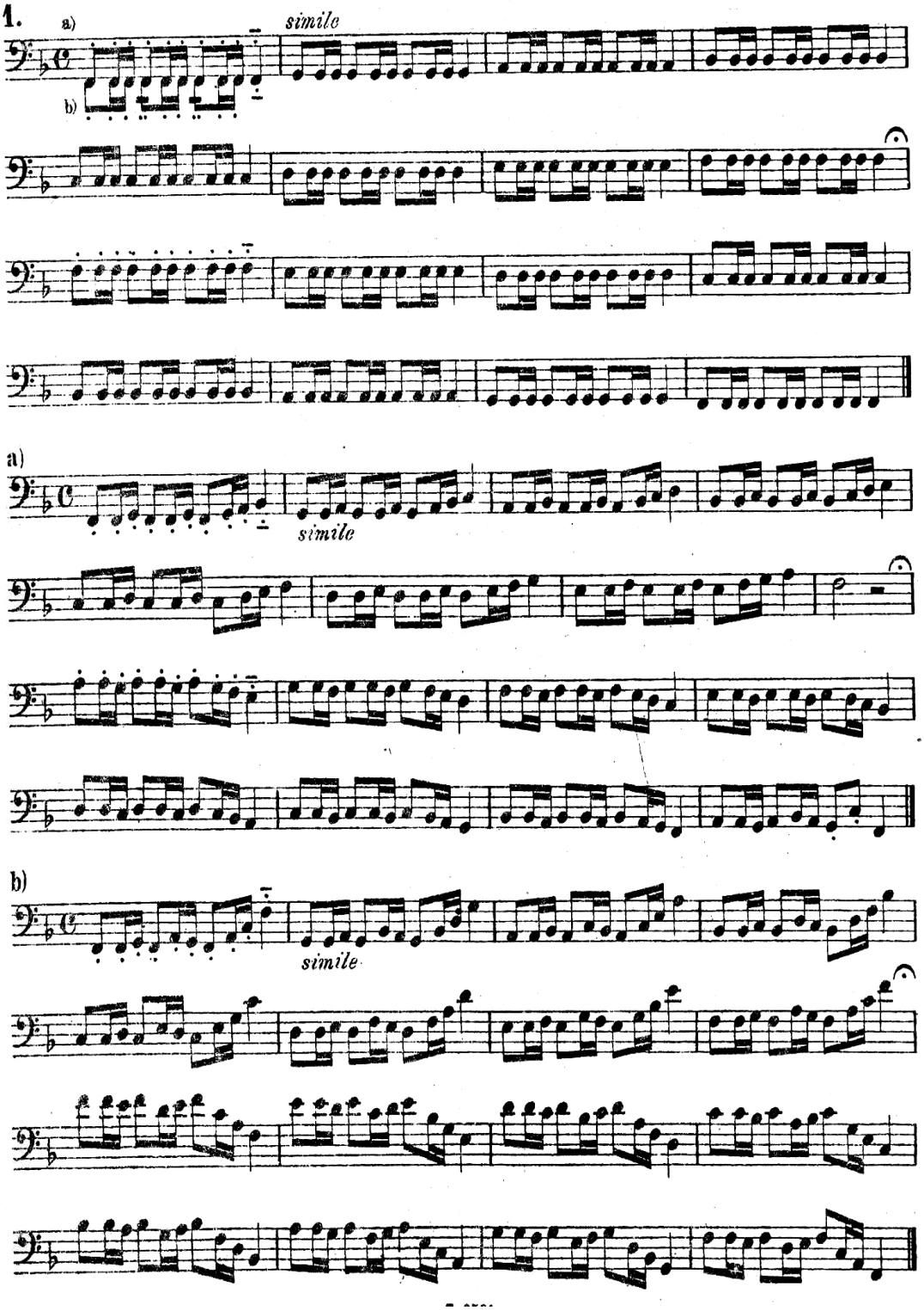

Şekil 49: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Staccato Dil Tekniği Çalışması (Technical Etudes for Trombone by Robert Muller Sayfa.17)

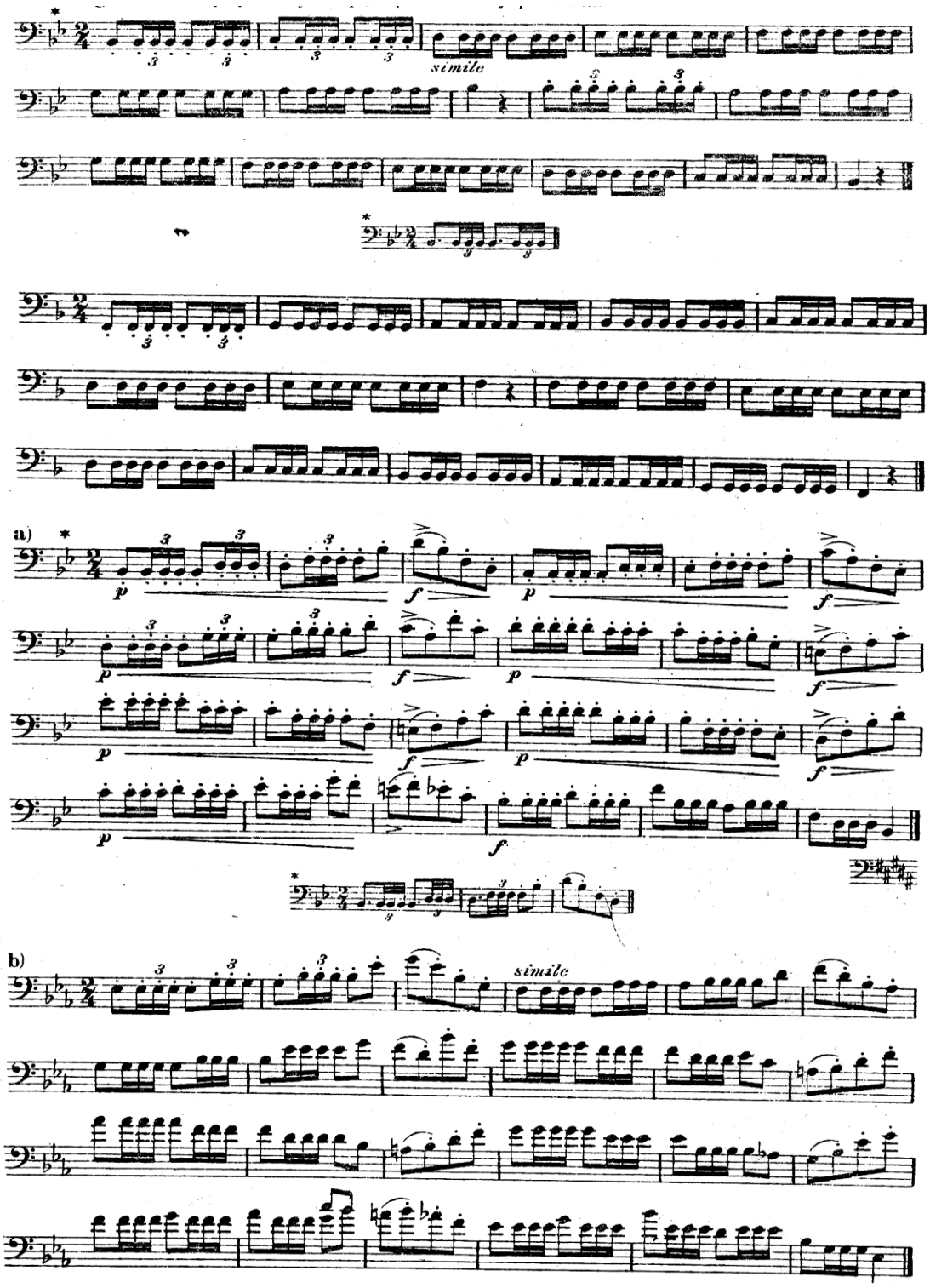

Şekil 50: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Staccato Dil Tekniği Çalışması (The Trombone Virtuoso, Advanced Methode by Simone Mantia Sayfa.87)

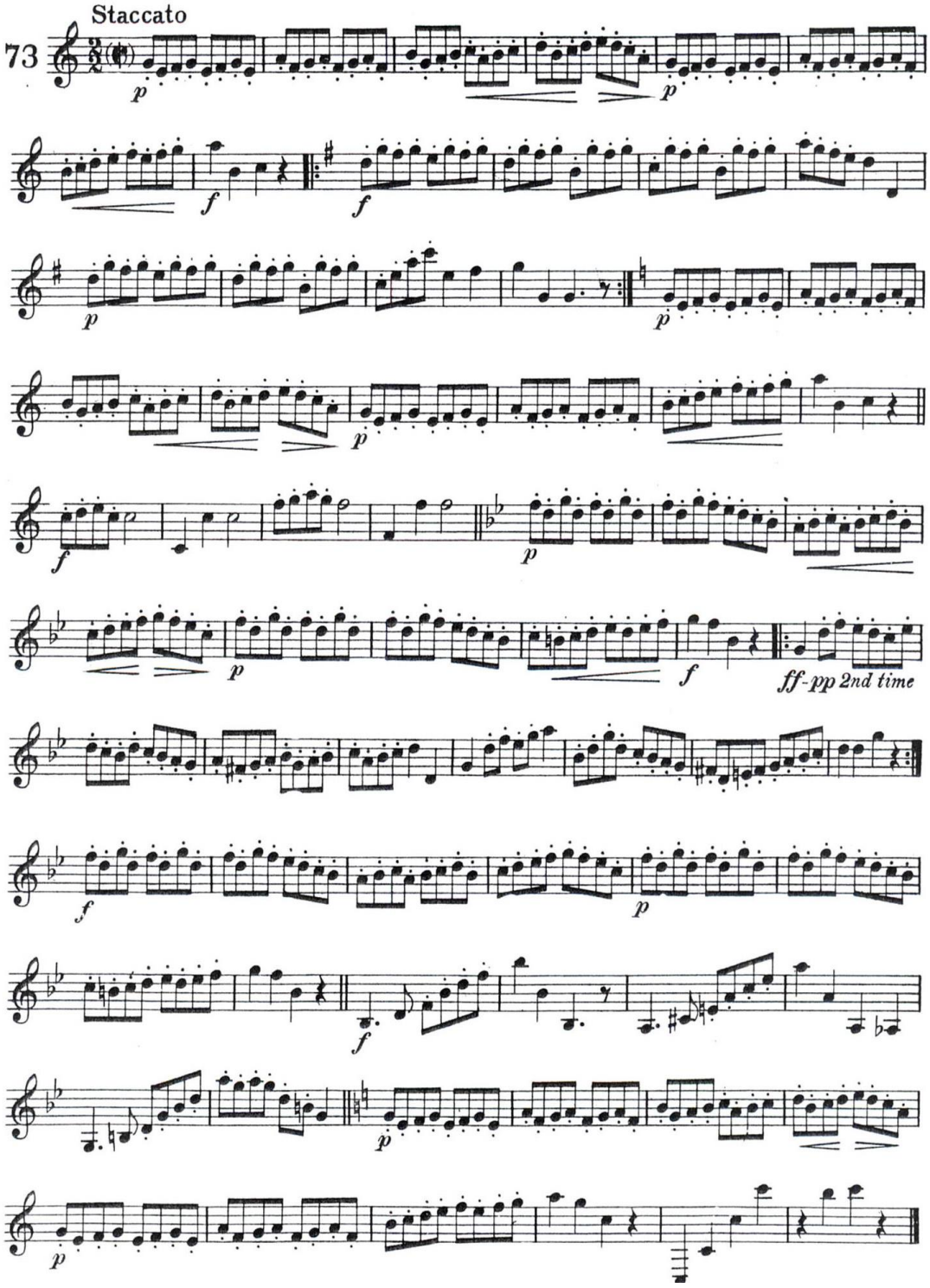

Şekil 51: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Bağ Tekniği Çalışması (43 Bel Canto Studies for Trombone by Marco Bordogni Sayfa.9)

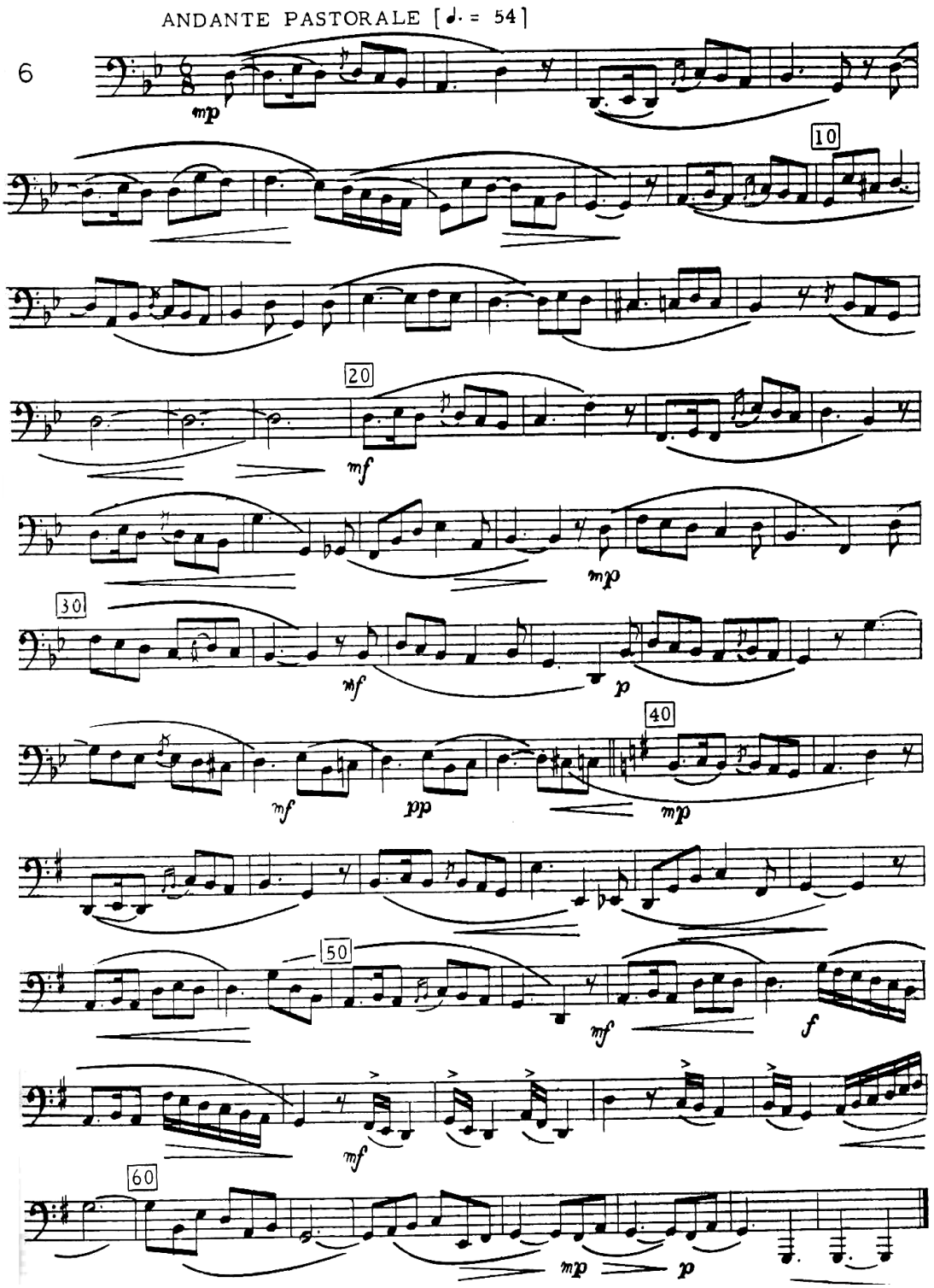

Şekil 52: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Bağ Tekniği Çalışması (The Trombone Virtuoso, Advanced Methode by Simone Mantia Sayfa.74)

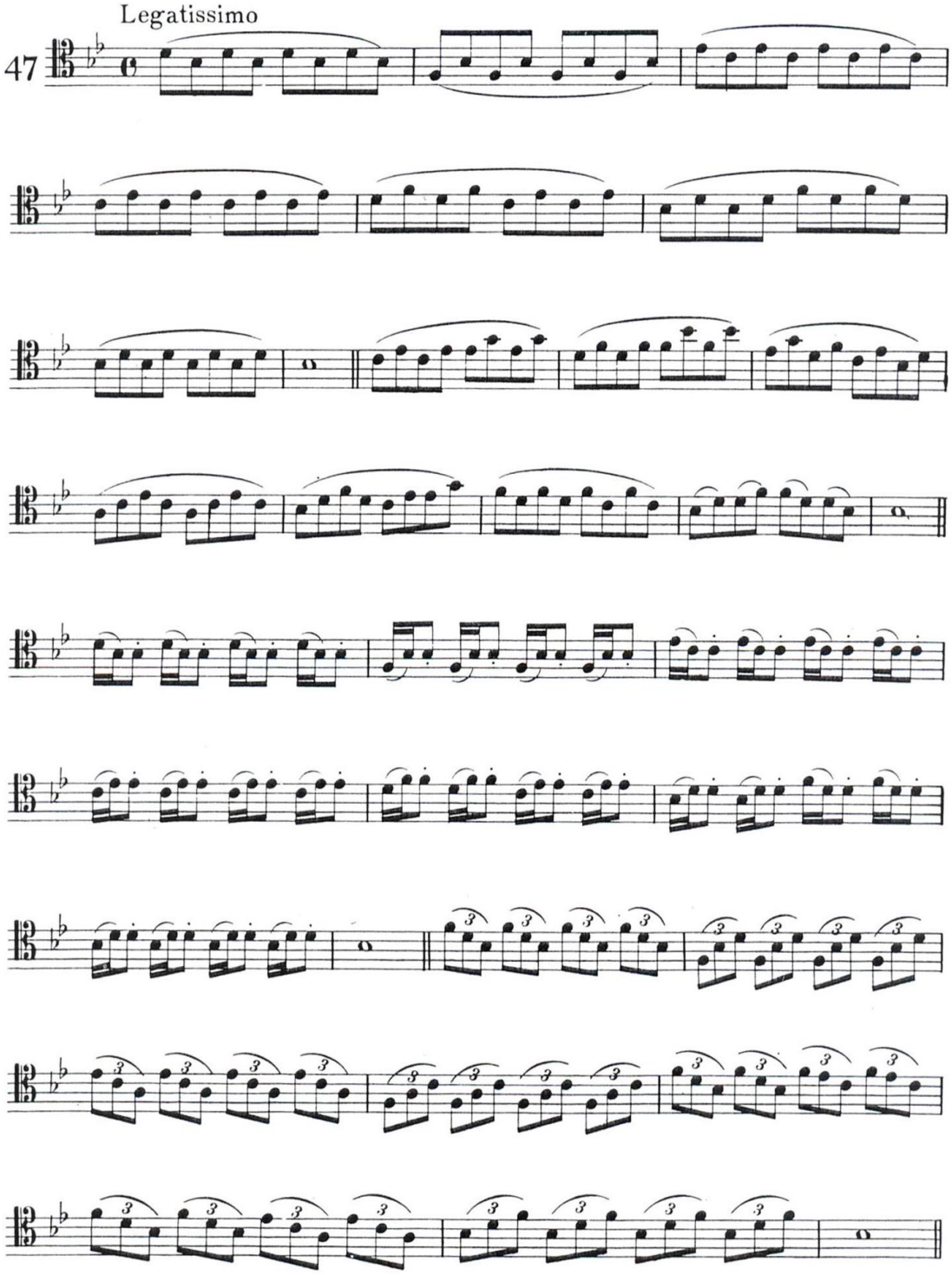

Şekil 53: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Bağ Tekniği Çalışması (The Trombone Virtuoso, Advanced Methode by Simone Mantia Sayfa.75)

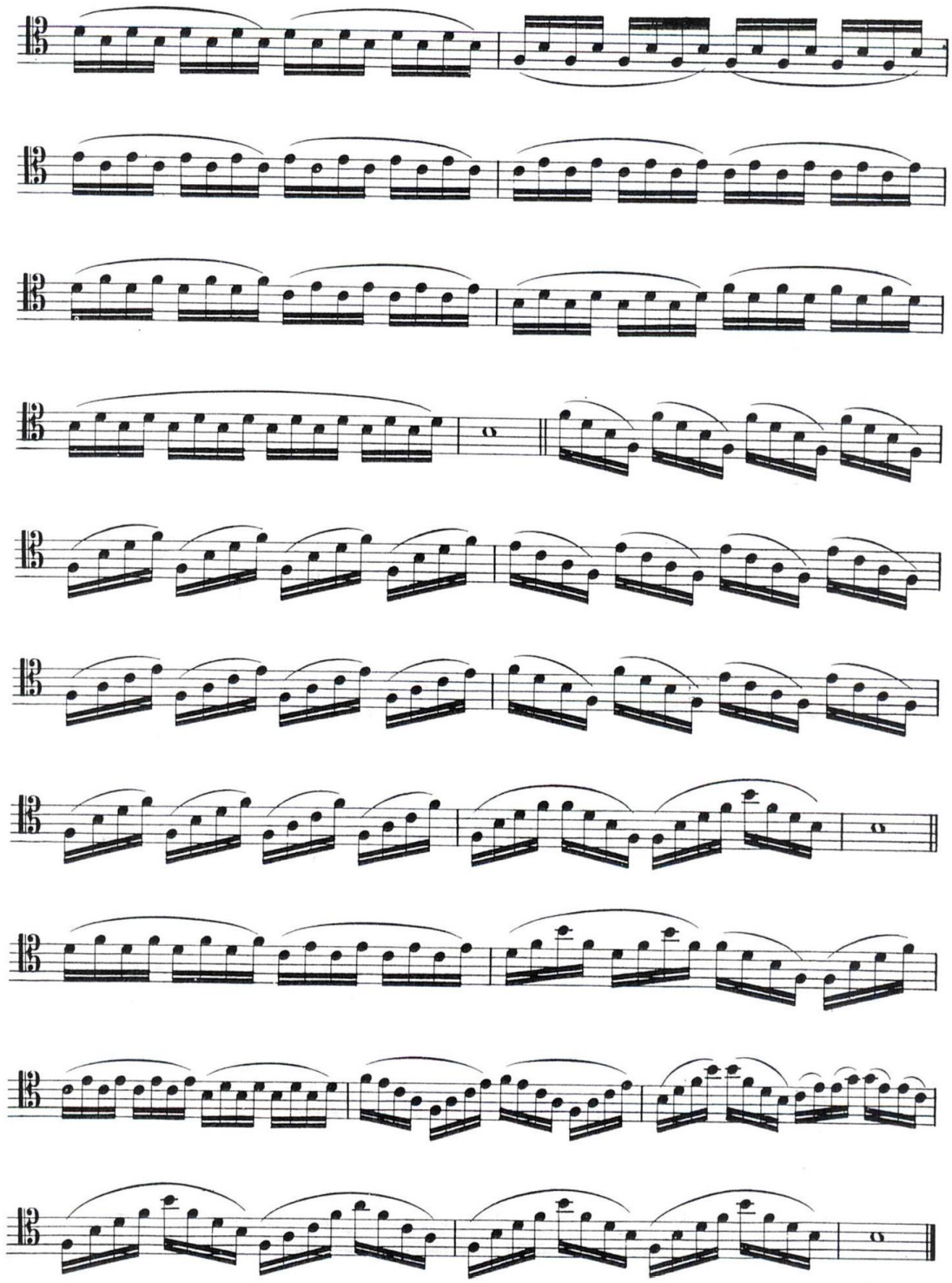

Şekil 54: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Aksan (Vurgu) Çalışmaları (Daily Drills and Technical Studies for Trombone by Max Schlossberg Sayfa.14)

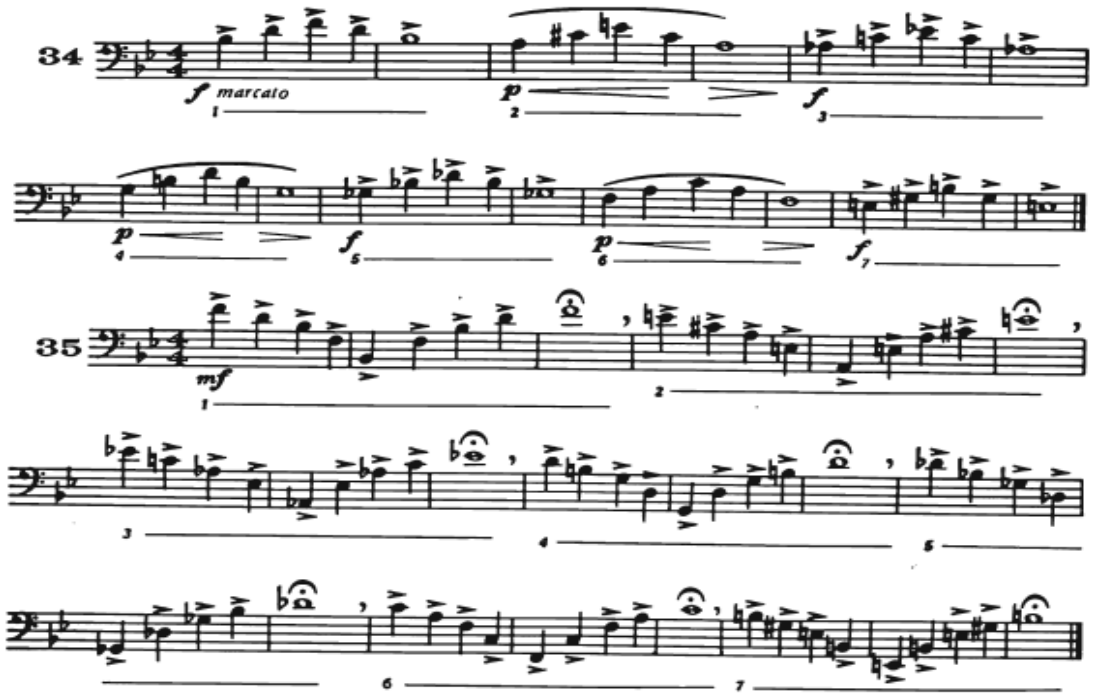

Şekil 55: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Aksan (Vurgu) Çalışmaları (Daily Drills and Technical Studies for Trombone by Max Schlossberg Sayfa.40)

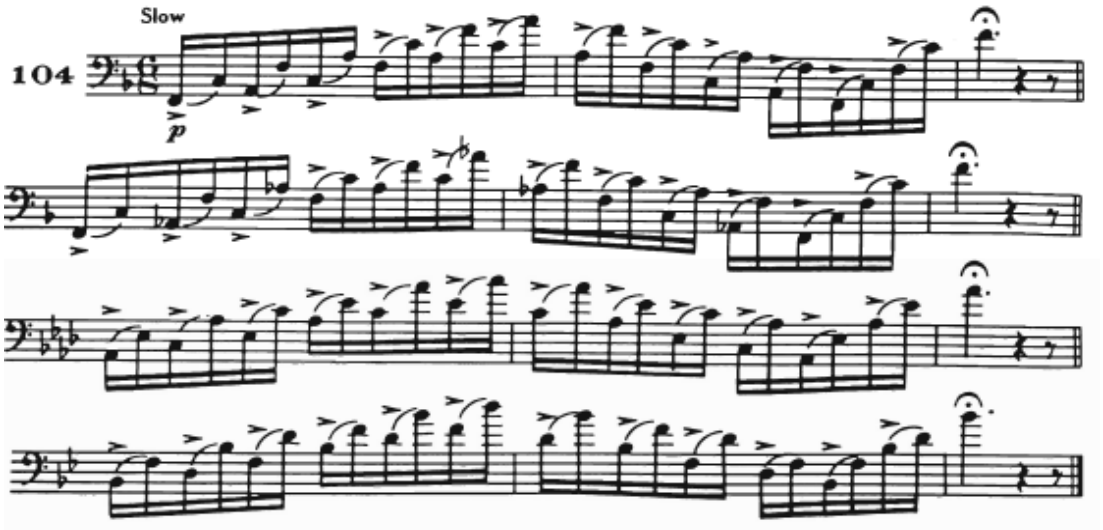

Şekil 56: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Artikülasyon Çalışması (Methode Complete for Trombone by Paul Bernard Sayfa 44)

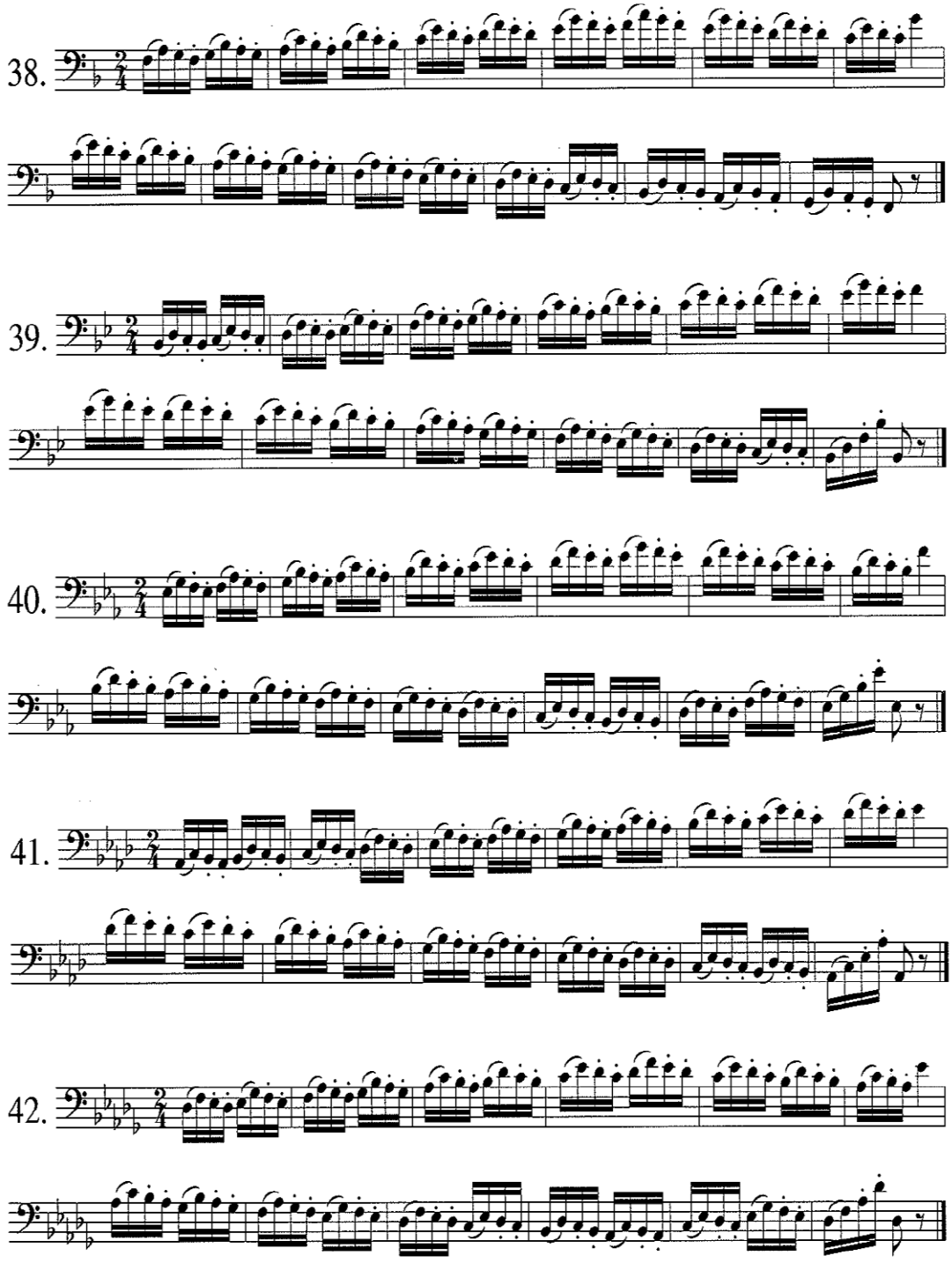

Şekil 57: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Artikülasyon Çalışması (Methode Complete for Trombone by Paul Bernard Sayfa 44)

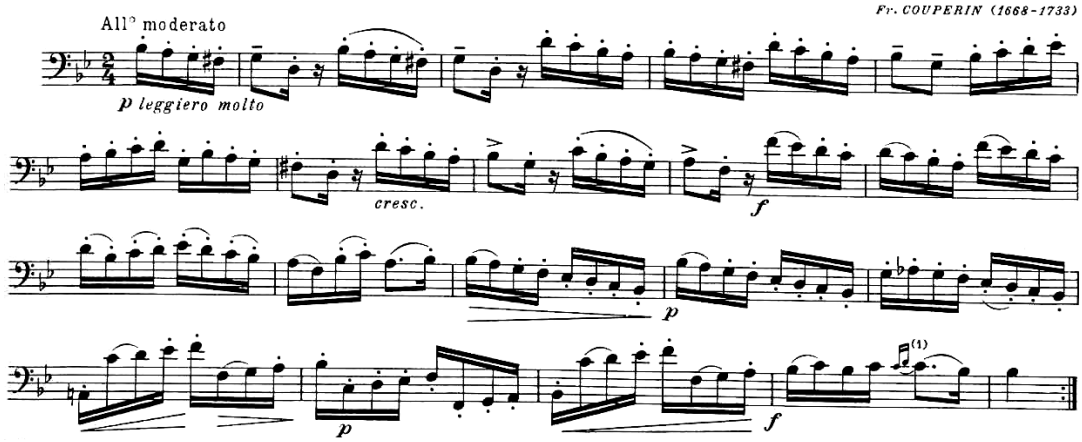

3.2.4 Aralık (Interval)

İki nota arasındaki ses açıklığına ya da yükseklik dereceleri değişikliğine *"aralık"* (interval) denir. (Çalışır, 1988: 104)

Aralıklı pasajlar bakır çalgı icracılarının en zorlandıkları konulardan bir tanesidir. Özellikle aralık derecesinin genişlemesiyle dudak hakimiyeti en üst seviyede olması gerekir. Diyaframdan alınan havayla birlikte dudaklardaki basınç artar böylece aralıkların daha doğru ve net çalınması sağlanır. Tabi ki dudak basıncından beklenen ağızlığın dudaklara bastırılması değil, yeterince ve gerektiğince baskıdır. Aksi takdirde belli bir zaman sonra dudak, hakimiyetini kaybeder ve sesler doğru çıkmamaya başlar. Bu sebeple aralık çalışmalarına eser çalışılmadan önce daha önem verilmelidir.

Ses genişliği yaklaşık iki oktav olan Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun birçok yerinde aralıklı pasaj mevcuttur. Üçlü, beşli ve oktav aralıklı ayrıca arpejli pasajlar icracıyı entonasyon açısından zorlayabilir.

Şekil 58: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünden Aralıklı Pasaja Örnek-1

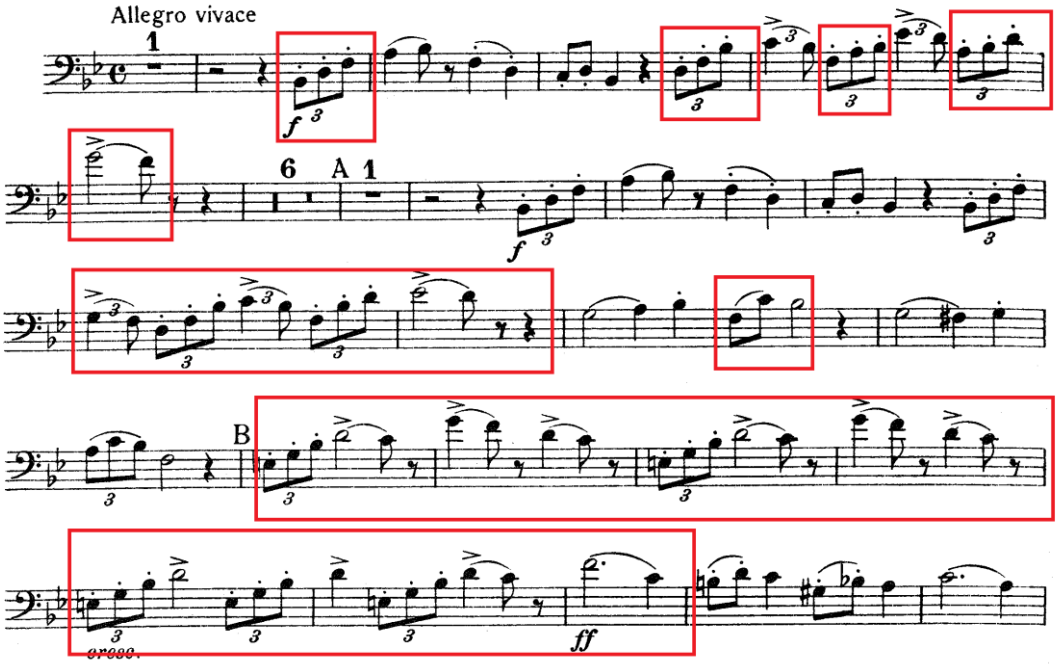

Şekil 59: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünden Aralıklı Pasaja Örnek-2

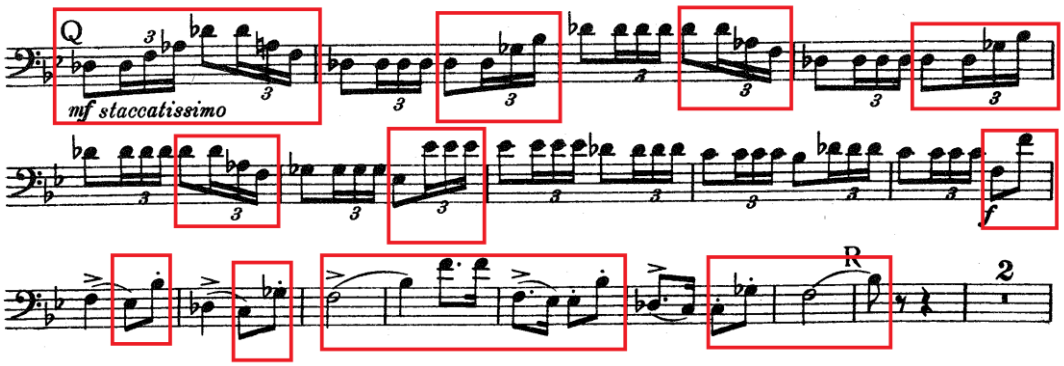

Şekil 60: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünden Aralıklı Pasaja Örnek-3

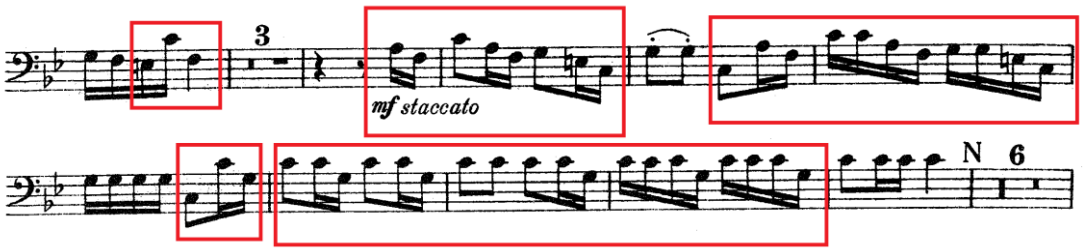

Şekil 61: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Birinci Bölümünden Aralıklı Pasaja Örnek-4

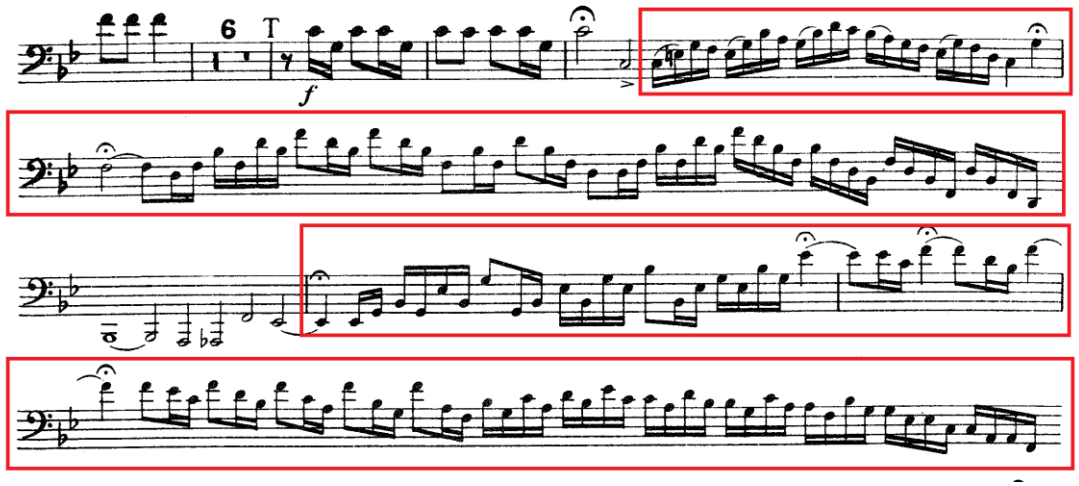

Aralıklı pasajların daha kolay çalınması için egzersiz ve etütlere yer verilmiştir.

Şekil 62: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Aralık Çalışmaları (Daily Drills and Technical Studies for Trombone by Max Schlossberg Sayfa.23)

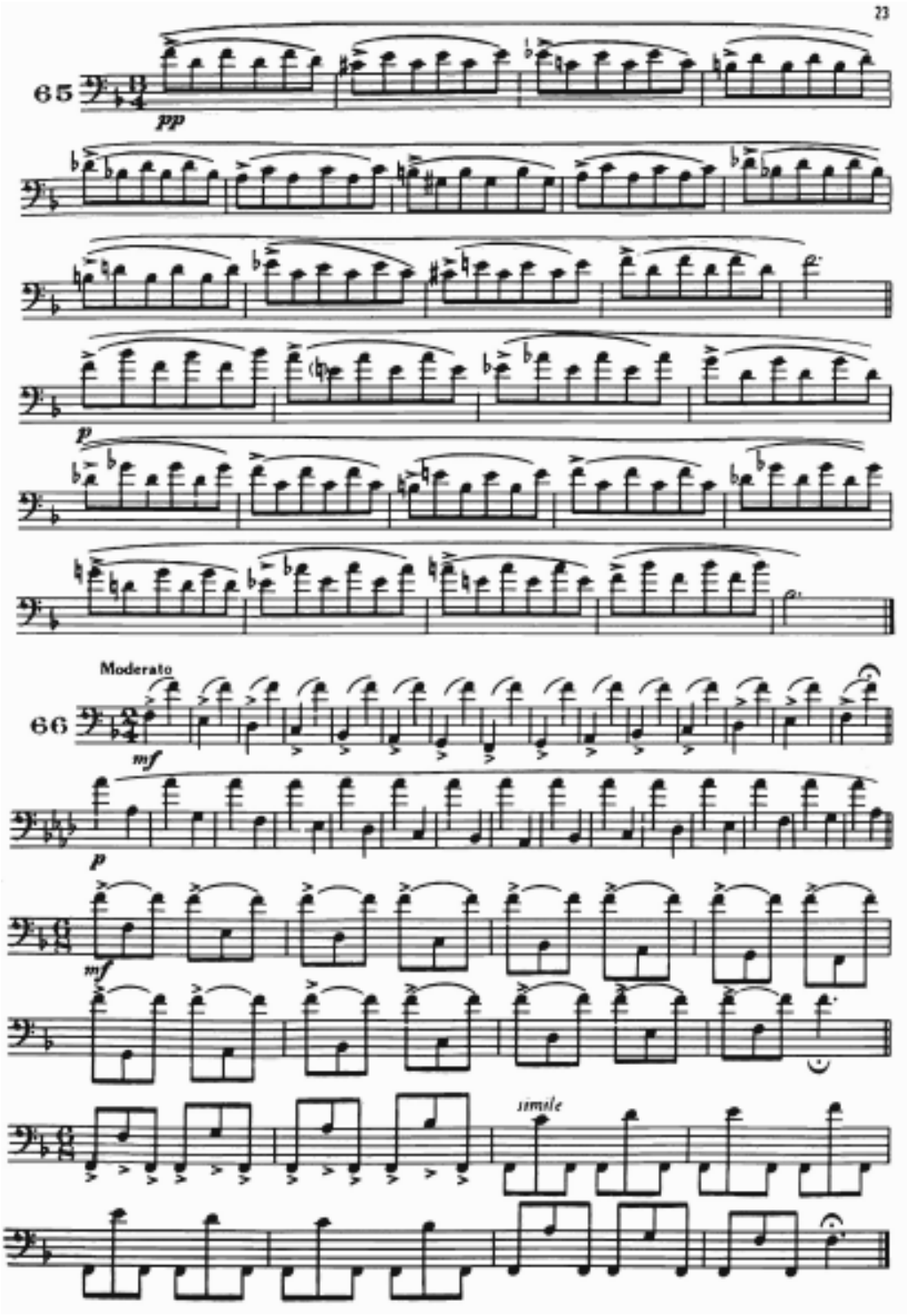

Şekil 63: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Aralık Çalışmaları (Daily Drills and Technical Studies for Trombone by Max Schlossberg Sayfa.26)

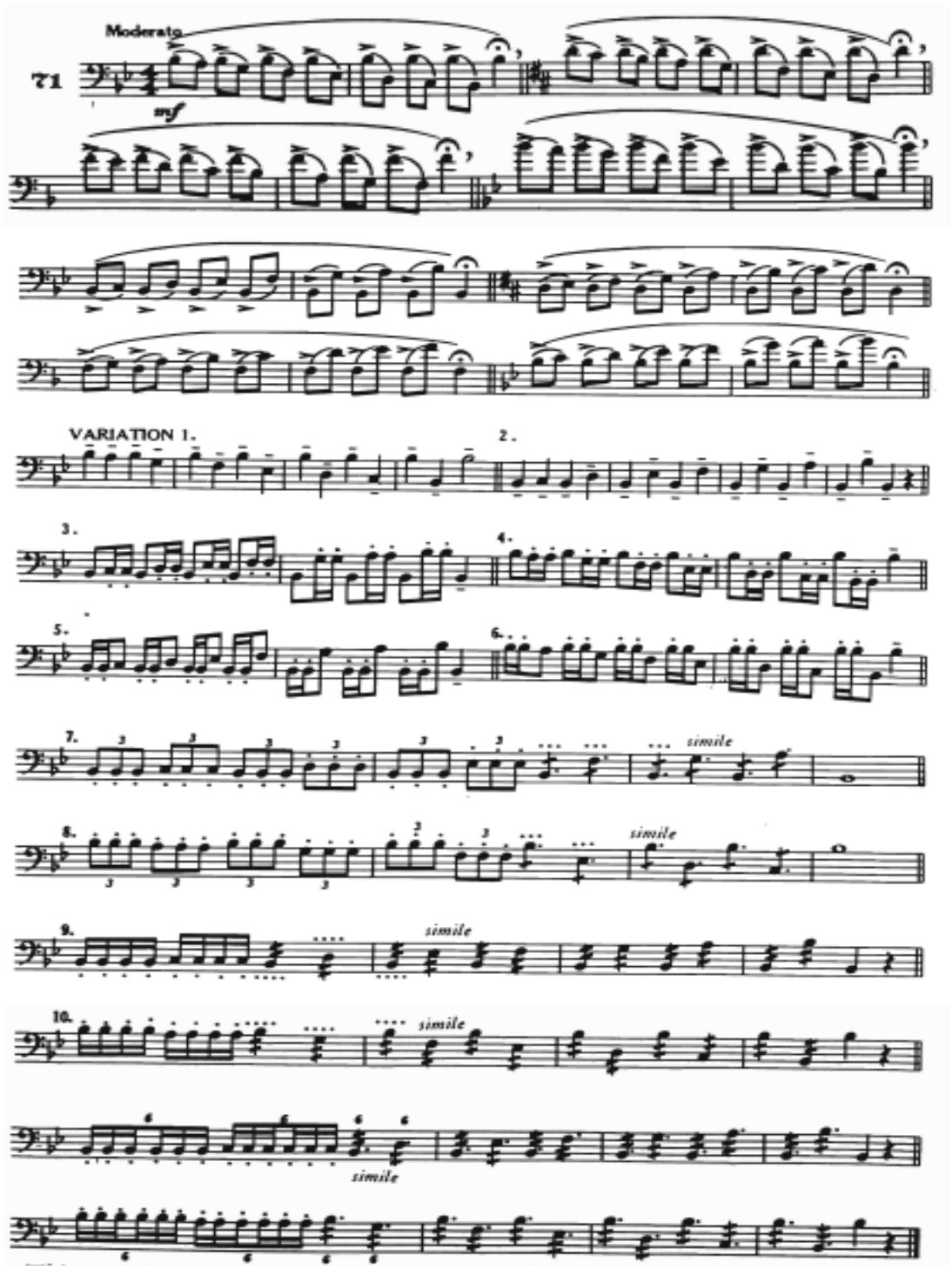

Şekil 64: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Aralık Çalışmaları (Arban Complete Method for Trombone and Euphonium by Alessi&Bowman Sayfa.139)

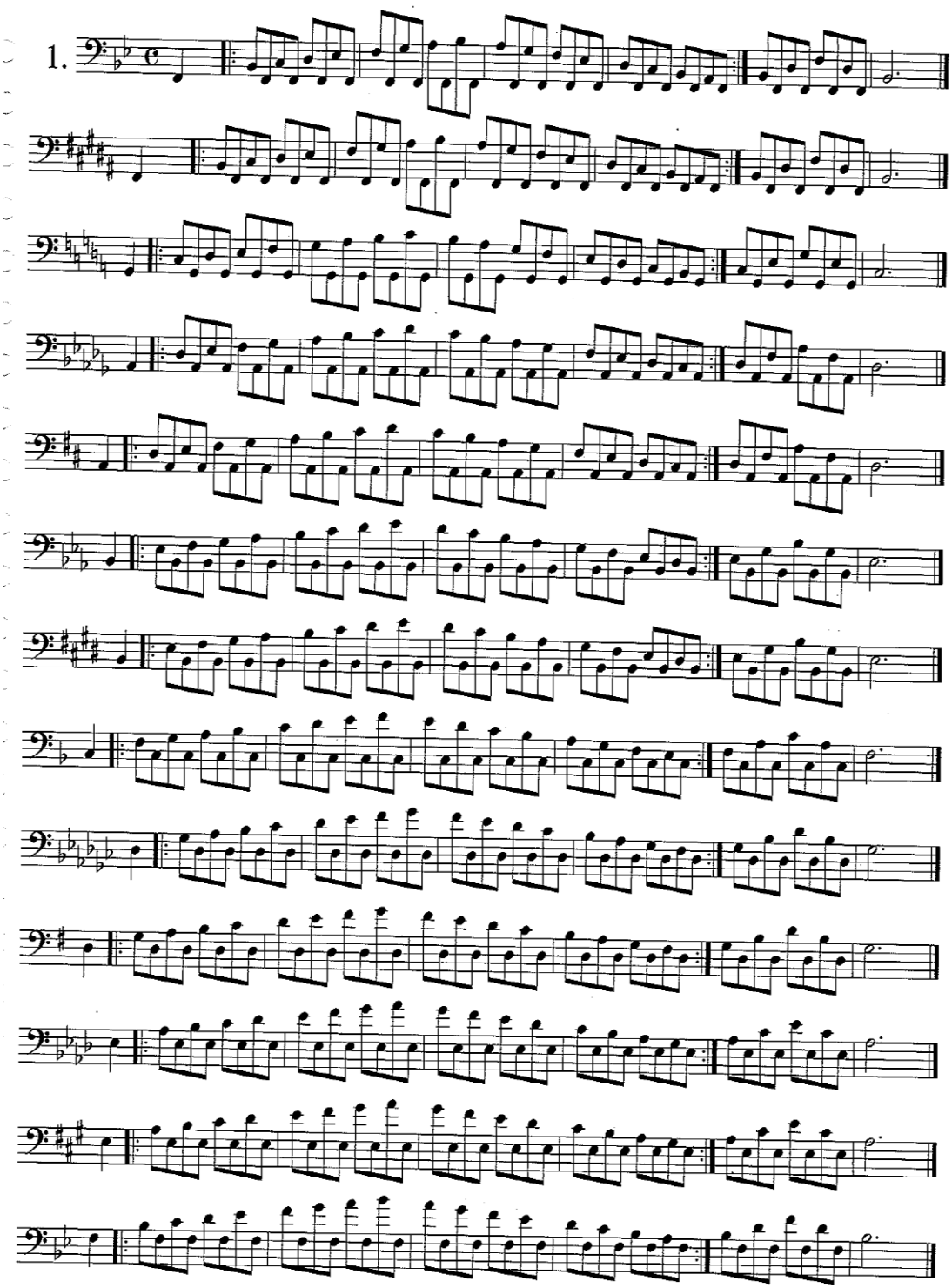

Şekil 65: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Aralık Çalışmaları (Arban Complete Method for Trombone and Euphonium by Alessi&Bowman Sayfa.161)

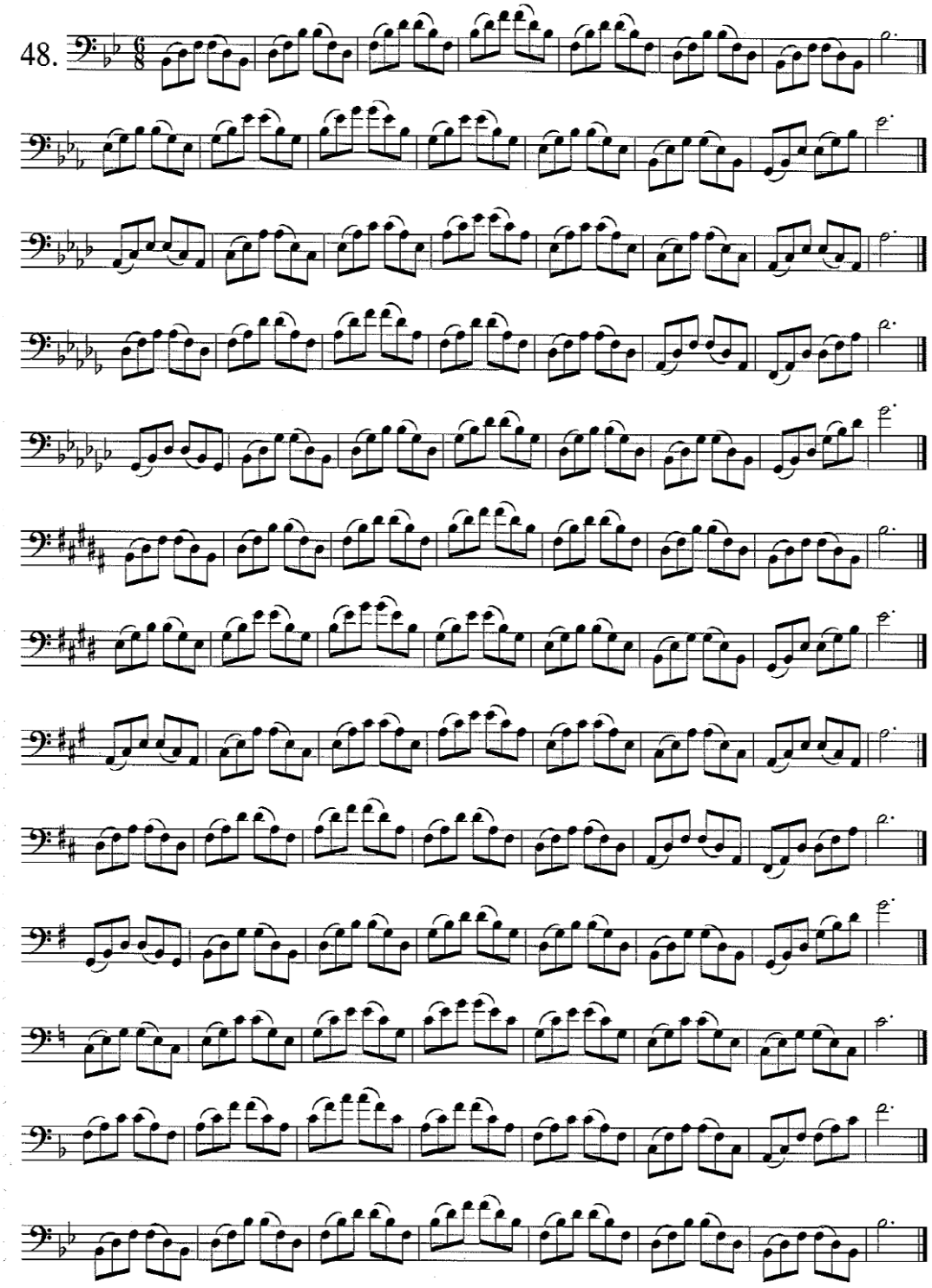

3.2.5 Kadans

Kadans, müzik dilinde iki türlü kullanılır. Bir müzik cümlesinde bitiş etkisi yapan armonik zincirlemeler bütününe *"Kadans" (Durgu)* denir. (Say, 1995: 458) Bu tanım genel olarak armonide kullanılır. (Tam Kadans, Yarım Kadans gibi)

Çalgı müziğinde kullanılan tanımıyla *"Kadans";* Bir konçertoda, bir bölüm sona ermeden önce, bir armonik durgunun arasında yer alan ve genellikle icracının ustalığını değerlendirmeye elverişli ezgisel kesittir. (Say, 1995: 458) Kadans esnasında eşlik eden eşlik çalgısı ya da orkestra durarak icracının müzikalitesini göstermesine fırsat verir.

Esere kısa süren bir katkıyla parlaklık getiren kadanslar, Beethoven dönemine kadar notaya alınmamış ve icracının yaratıcılığına bırakılmıştır. Romantik dönemde çoğu besteci yazdığı konçertolarda kadans yazmıştır. Genel olarak konçertonun öne çıkan cümlelerini taklit eden pasajlardan oluşur. Yine de bu bölümler icracının müzikal birikimine bırakılabilir.

Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun ikinci ve üçüncü bölümlerinin son kısımlarında kadansa yer verilmiştir. Bu kadanslar konçertonun motif ve cümlelerinden oluşan, teknik olarak oldukça zor kesitlerden oluşur.

Şekil 66: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun İkinci Bölümünden Kadans (126.-127.ölçüler arası)

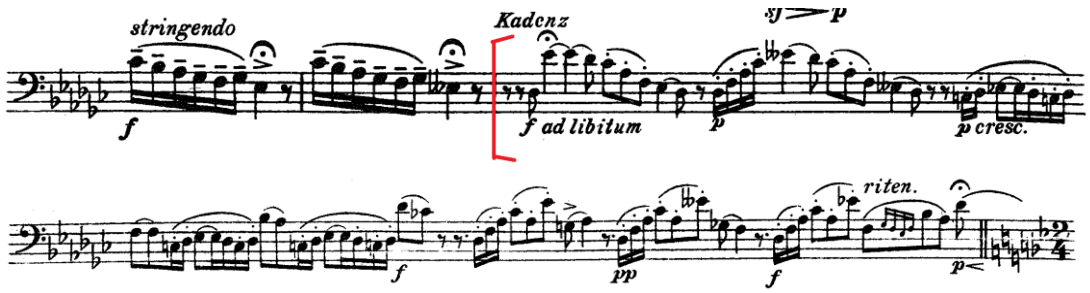

Şekil 67: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Üçüncü Bölümünden Kadans (256.-261.ölçüler arası)

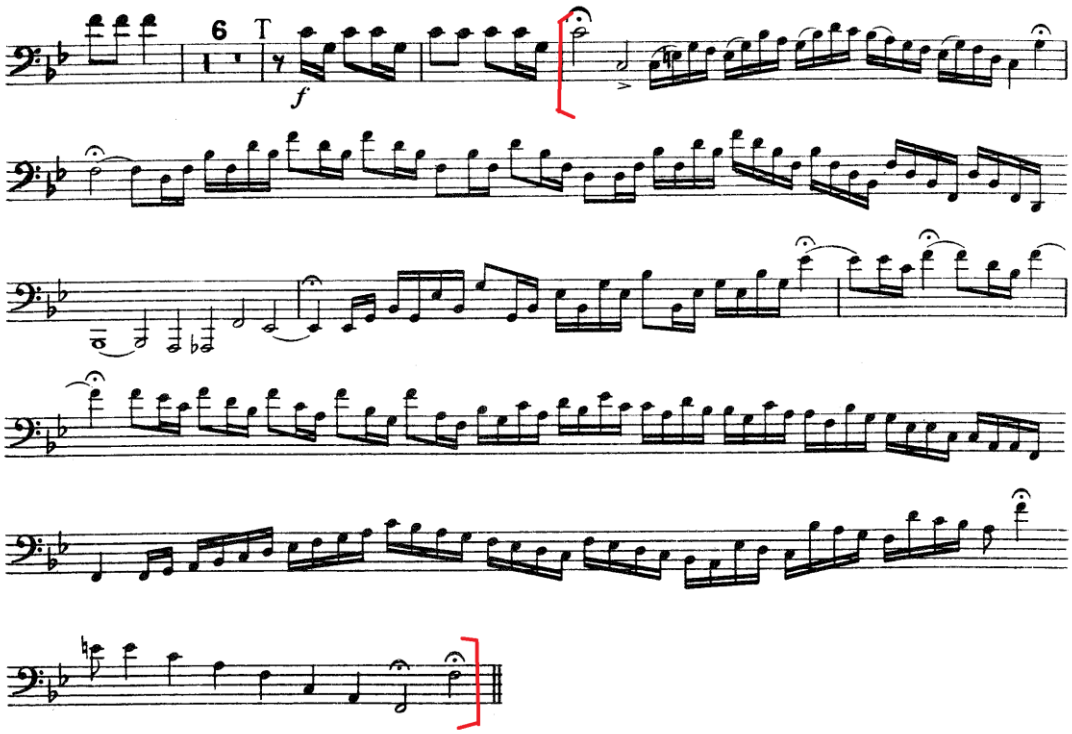

Kadansların daha kolay çalınması için egzersiz ve etütlere yer verilmiştir.

Şekil 68: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Kadans Çalışması (Technical Etudes for Trombone by Robert Muller Sayfa.51)

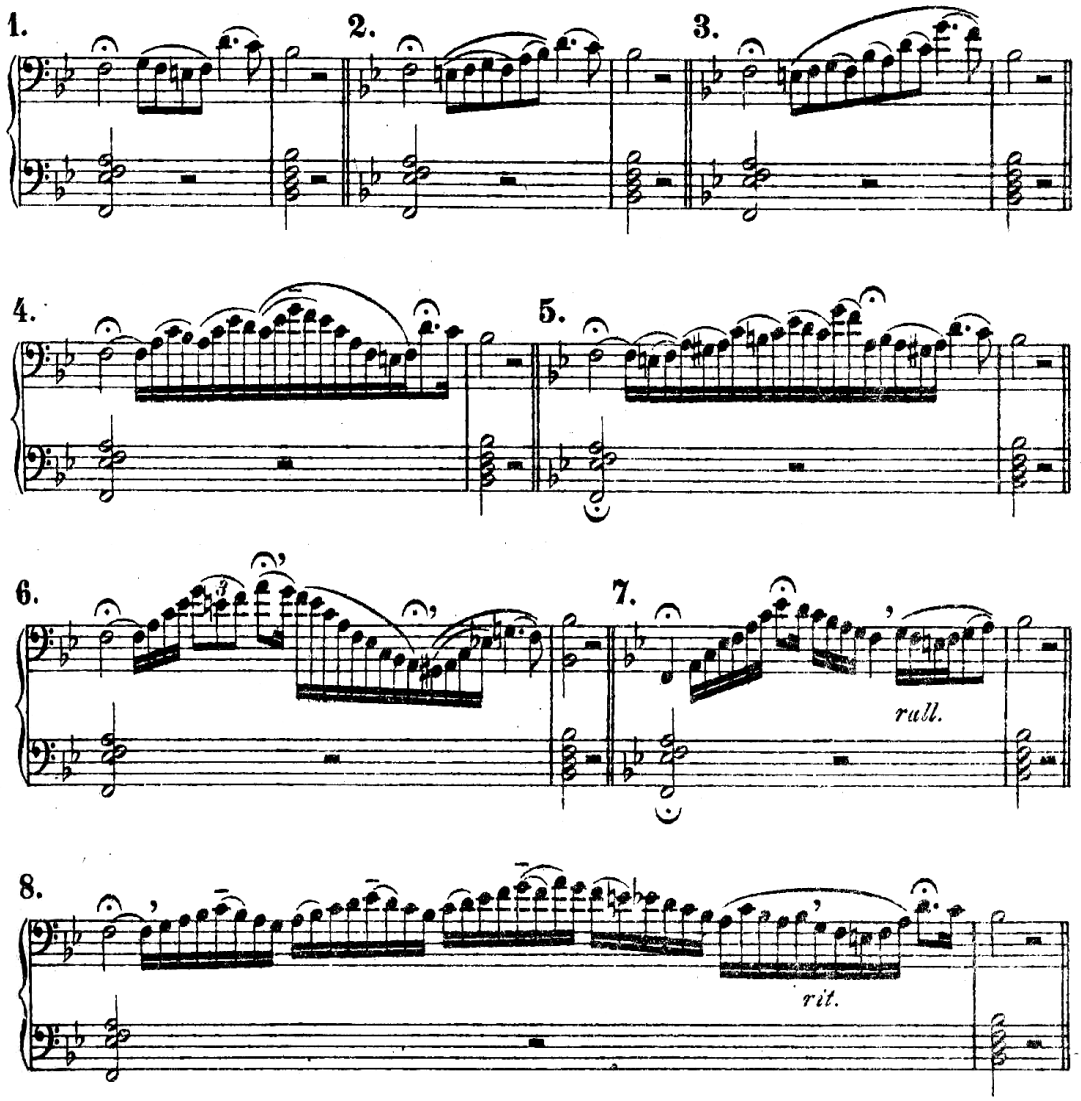

Şekil 69: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Kadans Çalışması (Technical Etudes for Trombone by Robert Muller Sayfa.54)

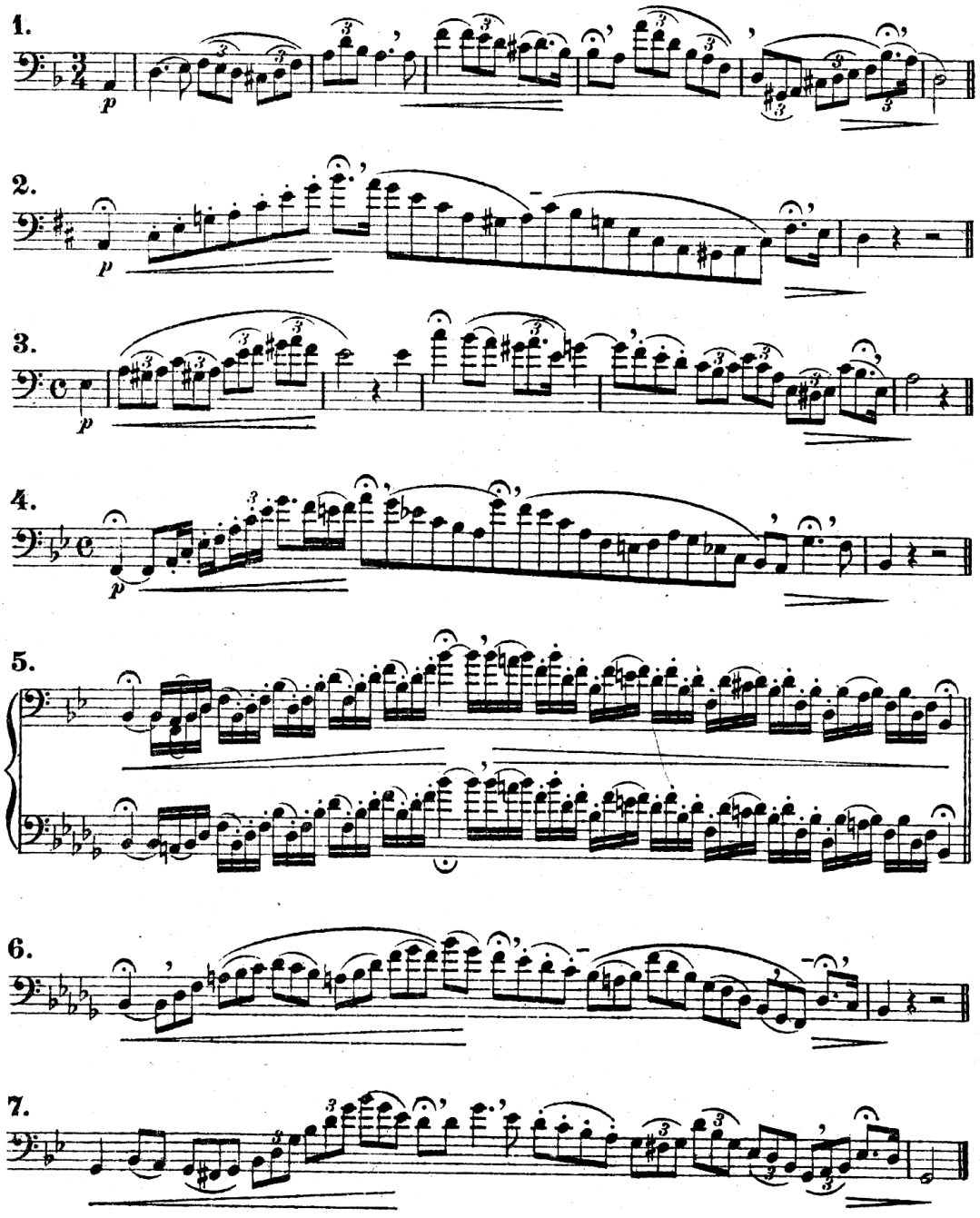

Şekil 70: Nicolai-Rimsky Korsakov'un Si Bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Daha İyi Çalışılması İçin Önerilen Kadans Çalışması (Arban Complete Method for Trombone and Euphonium by Alessi&Bowman Sayfa.172)

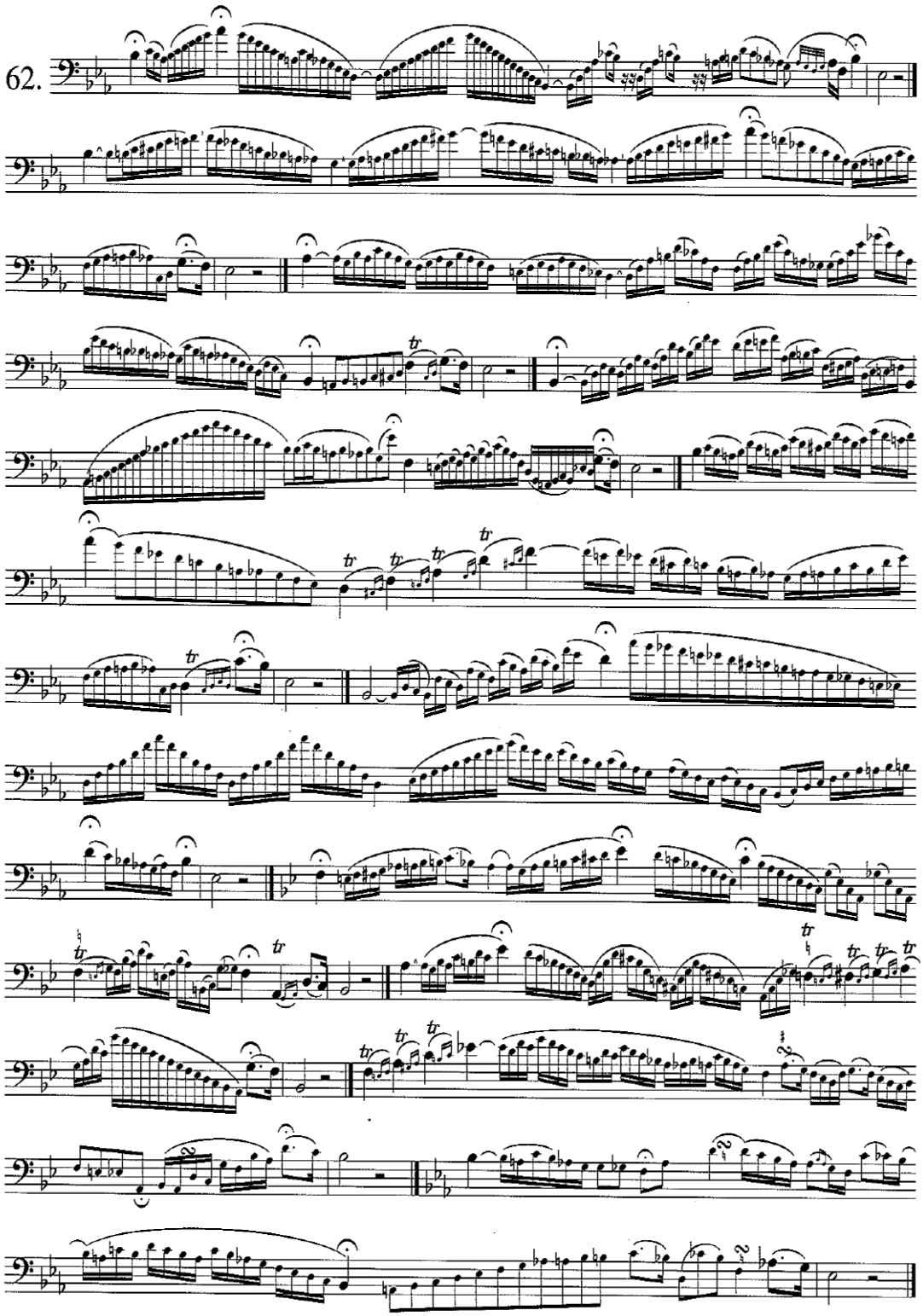

BÖLÜM IV

SONUÇ ve ÖNERİLER

Eski çağlardan beri var olan ve küçük ayrıntılar dışında değişmeden, olduğu gibi kalan nadir çalgılardan biri olan trombon, birçok bestecinin farklı orkestrasyon anlayışıyla eserlerinde yer almış ve 19. yüzyılın ortalarından itibaren orkestrada bugünkü yerini bulmuştur.

Farklı ses genişliğinde birçok trombon çeşidi olsa da Nicolai Rimsky-Korsakov'un da konçertosunu yazdığı tenor trombon en çok kullanılandır. Korsakov'un bu konçertosu sadece tenor tromboncular için değil bas karakterli pasajları bakımından bas tromboncularının da repertuarında olan önemli bir eserdir.

Müzik tarihinde Rus Beşleri olarak adlandırılan ve Ulusal Halk müziğinin öncü topluluğunda öne çıkan Nicolai Rimsky-Korsakov, donanmada yaptığı görevi dolayısıyla edindiği bilgi ve birikim sayesinde trombon için konçerto yazmıştır. Rus halk temalarının yanı sıra askeri marşları andıran bir havada geçen eser aynı zamanda orkestra eşliği, üflemeli çalgılardan oluşan bir bando için yazılmıştır. Üç bölümden oluşan konçertoda Korsakov, trombonun bütün imkan ve yeteneklerini kullanmış, dengeli bir orkestrasyon eşliğinde trombon ve orkestranın diyaloglarıyla eseri pekiştirmiştir. Ayrıca ikinci ve üçüncü bölümlerin sonunda trombon için bir kadans kısmı yazarak icracıya çalgıdaki yeteneklerini gösterme fırsatı tanımıştır.

Temel trombon eğitiminin tamamlanmasından sonra lise ve lisans seviyesinde, senfoni ve opera orkestraları giriş sınavlarında ayrıca resital ve benzeri konserlerin vazgeçilmez eseri olan konçerto, bir tromboncunun kariyeri boyunca hazır olması gereken bir eserdir. Bu anlamda araştırmaya konu olan konçerto, öncelikle form ve armoni yönlerinden incelenmiştir. Daha sonra icrası sırasında ortaya çıkacak problemler için çeşitli öneriler getirilmiş, etüt ve egzersizler tavsiye edilmiştir.

KAYNAKÇA

Açıksöz, Mehmet Ali, *Silahlı Kuvvetler Bando Okulları Komutanlığındaki Trompet Eğitiminde Nefes ve Diyafram Çalışmasının Enstrüman Başarısı Üzerindeki Etkisi,* (Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 2007.

Adler, Samuel, *The Study Of Orchestration***,** Norton Company, New York 1989.

Aktüze, İrkin, *Müziği Okumak*, İstanbul, 2004.

Bernard, Paul, *Methode Complete pour Trombone Basse, Tuba, Saxhorns Basses et Contrabasse,* 1960.

Berrak, Bengü, *Romantik Dönemde Vurmalı Çalgıların Yeri ve Önemi*, (İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Anasanat Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 2006.

Boran, İlke ve Şenürkmez, Yıldız, Kıvılcım, *Kültürel Tarih Işığında Çok Sesli Batı Müziği*, İstanbul, 2010.

Cangal, Nurhan, *Müzik Formları*, İstanbul, 2004.

Cross, Travis, J., *A Conductor's Examination of Three Concertos with Wind Ensemble,* (Northwestern University, Doctor of Music Thesis), Evanston, Illinois, 2012.

Çalışır, Feridun, *Müzik Teorisi*, Ankara, 1988.

Çokamay, Bahadır, *Giovanni Punto'nun 6 No'lu Korno Konçertosunun Form-Analiz ve İcra Yönünden İncelenmesi,* (Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Anasanat Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Edirne, 2010.

Doğan, Evrim Can, *Trombon Eğitimindeki Problemler ve Özel Teknikler ile Çözüm Önerileri,* (Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Müzik Anasanat Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir, 2008.

Dunnick, D.Kim ve Dunnick, Jane F., *Teaching Brass to Beginners*, Ithaca.

Erşen, Aslı, *Trombonda Nefes Alma ve Üfleme Tekniğinin İncelenmesi ve Geliştirilmesinde Kullanılan Yöntemler*, (İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Anasanat Dalı, Basılmamış Sanatta Yeterlik Tezi), İstanbul, 2011.

Farkas, Philip, *The Art of French Horn Playing*, A.B.D., 1966.

Feridunoğlu, Lale, *Müziğe Giden Yol*, İstanbul, 2014.

Fenmen, Mithat, *Müzikçinin El Kitabı*, Ankara,1997.

Gökşen, Mehmet, Gökay, *Trombonun Solo Enstrüman Olarak Kullanımı ve Repertuvarındaki Önemli Eserlerin İncelenmesi*, (İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Anasanat Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 2006.

Griffiths, Paul (Çev.:M.Halim Spatar), *Batı Müziğinin Kısa Tarihi*, İstanbul, 2010.

İlyasoğlu, Evin, *Zaman İçinde Müzik*, İstanbul, 1999.

Karolyi, Otto, (Çev.:Mehmet Nemutlu) *Müziğe Giriş*, İstanbul, 1999.

Kuru, Emre, Deniz, *Luigi Cherubini'nin Yazdığı 2. Korno Sonatının Form ve İcra Açısından İncelenmesi,* (Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Anasanat Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Edirne, 2016.

Mamuk, Önder, *Form Bilgisi,* Ankara, 1982.

Michels, Ulrich ve Vogel Gunter, (Semih Uçar) *Müzik Atlası*, İstanbul, 2015.

Mimaroğlu İlhan, *Müzik Tarihi*, Varlık Yayınları, İstanbul 1987.

Özer, Fatma Aslı, *Trombon Çalışma Teknikleri,* (İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Anasanat Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 2008.

Robinson, Harlow, *Nikolai Rimsky-Korsakov: Russian Easter Overture, on themes from the Obikhod, Op.36. Program Notes,* Boston Symphony Orchestra, 2007.

Sabir, Serdar, *Silahlı Kuvvetler Bando Okulları Komutanlığındaki Trompet Eğitiminde Arban Metodunun Teknik Kapasitenin Geliştirilmesi Açısından İncelenmesi,* (Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Anasanat Dalı, Basılmamış Sanatta Yeterlik Tezi), Edirne, 2012.

Say, Ahmet, *Müzik Tarihi*, Ankara, 1995.

Say, Ahmet, Müziğin *Kitabı,* Ankara, 2001.

Say, Ahmet, *Müzik Sözlüğü,* Ankara, 2002.

Say, Ahmet, Müzik *Ansiklopedisi*, Ankara, 2005.

Selanik, Cavidan, *Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni*, İstanbul, 2010.

Yurtcan, Aslı, Erşen, *Bakır Üflemeli Çalgıların Yapısı ve Orkestradaki Kullanım Tekniklerinin İncelenmesi*, (İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Anasanat Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 2005.

www.digitaltrombone.com/14-tips-for-trombone-flexlibility.html (Erişim Tarihi: 12.12.2016)

Korsakov, Rimsky *Trombon Konçertosu Solo, Piyano ve Orkestra Notaları*, http://imslp.org/wiki/2_Concerto for Trombone and Piano_(Korsakov, Rimsky) (Erişim Tarihi: 10.09.2016)

EK-1

(Nicolai Rimsky-Korsakov'un Si bemol Majör Trombon Konçertosu'nun Solo ve Orkestra Notası)

TROMBONE

CONCERTO

FOR TROMBONE AND PIANO

RIMSKY–KORSAKOV (1844-1908)

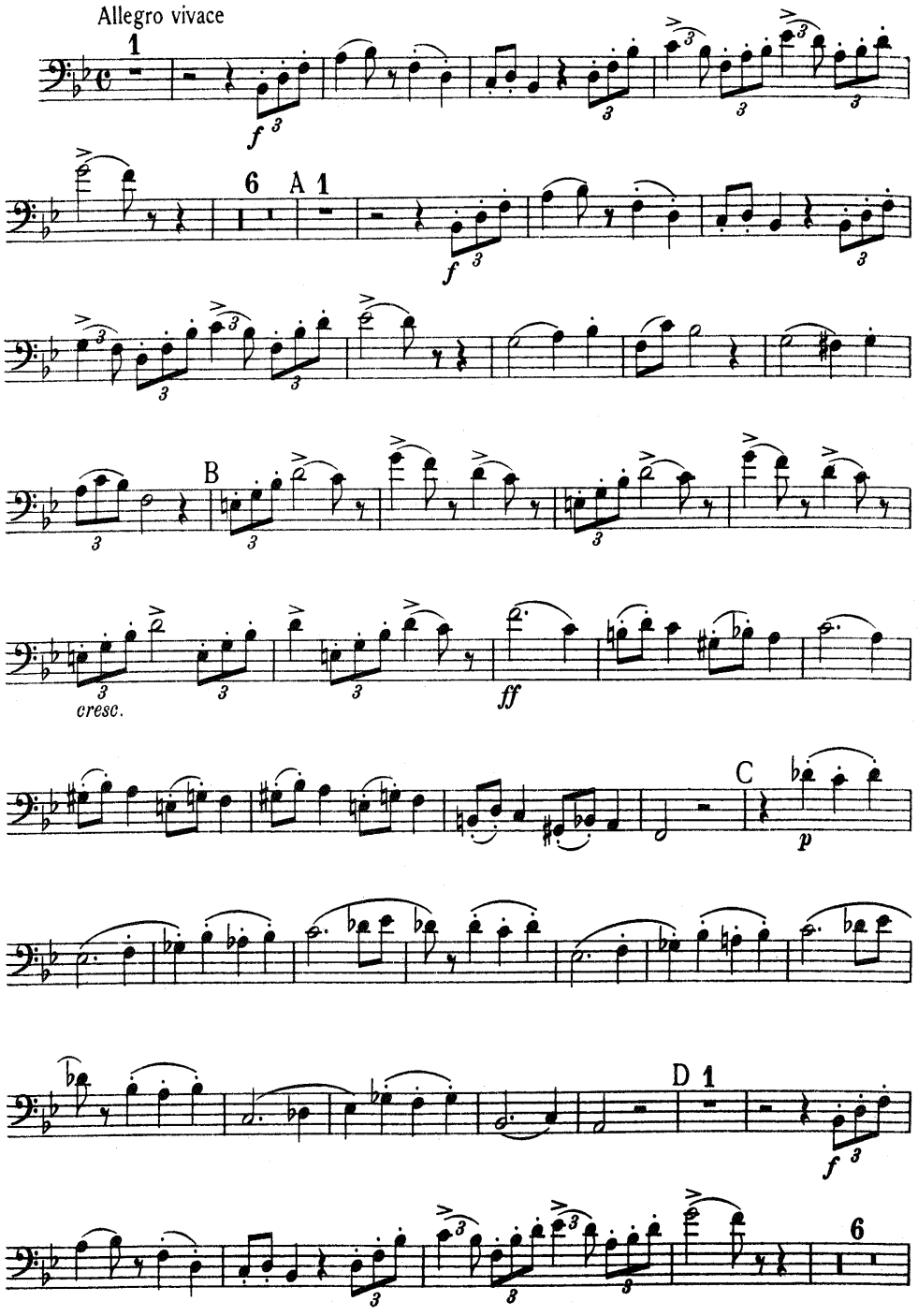

BELWIN/MILLS PUBLISHING CORP.

TROMBONE

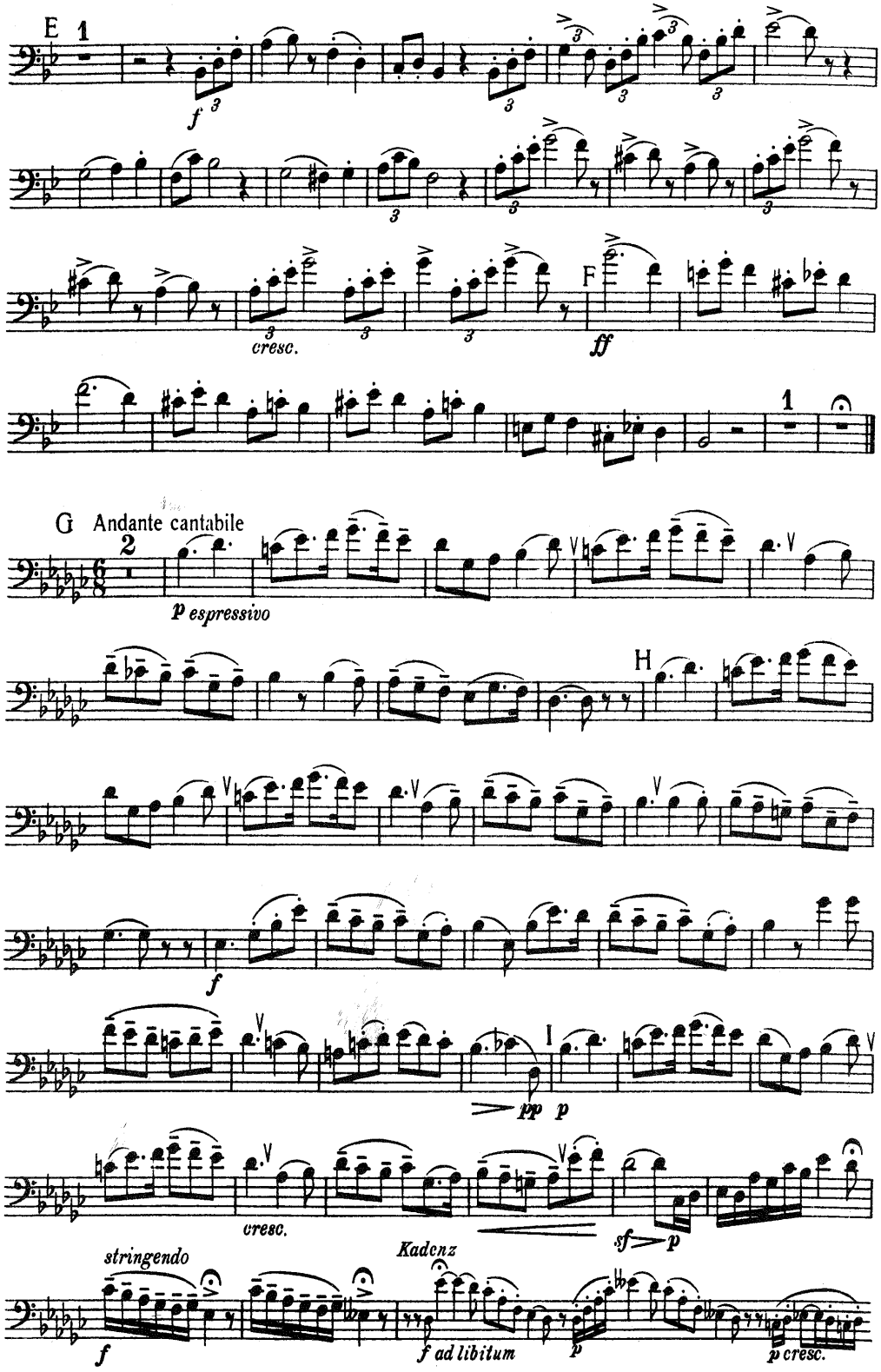
E
1
f
cresc.
F
ff
1
G Andante cantabile
2
p espressivo
H
f
I
pp
p
cresc.
sf
p
stringendo
Kadenz
f
f ad libitum
p
p cresc.

TROMBONE

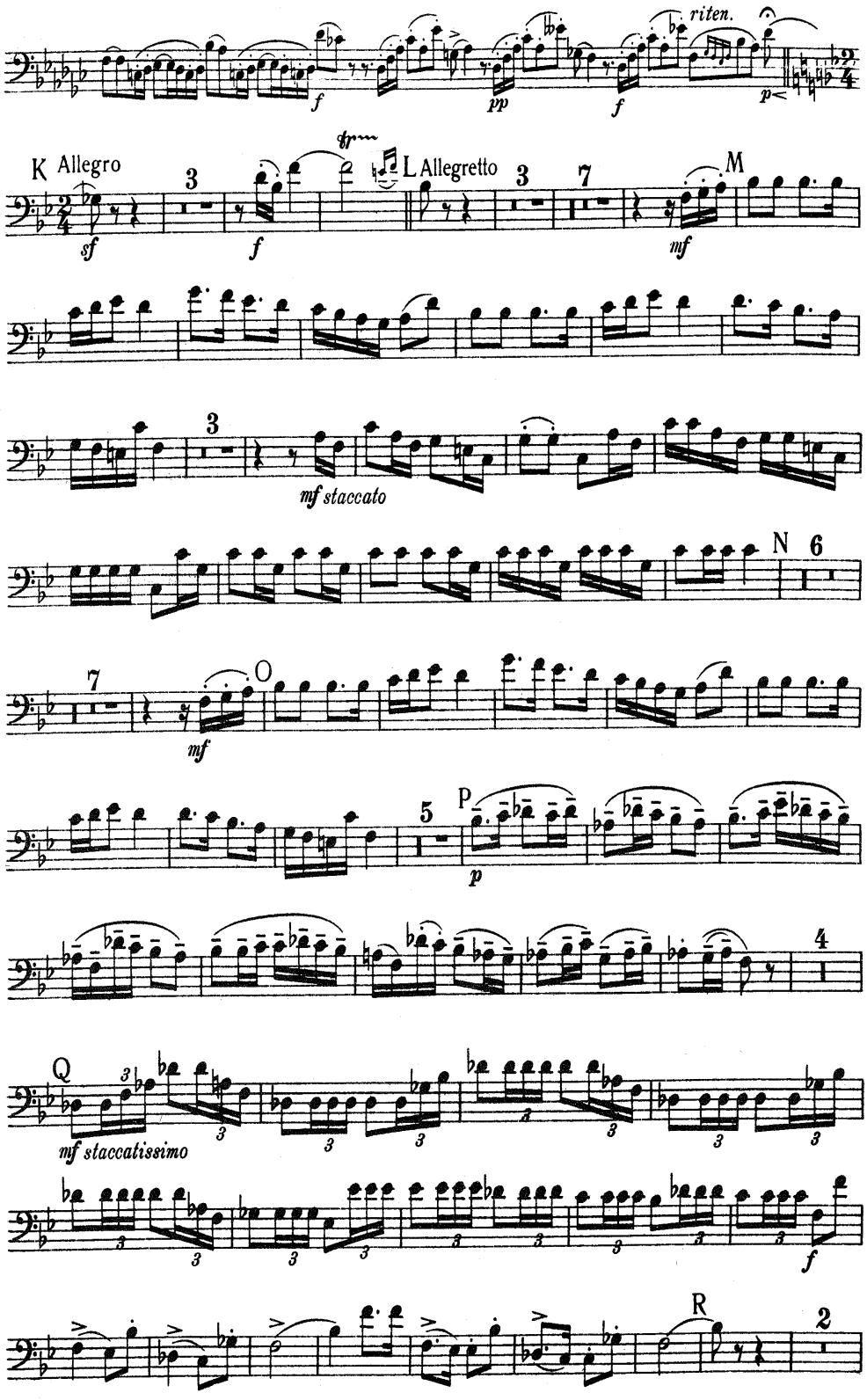
riten.
K Allegro
L Allegretto
M
N
O
P
Q
R
sf
f
pp
p<
mf
mf staccato
p
mf staccatissimo

TROMBONE

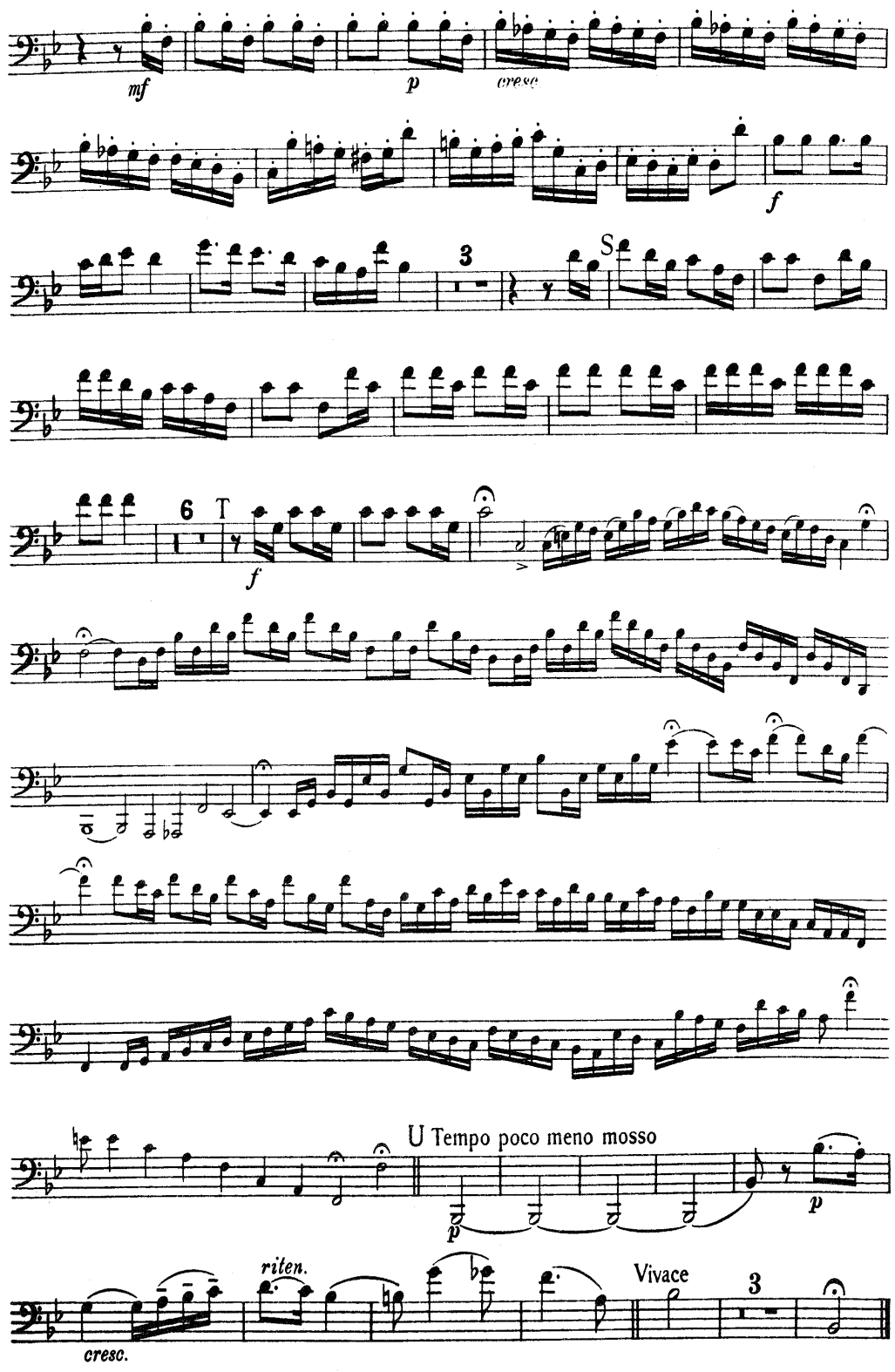
mf
p
cresc
f
3
S
6
T
f
U Tempo poco meno mosso
p
p
riten.
Vivace
3
cresc.

КОНЦЕРТ

ДЛЯ ТРОМБОНА С ДУХОВЫМ ОРКЕСТРОМ

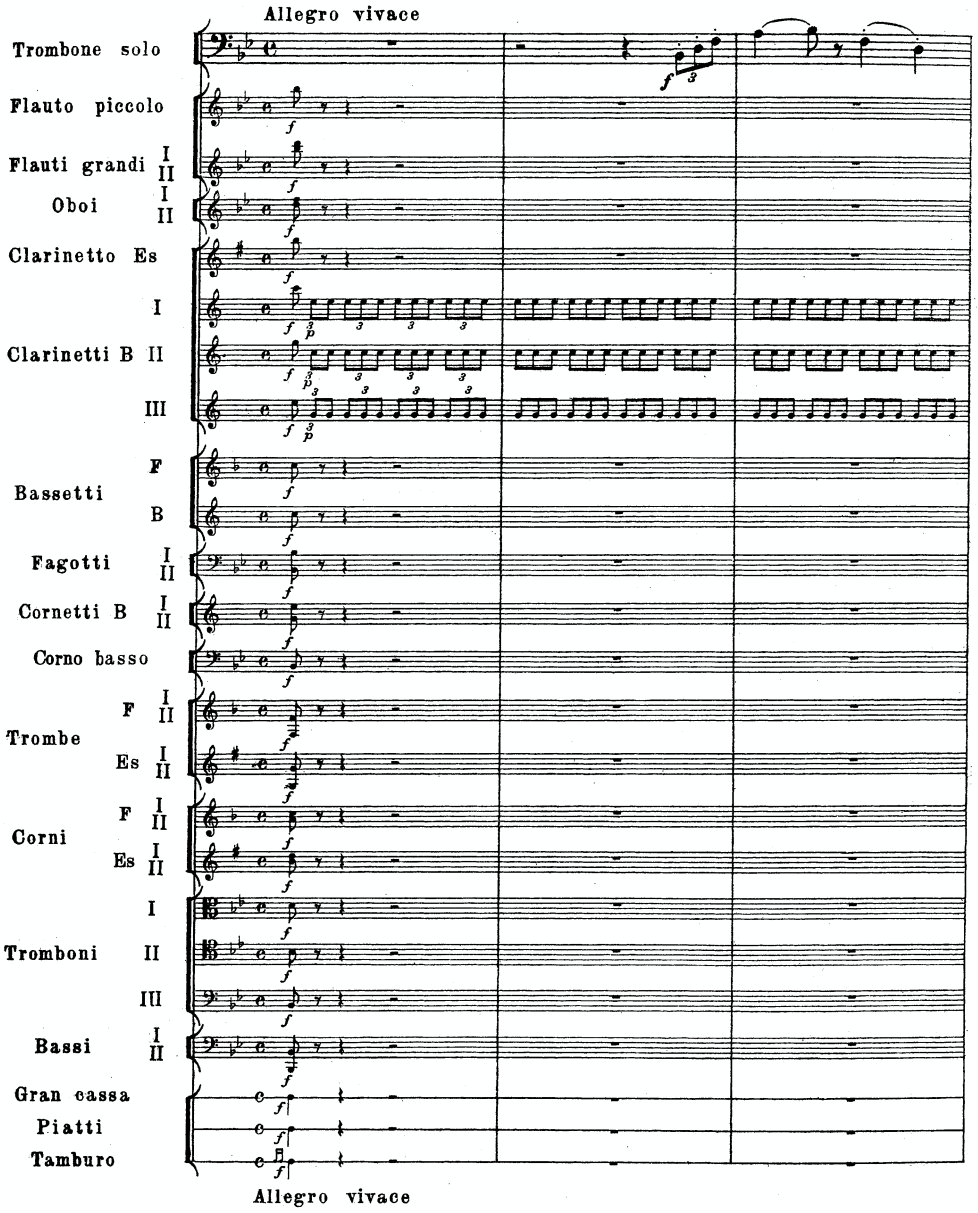

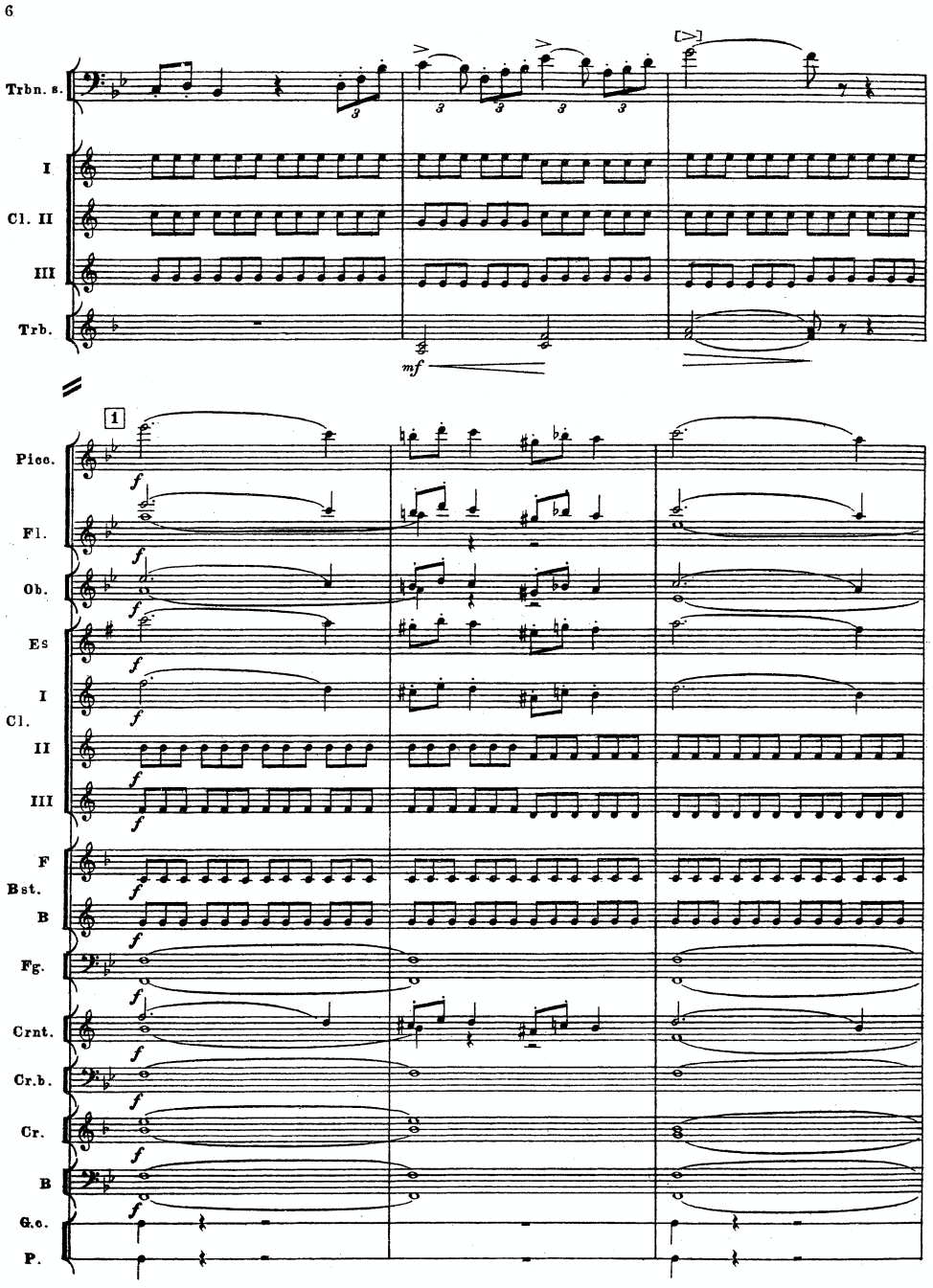
6
Trbn. s.
I
Cl. II
III
Trb.
mf
1
Picc.
Fl.
Ob.
Es
I
Cl.
II
III
F
Bst.
B
Fg.
Crnt.
Cr.b.
Cr.
B
G.c.
P.

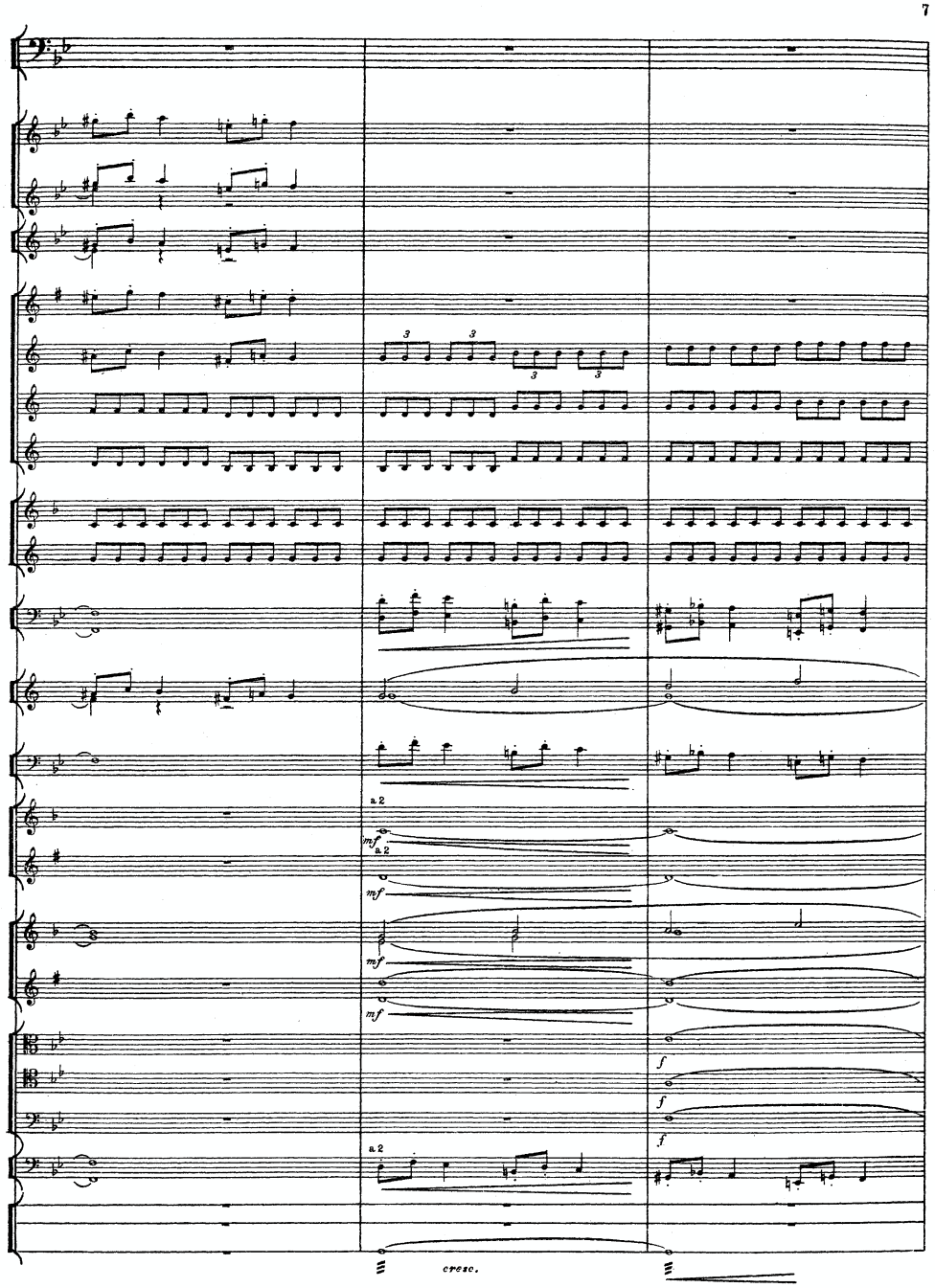
7
a 2
mf
a 2
mf
mf
mf
a 2
f
f
f
cresc.

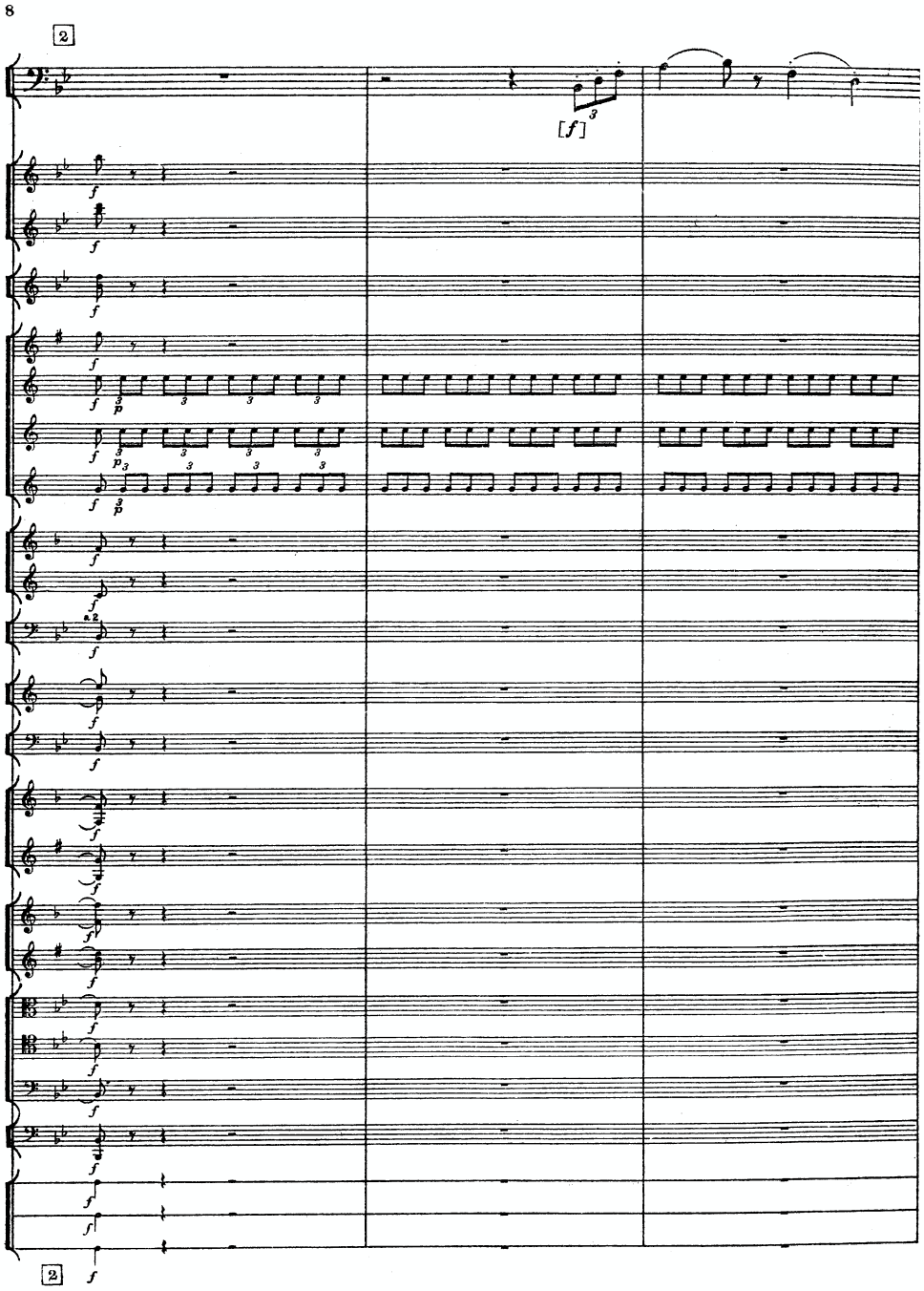
8
2
[f]
2

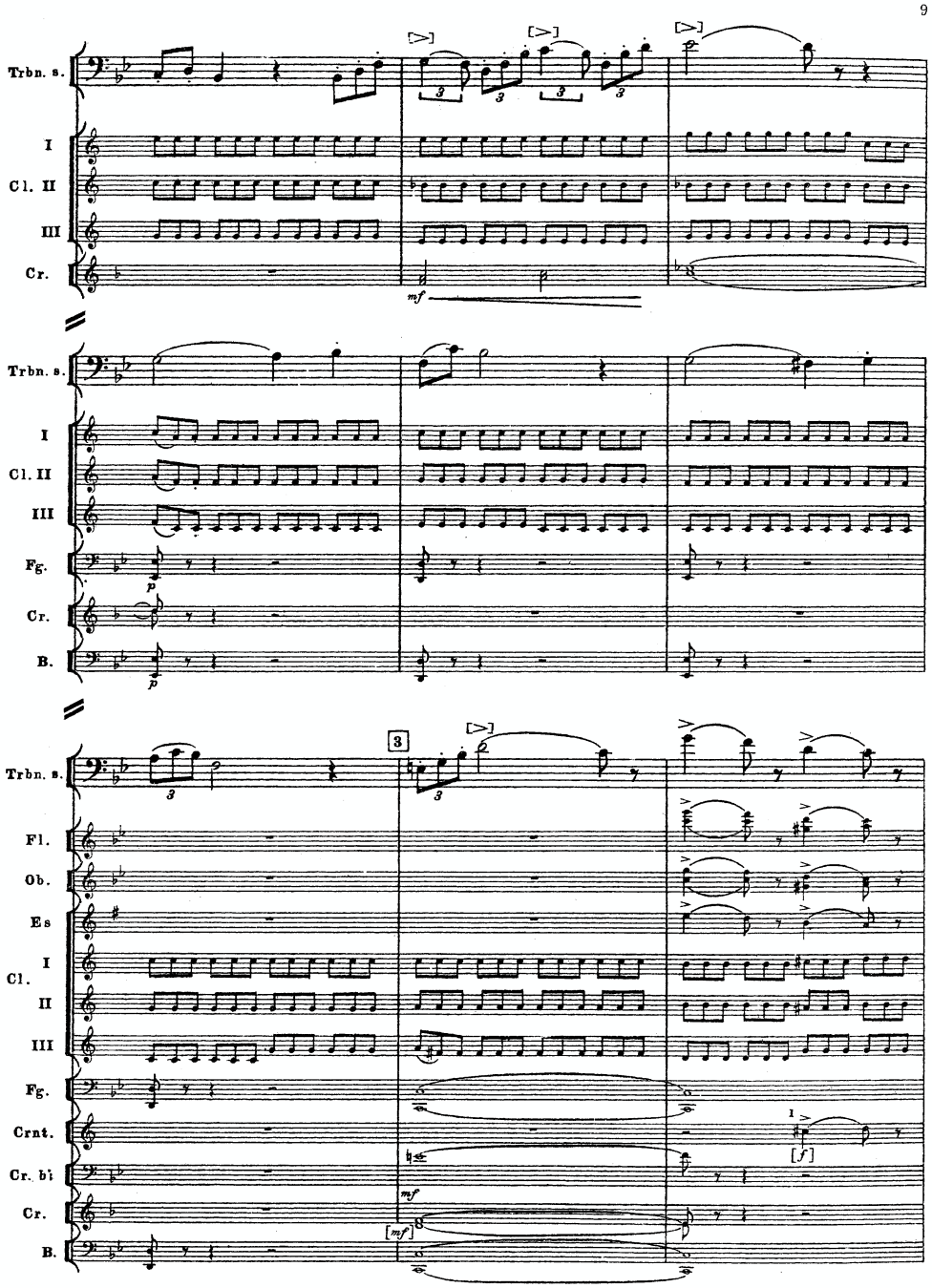
9
Trbn. s.
I
Cl. II
III
Cr.
mf
Trbn. s.
I
Cl. II
III
Fg.
Cr.
B.
p
p
Trbn. s.
3
Fl.
Ob.
Es
Cl.
I
II
III
Fg.
Crnt.
Cr. bi
Cr.
B.
mf
[mf]
[f]

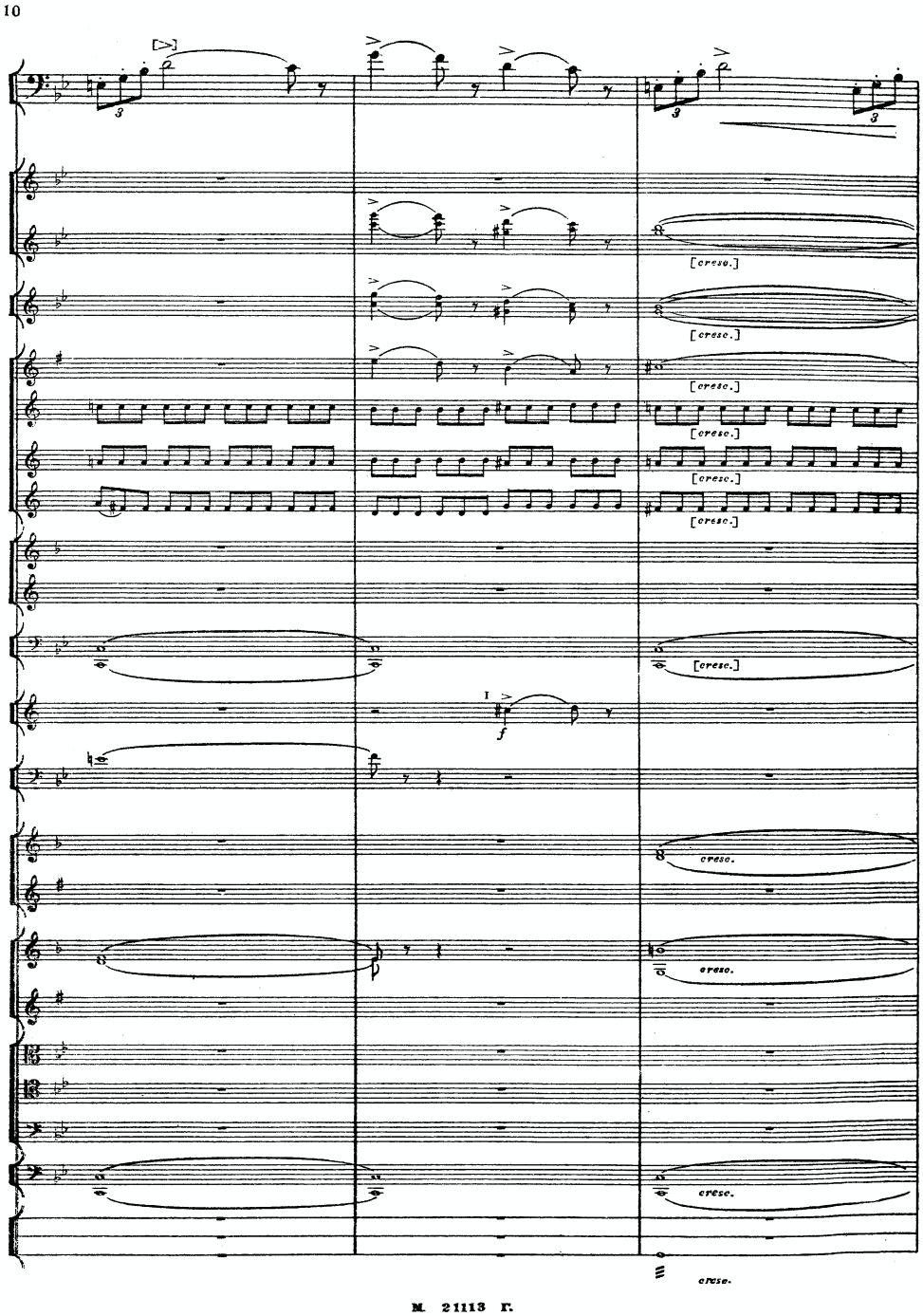
10
cresc.
f
M. 21113 Г.

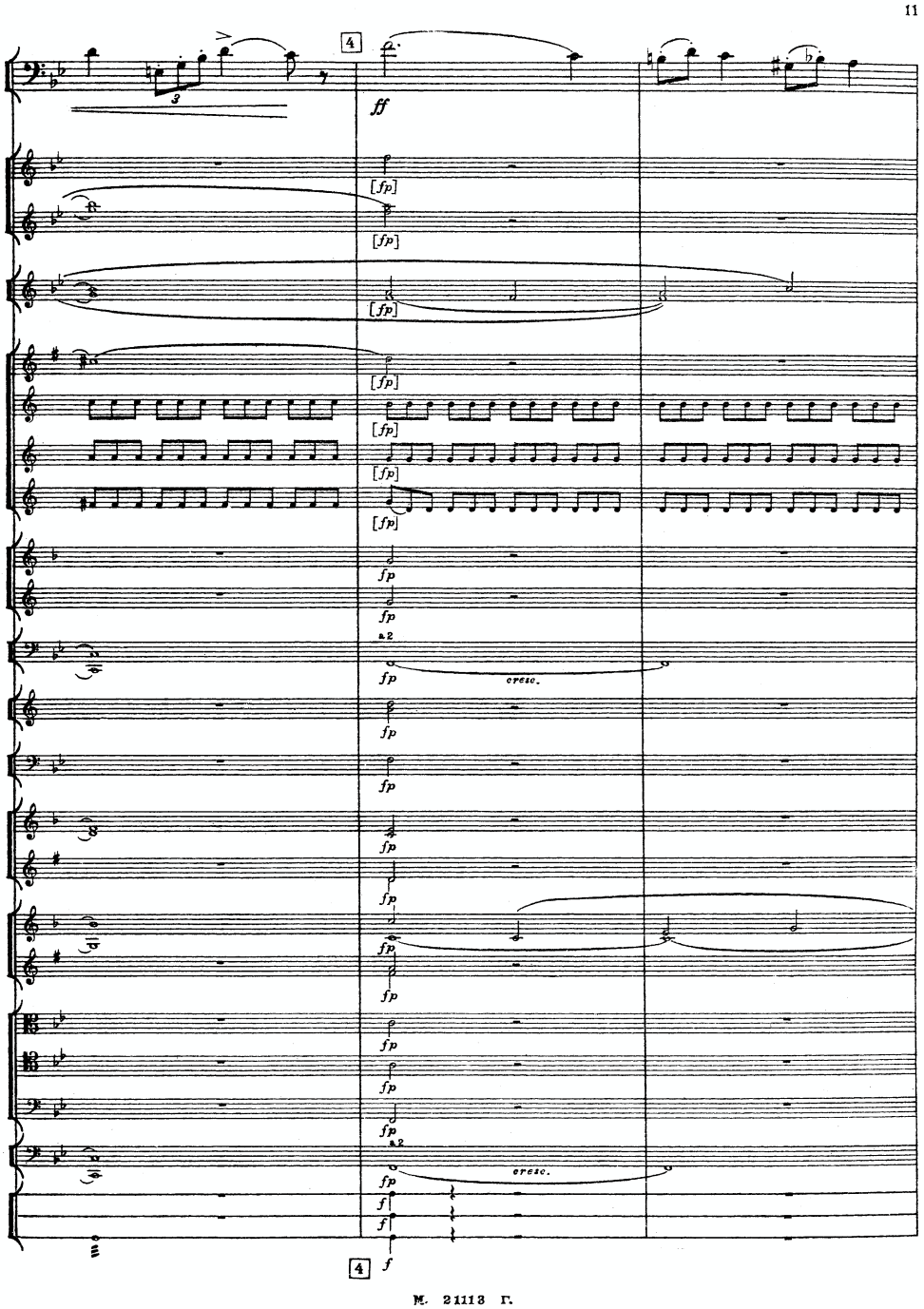

М. 21113 Г.

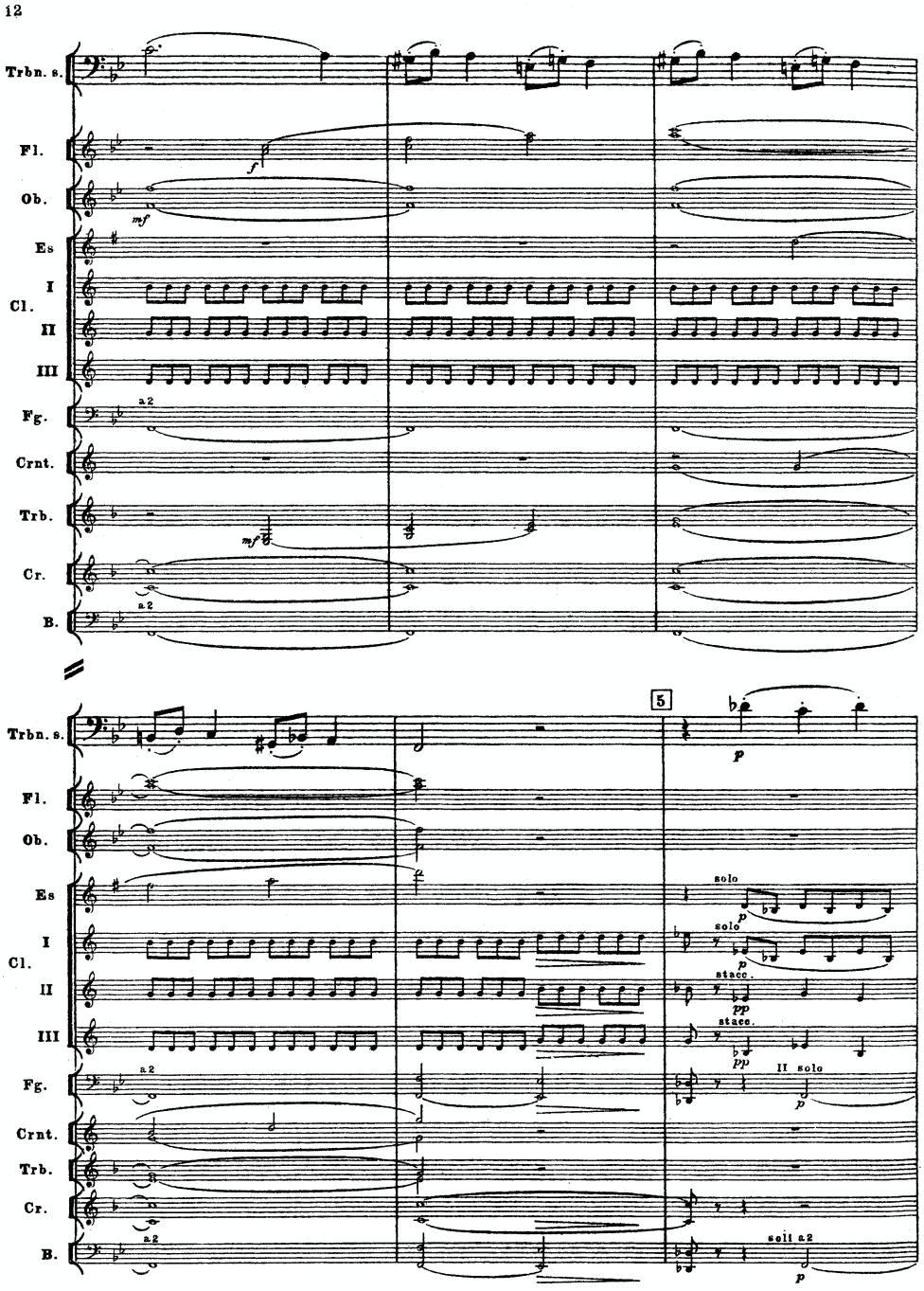
12
Trbn. s.
Fl.
Ob.
Es
Cl. I
II
III
Fg.
Crnt.
Trb.
Cr.
B.
a 2
f
mf
5
p
solo
stacc.
pp
II solo
soli a 2

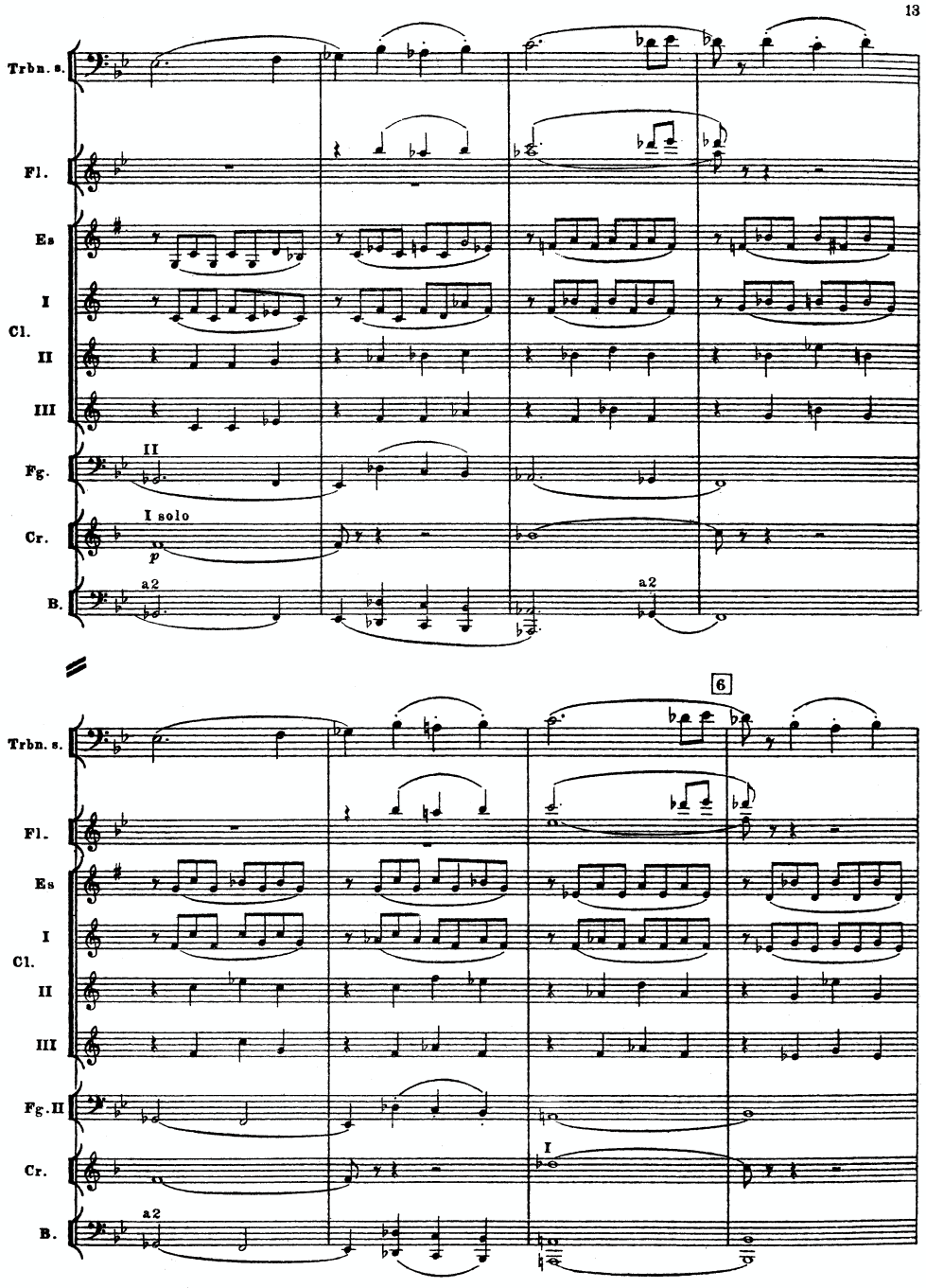
13
Trbn. s.
Fl.
Es
I
Cl.
II
III
Fg.
II
Cr.
I solo
p
B.
a2
a2
6
Trbn. s.
Fl.
Es
I
Cl.
II
III
Fg. II
Cr.
I
B.
a2

14

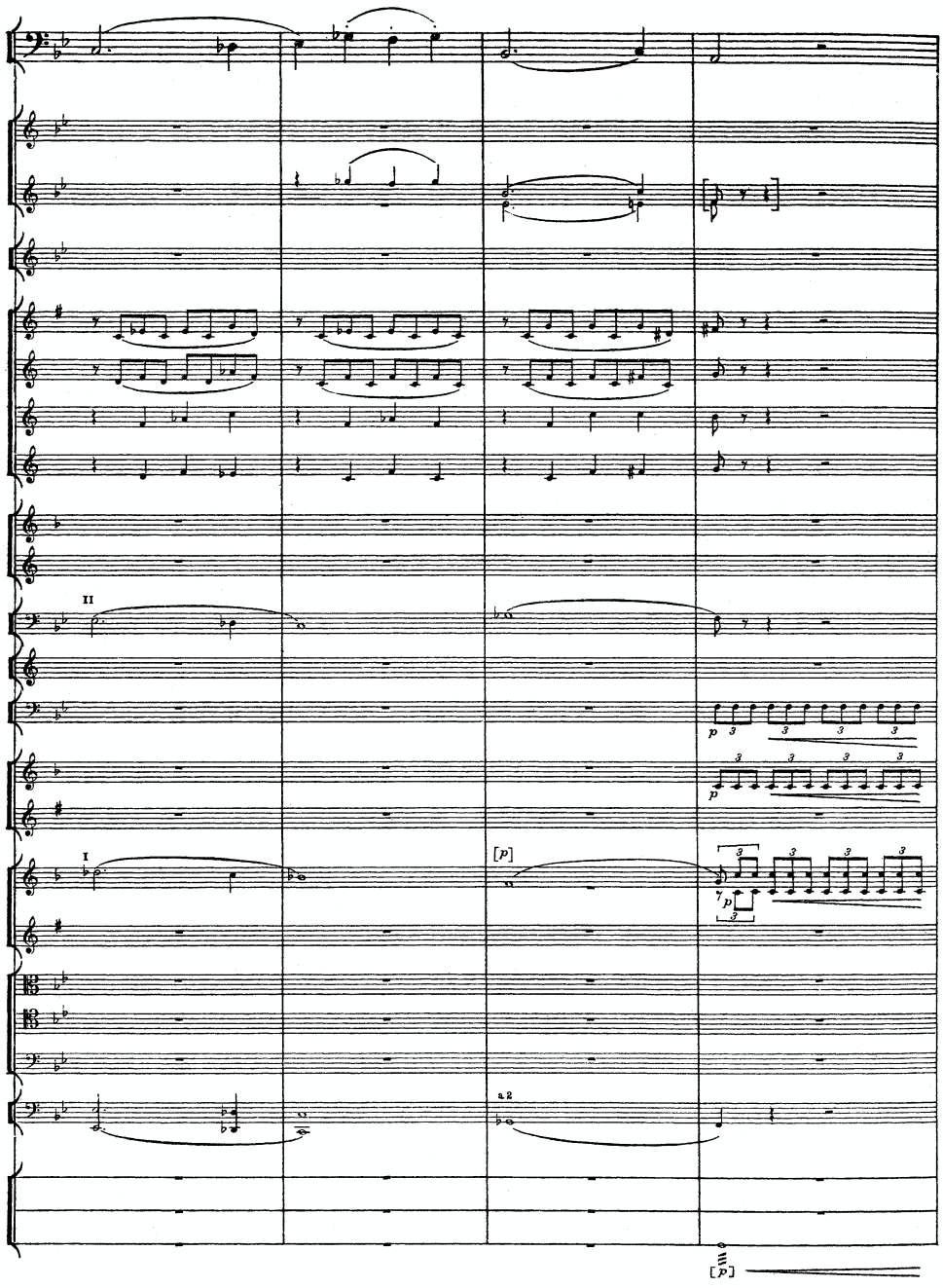

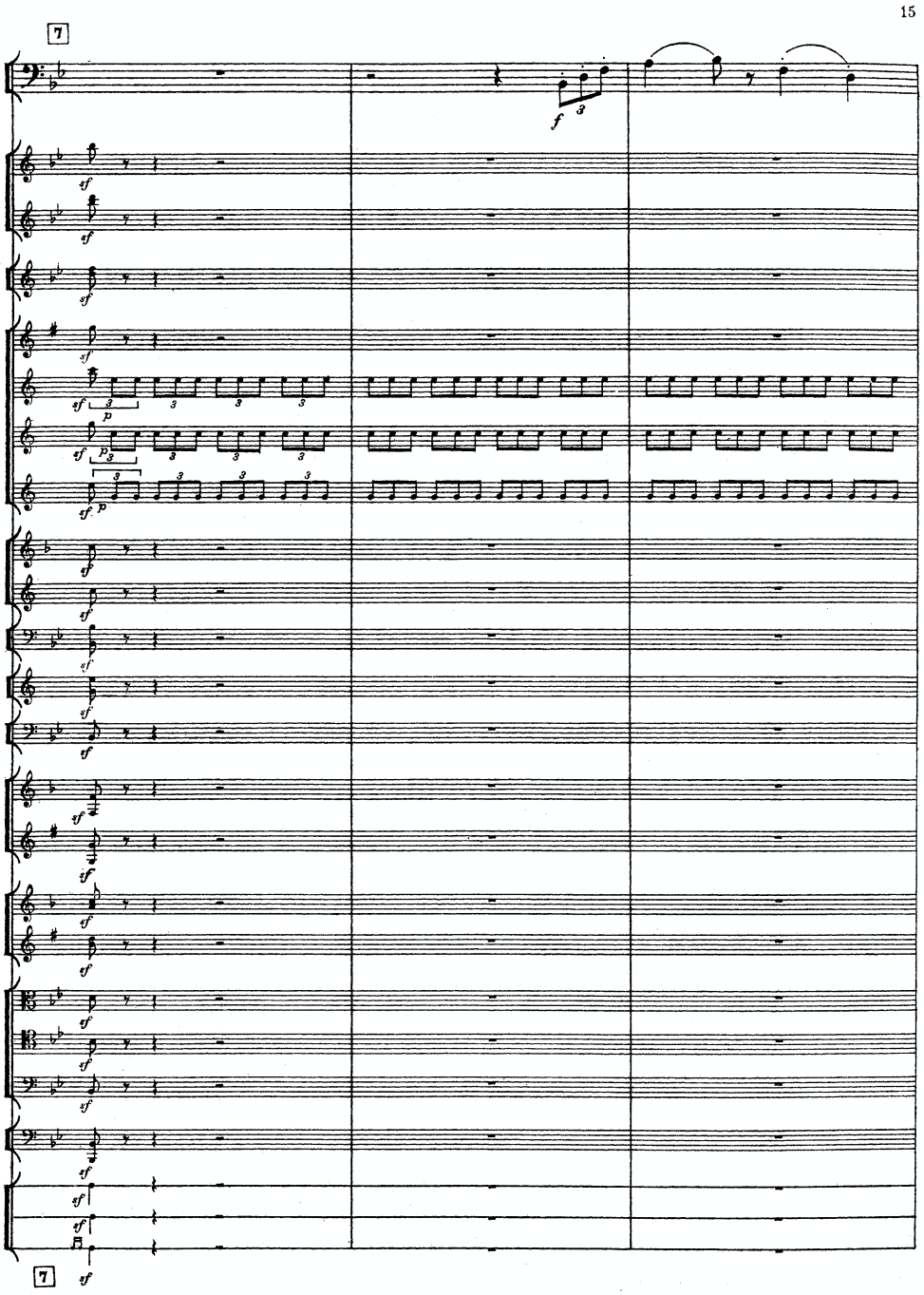
15
7
f
3
sf
p
7
sf

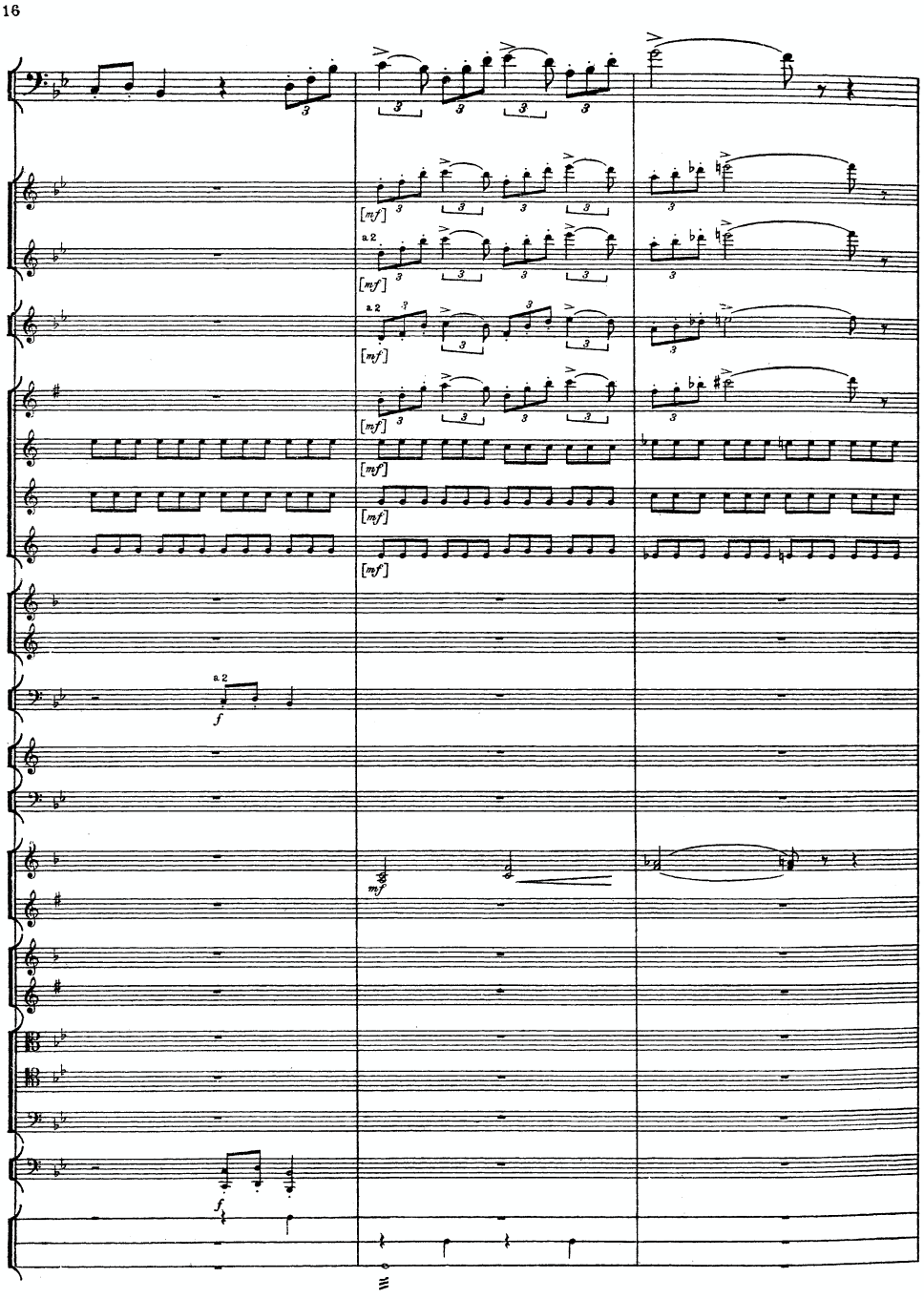
16
a 2
[mf]
f
mf

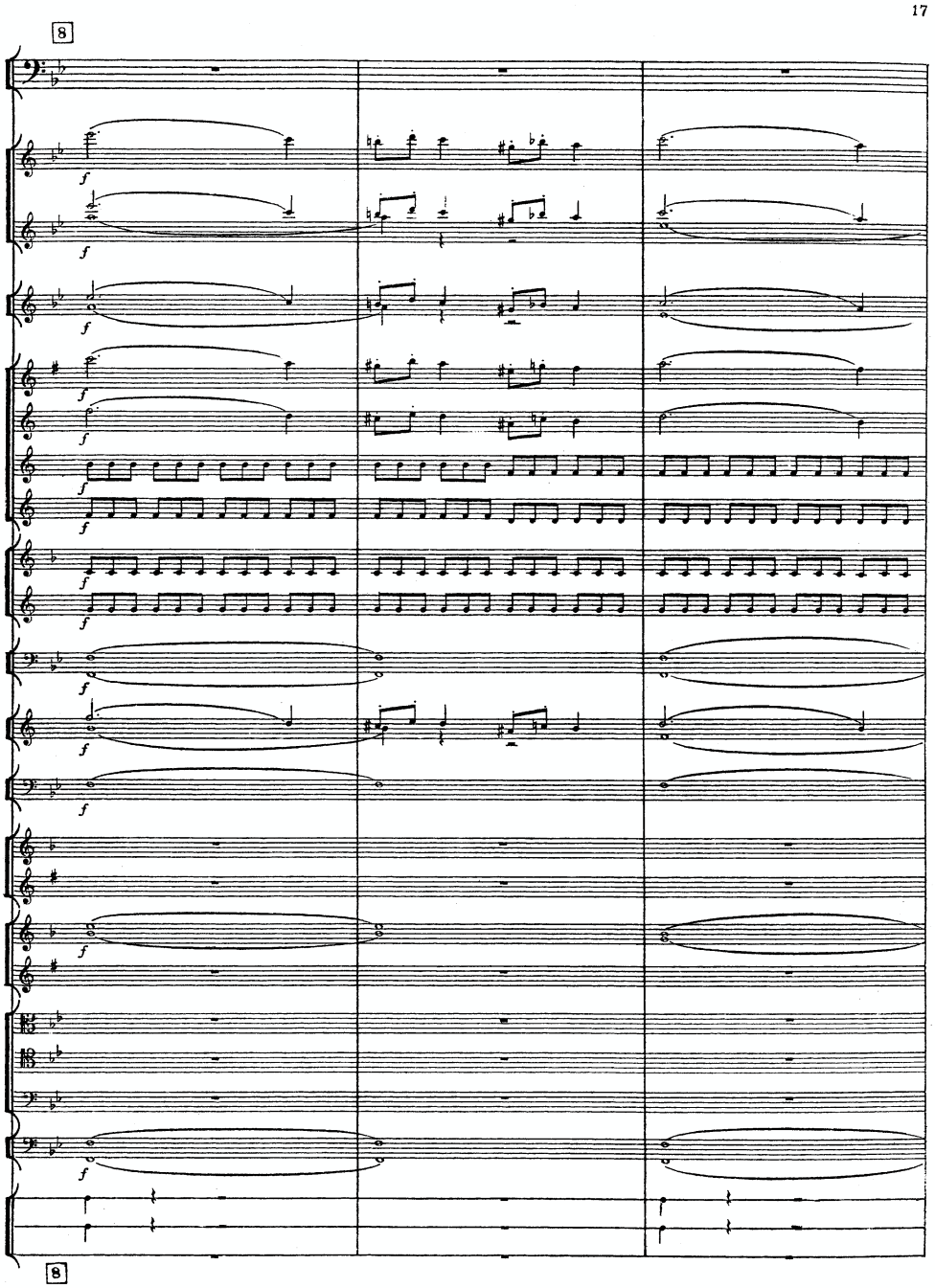
17
8
f
8

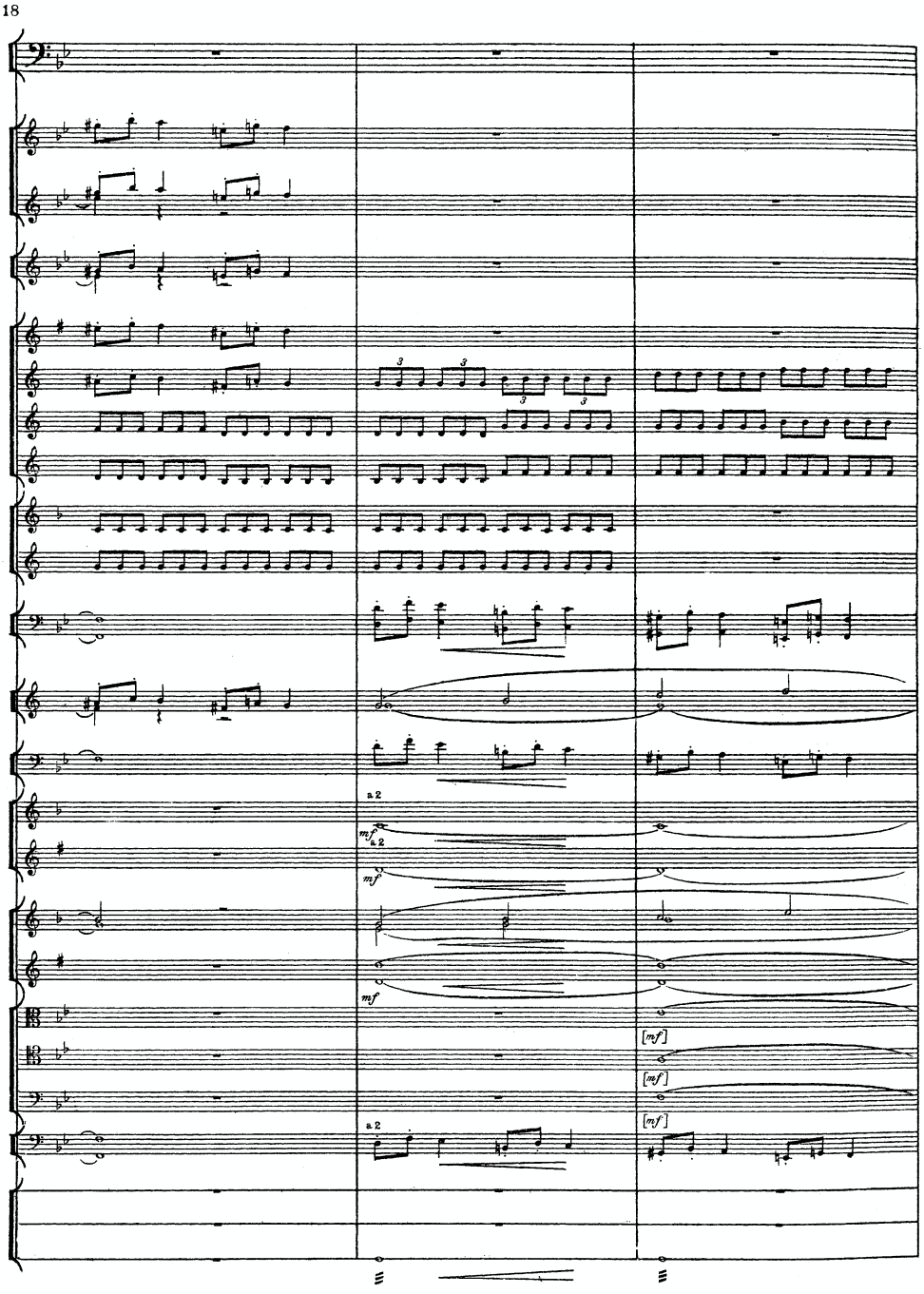
18
a 2
mf
a 2
mf
mf
[mf]
[mf]
[mf]
a 2

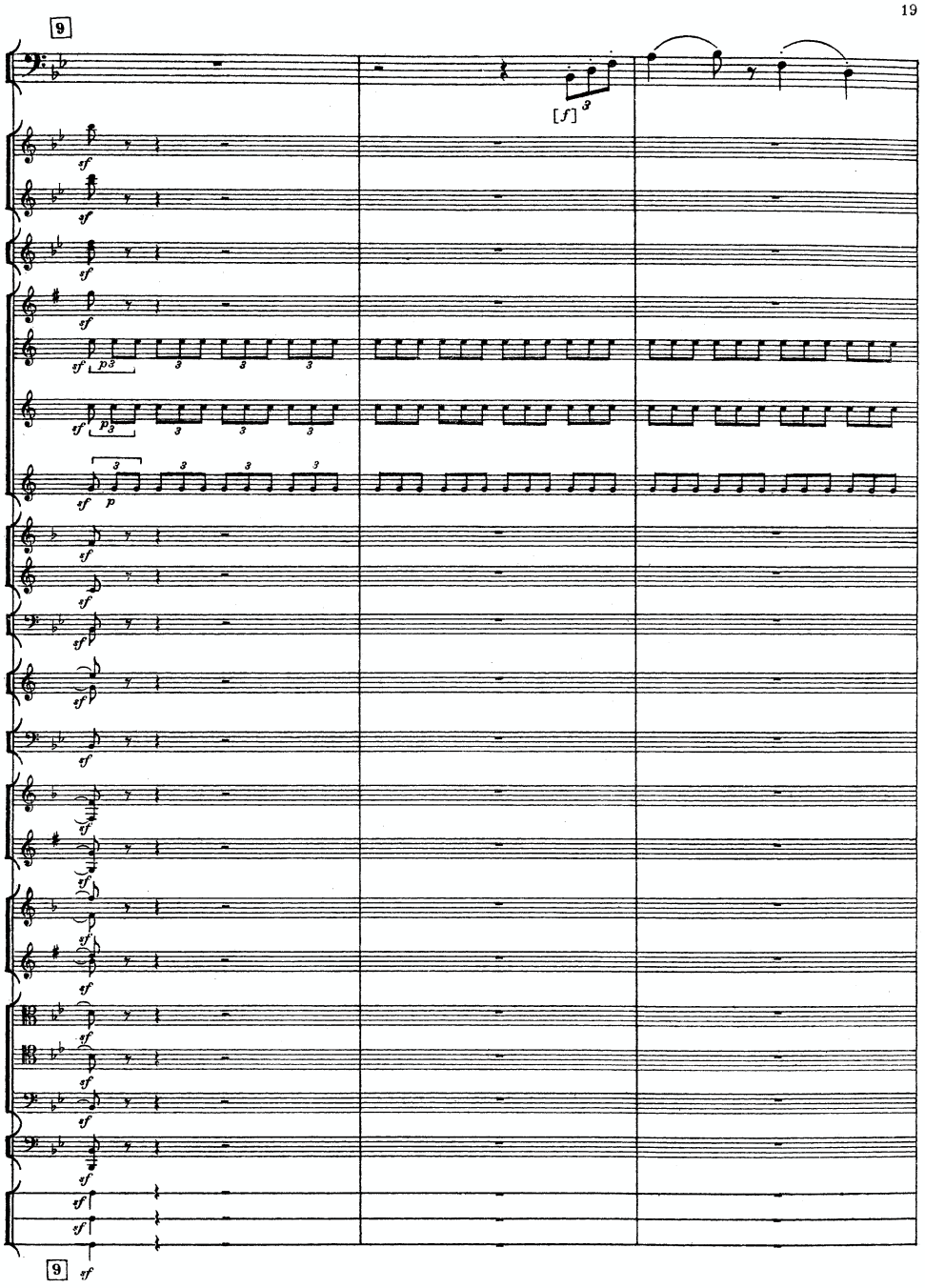
19
9
[f]
9
9

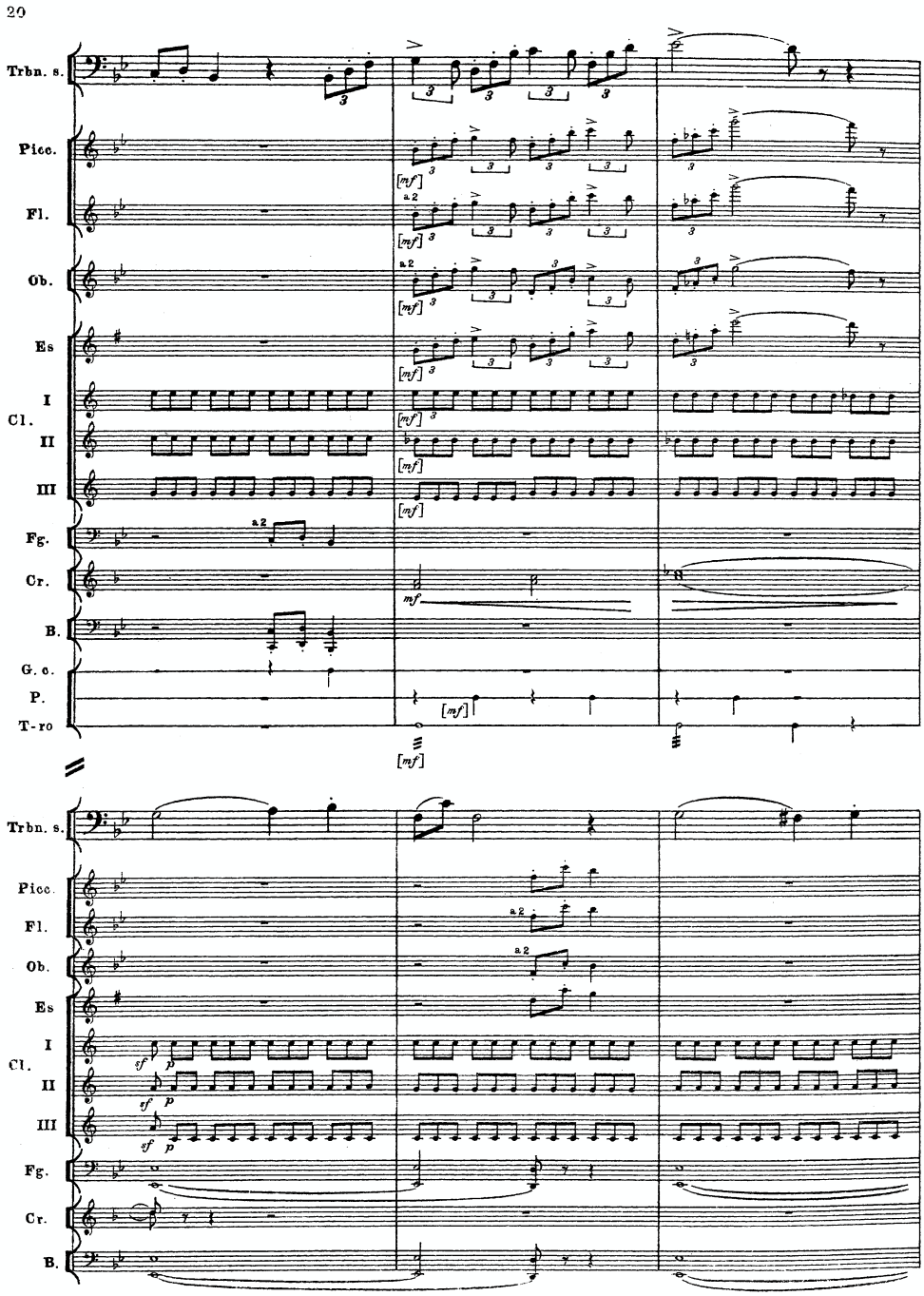
20
Trbn. s.
Picc.
Fl.
Ob.
Es
Cl.
I
II
III
Fg.
Cr.
B.
G. c.
P.
T-ro
[mf]
mf
a 2
sf
p

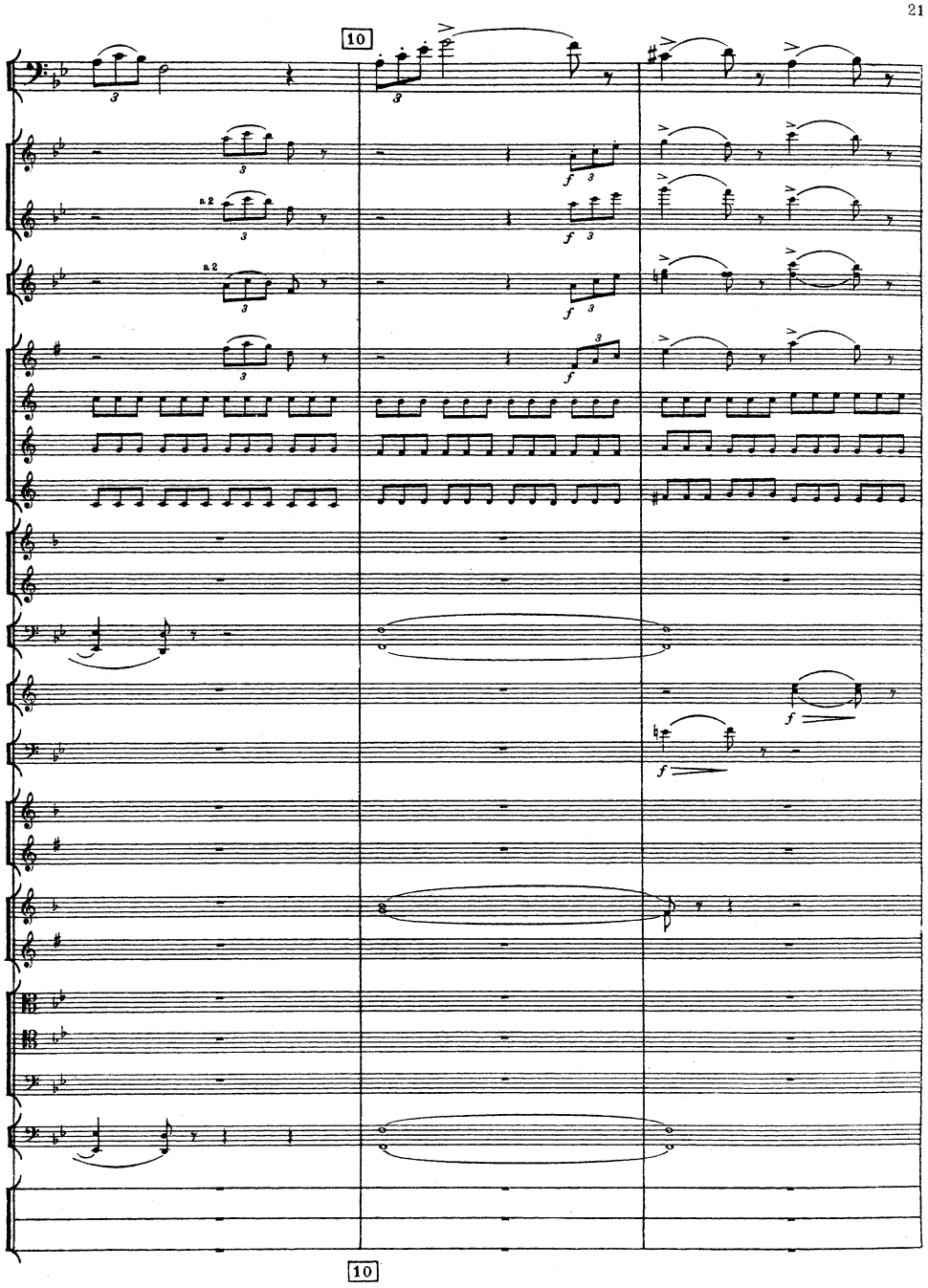
21
10
a 2
a 2
f
f
f
f
f
f
10

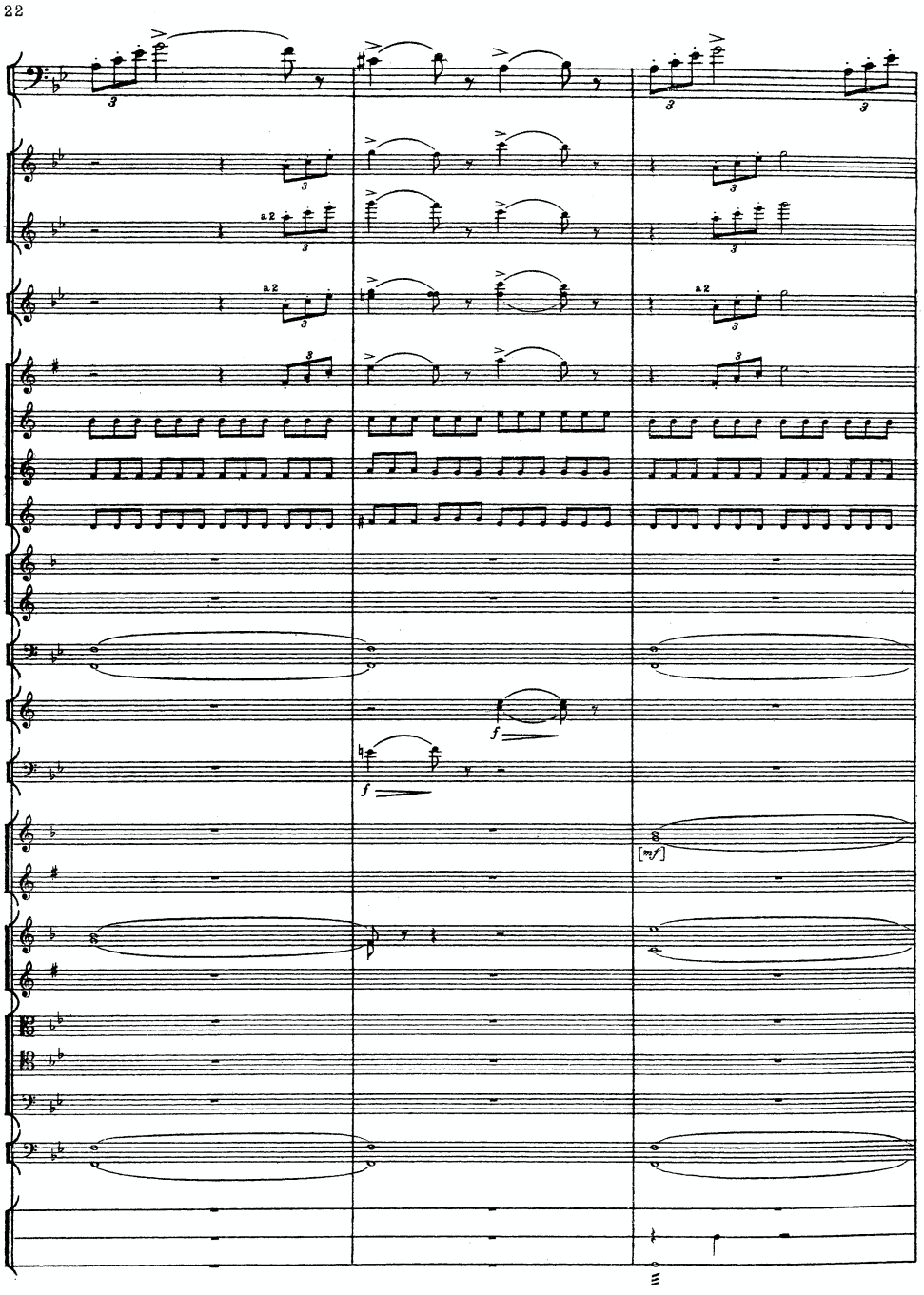
22
a 2
a 2
a 2
f
f
[mf]

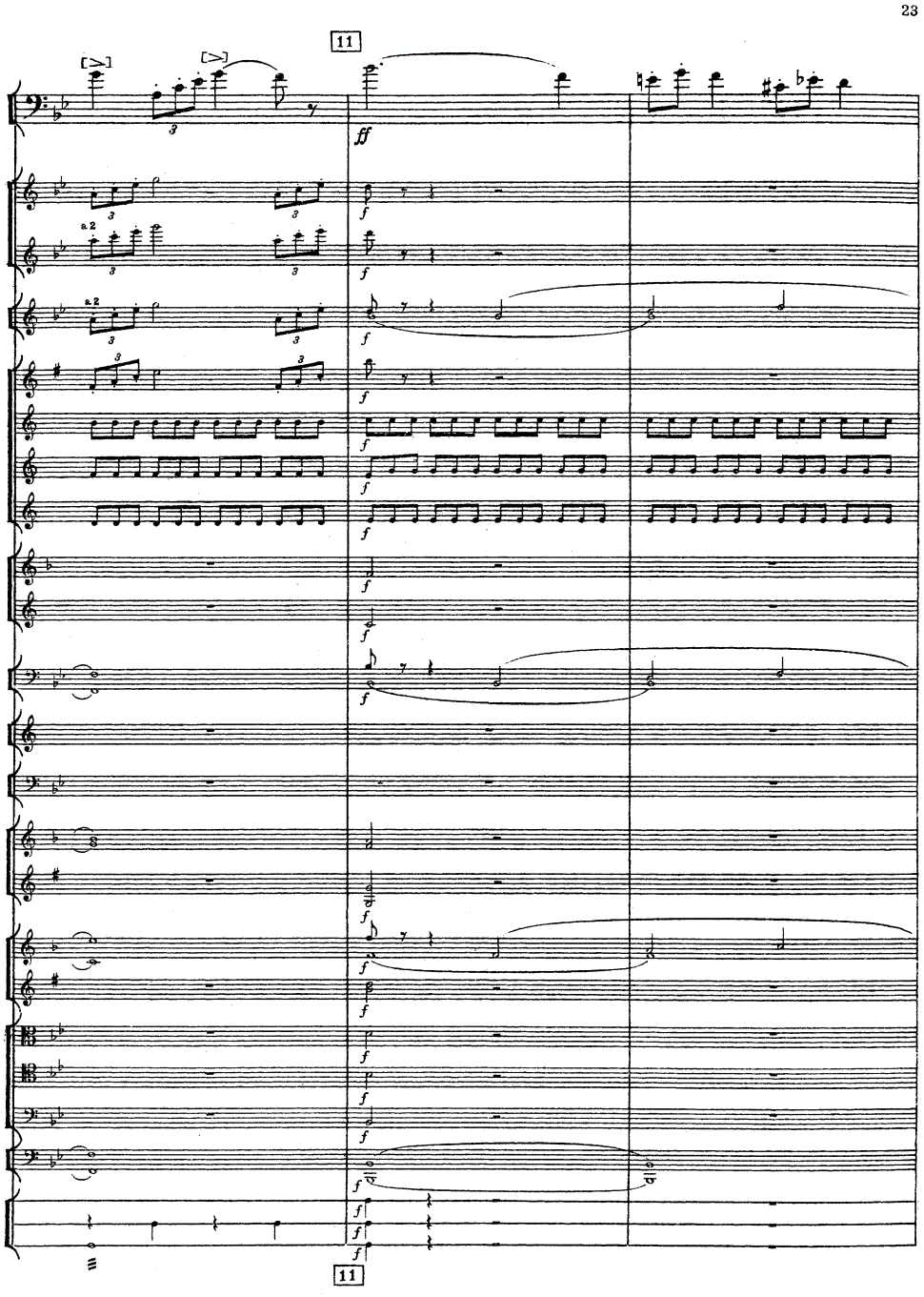
23
11
ff
a2
11

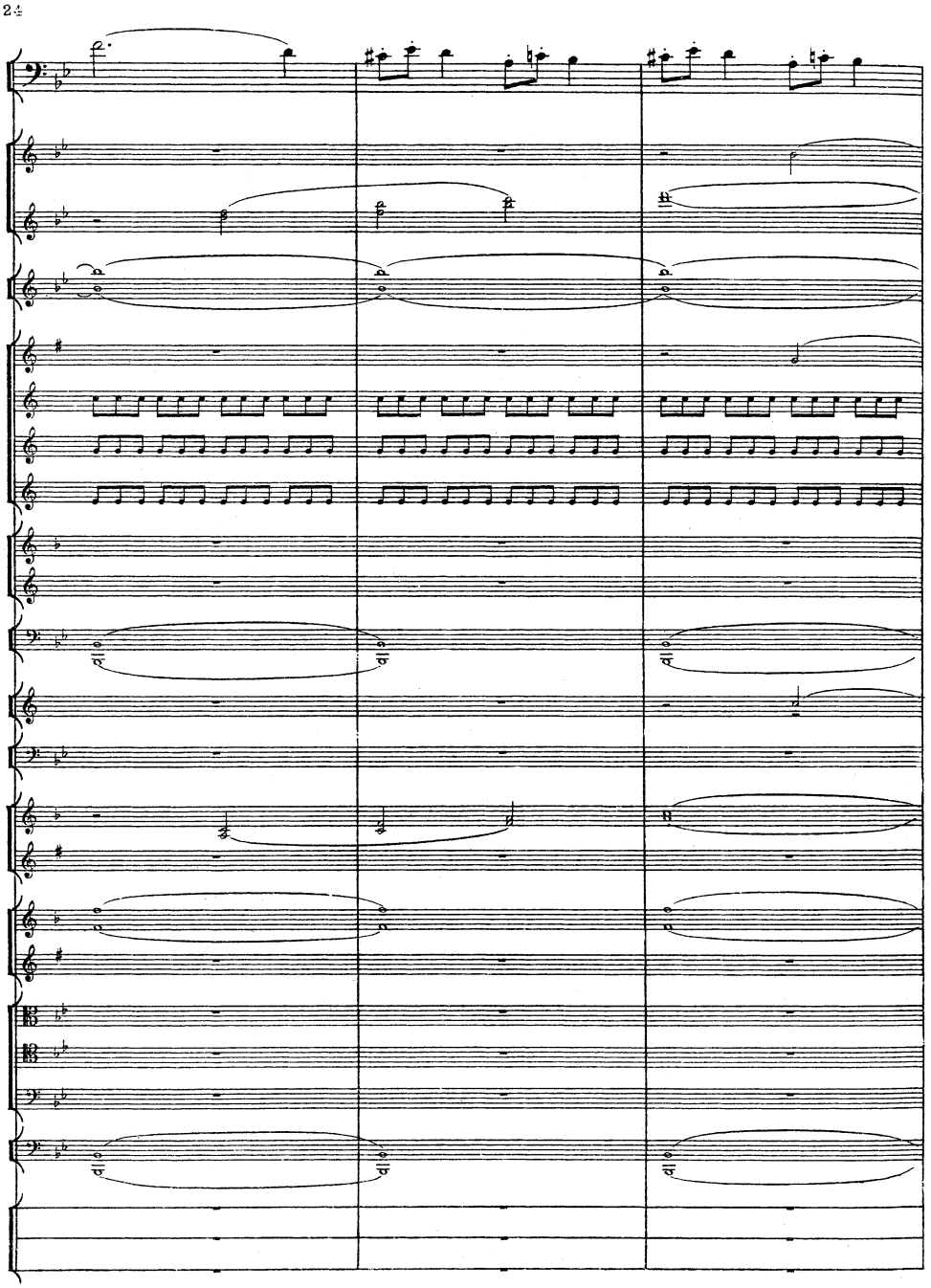
24

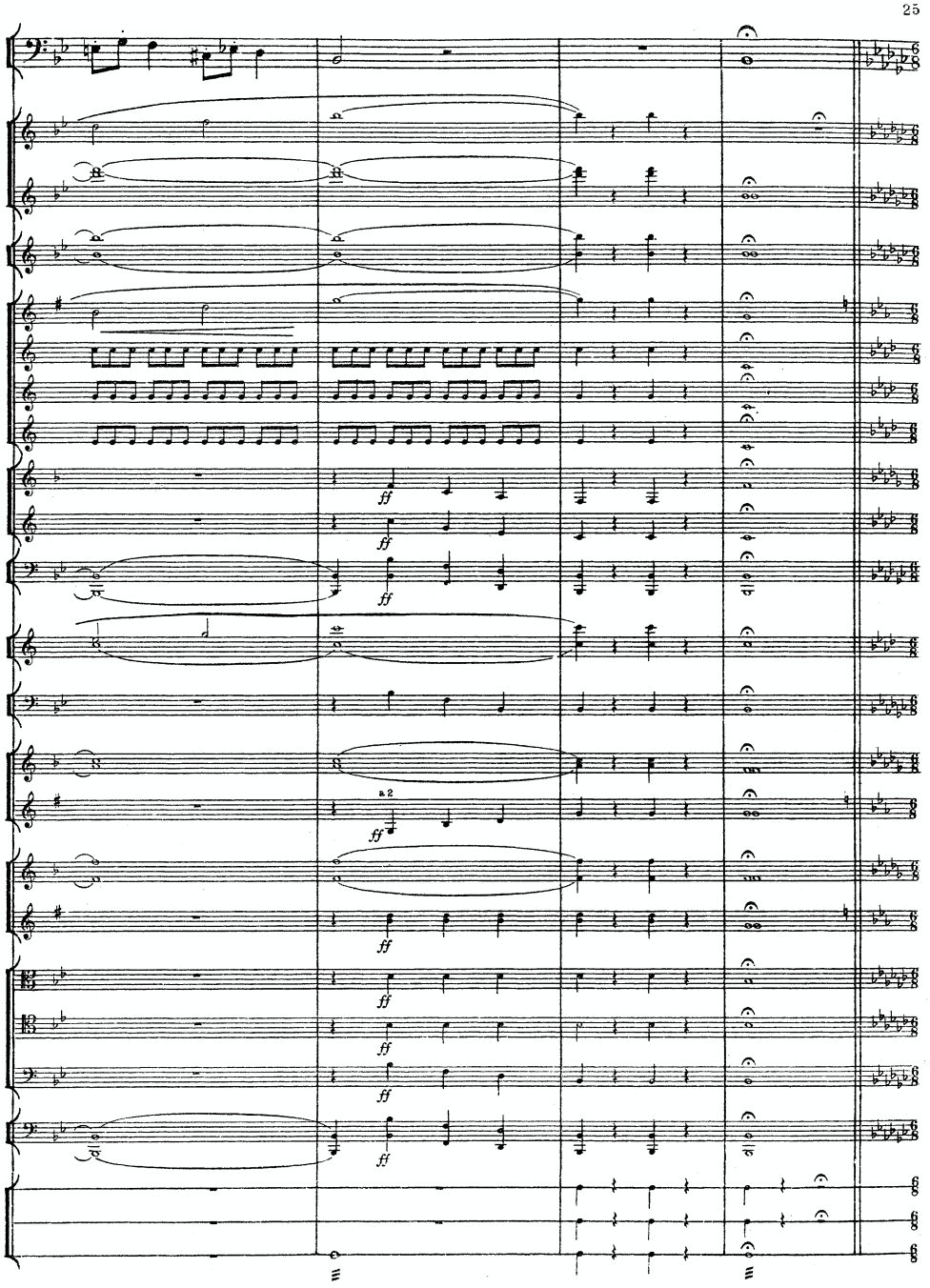
25
ff
a 2

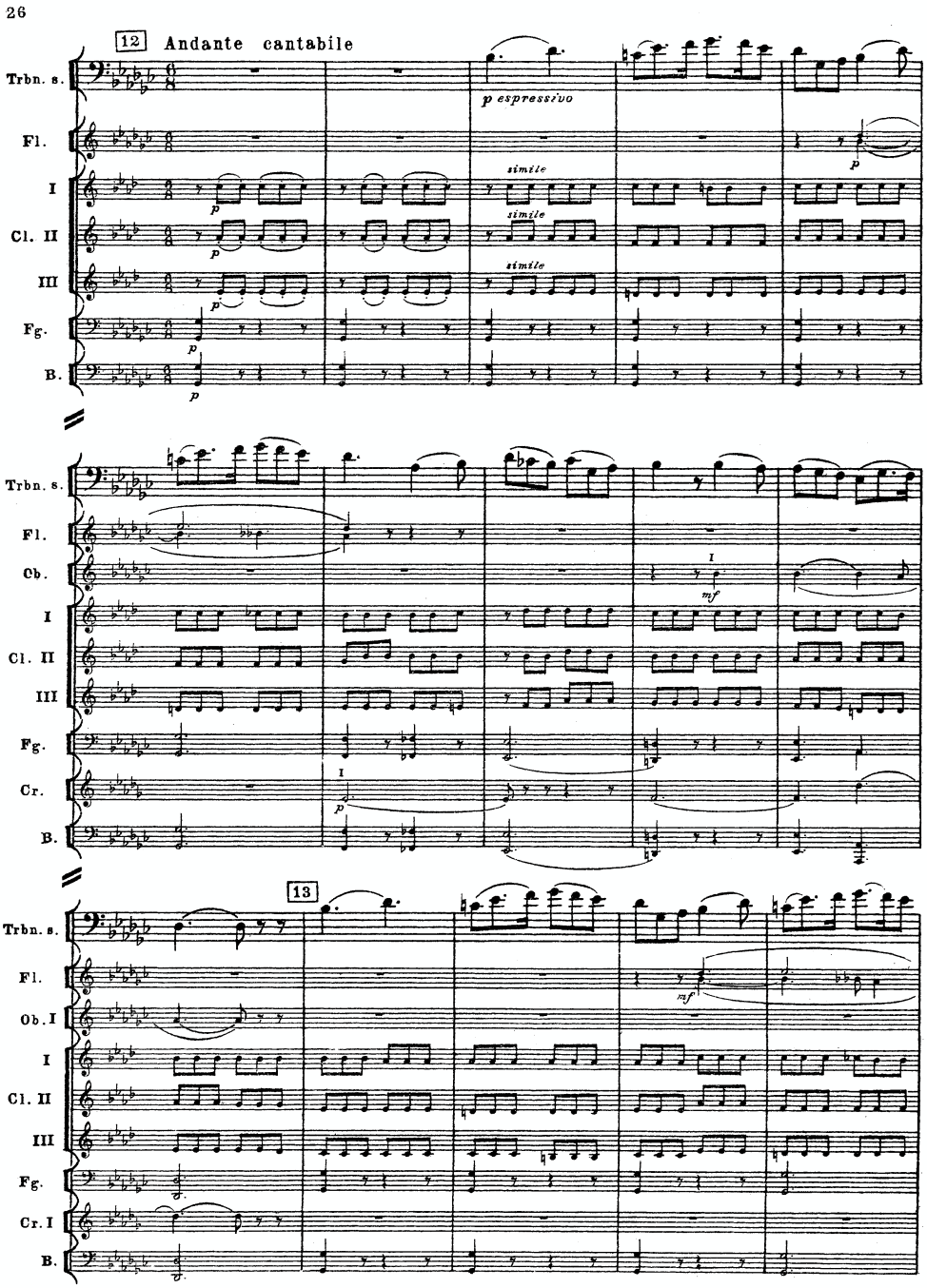
26
12
Andante cantabile
Trbn. s.
Fl.
I
Cl. II
III
Fg.
B.
p espressivo
simile
Cb.
Cr.
13
Ob. I
Cr. I
mf

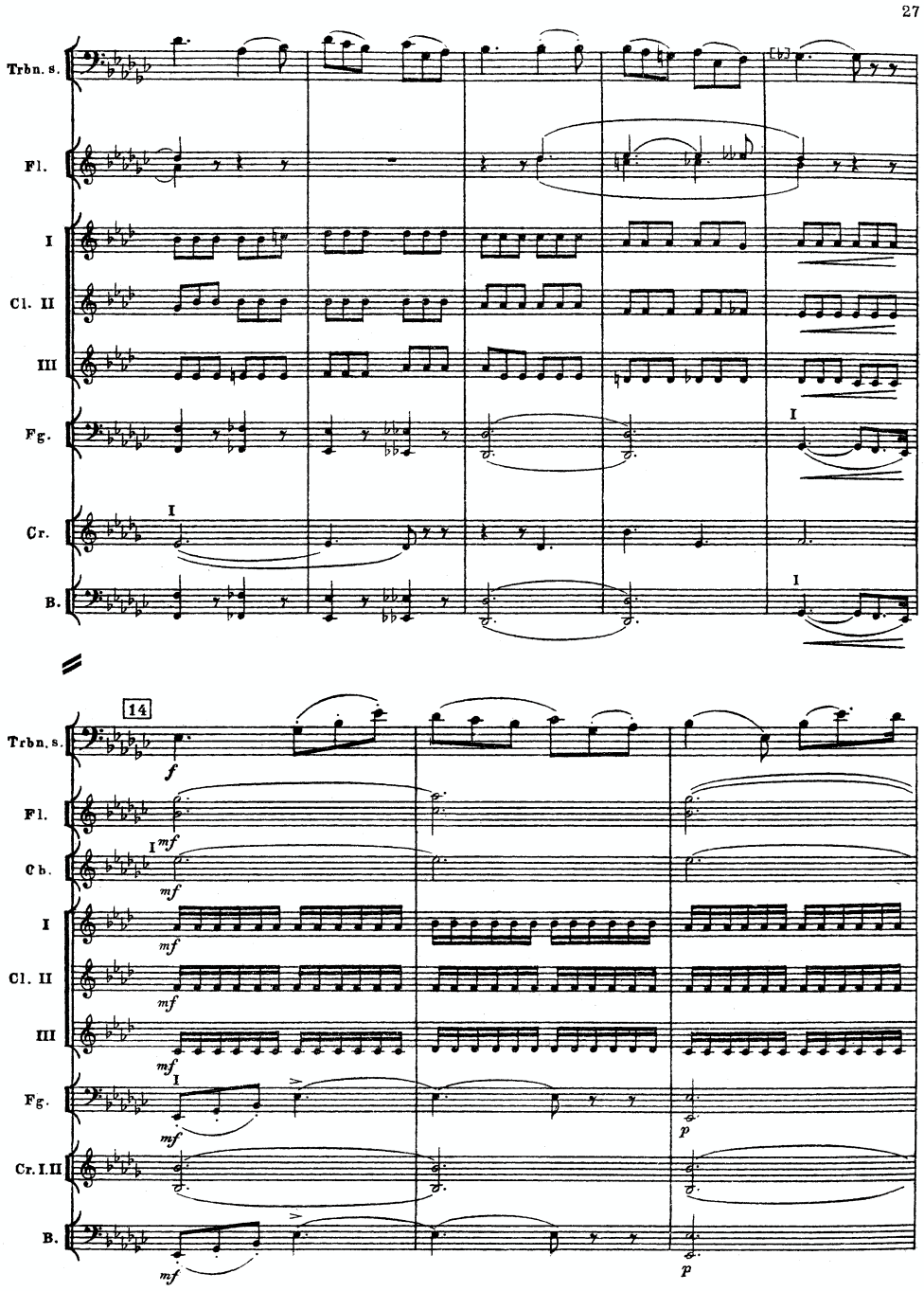
27
Trbn. s.
Fl.
I
Cl. II
III
Fg.
Cr.
B.
14
Trbn. s.
Fl.
Cb.
I
Cl. II
III
Fg.
Cr. I. II
B.
f
mf
p

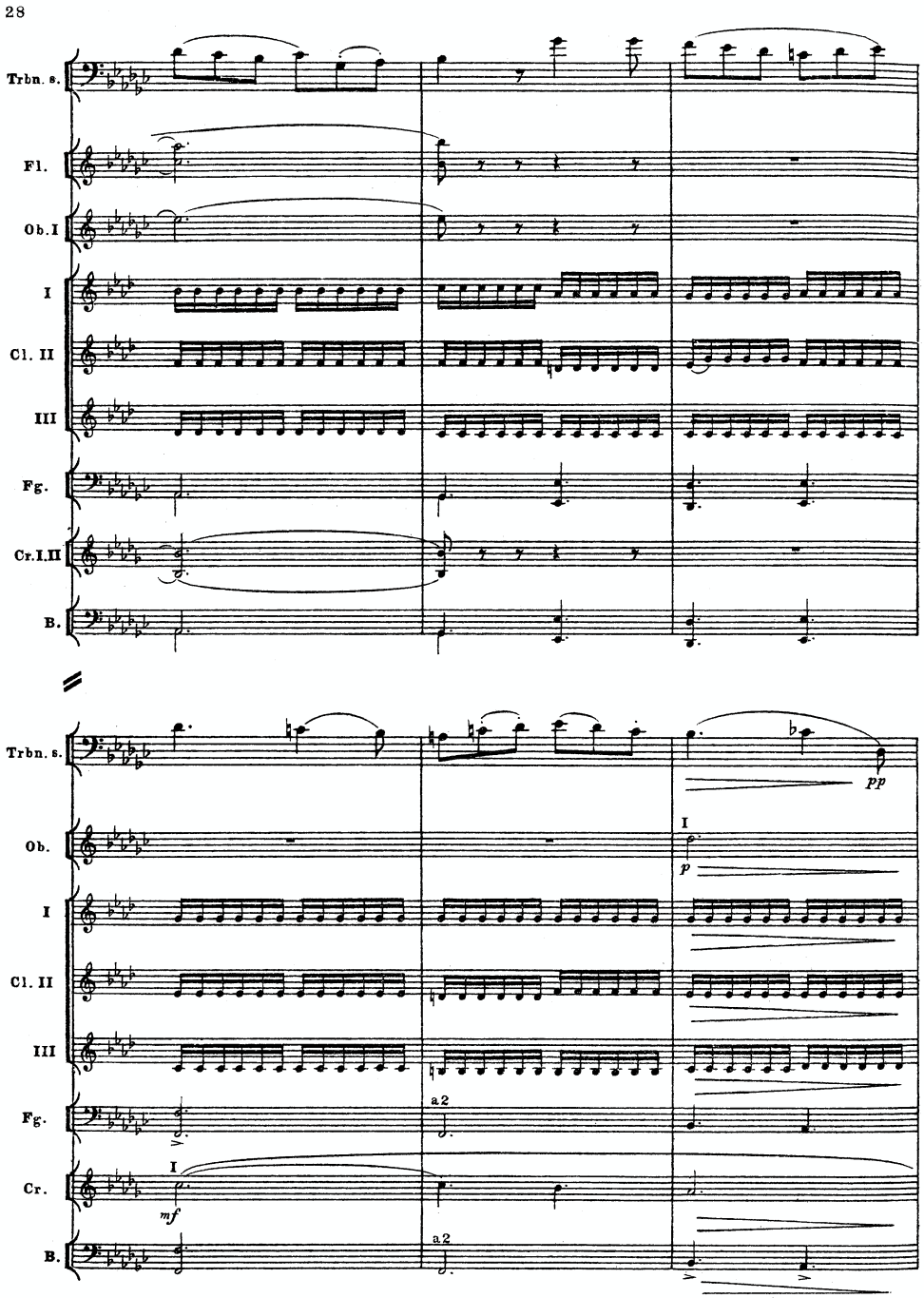
28
Trbn. s.
Fl.
Ob. I
I
Cl. II
III
Fg.
Cr. I. II
B.
Trbn. s.
pp
Ob.
I
p
I
Cl. II
III
Fg.
a 2
Cr.
I
mf
B.
a 2

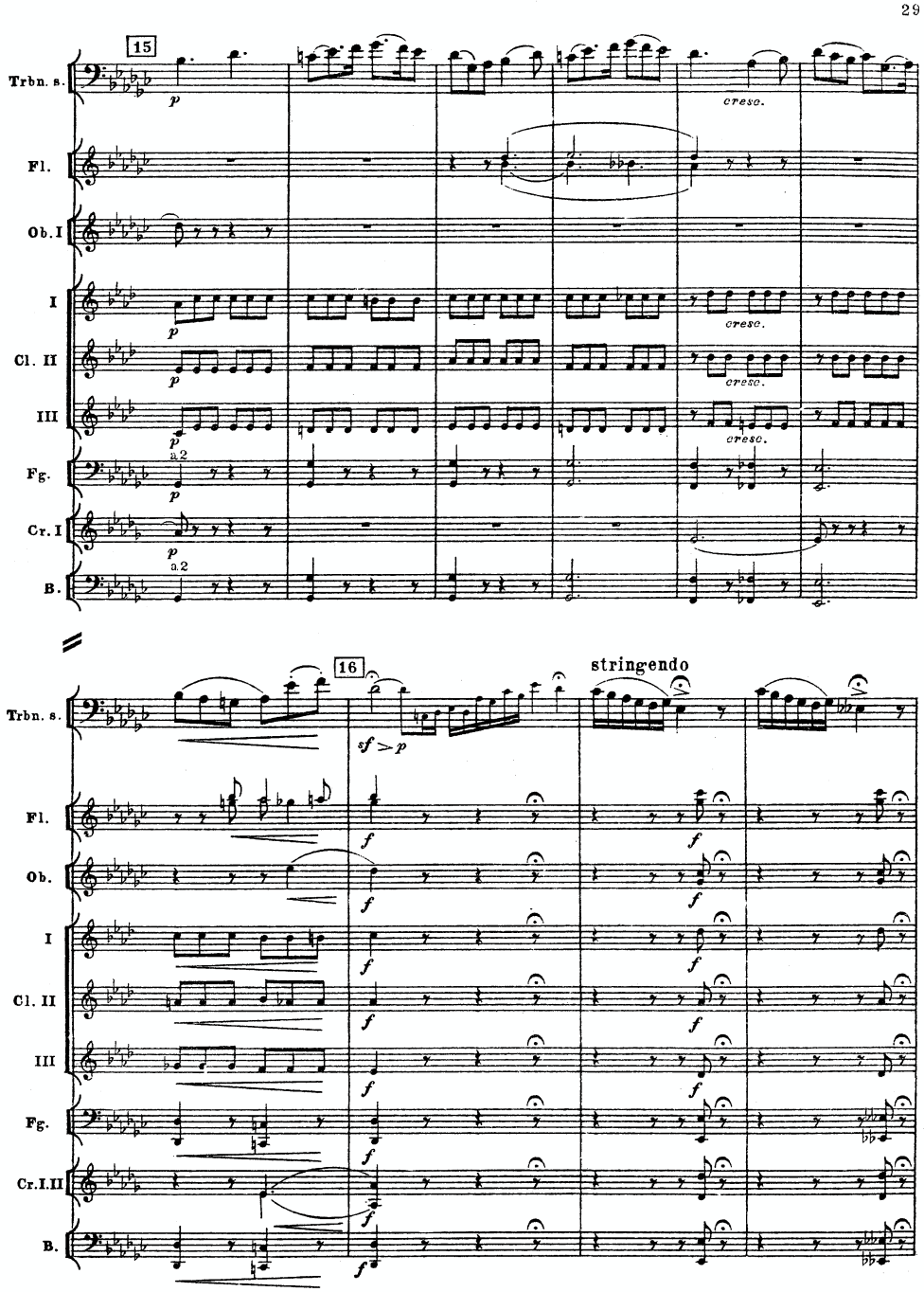
29
15
Trbn. s.
Fl.
Ob. I
I
Cl. II
III
Fg.
Cr. I
B.
p
a 2
cresc.
16
stringendo
sf > p
Ob.
Cl. II
Cr. I. II
f

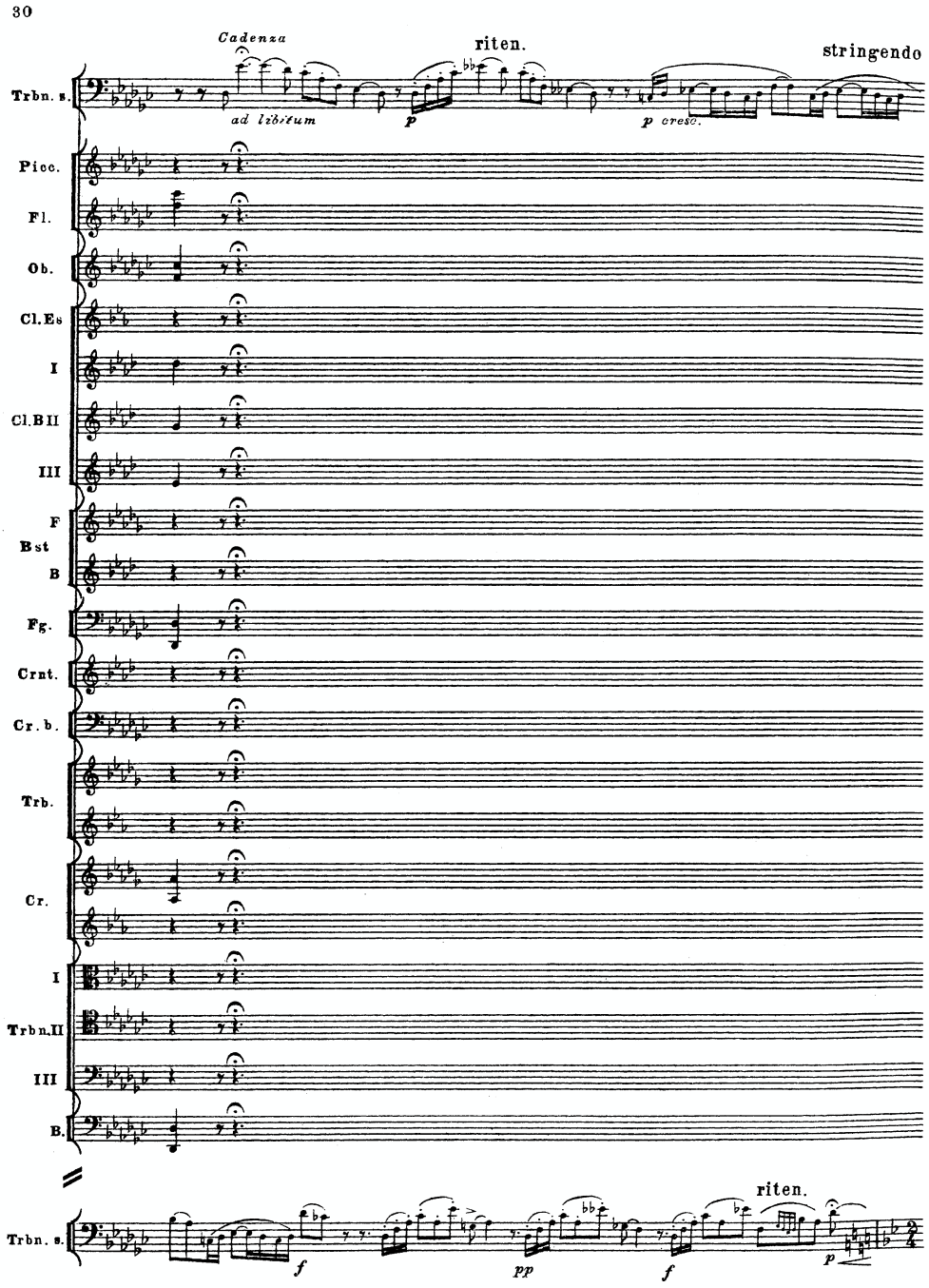
30
Cadenza
riten.
stringendo
Trbn. s.
ad libitum
p
p cresc.
Picc.
Fl.
Ob.
Cl.Es
I
Cl.B II
III
F
Bst
B
Fg.
Crnt.
Cr. b.
Trb.
Cr.
I
Trbn.II
III
B.
riten.
Trbn. s.
f
pp
f
p

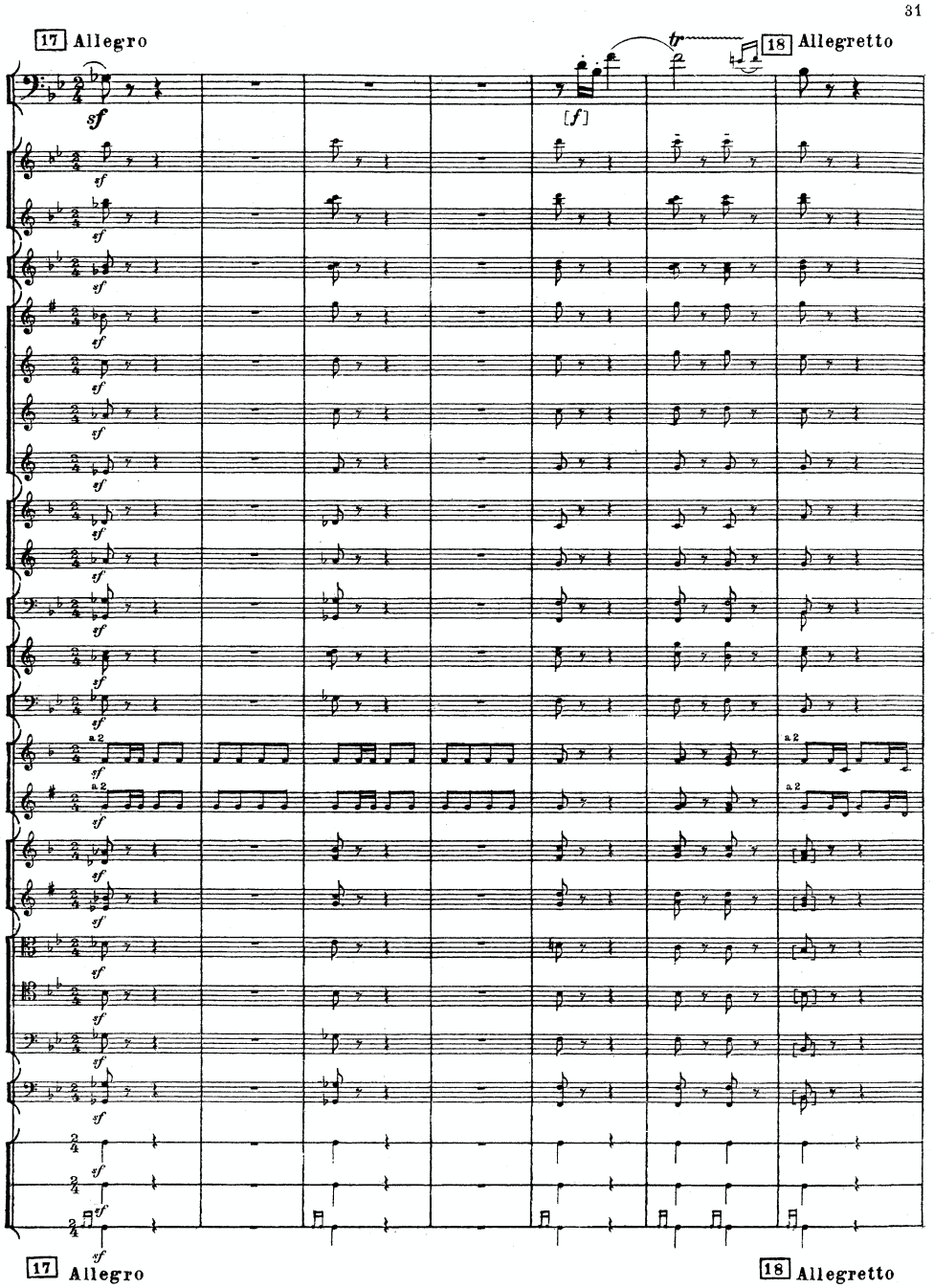
31
17 Allegro
18 Allegretto
sf
[f]
tr
a 2
17 Allegro
18 Allegretto

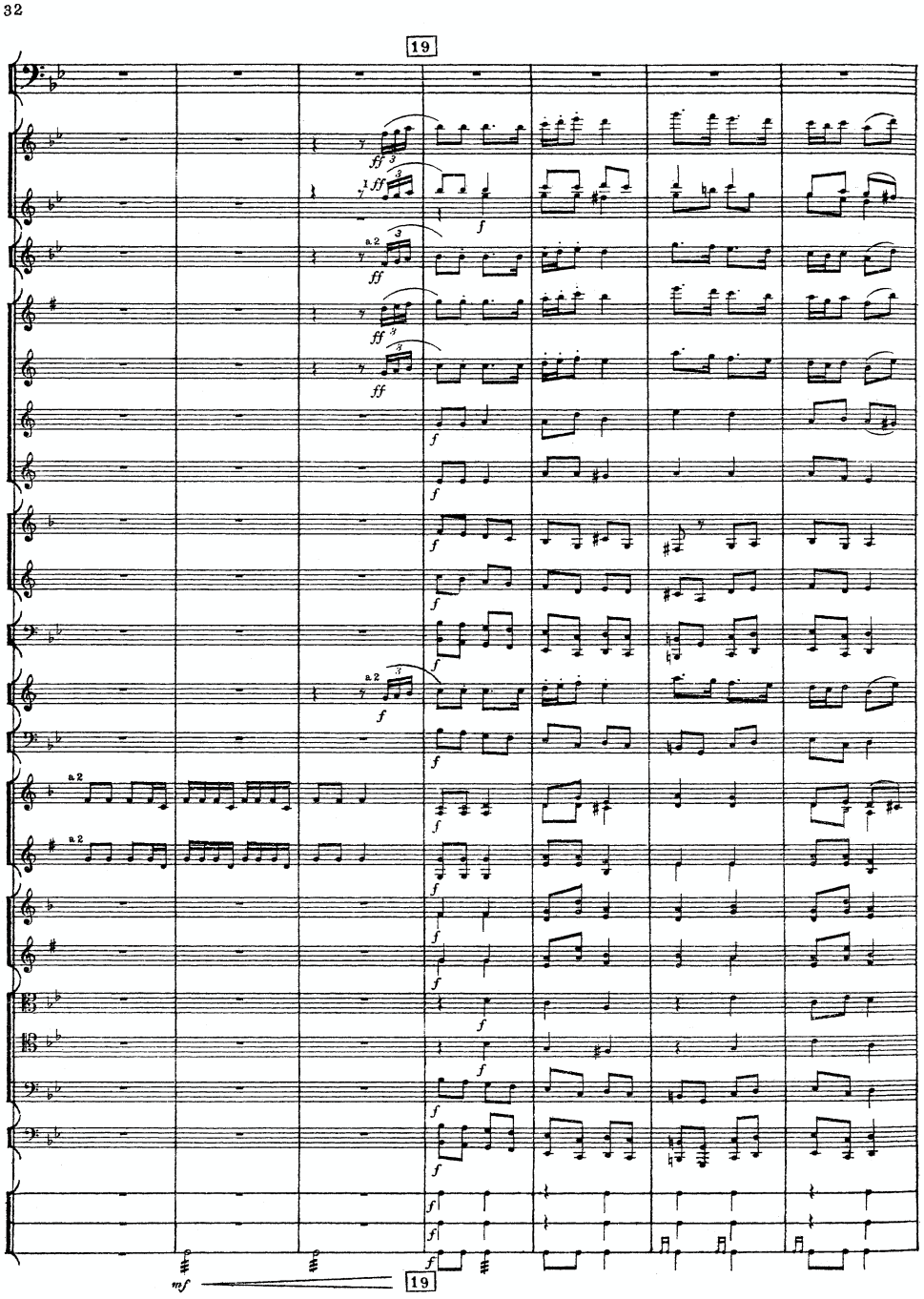
32
19
a 2
mf
19

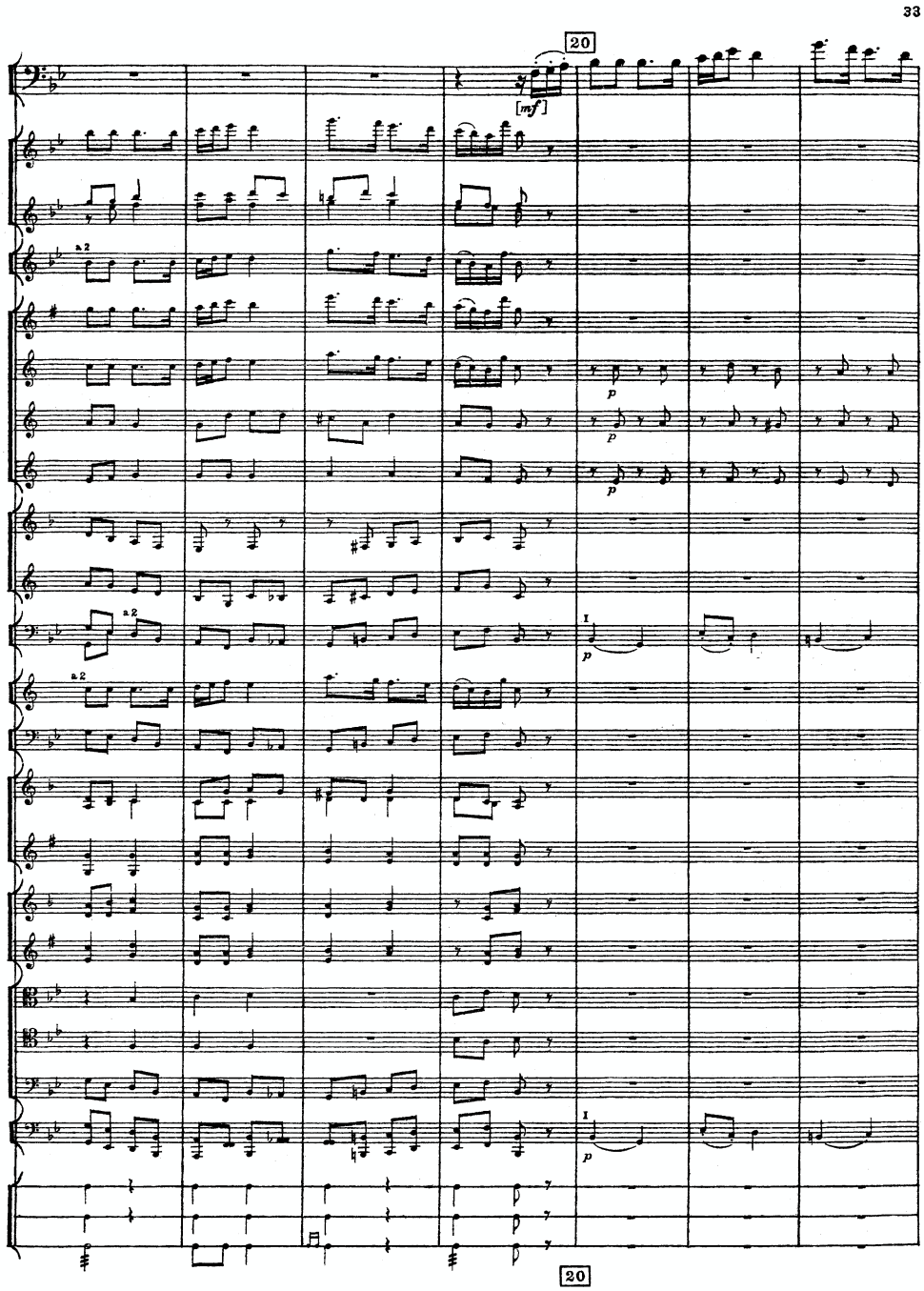
33
20
[mf]
a2
p
I
20

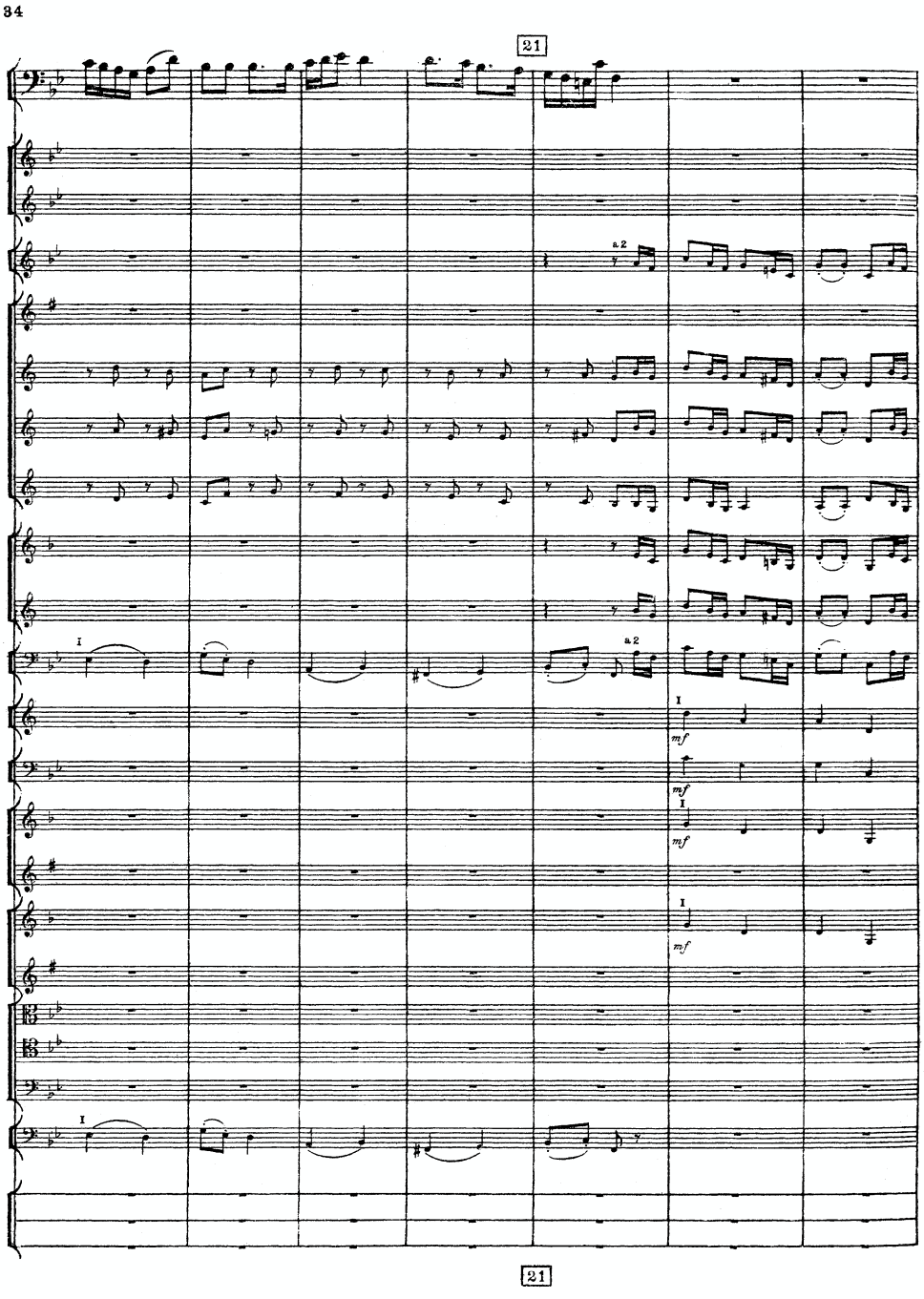
34
21
a2
I
mf
21

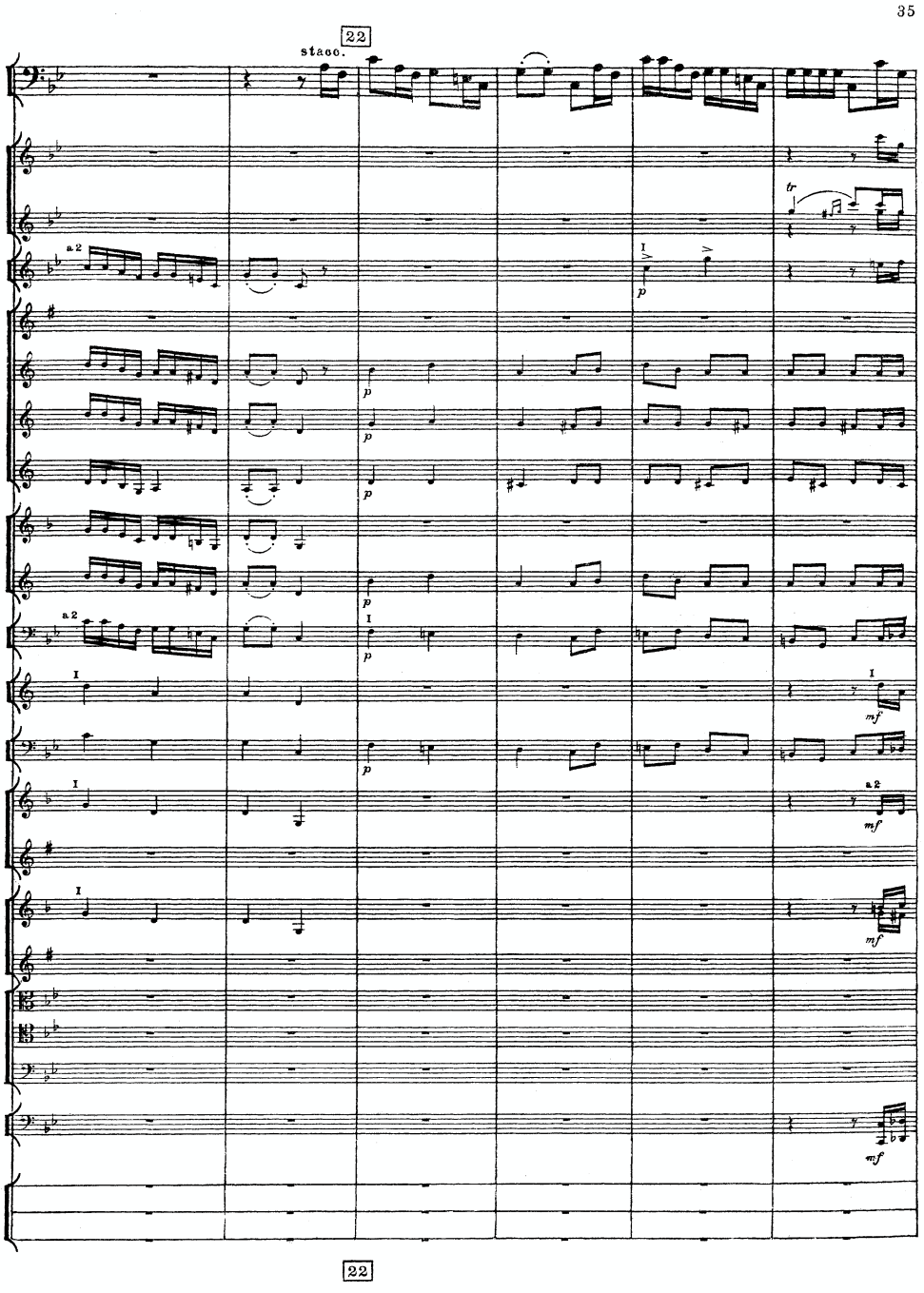
35
22
stacc.
a 2
I
p
tr
mf
22

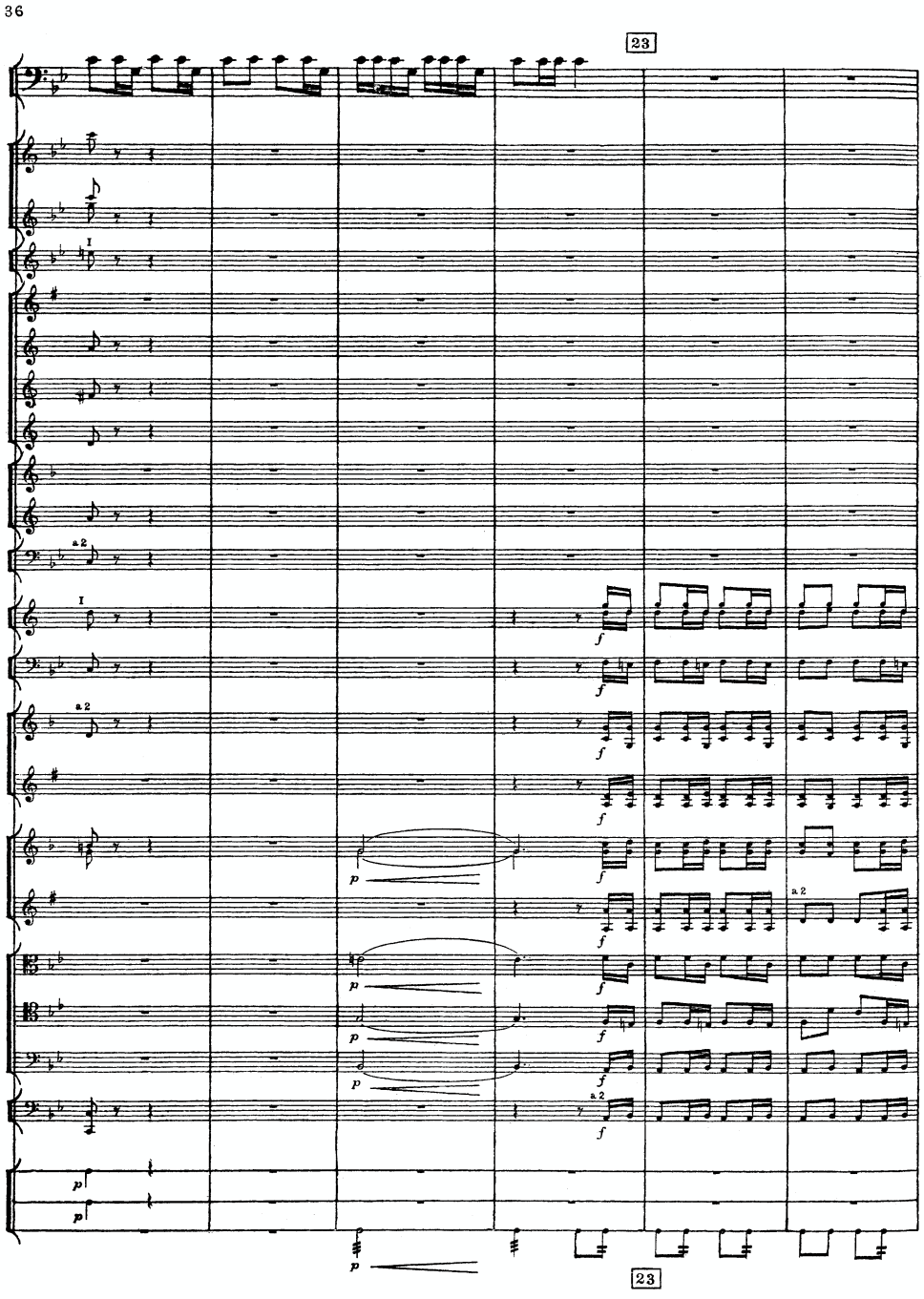
36
23
I
a 2
I
a 2
a 2
a 2
23

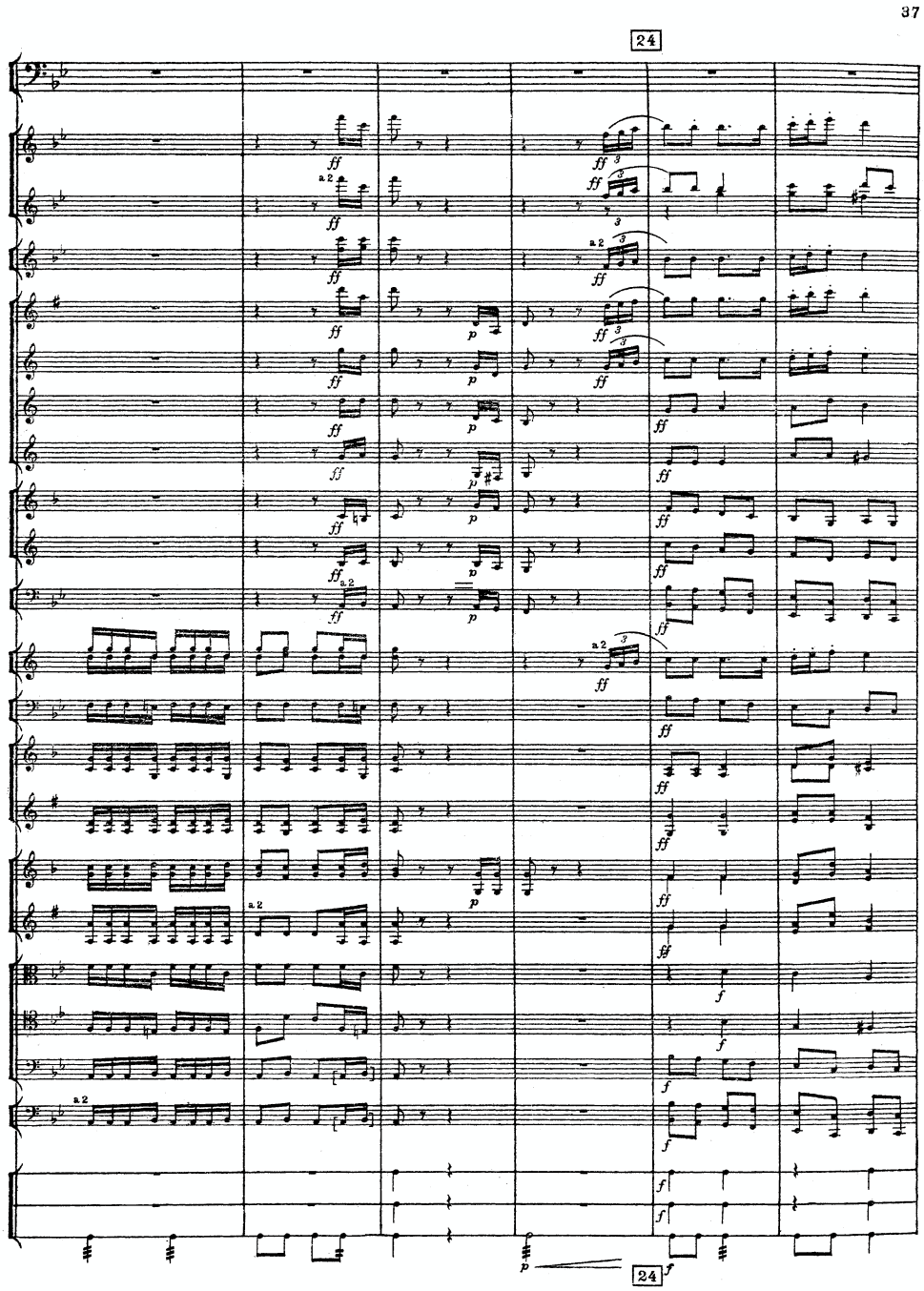
37
24
a2
24

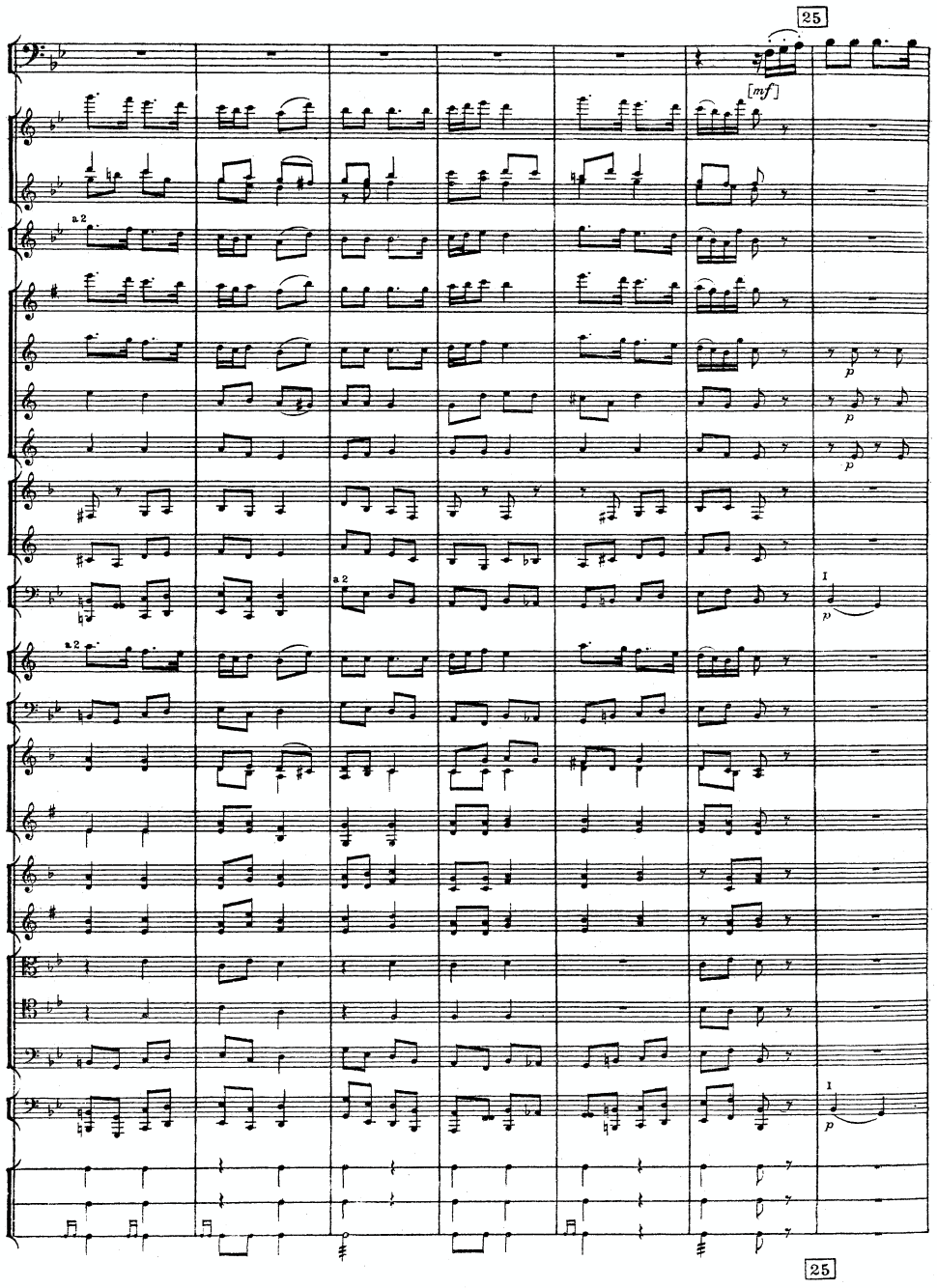
38
25
[mf]
a2
p
I
25

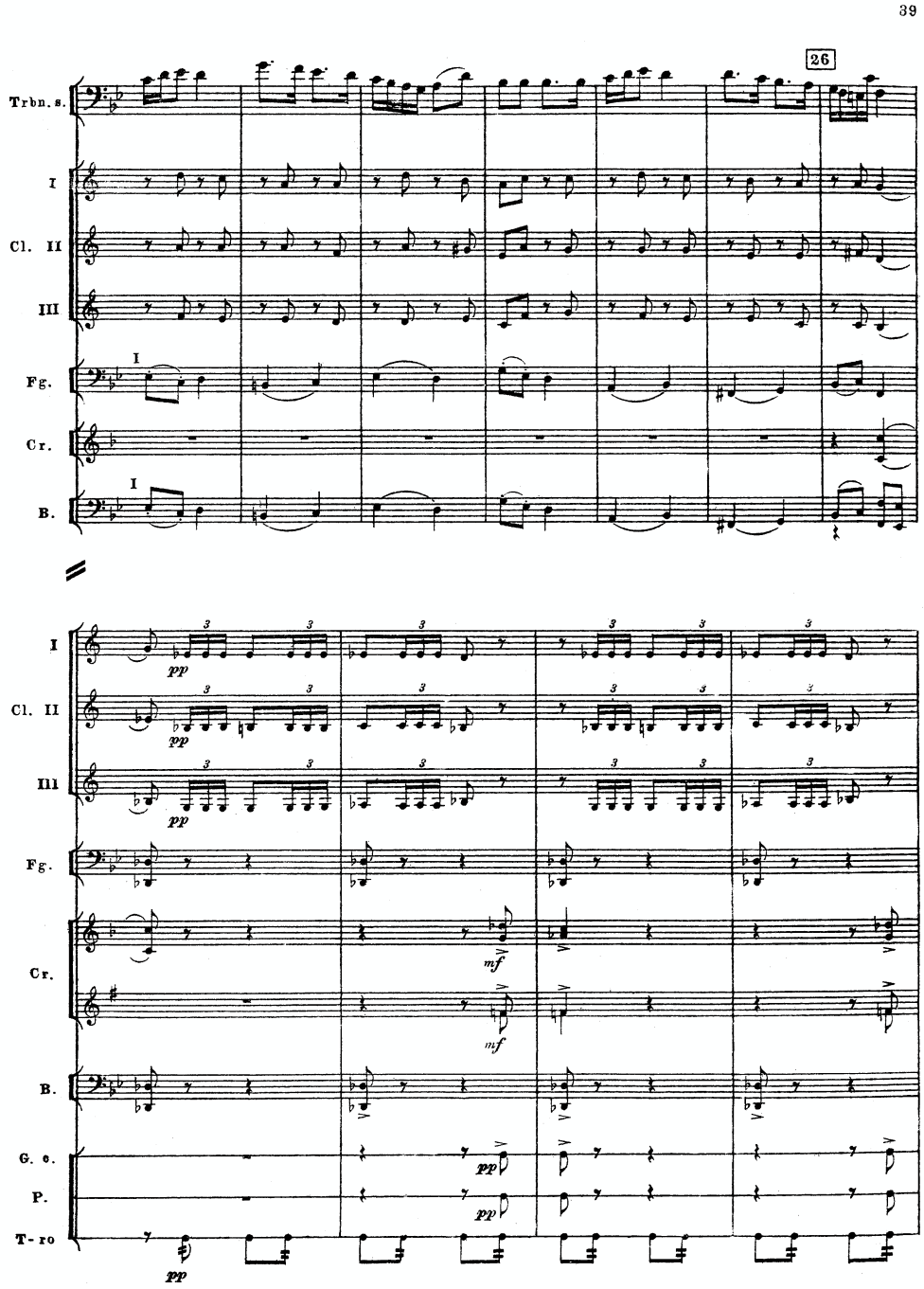
39
26
Trbn. s.
I
Cl. II
III
Fg.
Cr.
B.
I
Cl. II
III
Fg.
Cr.
B.
G. c.
P.
T-ro
pp
mf

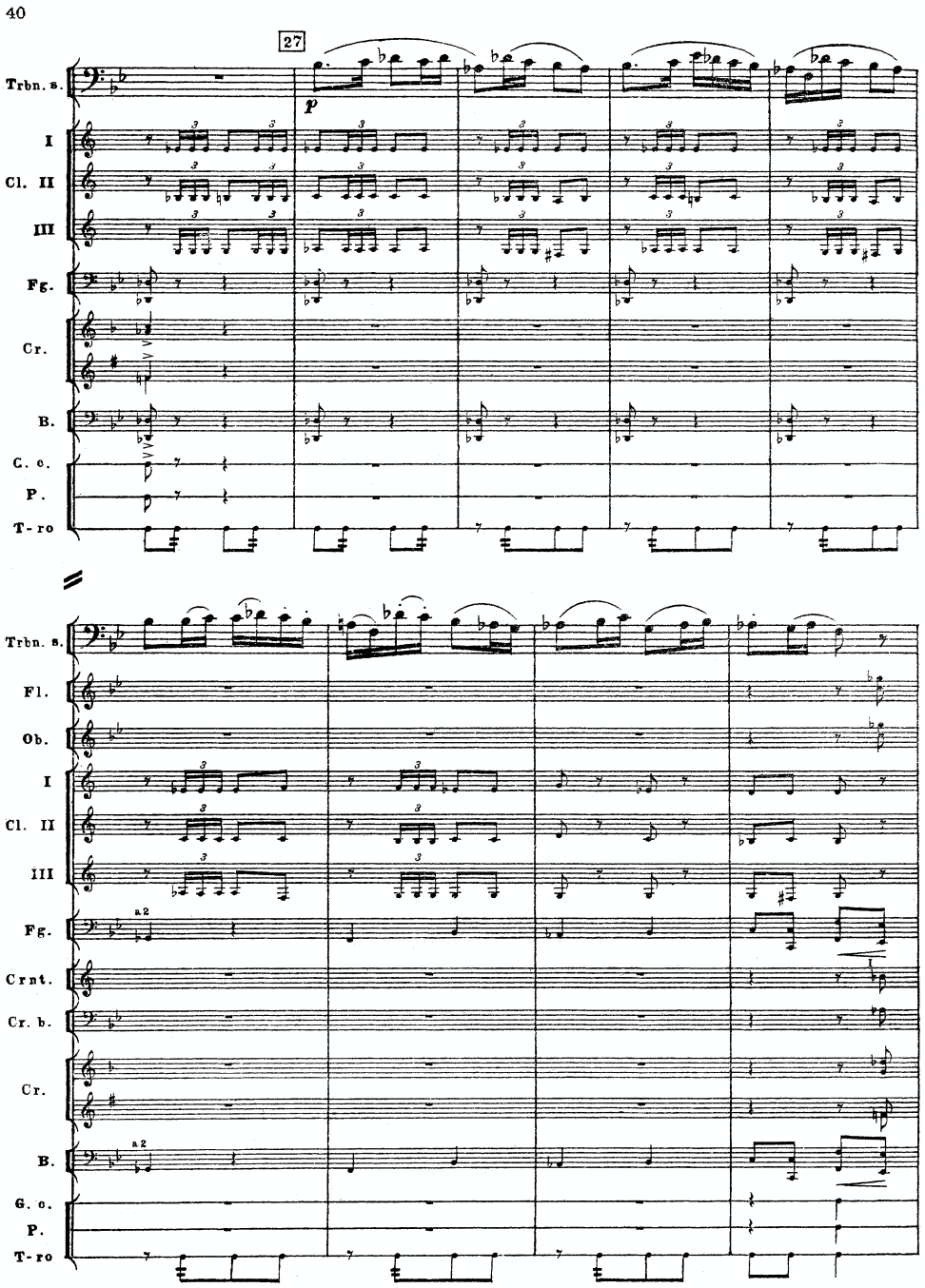
40
27
Trbn. s.
p
I
Cl. II
III
Fg.
Cr.
B.
C. c.
P.
T-ro
Trbn. s.
Fl.
Ob.
I
Cl. II
III
Fg.
a2
Crnt.
Cr. b.
Cr.
B.
a2
G. c.
P.
T-ro

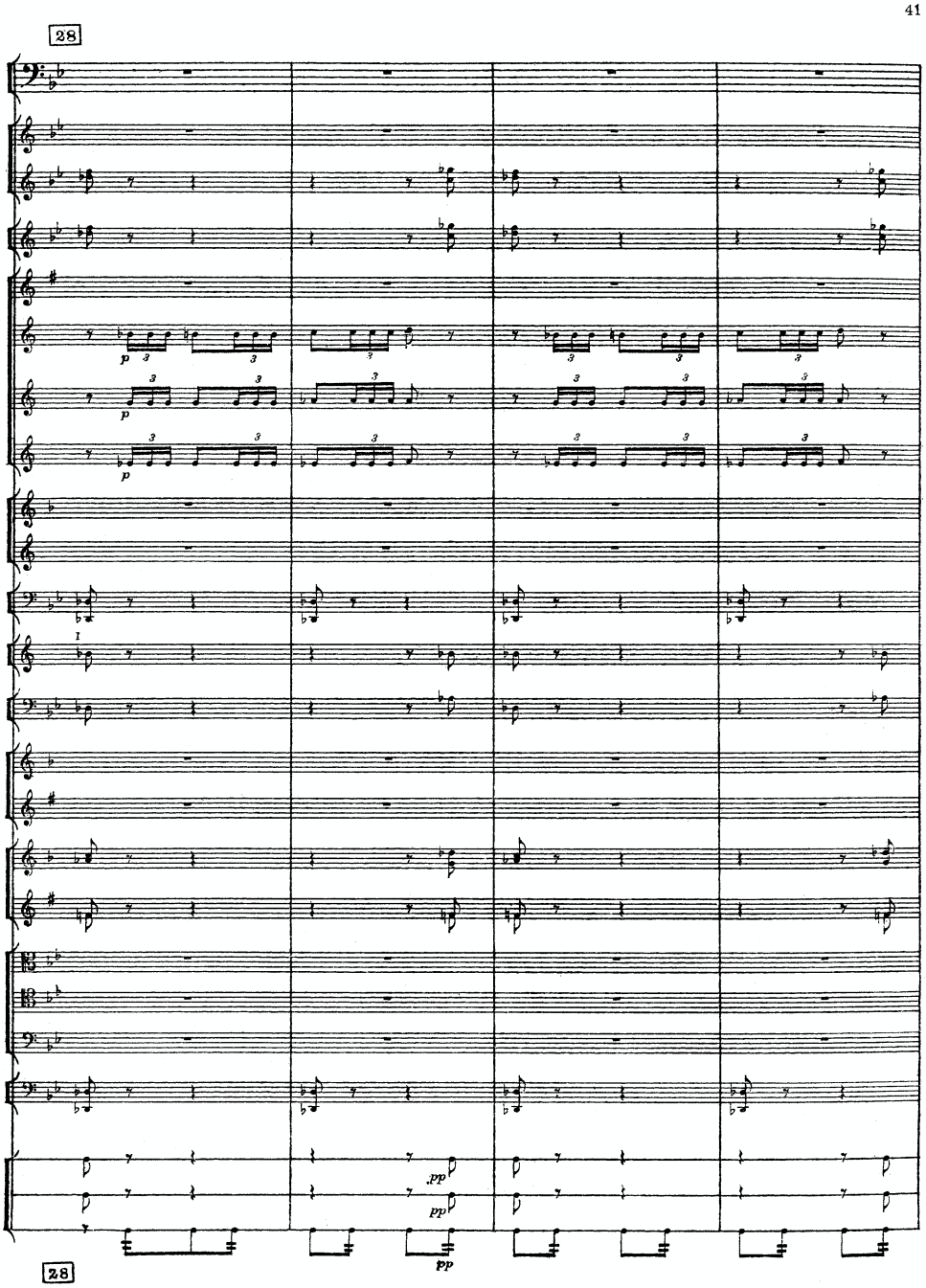
41
28
p
I
pp
28

42

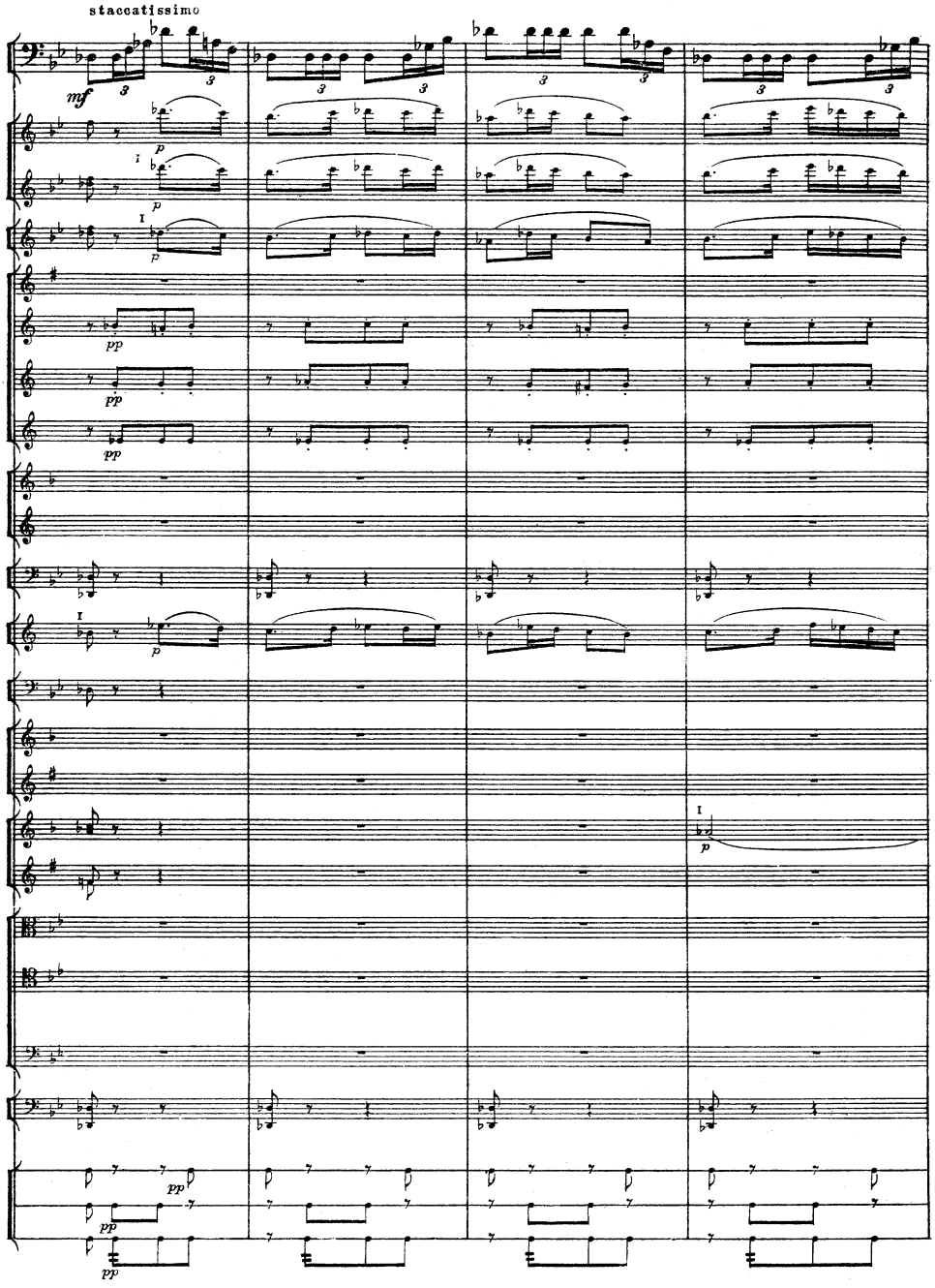

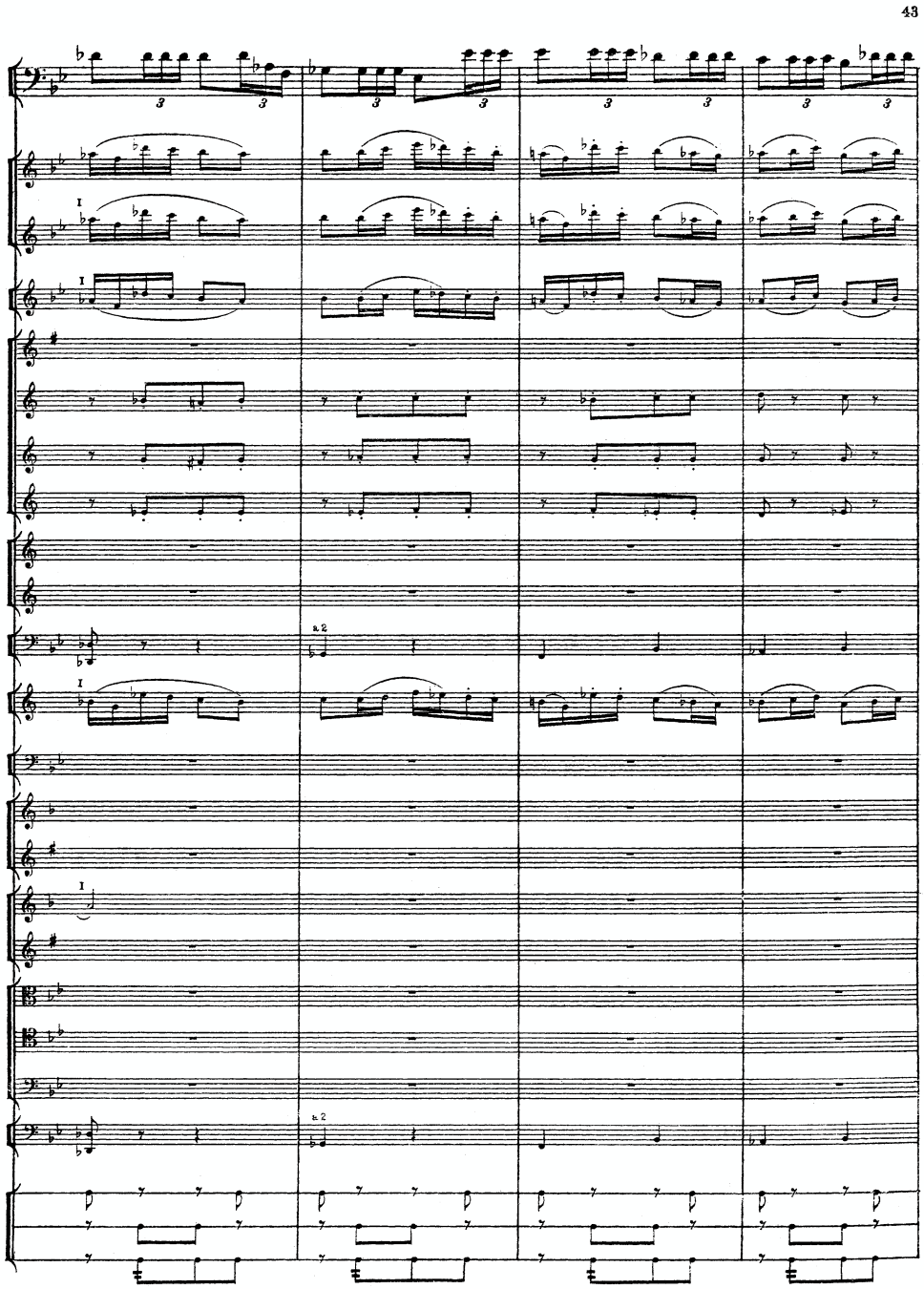
43
I
a 2

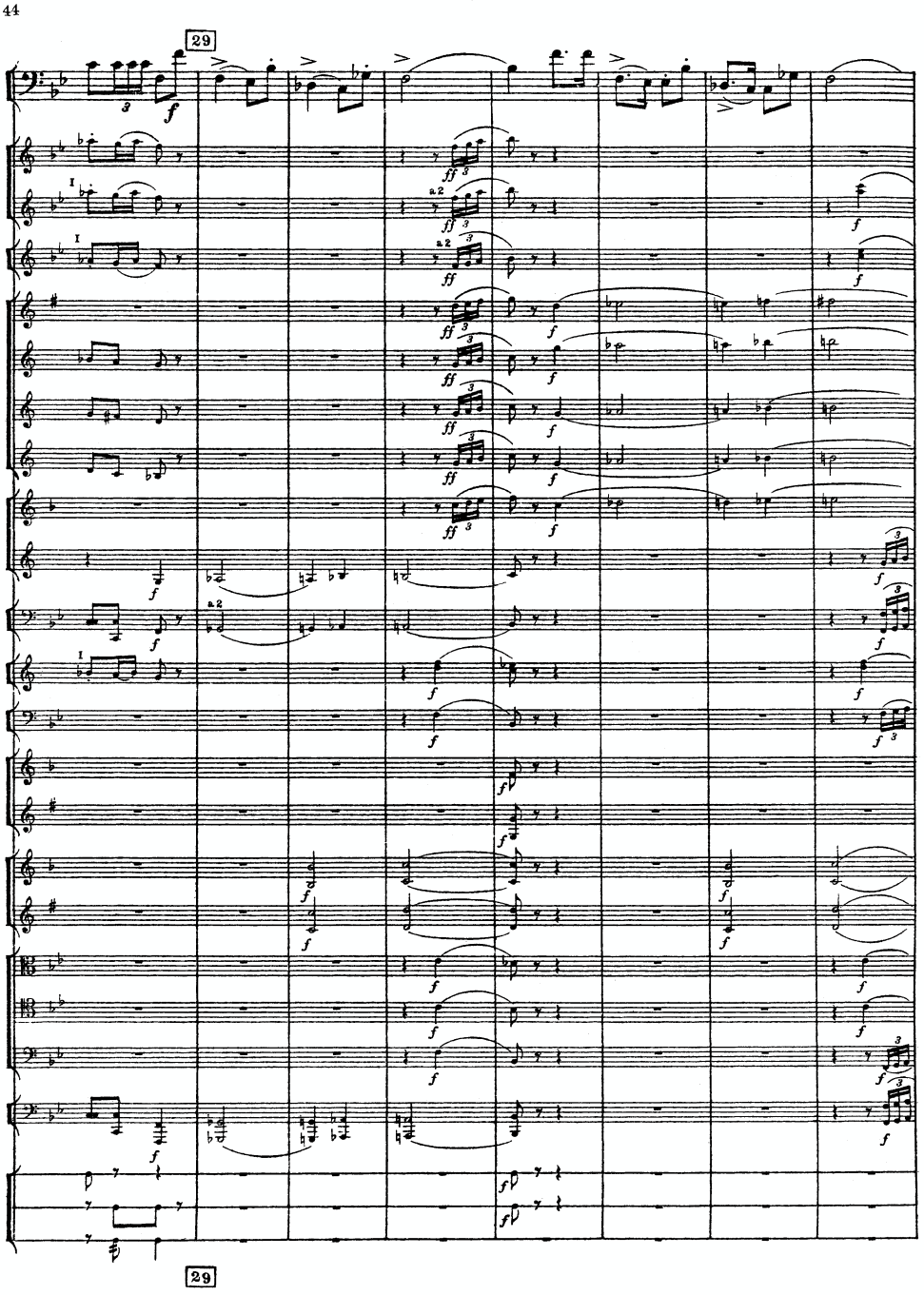
44
29
29

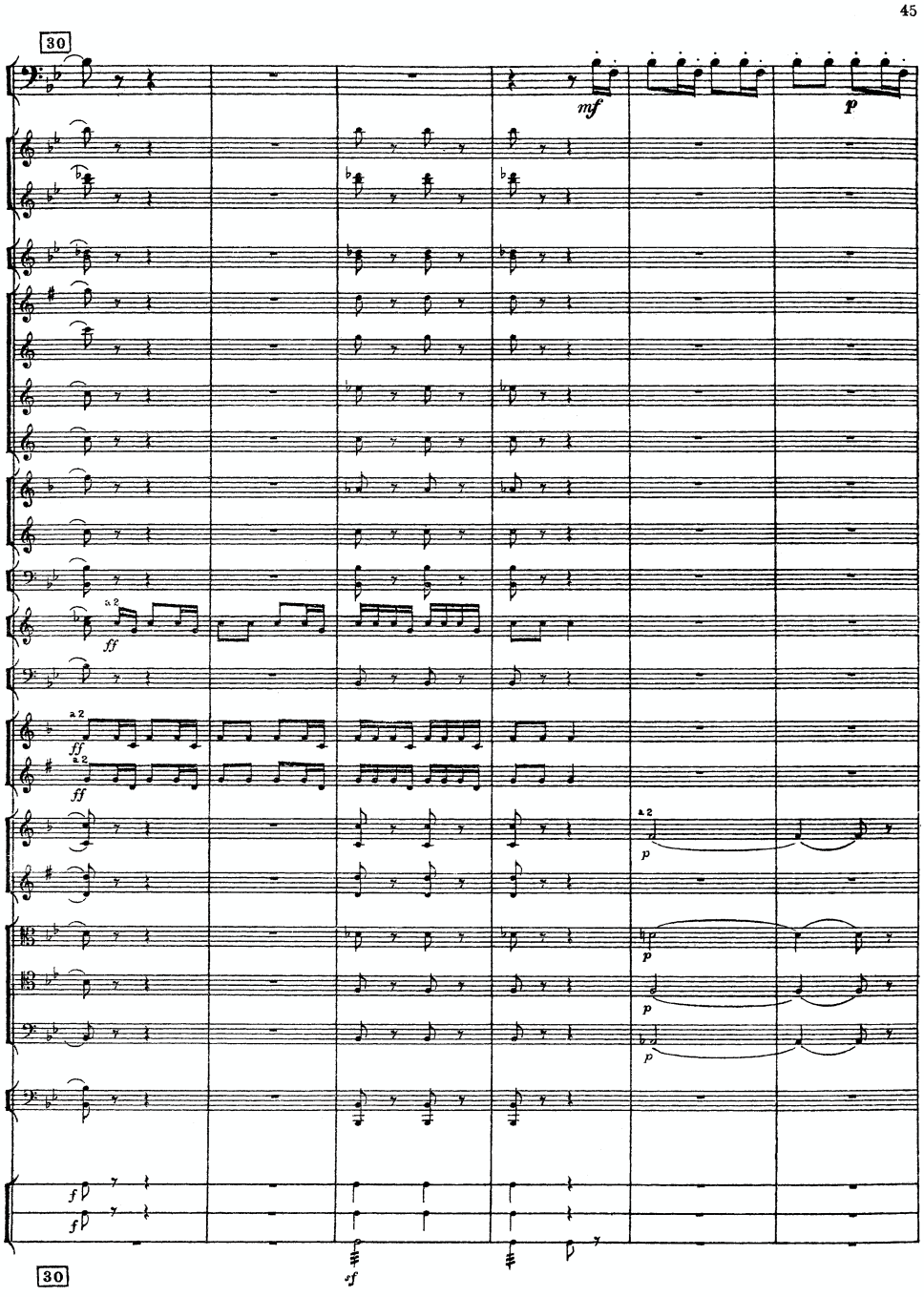
45
30
mf
p
a 2
ff
a 2
ff
a 2
ff
a 2
p
p
p
p
f
f
30
sf

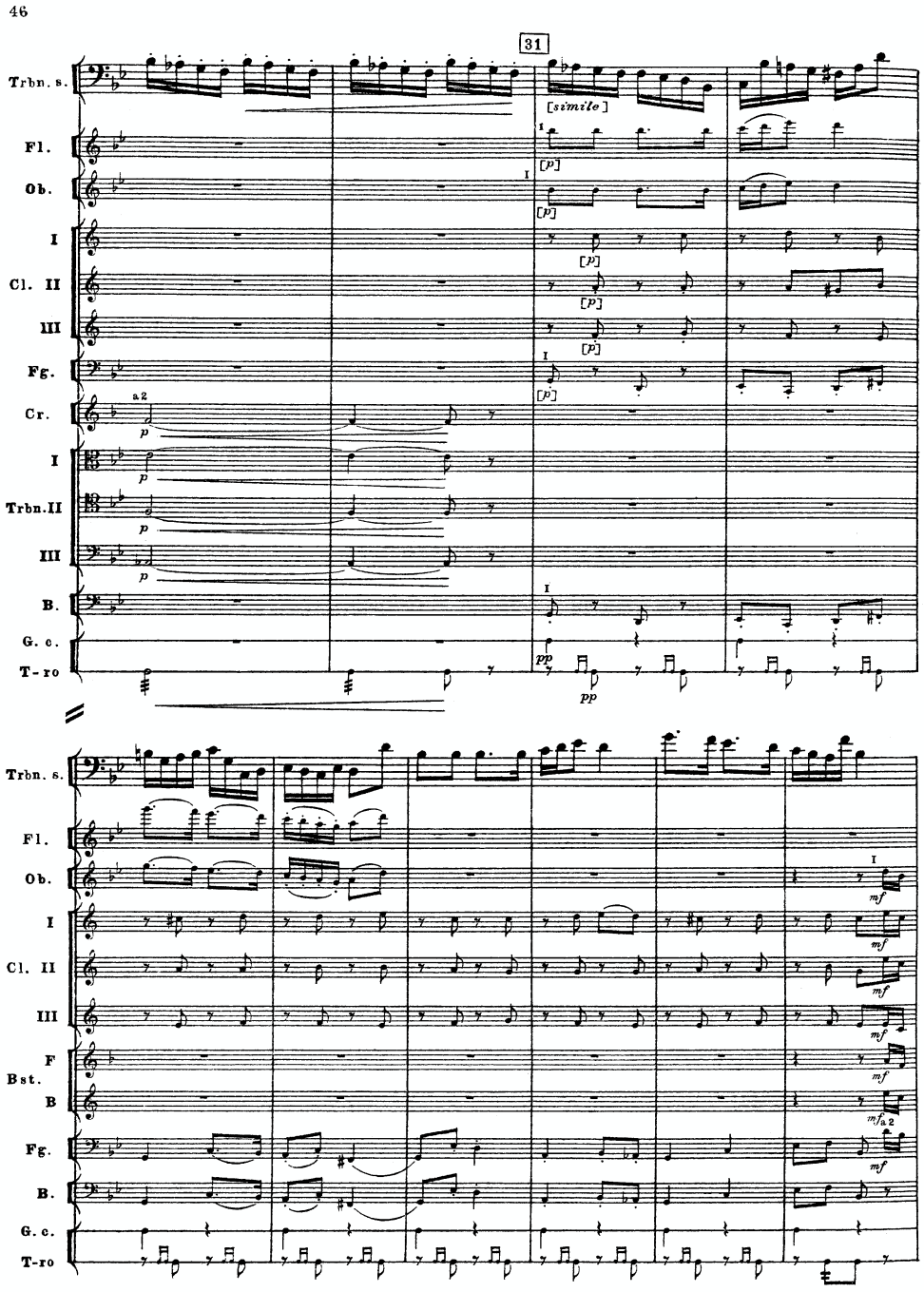
46
31
Trbn. s.
Fl.
Ob.
I
Cl. II
III
Fg.
Cr.
I
Trbn.II
III
B.
G. c.
T-ro
[simile]
a2
p
pp
F
Bst.
B
mf

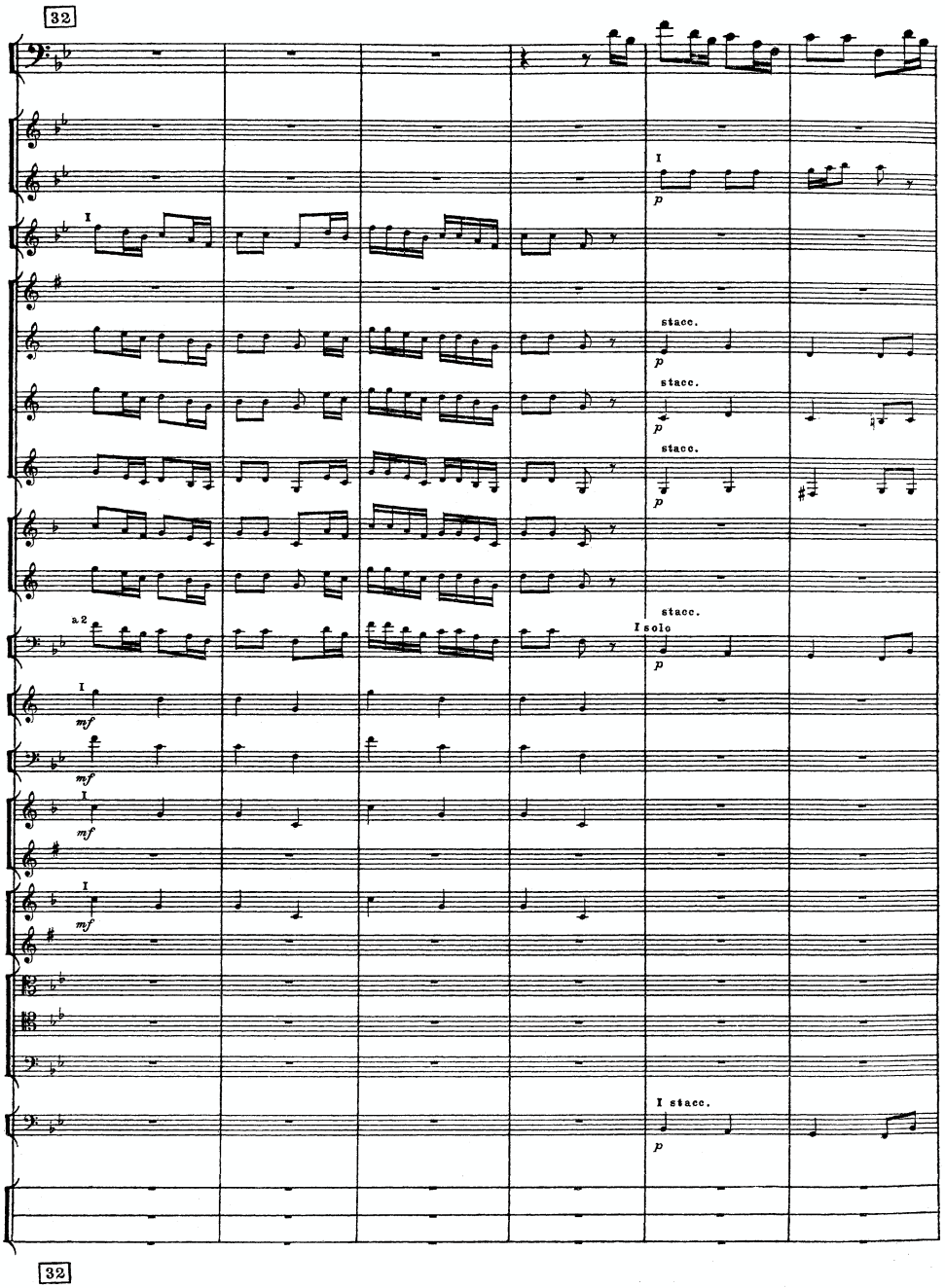
32
I
p
stacc.
stacc.
stacc.
a 2
I solo
mf
I stacc.
32

48

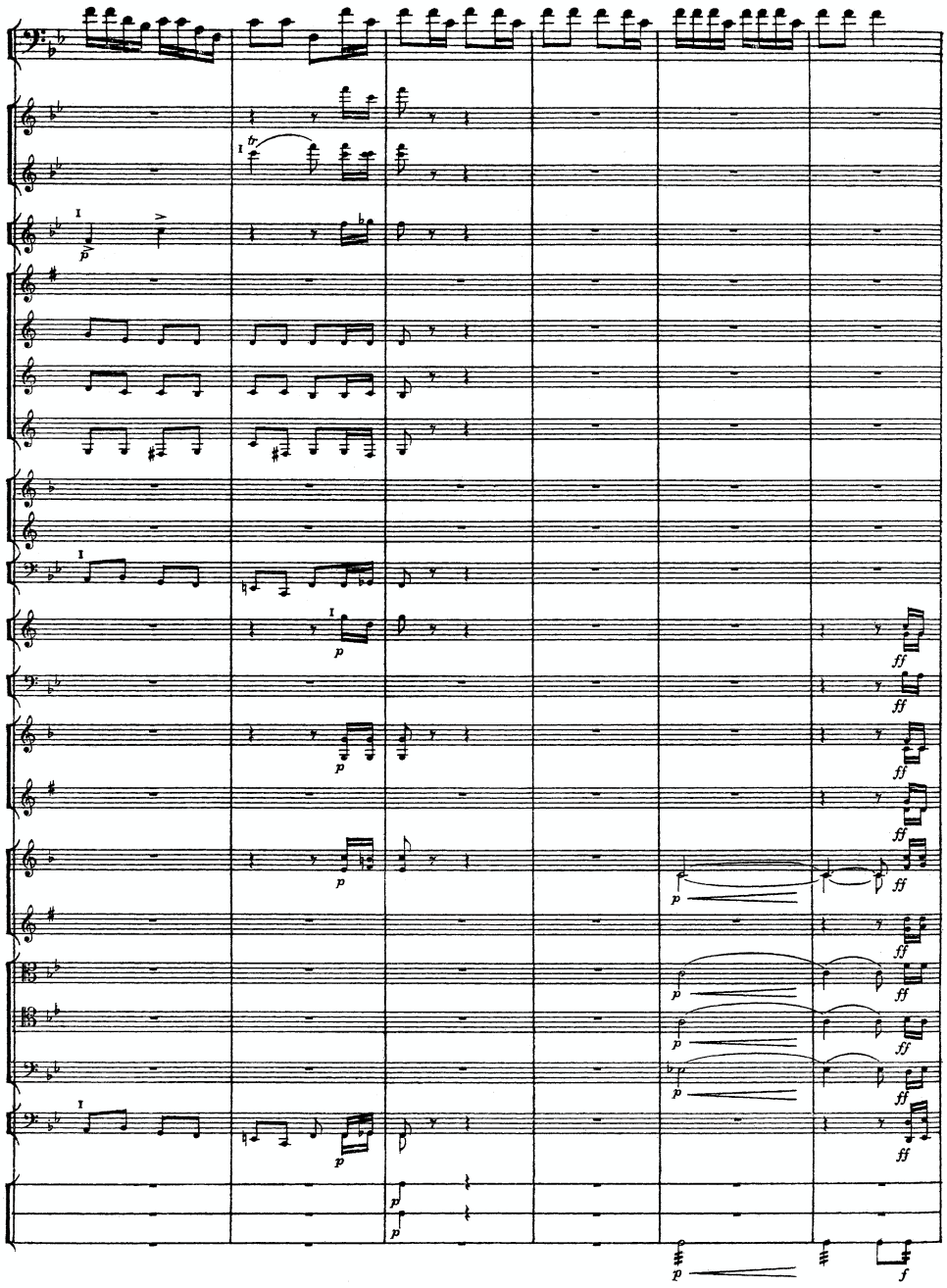

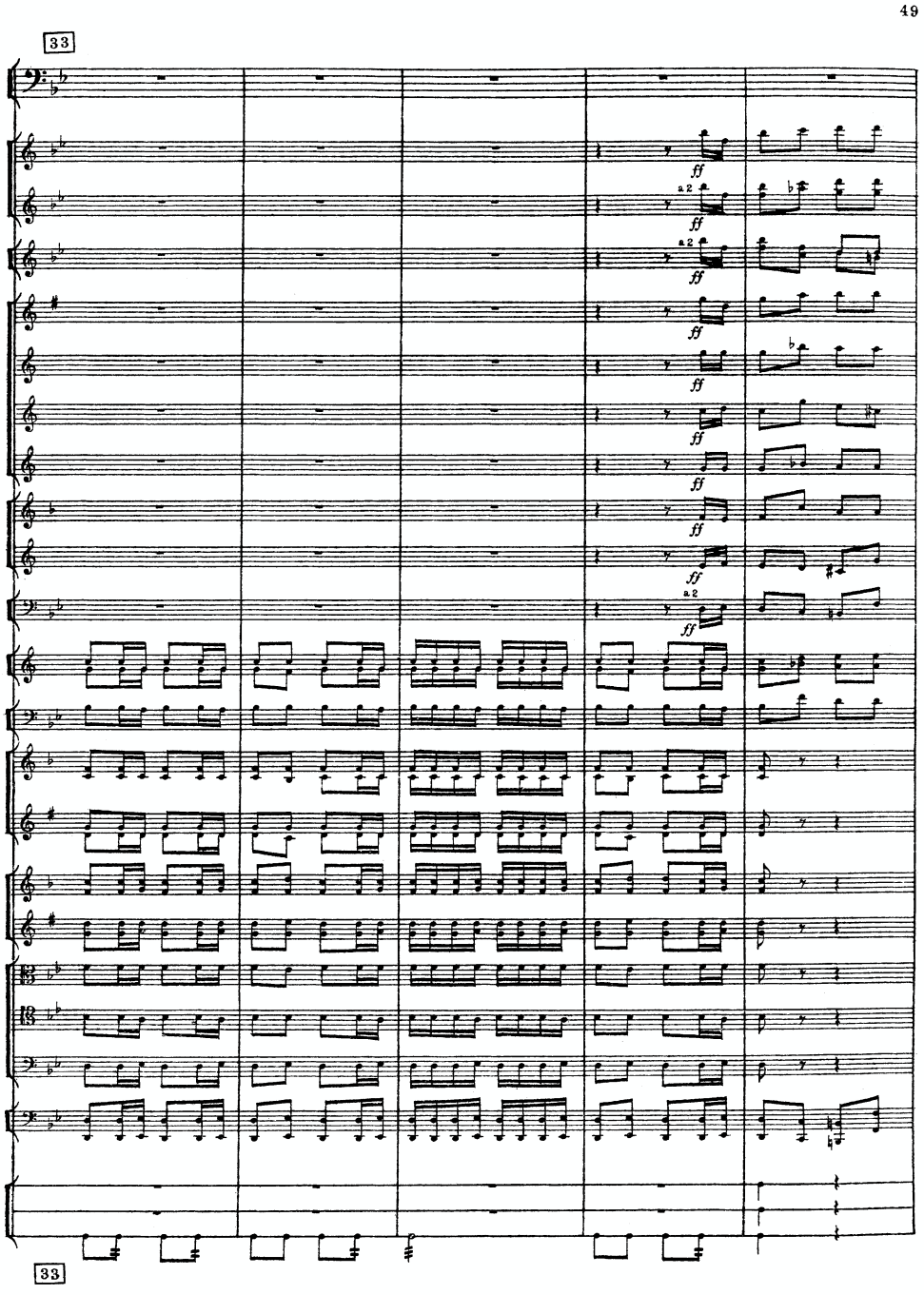
49
33
ff
a2
33

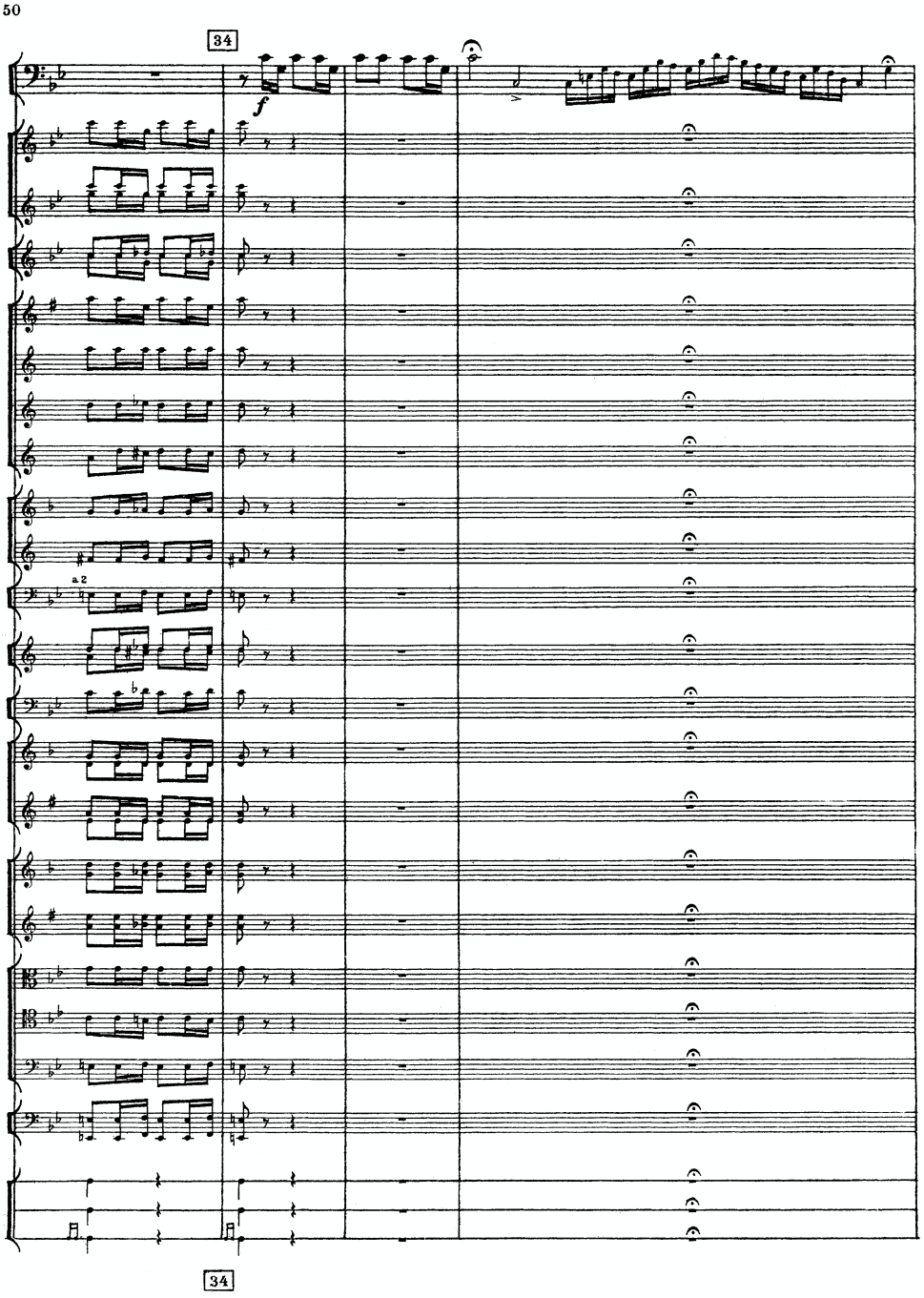
50
34
f
a 2
34

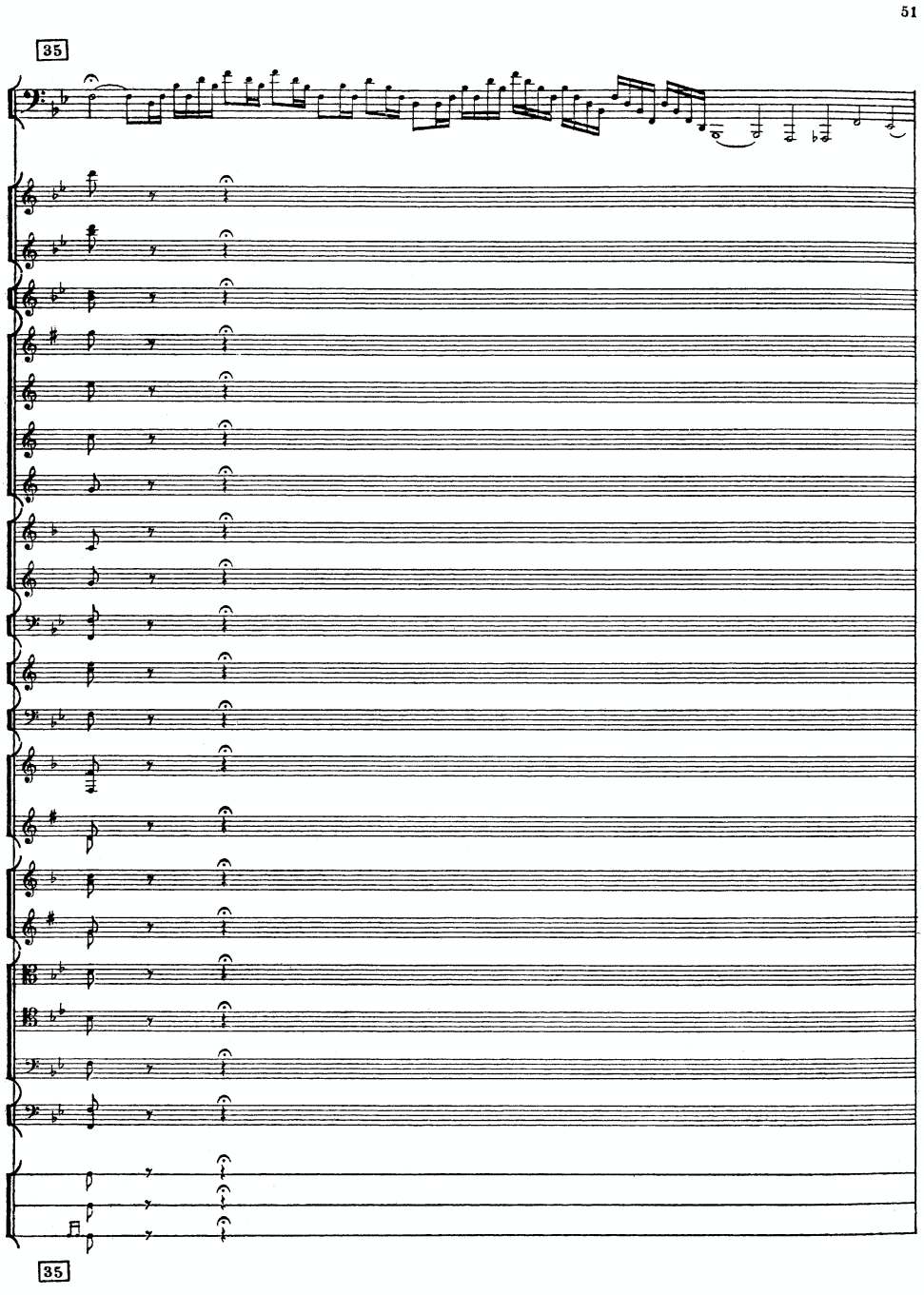
51
35
35

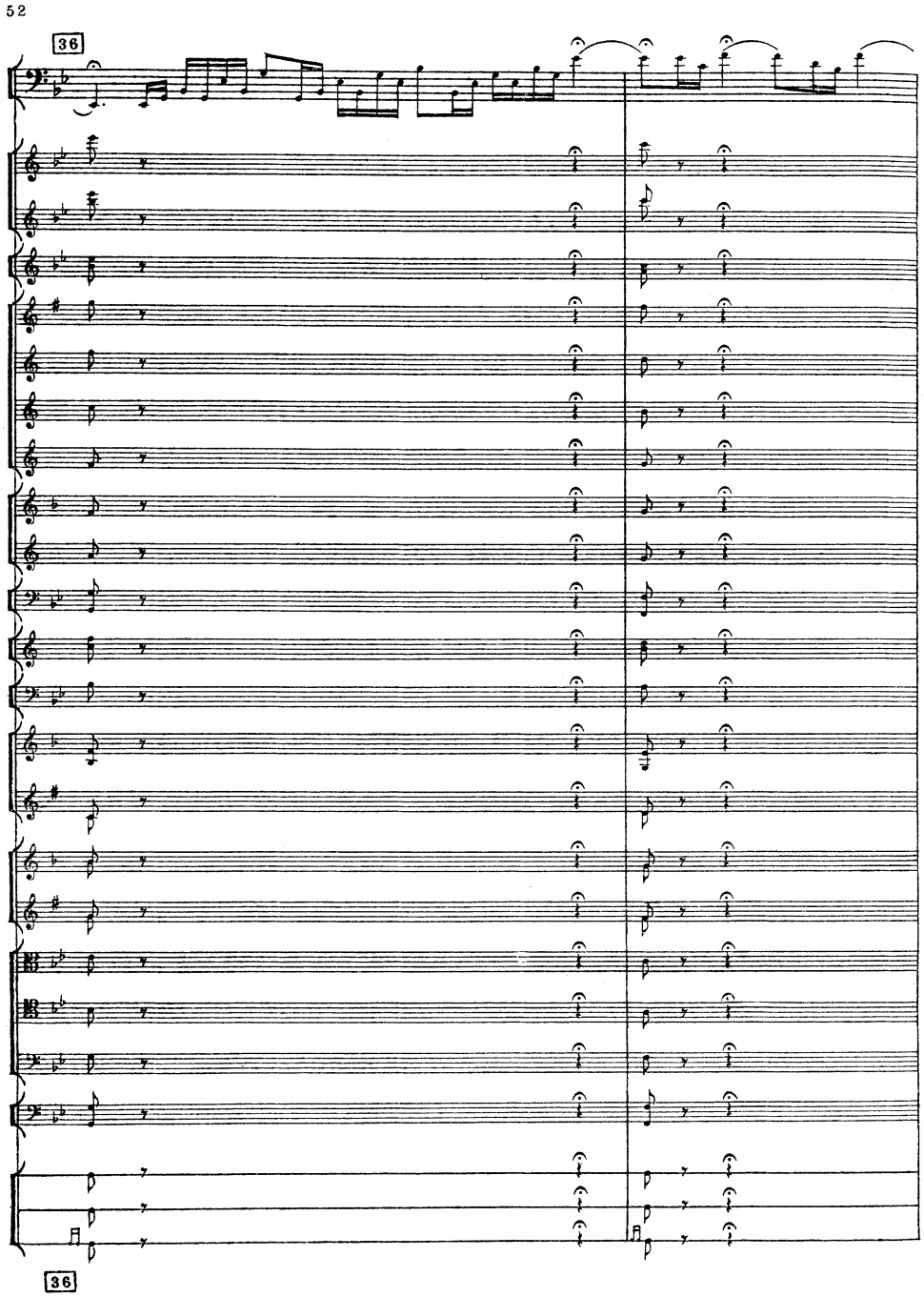
52
36
36

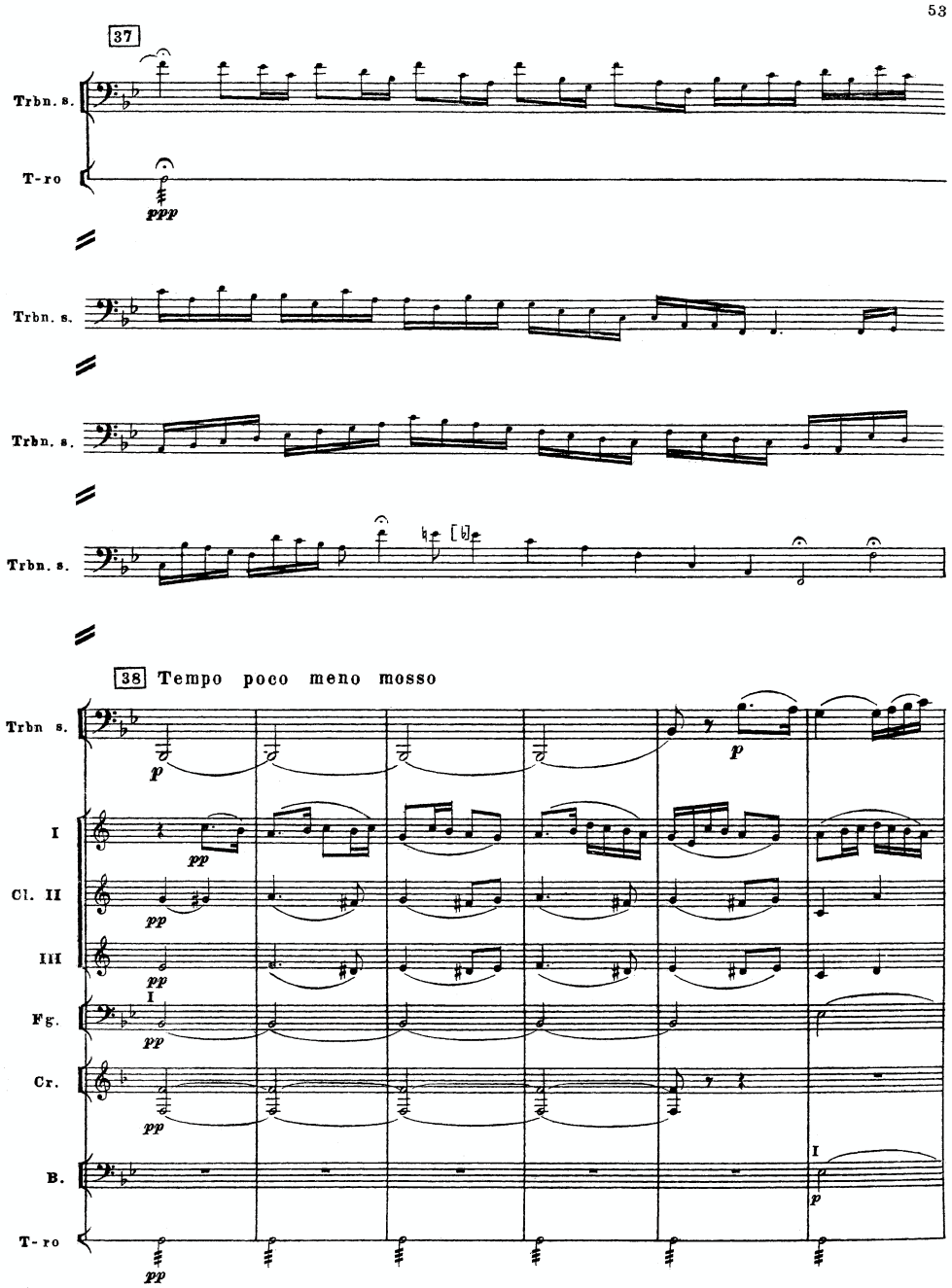
53
37
Trbn. s.
T-ro
ppp
Trbn. s.
Trbn. s.
Trbn. s.
38 Tempo poco meno mosso
Trbn s.
p
p
I
pp
Cl. II
pp
III
pp
I
Fg.
pp
Cr.
pp
B.
I
p
T-ro
pp

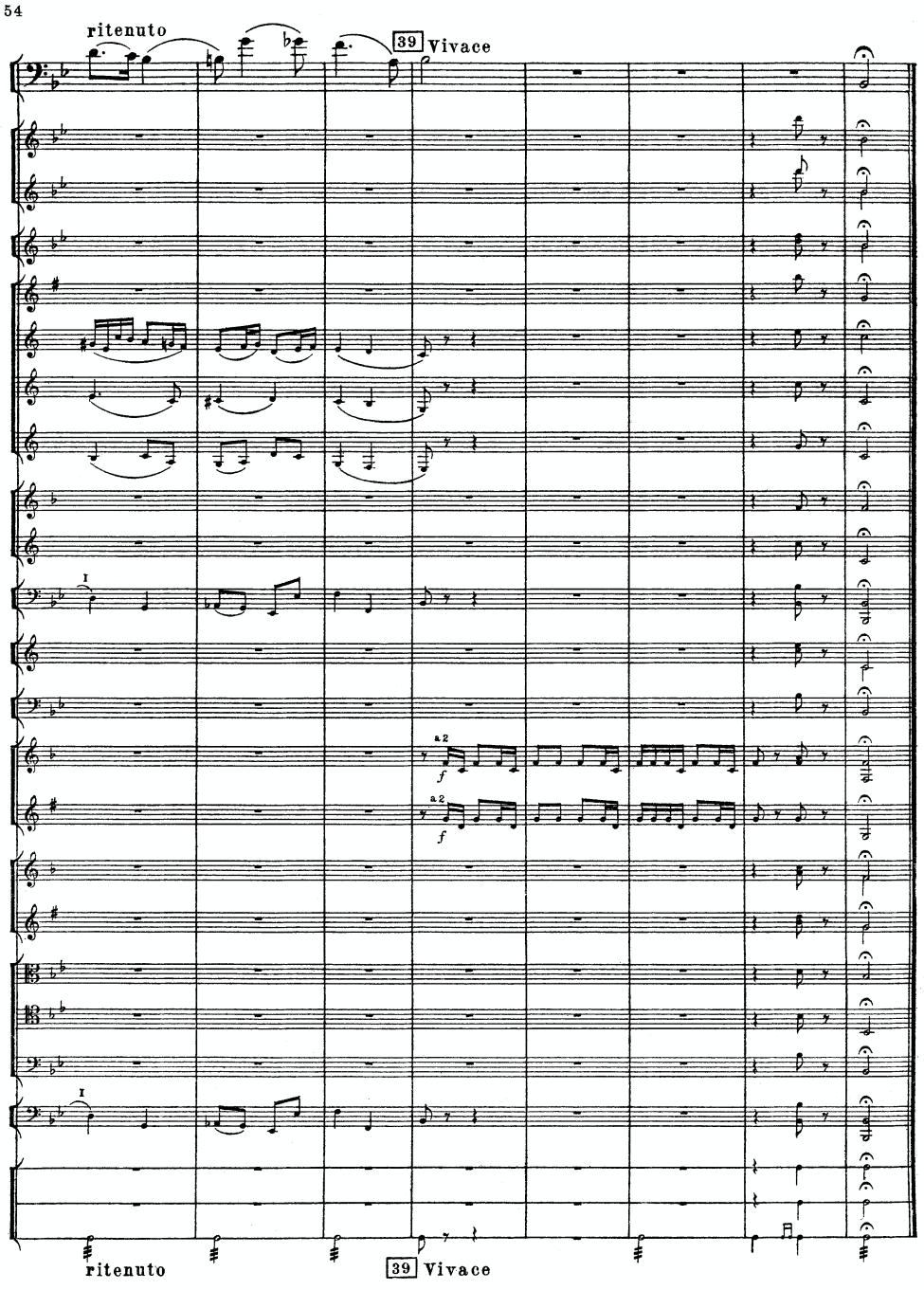
54
ritenuto
39 Vivace
I
a2
f
ritenuto
39 Vivace